

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
ДЗЯРЖАЎНАЯ НАВУКОВАЯ ЎСТАНОВА
ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ

**ВІЗІТЫ УНІЯЦКІХ ЦЭРКВАЎ МІНСКАГА
І НАВАГРУДСКАГА САБОРАЎ 1680–1682 гг.**

зборнік дакументаў

апрацаваў і выдаў Дзяніс Васільевіч Лісейчыкаў

Мінск
2009

УДК 930.25:271.4(476) "1680/1682"

ББК 79.3 (4Бел)+86.37 (4Бел)

В42

Праца выканана ў рамках Дзяржаўнай комплекснай праграмы навуковых даследаванняў на 2006–2010 гг. «Гісторыя беларускай нацыі, дзяржаўнасці і культуры» (навуковы кіраўнік праграмы доктар гістарычных навук, прафесар А.А. Каваленя).

Рэкамендавана да друку Вучоным саветам Інстытута гісторыі
Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі

Складальнік: Д.В. Лісейчыкаў

Рэцэнзенты: доктар гістарычных навук В. А. Фядосік,
кандыдат гістарычных навук В. В. Яноўская

М **Візіты уніяцкіх цэркваў Мінскага і Навагрудскага сабораў
1680–1682 гг.: 36. дак-таў** / Склад. Д.В. Лісейчыкаў. – Мінск.: І.П. Логвінаў, 2009.
– с., 270 с.: іл.

ISBN 978-985-6901-23-5

У зборніку прадстаўлены візіты уніяцкіх цэркваў Мінскага і Навагрудскага сабораў 1680–1682 гг. з фондаў Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі. У іх маюцца апісанні 212 цэркваў і 104 капліц у розных паветах Вялікага княства Літоўскага. Сетка звітаваных парафій ахоплівае звыш 1400 населеных пунктаў.

Кніга адрасавана гісторыкам, архівістам, краязнаўцам і усім, хто цікавіцца пытаннямі рэлігійзнаўства і гісторыі Беларусі.

УДК 930.25:271.4(476) "1680/1682"

ББК 79.3 (4Бел)+86.37 (4Бел)

ISBN 978-985-6901-23-5

© Д.В. Лісейчыкаў, 2009

ЗМЕСТ

1. УВОДЗІНЫ	4
1.1. Прадмова	4
1.2. Агульныя знешнія і ўнутраныя прыкметы рукапісу	7
1.3. Перадумовы правядзення генеральнай візітацыі 1680–1682 гг.	12
1.4. Структура візітаў	14
1.5. Асноўныя асаблівасці візітаў	24
2. ТЭКСТ	31
3. НАВУКОВА-ДАВЕДАЧНЫ АПАРАТ	166
3.1. Паказальнік імёнаў	166
3.2. Геаграфічны паказальнік	183
3.3. Прадметны паказальнік	222
4. СЛОЎНІК ТЭРМІНАЎ	225
5. СЛОЎНІК ЛІТУРГІЧНАЙ ЛІТАРАТУРЫ	231
6. ДАДАТКІ	236
6.1. Пералік візітаваных храмаў	236
6.2. Колькасць цэркваў, капліц і душ вернікаў	246
6.3. Тытулы цэркваў і капліц	247
6.4. Парафії, у якіх налічвалася 1000 і болей душ	248
6.5. Уладальнікі зямлі, на якой размяшчаліся уніяцкія парафії	249
6.6. Аб'ём царкоўных кнігазбораў	250
7. ІЛЮСТРАЦЫІ	251
8. СПІС СКАРАЧЭННЯЎ І ЎМОЎНЫХ ПАЗНАЧЭННЯЎ	268

1. УВОДЗІНЫ

1.1. Прадмова

У апошнія два дзесяцігоддзі актывізацыі духоўнага жыцця беларускага грамадства значна ўзрасла цікавасць да канфесійнай гісторыі, у тым ліку гісторыі уніяцкай царквы. У гады панавання ў савецкай гістарыяграфіі навуковага атэізму сфера рэлігіі заставалася практычна па-за ўвагай, а фонды духоўных устаноў, што захоўваліся ў гістарычных архівах Беларусі, амаль не падлягалі навуковай распрацоўцы. Працэсы перабудовы ў апошнія гады існавання Савецкага Саюза і атрыманне Рэспублікай Беларусь дзяржаўнага суверэнітэту актывізавалі навуковыя доследы ў гэтай галіне. З'явілася вялікая колькасць прац па гісторыі уніяцтва на Беларусі. Аднак шэраг разглядаемых у іх пытанняў даволі невялікі: перадумовы заключэння Брэсцкай уніі 1596 г., біяграфіі вышэйшых царкоўных іерархаў, рэлігійная палеміка першай паловы XVII ст., роля уніяцтва ў захаванні традыцый усходнеславянскай культуры, падрыхтоўка да скасавання уніі на беларуска-літоўскіх землях у 30-я гг. XIX ст.

Характар найбольш выкарыстоўваемых крыніц, сярод якіх пераважаюць заканадаўчыя і іншыя рэгламентуючыя акты, не даваў магчымасці даследчыкам пашырыць кола разглядаемых пытанняў. Запаўненне існуючых «белых плямаў», як слушна адзначыў украінскі гісторык царквы І. Скачыляс, адбываецца пераважна ў дыскурсе гісторыі падзей¹. Па-за ўвагай застаюцца структуры царкоўнай штодзённасці, асвятліць якую «традыцыйныя» крыніцы не ў стане. Да таго ж вельмі карысным падаецца ўвядзенне ў навуковы ўжытак новых архіўных дакументаў, кола якіх у пераважнай большасці сённяшніх даследчыкаў канфесійнай гісторыі абмяжоўваецца археаграфічнымі выданнямі канца XIX – пачатку XX ст.

Візіты з'яўляюцца выключна інфарматыўнай крыніцай для вывучэння не толькі канфесійнай, але і эканамічнай гісторыі, генеалогіі, тапанімікі, яны змяшчаюць неацэнны матэрыял для даследчыкаў гісторыі штодзённасці і крывянаўцаў².

¹ Скочилас І. Генеральні візітацыі Київської унійної митрополії XVII–XVIII століть. Львівсько-Галицько-Кам'янецька єпархія. Т. 2: Протоколи генеральних візітацій. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. – С. XV.

² Больш падрабязную характарыстыку гэтага віда архіўных крыніц гл. у нашым артыкуле: Лісейчыкаў Дз. В. Візіты і інвентары уніяцкіх храмаў Беларусі як крыніца па гісторыі штодзённасці (паводле матэрыялаў НГАБ) // Беларускі археаграфічны штогоднік. Вып. 6. / Рэд. калегія: У. К. Коршук (гал. рэд.) і інш. – Мн.: БелНДІДАС, 2005. – С. 94–101.

Першую грунтоўную спробу публікацыі візітаў уніяцкіх храмаў у пачатку XX ст. здзейсніла кіраўніцтва Віленскай навучальнай акругі. У 1902–1904 гг. былі апрацаваны і выдадзены візіты 58 уніяцкіх цэркваў Навагрудскага і Цырынскага дэканатаў 1798 г. з фондаў рукапіснага аддзела Віленскай публічнай бібліятэкі³. На жаль, археаграфічная апрацоўка дакументаў пакідае жадаць лепшага (асабліва гэта тычыцца візітаў Цырынскага дэканата, якія апрацоўваў Ю. Крачкоўскі). У наяўнасці вялікая колькасць памылак у напісанні асабовых імёнаў і геаграфічных пунктаў. Апрацаваныя 3. Даўгялам візіты Навагрудскага дэканата пакідаюць лепшае ўражанне. Заслугоўвае ўвагі таксама складзеная 3. Даўгялам грунтоўная прадмова да публікуемага тэкста.

На нашу думку, кіраўніцтва Віленскай навучальнай акругі невыпадкава спыніла свой выбар менавіта на гэтых візітах. Паколькі галоўнай мэтай выдання «Археаграфических сборников» былі змаганне з польскім уплывам, то матэрыял візітаў Навагрудскага і Цырынскага дэканатаў 1798 г. з'яўляўся адной з найбольш яскравых ілюстрацый пранікнення ва ўсе сферы жыцця уніяцкай царквы польска-каталіцкіх традыцый і норм. Цэрквы Цырынскага дэканата ўвогуле былі аднымі з самых занярданых і бедных у эканамічным плане, а святары адрозніваліся нізкім узроўнем адукацыі (гэтага нельга сказаць, да прыкладу, аб суседніх Слоніўскім і Нясвіжскім дэканатах). Між тым, значна больш цікавыя, поўныя і раннія візіты, якія меліся ў распараджэнні публікатараў, было вырашана не выдаваць.

Іншых сур'ёзных спробаў апрацоўкі і публікацыі візітаў уніяцкіх храмаў не назіралася амаль да канца XX ст. Аднак з пачатку 90-х гг. XX ст. пачала праяўляцца ўсё большая ўвага да гэтага цікавага віду гістарычных крыніц. Польскімі і ўкраінскімі навукоўцамі былі адноўлены захады па комплекснай апрацоўцы і выданні вялікай колькасці візітаў. Да ліку найбольш грунтоўных выданняў у гэтай галіне можна аднесці працы І. Скачыляса і М. Радвана⁴. І. Скачылясам, апрача іншага, была распрацавана метадалагічная база вядзення падобнай работы. У прыватнасці, ім акрэслены асноўныя пункты,

³ Археаграфический сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси, издаваемый при Управлении Виленского Учебного Округа. – Т. XIII. Вильна: Типография А. Г. Сыркина, 1902. – С. 154–235; То же. Т. XIV. – Вильна, 1904. – С. 56–125.

⁴ Скочилас І. Генеральні візітацыі Київської унійної митрополії XVIII–XIX століть. Львівсько-Галицько-Кам'янецька єпархія. Т. 2: Протоколи генеральних візітацій. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. – ССVIII+512 с.; Wizytacje generalne parafii unickich w województwie Kijowskim i Bracławskim po 1782 roku. Opracował i wydał Marian Radwan. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2004. – 912 s.

якія павінны прысутнічаць пры апісанні візіты: арыгінальная назва, дата, мова, матэрыялы і тэхніка выканання, аздабленне, аправа, змест, правеніенцыі (адзнакі аб паходжанні), аўтографы, паходжанне, стан захавання, інскрыпцыі. У сваіх працах І. Скачыляс абапіраецца на досвед заходнееўрапейскіх гісторыкаў, якія маюць вялікі вопыт у выданні візітаў каталіцкіх касцёлаў. Сістэматычную публікацыю візітаў беларускіх уніяцкіх храмаў распачала польская даследчыца І. Вадзяноўская⁵. У нарысах кразнаўчага характара пачалі з'яўляцца публікацыі тэксту асобных візітаў (напрыклад, публікацыі Г. Брэгера ў шматтомным кразнаўчым выданні кніг «Памяці»⁶, а таксама артыкулы А. Цвіркі і З. Яцкевіча⁷). Акрамя гэтага, публікацыю даволі вялікай колькасці візітаў беларускіх храмаў ажыццявілі А. Гіль⁸ і У. Свяжынскі⁹.

Бадай, самым істотным недахопам усіх пералічаных прац (за выключэннем публікацый І. Скачыляса) з'яўляецца практычна поўная адсутнасць каментарыяў і навукова-даведачнага апарата, што значна ўскладняе пошук інфармацыі ў візітах і расшыфроўку незразумелых скарачэнняў і спецыфічных тэрмінаў. У выпадку з 1000-старонкавым выданнем М. Радвана, не забяспечаным паказальнікамі, эфектыўны пошук інфармацыі робіцца практычна немагчымым. Да таго ж бывае цяжка патлумачыць матывацыю выбару даследчыкамі тых ці іншых візітаў у якасці аб'екта апрацоўкі (за выключэннем ідэалагічна абгрунтаваных матываў кіраўніцтва Віленскай навучальнай акругі пачатку XX ст.).

Прадстаўленя ў дадзеным зборніку візіты уніяцкіх цэркваў Мінскага і Навагрудскага сабораў Кіеўска-Віленскай епархіі 1680–1682 гг. з'яўляюцца першымі масавымі пісьмова занатаванымі дакументамі ў сваім родзе, што захаваліся да нашага часу. Яны ахопліваюць вялікую тэрыторыю (13 пратапопій), маюць апісанні

⁵ Greckokatolickie dekanaty błoński i puchowicki w latach 1783–1784. Wstęp i opracowanie Irena Wodzianowska. Sandomierz, 2006. – 292 s.

⁶ Брэгер Г. М. Візіта Азарыцкай уніяцкай парафіяльнай царквы; Ён жа. Генеральная візіта Каленкавіцкай уніяцкай царквы // *Памяць. Гіст.-дакум. хроніка Калінкавіцкага р-на*. Мн.: Ураджай, 1999. С. 60–63; Ён жа. Візіта Маламажэйкаўскай парафіяльнай уніяцкай царквы // *Памяць. Гіст.-дакум. хроніка Шчучынскага р-на*. Мн.: БелЭн, 2001. С. 60–61.

⁷ Цвірка А. А., Яцкевіч З. Л. Візіты Заслаўскай уніяцкай царквы Праабражэння Гасподня за 1681, 1792 гг. // *Беларускі археаграфічны штогоднік*. Вып. 6 / Рэд. калегія: У. К. Коршук (гал. рэд.) і інш. – Мн.: БелНДДАС, 2005. – С. 230–246.

⁸ Gil A. Unickie cerkwie Brześćcia w opisie wizytacyjnym z 1726 roku // *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. Rok (4) 2006. – S. 25–51.

⁹ Хроніка Убарцкага Палесся / Аўтар-укладальнік А. І. Атнагулаў. – Мн.: Тэхналогія, 2001. – С. 82–108, 116–123.

цэркваў амаль усіх цэнтральных і часткова заходніх і ўсходніх беларускіх земляў. Інфармацыя, якая ўтрымліваецца ў візітах, дазваляе не проста праілюстраваць асаблівасці рэлігійнага жыцця ў пэўнай мясцовасці, а дае магчымасць уявіць агульную карціну стану уніяцкай царквы ў ВКЛ ў канцы XVII ст. і асаблівасцей міжканфесійных адносін таго часу. Менавіта таму, на нашу думку, распачынаць працу па апрацоўцы і выданні гэтага выключна цікавага віда крыніц неабходна з візітаў 1680–1682 гг.

1.2. Агульныя знешнія і ўнутраныя прыкметы рукапісу¹⁰

Візіты уніяцкіх цэркваў Мінскага і Навагрудскага сабораў Кіеўска-Віленскай епархіі 1680–1682 гг. захоўваюцца ў НГАБ у фондзе № 136 («Мінская праваслаўная духоўная кансісторыя»), вопіс № 1, адзінка захавання № 42042.

Рукапіс пераплецены. Крышкі пераплёту зроблены з кардона. Іх памер 31,3×20,5×0,1 см. Крышкі выходзяць за блок на 0,4–1,4 см. Спінка выраблена з дэрмаціну цёмна-чырвонага колеру, яе таўшчыня складае каля 3 см. Гэта вынік праведзеных у лютым-траўні 1997 г. рэстаўрацыйных і пераплётных работ.

Колер паперы – ад белага да светла-карычневага з мноствам пацёртасцей і плямаў. Аб'ём – 109 аркушаў. Усе аркушы маюць філіграні ў выглядзе лацінскай манаграмы «CBR», аблямаванай дзвюма перакрываваемымі і перавязанымі галінкамі, зверху – карона (гл. Ілюстрацыю 2). Яны дазваляюць вызначыць, што папера была выраблена на Слонімскай паперні ў 1677 г.¹¹

У справе маецца старая вокладка (20-я гг. XX ст.). Яна ўяўляе сабой аркуш шчыльнай паперы жаўтаватага колеру памерамі 18×29,5 см. На ёй маюцца тры простакутныя атрамантавыя пячаткі фіялетавага колеру з наступнымі легендамі: першая «*Менскае аддзяленне Дзяржархіваў СССР Ф. № 70 Інв. № 42042 зв. № ____*»¹², дзве астатнія «*Цэнтральны*

¹⁰ Фрагменты дадзенага падраздзела і папярэднія вынікі апрацоўкі візітаў былі надрукаваны ў нашым артыкуле ў 5-м выпуску «*Rocznika Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*». Гл.: Лісейчыкаў Дз. В. Пратаколы генеральнай візітацыі уніяцкіх цэркваў Кіеўска-Віленскай епархіі 1680–1682 гг. у фондах НГАБ // *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. Red. J. Kłoczowski, A. Gil. Rok (5) 2007. Lublin. – S. 123–138.

¹¹ Лауцявичус Э. Бумага в Литве в XV – XVIII вв. Атлас. Вильнюс: Минтис, 1967. – С. 464.

¹² Зроблена, выдавочна, паміж 1933 і 1938 гг. Гэта пацвярджаюць асаблівасці арфаграфіі: слова «аддзяленне» напісана паводле рэфармаванага беларускага правапісу 1933 г., а ў слове

Государственный исторический архив в г. Минске. № фонда 136. № описи 1. № ед. хр. 42042»¹³. На вокладцы маюцца надпісы атрамантаванай асадкай фіялетавага колеру: «Минская Духовная Консисто́рия | Визиты церквей: Минской, | Бобруйской, Новогрудской | и Нивенской за 1681 год», шарыкавай ручкай чорнага колеру: «Клецкой, | Несвижской, | Циринской протопопий», шарыкавай ручкай сіняга колеру: «Борисовской, | Логойской, | Долгиновской, Завилейской (Кри|вичи)».

Паводле старога рукапіснага вопісу, складзенага 26 лютага 1938 г., назва адзінкі захоўвання з'яўляецца наступнай: «Визиты церквей: Минской, Бобруйской, Новогрудской и Нивенской за 1681 г.» Назва вельмі павярхоўная і нават недакладная – невядома што за «Нівенскую» царкву меў на ўвазе складальнік. На самой жа справе дакументы адрозніваюцца як паводле даты складання, так і паводле паўнаты інфармацыі. Яны ўяўляюць сабой візіты уніяцкіх царкваў Мінскага і Навагрудскага сабораў¹⁴ (у складзе першага – Бабруйская, Барысаўская, Блонская, Даўгінаўская, Ігуменская, Лагойская, Мінская, Мядзельская і Пухавіцкая пратапопіі, у складзе другога – Клецкая, Навагрудская, Нясвіжская і Цырынская пратапопіі). Візіты Навагрудскага сабору і Бабруйскай пратапопіі – чыставыя, а астатнія восем пратапопіяў Мінскага сабору – чарнавыя. І тыя, і другія складзены некалькімі пісарамі. Намі былі ідэнтыфікаваны пяць розных почыркаў (гл. Ілюстрацыі 3.1–3.5):

Почырк № 1. Арк. 1 адв.

Почырк № 2. Арк. 2–14 адв., 15 адв.–16, 18–24 адв., 25 адв.–27, 27 адв.–31 адв., 32 адв.–33, 34–34 адв., 35 адв., 38–39, 41 адв.–43, 44–44 адв.

Почырк № 3. Арк. 15–15 адв., 16–17, 25–25 адв., 27–27 адв., 32–32 адв., 35, 36–37, 38, 39–40 адв., 43 адв.–44, 44 адв.–45 адв.

Почырк № 4. Арк. 33–34, 37 адв.

Почырк № 5. Арк. 45 адв.–46, 47–107 адв.

Зрэшты, з прычыны выпцівання атраманту дакладная колькасць почыркаў не можа быць устаноўленай канчаткова.

Візіты складзены на польскай мове з невялікім працэнтам царкоўнаславянскіх словаў і беларусізмаў. Царкоўнаславянская лексіка ў сваёй большасці абмяжоўваецца назвамі літургічнага начыння і

«Менскае» ўжыта форма напісання сталіцы Беларусі (Менск), якая існавала да 1938 г.

¹³ Зроблена не раней за 1963 г., паколькі ў гэтым годзе ЦДГА БССР быў пераведзены з г. Магілёва ў г. Мінск.

¹⁴ *Сабор* – старабеларускі адпаведнік каталіцкага тэрміну *афіцыялат* – адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі, якая аб'ядноўвала некалькі пратапопіяў (у традыцыях Заходняй царквы – дэканатаў).

некаторых царкоўных святаў, але нават яны падаюцца з заўважным уплывам беларускага маўлення – *potrachil* замест *epitrachil*, *naloy* замест *analog* і інш. Трапляюцца і беларускія лексемы: (напрыклад, *swieszczennik* альбо *ociec* замест *kaplan/oyciec*, а таксама *iaszczyczek/jaszczyczek*, *Nierukotworennny Obraz*, *Uspienie*, *plaszczenica*, *Swiataia Swiatych*, *stanowlenie*, *hramota*, *zertownik (zartownik)*, *Rożestwo Preswiatoi Bohorodzicy* і інш. Можна адзначыць цікавую асаблівасць – мінскі візітатар ведаў польскую мову горш за навагрудскага. Так, ён паўсюдна ўжывае тэрміны *Naswieszcy*, *Ewanelia*, *w pusce* замест правільных польскіх *Nauświęszcy*, *Ewangelia*, *w puszcze*. Да таго ж спалучэнне літар *on* ён паўсюдна намагаецца перадаць «больш польскай» літарай *q*, а спалучэнні *en* адпаведна літарай *e*. Атрымаліся такія новатворы як *korąka*, *zapaąka*, *documęty*, *antepędium*.

Напісанне імёнаў парохаў у дакументах лацінізавана слаба – досыць рэдка сустракаюцца лацінскія варыянты царкоўнаславянскіх імёнаў *Euseby* (Яўсей), *Teophil* (Феафіл). Амаль паўсюдна сустракаюцца «ўсходнія» імёны – *Pachomiy*, *Jerofiey*, *Ewstafiy/Eustachi*, *Artemi*. Паралельна з *Teodor/Theodor* фігуруе *Fiedor*, з *Bazyli* – *Wasiley*, з *Tymoteusz* – *Timofiey* і інш. Назвы ж населеных пунктаў падаюцца, як правіла, па-беларуску (*Apimachi*, *Rapiechi*, *Hanczary*, *Horawiec*, – яскрава праяўляецца прынцып акання, выкарыстання фрыкатыўнага «г», «г» выбухное выкарыстоўваецца хіба ў назвах балцкага паходжання – *Gierwiele*, *Girduciszki*, *Goyzowo*). На некаторых аркушах візітаў Навагрудскага сабору маюцца інскрыпцыі сярэдзіны XVIII ст., дзе канцылярыст зрабіў надрадкавы пераклад незразумелага яму царкоўнаславянскага і беларускага тэрміна *протопопія*, замяніўшы польскім *dziekania*.

Адзіны дакумент у справе, які складзены на «рускай» мове – копія ўказа ад 2 верасня 1681 г. аб пачатку правядзення візітацыі царкваў Мінскага сабору. Тут цяжка вызначыць адметнасці, паводле якіх мову можна аднесці да т.зв. «старабеларускай» ці «стараўкраінскай», але мы больш схіляемся да другога варыянту, паколькі ў адзінкавых словах заўважна схільнасць да выкарыстання літары *и* – *мисто*, *опутати*.

Трэба адзначыць, што тэкст візітаў падаецца не адзіным масівам, а ў пяці блоках нахштальт табліцы, якую ўтвараюць вертыкальныя лініі, зробленыя тым жа атрамантам, што і сам тэкст. Гэта выглядае наступным чынам.

1.	2.	3.	4.	5.
----	----	----	----	----

У слупку 1 фіксуецца колькасць святароў шляхам прысваення ім своеасаблівых парадкавых нумароў. Гэты слупок запоўнены амаль

выключна па Навагрудскім саборы і Бабруйскай пратапопіі. У некаторых месцах ён мае калантытул *Kaplani*. (Гл. ніжэй). Пры перадачы тэкста мы вынеслі інфармацыю з гэтага слупка ў агульны тэкставы масіў. У слупку 2 падаецца асноўны тэкст візіты. Па Навагрудскім саборы і Бабруйскай пратапопіі тэкст візіты адной царквы аддзелены ад тэксту наступнай візіты гарызантальнай лініяй. У слупках 3, 4, 5 фіксуецца колькасць цэркваў, душ і капліц адпаведна, месцамі гэтыя слупкі маюць калантытулы *Cerkwi* | *Dusz* | *Kaplic* (Гл. ніжэй). Пры перадачы тэкста адзнакі аб цэрквах і капліцах (якія рабіліся ў выглядзе лічбы «1» у 3-м, 4-м альбо 5-м слупку) мы проста апускалі, а колькасць душ вернікаў са слупка 4 мы палічылі мэтазгодным падаць у агульным масіве тэкста.

У тэксце візітаў маюцца шматлікія інскрыпцыі. Тыя з іх, што тычацца непасрэдна тэксту візіты (такія як удакладненні ва ўнутраным убранстве царквы, новапрыдбаныя прадметы) мы змясцілі ў тэксце, выдзеліўшы іх *курсівам*. У такім разе пазначаўся характар інскрыпцыі – колер атраманту, месца занатоўкі: паверх тэкста, на палях і інш. Апрача гэтага, некаторыя інскрыпцыі носяць прыкметы інфармацыйна-пошукавага апарата (складзены не раней за пачатак XVIII ст.). Яны кепска стасуюцца з асноўным тэкстам візітаў, таму, каб пазбегнуць блытаніны, мы палічылі мэтазгодным пералічыць іх у прадмове і падаць нумары аркушаў, на якіх знаходзяцца падобнага кшталту інскрыпцыі. Гэты пералік выглядае наступным чынам:

1681 7bra m(iesia)ca | dnia 2 – у ніжнім правым куце на аркушы 1 адв.

Cerkwi | *Dusz* | *Kaplic* – у верхнім правым куце (вертыкальна) 2 адв., 3 адв., 4 адв., 5 адв., 6 адв., 7, 7 адв., 10–14, 18, 27, 52, 53 адв., 54.

Cyrynski – уверсе 72, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 84, 85.

Cyrynski – уверсе 87.

Cyrynski Nieswiski – уверсе 88.

Decanat Cyrynski – уверсе 72 адв.–73.

Dziekania – уверсе 107 адв.

Dziekania Klecka – уверсе 102 адв.–103, 103 адв.–104, 104 адв.–105.

Kaplani – у верхнім левым куце (вертыкальна) на аркушах 52, 53 адв., 54.

Minska protopopia – уверсе 2.

Nieswiski – уверсе 86 адв., 89, 90, 92, 95, 97, 99.

Nieswiski Cyrynski – уверсе 86.

Nowogrodzka – уверсе 52 адв., 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69.

Protopopia puchowicka – уверсе 36.

На адваротным баку указа Ц. Жахоўскага (арк. 1) маюцца чарнавыя запісы XVIII ст. гаспадарчага характара. Іх змест не мае дачынення да візітаў. Як вынікае са зместу, яны зроблены парафіяльным святаром, у архіве якога на той час знаходзіліся візіты. Гэта занатоўкі аб нарыхтоўках збожжа, аб хрышчэнні немаўлятаў і бласлаўленні шлюбаў. Змест іх наступны:

Jęczmienia kop 28, snopow 2. | Item społu kop 2, snopow 12. | Item jęczmienia kop 9, snopow 23. | Item jęczmieniu kop 5, snopow 5. | In uniwersum (...) facit kop 44, snopow 43. | Żyta w stronie 22 augusta kop 6. | Wstępuie w stan święty małżeński | Adam Horbaczewicz z Łydczyc z Ewą | Kondraciukowną zapowiedz. 12 d(nia) 3. | Tego z roku m(ie)s(i)a junia (...) dnia ochrzczony Michał | urodzony z Jana Kota y matki Theodory (...), | bywszy w pierszym małżeństwie (...) | (...) terazniejszey Janowey Kotowey. Kumem | był Antoni Aysak. Kumą Theodora Janowa Dzier|nowiczowa. Wszyscy z Niehniewicz. | Wstępuie w stan święty małżeński Siemion (...) | z Choroscycy | z Hannusią (...)ską zapowiedz(...) |

Назвы населеных пунктаў (Лычыцы, Нягневічы, Харосіца), якія ўзгадваюцца ў гэтых інскрыпцыях, сведчаць аб тым, што ў XVIII ст. візіты знаходзіліся пры царкве в. Нягневічы Навагрудскага пав. (у склад парафії якой уваходзілі ўсе згаданыя населеныя пункты). Такія высновы ўскосна пацвярджае і той факт, што з 20 студзеня 1723 г. і да сярэдзіны 50-х гг. XVIII ст. нягневіцкім парохам з'яўляўся навагрудскі дэкан Сымон Галоўчыц¹⁵. Як вядома, пры дэкане захоўваўся дэканацкі архіў. Цалкам верагодна, што большасць інскрыпцый XVIII ст. зроблены менавіта Галоўчыцам.

Інскрыпцыі, магчыма, былі і на некаторых іншых аркушах, але ў выніку няўдала праведзенай у 1997 г. рэстаўрацыі яны былі страчаны падчас абрэзкі краёў паперы.

У афармленні візітаў прысутнічаюць некаторыя элементы мастацкага аздаблення: Буквіцы *P* і *M* у словаспалучэнні *Protopopa Minski*, а таксама *P* у слове *Przewielebny* (арк. 2).

У напісанні некаторых загалоўкаў выкарыстаны вялікія, тлуста абведзеныя літары: *Protopopia Bobruyska* (арк. 47); *Proto(po)pia Cyrynska* (арк. 70); *Protopopia Nieswiska* (арк. 85 адв.); *Protopopia Klecka* (арк. 100).

¹⁵ НГАБ. – Ф. 1502. – Воп. 1. – Спр. 13. – Арк. 22 адв.

1.3. Перадумовы правядзення генеральнай візітацыі 1680–1682 гг.

Як вынікае з першых радкоў дакумента, асобай, што ініцыявала правядзенне візітацыі, з’яўляецца мітрапаліт Цыпрыян Жахоўскі (гл. Ілюстрацыю 1).

Варта адзначыць, што з самага пачатку здабыцця мітрапаліцкай пасады Ц. Жахоўскі (1674 г.) прыкладаў намаганні па вызначэнні колькасці падуладнай паствы і парохаў. Прычыны для гэтага былі самыя важкія – у 1654 г. у часе першага этапу вайны Маскоўскай дзяржавы з Рэччу Паспалітай большая частка архіва уніяцкіх мітрапалітаў, які на той час захоўваўся ў Полацку, была знішчана маскоўскімі войскамі. У 1655 г. працу па аднаўленні страчаных дакументаў распачаў тагачасны мітрапаліт Антон Сялява, але ў хуткім часе ён памёр. У 1669 г. гэтыя захады аднавіў новы мітрапаліт Габрыэль Календа¹⁶. Але невядома, ці далі яго высілкі нейкі плён, бо ў 1674 г. памёр і Г. Календа.

Улетку 1674 г. была здзейснена няўдалая спроба візітавання цэркваў Пінска-Тураўскай епархіі. У ролі візітатара тады выступіў Пінска-Тураўскі епіскап Міхал-Марцыян Белазор. Плён быў мізэрны – праваслаўнае насельніцтва проста не пусціла епіскапа да цэркваў. У 1676 г. было прынята кампраміснае рашэнне – замест візітацыі епіскап накіраваў свайго ўпаўнаважанага Пятра Курціловіча, пінскага пратапопа, з мэтай падліку святароў, што захавалі вернасць уніі. Вынікі для Ц. Жахоўскага і М.-М. Белазора аказаліся кепскімі. Паслушэнства уніяцкаму мітрапаліту выказалі 86 святароў, сярод іх толькі адзін пратапоп – сам П. Курціловіч¹⁷. Паводле нашых падлікаў Пінска-Тураўская епархія на мяжы XVII–XVIII ст. складалася з 13 пратапопіяў: 10 – у Пінскай частцы і 3 – у Тураўскай. Да таго ж П. Курціловіч не пазначыў, які працэнт сярод названых святароў складалі бязмесцавыя, а таксама вікарый. Так што колькасць уніяцкіх парафій на Піншчыне павінна была быць меншай за колькасць святароў. Трохі раней, у 1672 г., М.-М. Белазор так апісваў становішча уніяцкай царквы на Піншчыне: «Вялікая шкода царкве Божай робіцца, і ўзнаўляюцца норавы горшыя за паганскія ... Не ходзіце ў нядзельныя і святочныя дні на набажэнства і Божую службу, хоць у гарадах і вёсках вашых маеце царквы, пастаўленыя

¹⁶ НГАБ. – Ф. 1730. – Воп. 1. – Спр. 38. – Арк. 1670–1670 адв.

¹⁷ Археографический сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси, издаваемый при управлении Виленского Учебного Округа. Т. VI. Вильна: Печатня О. Блюмовича, 1869. – С. 353–354.

вашымі продкамі ... А іншы ходзіць у схізматыцкія цэрквы, пакідаючы святое адзінства, сваіх святароў і епіскапаў»¹⁸.

Дзеля вырашэння спрэчных пытанняў і для пошукаў паразумення ў студзені 1680 г. у г. Любліне з ініцыятывы Ц. Жахоўскага адбыўся сумесны сабор іерархаў уніяцкай і праваслаўнай цэркваў. Плён ад гэтага мерапрыемства аднак быў невялікім і практычных вынікаў т. зв. «Люблінскі калёквіум» не прынес. Паводле словаў самога Ц. Жахоўскага, «быў выдатны статак авечак, але не схацеў увайсці ў авечы двор вярхоўнага рымскага пастыра і з’яднацца з тымі, хто слухае яго голас і не столькі баіцца яго, колькі любіць... Святое Адзінства вяртаецца дахаты»¹⁹. Між іншым, Ц. Жахоўскі падрыхтаваў аб’ёмную працу, прысвечаную апісання сабору 1680 г. пад назвай «Colloquium Lubielskie»²⁰, дзе распісаў усе свае захады і захады папярэднікаў па ўмацаванні царкоўнага адзінства. На партрэце Ц. Жахоўскага 1681 г. на заднім плане можна заўважыць яго «Colloquium Lubielskie», які мастак палічыў вартым размясціць разам з творамі такіх аўтараў, як Васіль Вялікі, Тамаш Аквінскі і Ян Златавусны (гл. Ілюстрацыю 1).

Менавіта ў такіх умовах – пасля фактычнай паразы унійнай справы на Піншчыне і безвыніковага Люблінскага сабору – Ц. Жахоўскі вырашыў прыступіць да генеральнай візітацыі цэркваў Кіеўска-Віленскай епархіі.

Ва ўказе Ц. Жахоўскага называюцца асобы, што павінны праводзіць візітацыю цэркваў Мінскага сабору 1682 г. Гэта слонімскі і парэцкі пратапоп Марцыян Пятровіч, генеральны візітатар, і святар царквы ў в. Пагарэлае Мінскага пав. Самуэль Загароўскі, памочнік і, хутчэй за ўсё, – пісар. Паводле інфармацыі з актавых кніг Слонімскага земскага суда Марцыян Пятровіч ў 1668–1690 гг. з’яўляўся парафіяльным святаром цэркваў у в. Высакі і Дзераўная²¹. М. Пятровіч, відавочна, з’яўляўся пратэжэ мітрапаліта, бо ў 1676 г. з рук апошняга атрымаў прызначэнне на пасаду святара царквы Св. Тройцы ў г. Слоніме, месца не толькі пачэснае і прыбытковое, але і адказнае²².

Візітацыю цэркваў Навагрудскага сабору 1680–1681 гг. праводзіў пісар Навагрудскага сабору, святар царквы ў в. Сенна Аляксандр

¹⁸ Тамсама. С. 246.

¹⁹ Цыт. паводле: Коялович М.О. Литовская церковная уния. Т. II. СПб.: Типография духовного журнала «Странник», 1861. – С. 234.

²⁰ Тамсама. – С. 230.

²¹ НГАБ. – Ф. 1785. – Воп. 1. – Спр. 42. – Арк. 4, 114; НГАБ. – Ф. 1785. – Воп. 1. – Спр. 46. – Арк. 27.

²² НГАБ. – Ф. 1774. – Воп. 1. – Спр. 3. – Арк. 990 адв.

Валасовіч. Прамых сведчанняў аб гэтым няма. Але пад 12 кастрычніка 1680 г. у візітах маецца цікавы запіс. Пры візітаванні Сенненскай царквы пісар адзначае, што «вялебны айцец Габрыэль Валасовіч, сын айца пісара, да вяртання з візіты айца пісара жыве пры Сенненскай царкве і ў бацькоўскай плябаніі»²³. Ёсць яшчэ адно ўскоснае пацвярджэнне таго, факта, што візітацыю праводзіў менавіта А. Валасовіч. У візітах цалкам працытаваны тэкст толькі аднаго царкоўнага фундуша, які знаходзіўся на момант візітацыі ні ў каго іншага, як у пісара Навагрудскага сабору, г. зн. у таго ж Аляксандра Валасовіча²⁴.

Якбачым, Ц. Жахоўскі даверыў правядзенне візітацыі прадстаўнікам белага кліру, а не больш адукаваным базыльянам, з якімі мітрапаліт меў складаныя стасункі.

1.4. Структура візітаў

Варта адзначыць, што самая ранняя з дайшоўшых да нас візітаў царкваў Кіеўска-Віленскай епархіі датуецца 1666 г.²⁵ Гэты дакумент адзінкавы. Найбуйнейшы сучасны даследчык інстытута візітатарства уніяцкай царквы ўкраінскі гісторык І. Скачыляс сцвярджае, што іншых пісьмова занатаваных да 80-х гг. XVII ст. візітаў Кіеўска-Віленскай епархіі не захавалася. Больш падрабязна пра асаблівасці правядзення генеральных візітацый у 1596–1720 гг. гл. працы названага даследчыка²⁶.

Такім чынам, мы са шкадаваннем вымушаны канстатаваць, што параўнанне структуры складання візітаў 1680–1682 гг. з больш раннімі аналагамі немагчыма ў сілу адсутнасці апошніх.

Агулам візітамі 1680–1682 гг. ахоплены 212 царкваў і 104 капліцы. Гэта амаль уся тэрыторыя Мінскага і Навагрудскага павятаў (за выключэннем праваслаўных «анклаваў»), значная частка Ашмянскага, невялікая прастора ў Аршанскім і Рэчыцкім павятах, адзінкавыя царквы

²³ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 69 адв.

²⁴ Тамсама. – Арк. 62 адв.

²⁵ М(алышевский) Н. Заметка о визитах как хранилищах исторических сведений и документов (на память о митрополите Иосифе) // Литовские епархиальные ведомости. – 1869. – № 10. – С. 658.

²⁶ Напрыклад: Скачыляс І. Генеральні візітацыі ў украінска-білоруськіх епархіях Кіеўскай уніяцкай митрополіі. 1596–1720 роки // Записки наукового товариства імені Шевченка. Т. ССХХХVIII. Праці Історично-філософської секції. Львів, 1999. – С. 46–94; Скачыляс І. Генеральні візітацыі Кіеўскай унійной митрополіі XVII–XVIII століть. Львівсько-Галицько-Кам'янецька епархія. Т. 2: Протоколи генеральних візітацій. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. – ССVIII+512 с.

і капліцы ў Слоніміскім павеце і Полацкім ваяводстве. Маюцца ўзгадкі аб вялікай колькасці населеных пунктаў (каля 1400).

Структура раздзелаў візітаў Навагрудскага і Мінскага сабору адрозніваецца нязначна. Яна ўтрымлівае ў сваёй большасці стандартны набор раздзелаў:

1. Дата візітацыі.

Візіты Навагрудскага сабору і Бабруйскай пратапопіі маюць дакладную даціроўку. Візіты Мінскага сабору за рэдкім выключэннем не маюць пазнак, якія б сведчылі аб часе іх складання. Але ў тэксце трапляецца інфармацыя, якая дазваляе сцвярджаць, што складаліся яны пазней, чым 1680–1681 гг.

Храналогія правядзення візітацыі па пратапопіях выглядае наступным чынам:

Навагрудская – 20 верасня – 12 кастрычніка 1680 г.;

Цырынская – 18 кастрычніка – 9 лістапада 1680 г.;

Нясвіжская – 10 лістапада – 4 снежня 1680 г.;

Клецкая – 6 снежня 1680 г. – 1 студзеня 1681 г.;

Даўгінаўская – студзень 1682 г.;

Бабруйская – 5–11 лютага 1682 г.;

Пухавіцкая – люты 1682 г.;

Блонская – люты-сакавік 1682 г.;

Мінская – не раней за сакавік 1682 г.;

Лагойская – не раней за сакавік 1682 г.;

Мядзельская – не раней за сакавік 1682 г.;

Ігуменская – не раней за сакавік 1682 г.;

Барысаўская – не раней за сакавік 1682 г.

Устанаўленне часу складання дакументаў у асобных выпадках ускладняецца пісарскімі памылкамі. Так, пры апісанні царквы ў в. Возера Мінскага пав. стаіць дата 31 лютага. Паколькі 1682 не з'яўляецца вісакосным годам, то можна дапусціць, што мелася на ўвазе 3 сакавіка.

Даты пададзены паводле грыгарыянскага календара – на перадапошній старонцы візітаў побач з датай: «1 студзеня 1681 года» маецца заўвага «па-новаму»²⁷. Гэта цікавая адметнасць, паколькі ва уніяцкім справаходстве таго часу, як правіла, выкарыстоўваўся юліянскі календар.

Каб пазбегнуць блытаніны неабходна ўлічваць і спецыфічнае пазначэнне лацінскіх назваў месяцаў: 7bra – *Septembra* – верасня; 8bra – *Octombra* – кастрычніка; 9bra – *Novembra* – лістапада; 10bra альбо Xbra

²⁷ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 107.

– *Decembra* – снежня.

2. Назва і тытул царквы.

Пры апісанні царкваў Мінскага сабору ў загаловак вынесена назва населенага пункта (у месным склоне), імя і прозвішча калятара (альбо назва ўстановы-землеўласніка). Далей падаецца тытул царквы, імя і прозвішча святара, які «знаходзіцца пры ёй». Пры апісанні царкваў Навагрудскага сабору (а таксама Бабруйскай пратапопіі) ў загаловак вынесена толькі назва населенага пункта і дата візітацыі. Далейшы тэкст пачынаецца з наступнай фармулёўкі: «*Вялебны ў Богу айцец ..., прэсвітэр ...-скі, трымае царкву... фундацыі іх міласцей паноў ...*»

Тытул царкваў у некаторых выпадках не пазначаны ўвогуле. Гэта яшчэ ў большай ступені датычыць капліц. З культам Хрыста звязаны тытулы 41 храма, а з марыйным культам – цэлых 79. Суадносіны паміж колькасцю царкваў пад рознымі тытуламі гл. у Дадатках у табліцы 6.3.

3. Агульнае апісанне царкоўнага будынку.

Пры апісанні царкваў Мінскага сабору гэты падраздзел альбо адсутнічае ўвогуле, альбо падаецца напрыканцы дакумента і абмяжоўваецца некалькімі словамі, напрыклад, «сама царква драўляная». Цэрквы Навагрудскага сабору і Бабруйскай пратапопіі маюць больш поўнае апісанне будынку. Пазначаны матэрыял, стан захаванасці – новая, спархнелая, нядаўна пастаўленая, на каменным падмурку, добра альбо кепска накрытая і г.д., адзначана наяўнасць бабінца, званіцы, цвінтара, шпітала, зрэдку агароджы і г. д. Пры апісанні будынка царквы ў м. Пухавічы Мінскага пав. маецца ўзгадка пра купалы – «пад трыма купаламі»²⁸.

4. Апісанне іканастаса і захаванасці Святых Дароў.

Чарговасць апісання іканастаса і Святых Дароў, на думку І. Скачылася, з’яўляецца прыкметай пранікнення (альбо непранікнення) ва уніяцкае справаводства каталіцкіх нормаў²⁹. Калі на першым месцы ў апісанні ўнутранага ўбранства царквы знаходзіцца іканастас – «багаслоўе ў колерах» – гэта яскравая прыкмета захавання традыцый ўсходняй царквы, калі ж на першых пазіцыях фігуруюць Святыя Дары, то гэта ўплыў посттрыдэнцкага заходняга хрысціянства, які рабіў акцэнт на выключнай важнасці Еўхарыстыі ў літургіі.

Візіты Мінскага і Навагрудскага сабору ў гэтым пункце маюць

²⁸ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 37 адв.

²⁹ Скончылася І. Генеральны візітацыі в українсько-білоруських спархях Київської уніатської митрополії. 1596–1720 роки // Записки наукового товариства імені Шевченка. Т. ССХХVІІІ. Праці Історично-філософської секції. Львів, 1999. – С. 66–67.

амаль дыяметральную супрацьлегласць. Цэрквы Навагрудскага сабору, Бабруйскай пратапопіі, а таксама царква ў в. Возера Мінскага пав. (візіты ўсіх гэтых храмаў складзены Пачыркам № 5) на першым месцы маюць апісанні іканастаса альбо канстатацыю яго адсутнасці. Пры апісанні астатніх царкваў на першым месцы значыцца Святая Еўхарыстыя.

Іканастасы ў візітах маюць лаканічнае апісанне – як правіла, некалькі слоў. Найбольш распаўсюджаныя характарыстыкі: «дастаткова ўпрыгожаны», «паводле канонаў Святых Айцоў», «абразы на сваіх месцах» і інш. Больш канкрэтныя апісанні сустракаюцца радзей: «старасвецкага малявання», «новы», «маляваны на палатне», і інш. Аб тым, што іканастас успрымаецца як неад’емная частка аздаблення уніяцкага храма, сведчыць наступны факт. Пад 24 лістапада 1680 г. узгадваецца новая «прыгожая» царква Ператварэння Богажа ў г. Нясвіжы. Асабліва адзначана, што новы іканастас знаходзіцца ў працэсе пабудовы коштам нясвіжскага бурмістра.

Разам з тым, у планіроўцы уніяцкіх храмаў пачынаюць з’яўляцца бакавыя алтары – запазычанне з традыцый Заходняй царквы. Наяўнасць бакавых алтароў адзначана ў цэрквах м. Даўгінава, м. Вілейка, в. Спягла Ашмянскага пав. У царкве м. Маладзечна Мінскага пав. знаходзіўся «брацкі бакавы алтар» – пабудаваны, відавочна, коштам братчыкаў.

Большай падрабязнасцю вылучаецца апісанне абразоў. Асабліва гэта тычыцца абразоў чудатворных. Асноўная ўвага, што праўда, надавалася не самому абразу, а ватыве – ахвяраванням на яго. Зрэдку адзначаўся матэрыял, на якім намаляваны абраз – дрэва, палатно альбо папера. Цікавая асаблівасць – у царкве Св. Тройцы ў Мінску знаходзіўся абраз Блажэннага Язафата Кунцэвіча³⁰, што сведчыць аб наяўнасці яго культу ў тыя часы.

Нават цэрквы з чудатворнымі абразамі мелі невялікую колькасць ватывы. Выключэнне складае пэўная колькасць храмаў (усе Навагрудскага сабору), напрыклад, у м. Новы Свержань Навагрудскага пав. Паводле візіты, ватыва на новасвержанскім абразе Збавіцеля складалася са 104 срэбных таблічак рознай велічыні. У тэксце візіты Забяльскай царквы Навагрудскага пав. распісаны захады па пераплаўцы часткі ватывы ў срэбную дараносіцу і крыж.

³⁰ *Кунцэвіч Язафат* (1580–1623) – полацкі уніяцкі архіепіскап. Распаўсюджаў уніяцтва на тэрыторыі сваёй епархіі. Забіты праваслаўнымі жыхарамі г. Віцебска. 16 траўня 1643 г. прылічаны да ліку блажэнных каталіцкай царквы. 22 красавіка 1867 г. абвешчаны святым.

Для захавання запасных Святых Дароў канонамі была прадугледжана спецыяльная ёмістасць – дараносіца з золата альбо срэбра. На практыцы ж у большасці выпадкаў для гэтых мэтаў служылі дараносіцы валавяныя. Бадай, самай багатай з’яўлялася срэбная вызалачаная ёмістасць для Святых Дароў у выглядзе «галавы трупа» – чалавечага чэрапа – асабістая ўласнасць святара царквы ў м. Валеўка Навагрудскага пав. Цімоха Левановіча.

У царкве в. Суляцічы Навагрудскага пав. паралельна захоўвалася два віды Святых Дароў – «грэцкія» (прасфоры) і «крымскія» (гостыі).

У некаторых бедных царквах у якасці дараносіц выкарыстоўваліся тыя ж самыя паціры (келіхі), з якіх адбывалася прычашчэнне вернікаў, альбо нават сталовыя ёмістасці для солі – сальнічкі. Так было ў г. Барысаве, м. Крупкі Аршанскага пав., у м. Блонь і в. Пухавічы Мінскага пав.

5. Царкоўнае начынне.

Царкоўнаму начынню ў час візітацыі надавалася самая пільная ўвага. Ва ўсялякім разе яго апісанне складае найбольшы працэнт ад агульнага аб’ёму тэкста. Да ліку царкоўнага начыння адносілася мноства вырабаў з тканіны: абрусы, воздухі, пакроўцы, ілітоны, рушнікі, хусткі, харугвы, заслонкі перад абразамі, сукні для накрыцця нябожчыкаў у час адпявання і інш. З тканіны вырабляліся таксама такія важныя элементы начыння, як антымінсы і заслоны перад алтарамі. Да ліку «працоўных прыладаў» святара можна аднесці кадзільніцы і падсвечнікі (медныя, латунныя, бляшаныя альбо драўляныя). У некаторых царквах адзначана наяўнасць драўляных і срэбных крыжоў, а таксама свечак, што належалі братчыкам.

Асобна адзначалася наяўнасць званоў, алтаровых званочкаў, кляпадлаў, літургічнага посуду і адзення. Акрамя неабходнага для прыгатавання Еўхарыстыі посуду – паціра, дыскаса, звяздзіцы і лыжачкі – у тэксце ўзгадваюцца мірніцы (ёмістасці для захавання Святога Міра і алею), кацялкі для свянцонай вады, ампулкі. Сярод відаў адзення адзначаны: рызы з епітрахілямі і поручамі, фелоні (арнаты), стыхары, альбы, гумералы, паясы і інш.

Багатым убранствам вылучаліся тыя нештатлікія храмы, якія не былі абрабаваны (альбо ўвогуле разбураны ці спалены) маскоўскімі і казацкімі войскамі ў 1654–1667 гг. Да ліку іх адносіцца, напрыклад, царква ў г. Ляхавічы Навагрудскага пав. – аднаго з нямногіх гарадоў, што вытрымалі маскоўскую аблогу.

Акрамя «маскоўскіх» рэчаў і «Маскоўшчыны» (гл. далей **Асноўныя**

асаблівасці візітаў) ў тэксце ўзгадваецца яшчэ некалькі катэгорый прадметаў так ці іначай звязаных з этнонімамі. Іх няшмат. Гэта рознага кшталту ювелірныя вырабы, упрыгожаныя «чэшскімі» дыямантамі, якія сустракаліся пры многіх царквах – крыжыкі, кулончыкі, бранзалеты, завушніцы. У царкве в. Суляцічы Навагрудскага пав. былі адзначаны завушнічкі «шоцкія». «Шоты» альбо «шкоты» – назва шатландскіх эмігрантаў, што аселі ў Рэчы Паспалітай і займаліся пераважна дробным гандлем. Гэтыя завушнічкі, хутчэй за ўсё, і былі набытыя ў шоцкіх гандляроў.

Да ліку этнонімаў у той ці іншай ступені можна аднесці эпітэты, якімі было прынята называць два хрысціянскія абрады – усходні «грэцкі» і заходні «крымскі». У дачыненні да мовы напісання некаторых літургічных кніг ужываліся азначэнні «руская» (царкоўнаславянская) альбо «польская».

Многія царквы начыння не мелі ўвогуле. Асабліва вялікая колькасць такіх храмаў была ў Мінскім пав., які моцна пацярпеў у час вайны 1654–1667 гг. У в. Ігрушка Аршанскага пав. царкоўнае начынне схаваў і не дазволіў апісваць сам святар Дзяніс Акаловіч. Матывацыю такога ўчынка патлумачыць цяжка. Магчыма, айцец Дзяніс, як і многія іншыя святары, падчас падзеяў 1654–1667 гг. пакінуў унію і нават у 1682 г. не пажадаў падпарадкоўвацца уніяцкаму кіраўніцтву.

Ніякага начыння не мелі амаль усе капліцы. Як правіла, адзначалася, што святар прыязджае да капліцаў са сваім начыннем.

6. Кнігазборы.

Адной з асноўных функцый храмаў было збіранне і захаванне літургічнай літаратуры. Аб’ёмы царкоўных кнігазбораў у 1680–1682 гг., як сведчаць візіты, былі невялікімі. Рэдкая царква мела больш за дзесятак асобнікаў. Гэта тлумачыцца тым, што ў многіх святароў былі ўласныя кнігі, абсалютная большасць якіх не фіксавалася ў візітах. З 212 царкваў наяўнасць прыватных святарскіх кнігазбораў адзначана пры 77. Цікава, што асноўная маса з іх прыпадае на царквы Мінскага сабору (68 з 77), дзе аб’ём і змест прыватных кнігазбораў не фіксаваўся ўвогуле. Па царквах жа Навагрудскага сабору склад святарскіх кнігазбораў у большасці выпадкаў раскрываўся. Увогуле ў візітах згадана 763 асобнікі 20 асноўных назваў кніг. Падрабязныя падлікі пададзены ў Дадатках у табліцы 6.6.

На фоне кепскай забяспечанасці літургічнай літаратурай вылучаецца царква ў в. Сенна Навагрудскага пав., святаром якой з’яўляўся пісар Навагрудскага сабору і генеральны візітатар царкваў

Навагрудскага сабору Аляксандр Валасовіч. Сенненскі кнігазбор складаўся з 26 кніг.

Пры цэрквах Навагрудскай пратапопіі даволі часта сустракаюцца «пісанья ўставам» Евангеллі. Гэта, хутчэй за ўсё, плён дзейнасці старажытнага Лаўрышаўскага манастыра, які знаходзіўся на тэрыторыі пратапопіі. Асабліваю цікавасць уяўляе апісанне Евангелля з кнігазбору царквы ў в. Ваўкавічы Навагрудскага пав. Яно пралівае святло на паходжанне знакамітага помніка беларускага пісьменства XVI ст. – т. зв. «Ваўкавыскага евангелля», што зберагаецца ў бібліятэцы Акадэміі Навук Літвы ў Вільні. Частка даследчыкаў лічыць, што адна з інскрыпцый аб святары «церкви Волковицкой», паводле якой паходжанне Евангелля прывязалі да г. Ваўкавыска, была непраўдна патлумачана, а паходжанне кнігі належыць звязваць з Ваўкавічамі. На карысць гэтага меркавання сведчыць і інфармацыя з візіты.

7. Плябанія і царкоўныя ўладанні.

Апісанне плябаніі абмяжоўваецца простым пералікам жылых і гаспадарчых пабудов. Да ліку першых адносіцца ўласна хата з сенямі, каморай і пякарняй. У візітах адзначаны хаты двух тыпаў: белая і чорная. Іх адрознасць, відавочна, палягае ў спосабах ацяплення. Печы ў «курных» хатах, якія тапіліся па-чорнаму, не мелі комінаў – дым выходзіў проста ў памяшканне, а потым у вакно. Трэба адзначыць, што чорныя хаты ў святарскіх плябаніях адзначаюцца крайне рэдка і ўспрымаюцца хутчэй як выключэнне. Пералік гаспадарчых пабудов таксама невялікі: хлявы, аборы, пуні, гумны, асечы, стайні, лазні і бровары. Будынкі амаль заўсёды драўляныя, зрэдку «храсцяныя» – плеченыя з галля альбо хмызняку накішталт плятня.

Адной з асноўных задач, якія ставіў перад візітатарамі Ц. Жахоўскі, было высвятленне стану фундушоў – дакументаў на права валодання маёмасцю. Арыгіналы фундушоў большасці цэркваў згарэлі, частка захоўвалася ў мітрапаліцкім архіве, частка – у калятараў. У выпадку, калі арыгінал па той ці іншай прычыне быў страчаны, візітатар загадваў святару распачаць судовы працэс аб яго ўзнаўленні.

У адрозненне ад візітаў XVIII ст. фундуш апісваецца лаканічна, без пазначэння даты выдачы, а то і без узгадкі прозвішча фундатора. Анатацыя зместу альбо вытрымкі не прыводзяцца. Выключэнне складае толькі фундуш царквы ў в. Валеўка Навагрудскага пав., нападзены Крыстынай Масальскай 20 ліпеня 1620 г., які цалкам працывастанавіўся.

Згодна з тэкстам візітаў, фундушы давалі святарам права на тры асноўныя крыніцы дабрабыту: зямельныя ўладанні (амаль у кожнай

царквы паўтары-дзе валокі), пляцы, на якіх будавалася плябанія альбо «садзіліся» агароднікі, і прыгонныя сяляне. Пляцы меліся пераважна ў гарадскіх і месціцкіх цэрквах. Так, на пляцах Мінскай Уаскрасенскай царквы сядзела 8 агароднікаў, Ляхавіцкай царквы Навагрудскага пав. – 6, Мірскай царквы Навагрудскага пав. – 5, Сталовіцкай царквы Навагрудскага пав. – 4. Працэнт цэркваў, пры якіх меліся ўласныя прыгонныя альбо агароднікі, быў даволі вялікім. Як вынікае з тэкста візітаў з 212 цэркваў прыгонныя былі ў 45 (альбо 21,2 % ад агульнай колькасці). Усяго ў гэтым узгадваюцца 123 прыгонныя думы. Іх размеркаванне па пратапопіях выглядае наступным чынам:

Навагрудская – 33 думы; Даўгінаўская – 23; Цырынская – 20; Барысаўская – 16; Мінская – 11; Нясвіжская – 11; Клецкая – 5; Мядзельская – 3; Лагойская – 1. Бабруйская, Блонская, Ігуменская і Пухавіцкая пратапопіі не мелі ніводнага прыгоннага.

Памер паншчыны ў гэтым узгаданы толькі аднойчы. Пры візітаванні царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. адзначана, што адзін з пяці прыгонных служыць пры храме званаром і адрабляе паншчыны тры дні на тыдзень.

У фундушы царквы ў м. Валеўка Навагрудскага пав. ад 20 ліпеня 1620 г. калятарка Крыстына Масальская піша, што яе падданыя будуць адрабляць на карысць святара паншчыну з разліку 1 дзень на год з 1 валокі зямлі. Магчыма, падобныя правілы (для цэркваў без уласных прыгонных) дзейнічалі не толькі ў Валеўцы.

Зусім рэдка фундушы агаворвалі грашовыя ахвяраванні калятараў на карысць царквы. Напрыклад, калятар Ян Аколаў ахвяраваў царкве ў в. Акаловічы Навагрудскага пав. 500 злотых.

8. Парафія.

Адным з важных элементаў візітацыі было фіксаванне разлегласці парафіі і колькасці парафіян. Агулам у тэкстах візітаў узгадваецца каля 1400 населеных пунктаў. У абсалютнай большасці падаваўся іх просты пералік з агульнай лічбай душ вернікаў. Да гэтай інфармацыі трэба ставіцца асцярожна – у большасці выпадкаў пададзены круглыя лічбы, што наводзіць на думку аб іх недакладнасці.

Парафіі уніяцкіх храмаў 1680–1682 гг. рэдка абмяжоўваліся адной толькі вёскай ці мястэчкам, у якім знаходзілася царква. У гэтым палягае істотная адметнасць ад сеткі уніяцкіх парафій на ўкраінскіх землях, дзе прыход царквы складала, як правіла, адно паселішча³¹.

³¹ Скончылася І. Генеральныя візітацыі в укрáїнсько-білоруських епархіях Київської уніятської митрополії. 1596–1720 роки // Записки наукового товариства імені Шевченка.

Пры апісанні парафіі царквы ў м. Турэц Навагрудскага пав. пададзены звесткі і аб колькасці душ – 1600, і аб колькасці дымоў – 436. Вынікае, што сярэдняя колькасць насельніцтва на адзін дым складае 3,7 чалавека.

9. Капліцы, вікарыісты, алтары.

Як ужо ўзгадвалася, у тэкстах візітаў адзначана наяўнасць 104 капліц. Амаль заўсёды ў дачыненні да іх ужываецца тэрмін «царква». За рэдкім выключэннем унутранае ўбранства і характарыстыкі будынка капліц не занатаваны. Падчас не падаецца нават іх тытул.

У традыцыях усходняй царквы было прынята мець аднаго святара на парафію. У 1722 г. уніяцкі мітрапаліт Леў Кішка напіша: «Оу Грековъ зась и Руси ... немаш ани Викарииствъ, ани Алтари, ани инныхъ оурядовъ, маючихъ свои особливыи доходы, але каждая церковь мает еднаго пароха, и то недобре оуфундованного»³². Але тэксты візітаў 1680–1682 гг. сведчаць аб тым, што і вікарыісты, і алтары пачалі з'яўляцца ва уніяцкіх цэрквах нашмат раней за пачатак XVIII ст. Пасады вікарыяў існавалі пры пяці цэрквах Нясвіжскай пратапопіі – в. Вялікія Жухавічы, г. Нясвіж, в. Салтанаўшчына, м. Новы Свержань, м. Мір, і адной на тэрыторыі Клецкай пратапопіі – у самім г. Клецку. У царкве в. Дарава Навагрудскага пав. калятарка Ганна Дарэўская фундавала алтарыю. На яе ўтрыманне яна адпісала фальварак з трыма прыгоннымі дымамі. Для алтарыста і спынення калятаркі падчас наведванняў пачалі будаваць жылёе памяшканне і стайню. Цікава, што на пачатку XVIII ст. тры парафіі з гэтых шасці возьме пад сваю юрысдыкцыю базыльянскі ордэн.

Да таго ж нярэдка з'явай на той час былі парафіі з двума парохамі. Такімі былі, напрыклад, цэрквы ў м. Пухавічы, м. Радашковічы, м. Шацк Мінскага пав., в. Сенна і м. Лахва Навагрудскага пав. У м. Цімавічах парох згарэлай ў часе вайны з Маскоўскай дзяржавай царквы Св. Мікалая да моманту канчатковага аднаўлення свайго храму служыў набажэнства ў другой цімавіцкай царкве – Св. Іллі.

10. Апісанне асабістых характарыстык святара.

У абсалютнай большасці візіт гэты пункт выключна кароткі –

Т. ССXXXVIII. Праці Історично-філософської секції. Львів, 1999. – С. 55.

³² (Кішка Л.) Собрание припадковъ краткое, и духовнымъ особомъ потребное. Имущее в себе Науку о Сакраментяхъ, о десяти Божиихъ Приказаняхъ, о Приказаняхъ Церковныхъ, и о Науце Христианской, съ выкладомъ Символа или Исповедания Веры Православныя Кафолическия, съ выкладомъ Молитвы: Отче нашъ: и Богородице Дево: Такожде Науку, како подобаетъ представляти малыхъ или невежовъ в Веры Православной, содержащее. Супрасль, 1722. – С. 58 адв. – 59.

некалькі словаў накшталт «сам святар прыкладны і пабожны». З масавых заўваг можна вылучыць хіба загады распачаць судовыя працэсы аб узнёўленні фундушоў. Пры апісанні цэркваў Мінскага сабору такі пункт часта ўвогуле апускаўся. Тэксты візітаў цэркваў Навагрудскага сабору дазваляюць больш разгорнута прааналізаваць асноўныя накірункі правэркі адпавядальнасці святара сваёй пасадзе.

Святармусіў прадставіць на правэрку ўсю царкоўную дакументацыю: стаўленую грамату – епіскапскае прызначэнне да парафіі, прэзенту – пісьмовы давол калятараў на атрыманне пасады пароха, пасведчанне аб выплаце падатку на карысць епіскапскай кафедры (т. зв. «катэдратык»), асобнік пастановаў епархіяльных сабораў, метрычныя кнігі рэгістрацыі нараджэнняў і шлюбаў у парафіі.

Аб тым, як належала захоўваць дакументы, гаворыцца ў візіце царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав., святаром якой быў цырынскі пратапоп Цімох Галубовіч. У яго захоўваліся ўсе саборныя пастановы («канстытуцыі») пачынаючы ад 1674 г. (год узыходжання Ц. Жахоўскага на пасаду мітрапаліта), на якія быў складзены адмысловы рэестр.

Візітатар высвятляў, ці не маеца якіх-небудзь нараканняў на святара з боку калятараў, парафіян альбо суседніх парохаў. Святар жа ў сваю чаргу мог падаваць на іх свае скаргі. З найбольш цікавых здарэнняў можна вылучыць наступныя. У в. Савічы святар аславіўся на ўсю ваколіцу свавольным жыццём, у в. Вялікія Лукі пароха часта бачылі ў корчмах у святарскай вопратцы. У в. Акаловічы і Забелы візітатар рэкамендаваў замяніць парохаў, першага за кепскую падрыхтоўку, другога – за канфлікты з калятарамі. У в. Морач калятар «узненавідзеў» пароха і задаўся мэтай зжыць яго з займаемай пасады. У м. Валеўка святар быў прызнаны вартым лепшага месца. У в. Пацейкі калятары прысабечылі сабе частку парохавых функцый – так, калі паміраў нехта з парафіян, панскі цівун браў грошы за прадстаўленне месца на могілках. У в. Ахонава, Ваўкавічы і Труханавічы парохі былі прызнаны кепска падрыхтаванымі для выканання сваіх абавязкаў. Ахонаўскага накіравалі на вучобу ў суседнюю Марозавіцкую царкву тэрмінам на паўгады, ваўкавіцкага і труханавіцкага пакінулі на месцы, бо уся неабходная літаратура была ў іх у наяўнасці. Усе трое мусілі на бліжэйшым епархіяльным саборы вытрымаць экзамен на прафесійную прыдатнасць.

1.5. Асноўныя асаблівасці візітаў

Да таго ж візіты 1680–1682 гг. утрымліваюць шэраг асаблівасцей, якія не сустракаюцца ў пазнейшых дакументах такога ж тыпу. Гэтыя асаблівасці не вылучаны ў асобныя падраздзелы, між тым, яны займаюць істотны аб’ём тэкста. Сярод такіх асаблівасцей найбольш заўважныя: «маскоўскі» след, аднаўленне паруйнаваных святыняў, супрацьстаянне: уніяты–праваслаўныя.

1. «Маскоўскі» след.

Адной з самых цікавых асаблівасцей візітацыі 1680–1682 гг. з’яўляецца наяўнасць т. зв. «маскоўскага следу». Часцей за ўсё Масковія ўзгадваецца ў негатыўным сэнсе, у такіх словаспалучэннях, як «маскоўскае нашэсце» альбо «маскоўская навала». Як правіла, гэтыя словаспалучэнні ўжываліся пры апісанні прычынаў занябанага стану царкоўных будынкаў. Па цэрквах Навагрудскага сабору «Масква» альбо «Маскоўшчына» часцей за ўсё ўзгадваецца ў якасці прычыны спалення альбо страты фондуша. Прычым, візітатар вылучае ў «Маскоўшчыне» некалькі этапаў. Так, пры апісанні царквы ў м. Мыш Навагрудскага пав. было адзначана, што «фондуш загінуў у часы першай Маскоўшчыны»³³. Пад гэтым, відавочна, маюцца на ўвазе выправы маскоўскіх войскаў 1655 г., падчас якіх Мыш дазвання была спалена разам з замкам.

Аднак часы т. зв. Маскоўшчыны пакінулі і пэўны станоўчы след ва уніяцкіх храмах. Многія цэрквы займелі сярод свайго начыння рэчы «маскоўскага» паходжання. У м. Дубровы каля абраза для працэсіяў мелася заслона «маскоўскай» работы. У в. Замасточча – вышываная золатам «маскоўская» альба. У в. Латыгаль – рукапіснае «маскоўскае» Евангелле. У царкве Нараджэння ПМ у м. Пухавічы адзначаны нават «Маскоўскі абразок, апраўлены срэбрам»³⁴. Можна дапусціць, што візітатар мае на ўвазе рэчы, так бы мовіць, праваслаўнага паходжання. Праваслаўныя выданні актыўна выкарыстоўваліся ва уніяцкіх набажэнствах, да прыкладу, «Треодъ цветная» куцейнаўскага выдання, што на працягу стагоддзя належала святарскай дынастыі Сахоўскіх з г. Бабруйска. Асобнік гэтай кнігі захаваўся ў бібліятэцы Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі³⁵ і мае ўласніцкія інскрыпцыі прадстаўнікоў роду Сахоўскіх. Але для азначэння праваслаўя ў візітах выкарыстоўваецца

³³ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 76 адв.

³⁴ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 37 адв.

³⁵ Треодъ Цветная. Куцейна (?), 1631. Бібліятэка Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі. Шыфр 15727.

дакладны тэрмін: «схізма» альбо «схізматыцкі». Абразы ж увогуле не маюць яскравай канфесійнай прыналежнасці. Так што т. зв. маскоўскія рэчы былі альбо прывезены з Маскоўскай дзяржавы калятарамі альбо, што малаверагодна, былі падараваны прадстаўнікамі новых уладаў у часе вайны. Ускосным чынам наяўнасць маскоўскага следу можа сведчыць аб тым, што ў часе вайны 1654–1667 г. храм перайшоў пад праваслаўную юрысдыкцыю.

Адзначана ў візітах і іншая цікавая праява «маскоўскага» следу. Пакуль яшчэ адзінкава, але ўжо пачынаюць з’яўляцца ў Беларусі характэрныя тапонімы. Назвы населеных пунктаў з корнем *маскаль* сустракаюцца нават на заходнебеларускіх землях. У парафіі царквы ў в. Лучай Ашмянскага пав. **утварылася паселішча з назвай Маскалік**. Праз некалькі дзесяцігоддзяў пасля масавага рассялення стараабрадцаў-уцекачоў з Маскоўскай дзяржавы, падобныя назвы з’яўляюцца практычна паўсюднымі.

2. Захады па аднаўленні паруйнаваных святыняў.

Другая асноўная мэта візітацыі – фіксацыя фізічнага стану храмаў. У вайну уніяцкая царква панесла значныя матэрыяльныя страты.

З дзесяці уніяцкіх храмаў, што існавалі ў Мінску перад 1654 г., пяць былі спалены дазвання – ад іх засталіся толькі пляцы. Царкву Св. Мікалая ў 1682 г. пачаў адбудоўваць на прыбыткі ад мітрапаліцкіх маёнткаў сам Ц. Жахоўскі. Мураваную царкву Ушэсця Божага ўзялі пад сваю юрысдыкцыю базільяне Мінскага канвенту.

З 32 цэркваў Мінскай пратапопіі 9 ляжалі ў руінах. У Мядзельскай пратапопіі была спалена царква ў самім Мядзелі. Рознай ступені разбурэння падлегла звыш 50 цэркваў (з 212). У сілу разрабавання буйных гарадоў і мястэчак рэзідэнцыя клецкага пратапопа перамясцілася ў м. Новы Свержань, нясвіжскага – у в. Малева, цырынскага – у в. Шчорсы, блонскага – у м. Дукора.

Згодна з інскрыпцыямі на палях візітаў, аднаўленне парафіяльных цэркваў праводзілася марудна, маленькімі ўрыўкамі – набыты рушнік, абраз, крыж, кніга. Выключэнне складаюць хіба некалькі храмаў, да прыкладу царква ў в. Быстрыца Навагрудскага пав., фундаваная калісьці вядомай Соф’яй Алелькавіч. Для храма за перыяд 1680–1684 гг. быў набыты шэраг дарагіх прадметаў, у ліку якіх два званы, напастольнае Евангелле і Евангелле Павучальнае, першае – у срэбным абкладзе.

У візітах таксама адзначаны намаганні па аднаўленні базільянскіх кляштароў. З царквы ў в. Гайна на аднаўленне кляштару Св. Духа ў г. Мінску быў узяты вялікі звон і два кляпадлы. З царквы ў в.

Порплішча Ашмянскага пав. звон быў узяты для аднаўлення кляштару ў м. **Беразвечча**.

Аднаўленчыя працы вяліся не толькі паводле ўказанняў уніяцкай царкоўнай іерархіі і калятараў. Адбудоўвалі спаленыя цэрквы і самі парохі. Святар Бягомльскай царквы Лявон Песляк на ўласныя сродкі пабудаваў у мястэчку капліцу. Ігуменскі пратапоп Аляксандр Гаўрыловіч за свой кошт узвёў побач з царквой капліцу Св. Мікалая. На яе базе ў пачатку XVIII ст. будзе сфармаваная асобная парафія. У некаторых выпадках ініцыятарамі будаўнічых работ выступалі парафіяне. Напрыклад, капліца Св. Тройцы ў в. Гарэлае (у парафіі старажытнай Мсціжскай царквы Мінскага пав.) была пабудаваная мясцовымі сялянамі: «Хлопы самі са згоды свайго пана паставілі»³⁶. На сродкі нясвіжскіх мяшчан у прадмесці г. Нясвіж у пасляваенны час была пабудавана новая царква. Паводле стану на 1680 г. яе будаўніцтва ўжо было скончана, але фондуша яна не мела. У в. Райца Навагрудскага пав. здарыўся проста беспрэцэдэнтны выпадак – пасля вайны парохам мясцовай царквы зрабіўся адзін з калятараў, Мікалай Раецкі. У візітатара ўзнікла толькі адная просьба да новага святара – жыць на царкоўных землях, а не ў спадчынным маёнтку.

На візітах цэркваў Навагрудскага сабору маюцца інскрыпцыі 1684 г., якія сведчаць, што за тры гады быў ўзведзены шэраг новых ўніяцкіх капліц. Да прыкладу ў в. Ганцавічы, Круговічы і Хорастаў Навагрудскага пав. У 1684 г. пачалі адбудоўваць царкву ў в. Пукава.

Сярод цэркваў, апісаных у візітах, фігуруюць толькі тры мураваныя храмы – Ушэсця Богага ў г. Мінску, Св. Тройцы ў м. Мір і Ёнебаўзяцця ПМ у м. Новы Свержань (два апошнія ў Нясвіжскай пратапопіі). Іх далейшы лёс паказальны для ўсіх заможных парафіяльных уніяцкіх цэркваў. Аднаўленню ўсіх трох так ці іначэй паспрыяў базыльянскі ордэн, які прыклаў намаганні, каб замацаваць іх у сваіх руках. Мінская царква лічылася базыльянскай ужо ў часе правядзення візітацыі, дзве апошнія адышлі да ордэна пасля смерці мітрапаліта Ц. Жахоўскага (у 1693 г.), у якога не ладзіліся стасункі з базыльянамі.

3. Супрацьстаянне: «уніяты–праваслаўныя».

Вайна 1654–1667 гг. паставіла перад уніяцкай царквой новыя пытанні і прымусіла паглядзець на феномен уніі па-новаму. Уніят цяпер успрымаўся як чалавек грэцкай рэлігіі, што захаваў вернасць найперш Рэчы Паспалітай, а пасля ўжо Апостальскай Сталіцы. Вядома, былі і выключэнні. Сярод тых, хто прысягнуў на вернасць маскоўскаму

³⁶ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 13 адв.

цару ў 1655 г. былі тры уніяцкія святары, у тым ліку і парох царквы Ператварэння Богага ў г. Мінску Ян Балгароўскі³⁷. Але наяўнасць «унейских попов» у маскоўскіх крыжапрывадных кнігах сведчыць аб тым, што нават прадстаўнікі праваслаўнай дзяржавы пачалі ставіцца да уніі як да адмысловай канфесіі.

Многія святары і вернікі пакінулі ідэю еднасці цэркваў і вярнуліся да праваслаўя. Асаблівага размаху гэты пераход набыў на ўсходнебеларускіх землях. Дакладны маштаб суадносін «унія/дызунія» у новых, пасляваенных, умовах быў невядомы. Таму адной з першачарговых мэтаў правядзення візітацыі Ц. Жахоўскі ставіў акрэсліванне межаў распаўсюджвання уніяцтва. У сваім указе аб пачатку візітацыі ён агаворвае дзеля чаго ўсё гэта робіцца – дзеля таго, каб запанавалі «хвала Божая і едність»³⁸. Па ўсходзе і поўдні Беларусі вынікі для Ц. Жахоўскага аказаліся **несуццэзальнымі. З дзесяці пратапопіяў Мінскага сабору, толькі шэсць здолелі захаваць сваю даваенную структуру.** Рагачоўская ўвогуле выйшла з-пад юрысдыкцыі уніяцкага мітрапаліта. Бабруйская акрамя цэнтра, Бабруйска, налічвала толькі 5 цэркваў. Па 6 і па 7 цэркваў налічвалі адпаведна Пухавіцкая і Ігуменская пратапопіі. Цікавая асаблівасць – амаль усе цэрквы Ігуменскай пратапопіі (пяць з сямі) знаходзіліся на землях каталіцкай царквы. Барысаўская, хоць і здолела захаваць структуру, страціла шмат прыхаджанаў – на 18 цэркваў пратапопіі налічвалася ўсяго 1585 душ. У самім Барысаве (разам з навакольнымі вёскамі) засталася толькі 50 уніятаў. «Горад Барысаў – амаль усе схізматыкі» – гаварылася ў візіце³⁹. Нясвіжская пратапопія тонкай палоскай цягнулася з захаду на ўсход, агінаючы праваслаўнае насельніцтва Слуцкага княства. Адным словам, у рознай ступені была размыта структура ўсіх усходніх пратапопіяў. На поўдні ж Беларусі уніяцкія парафіі ўпіраліся ў вялікі масіў праваслаўных прыходаў Мазыршчыны, Піншчыны і Случчыны. На тэрыторыі Мінскага пав. вымяляваліся даволі буйныя праваслаўныя «анклавы» у раёне мястэчак Койданава, Рубяжэвічаў, Смалявічаў і Саламярэцкага Гарадка.

Некаторыя парафіі ўдалося перавесці з праваслаўя ва уніяцтва непасрэдна падчас правядзення візітацыі. Да прыкладу – ў м. Лахва Навагрудскага пав. Вось што пісаў візітатар пра яе святара Кірылу Разгановіча: «Вялебны айцец Разгановіч амаль да сённяшняга часу не **быў паслухмяным**, але зараз аддаў святое паслушэнства пастырскай

³⁷ Памятники истории Восточной Европы. Т. IV. Крестоприводная книга шляхты Великого княжества Литовского 1655 г. Москва-Варшава, 1999. – С. 60.

³⁸ НГАБ. – Ф. 136. – Воп. 1. – Спр. 42042. – Арк. 1 адв.

³⁹ Тамсама. Арк. 30.

уладзе, і ў хуткім часе мае сам з'явіцца перад пастырам»⁴⁰. А вось царкву ў в. Агарэвічы Навагрудскага пав. зрабіць уніяцкай візітару не ўдалося: «(Тут) унія заўсёды была, а цяпер схізматык прыязджае праз нядбайнасць калятараў і клецкага пратапопа»⁴¹.

Вяртанне парафіянаў да праваслаўя мела месца яшчэ і таму, што ва уніяцкіх цэрквах часта не хапала святароў. Калі побач дзейнічаў праваслаўны прыход – сяляне звярталіся з духоўнымі патрэбамі да праваслаўнага айца. Але з цягам часу сітуацыя для уніятаў палепшылася. Напрыклад, як сведчаць інскрыпцыі на палях візіты, за перыяд 1680–1684 гг. у Нясвіжскую пратапопію былі прызначаны 4 новыя парохі⁴².

Адзінства Заходняй і Ўсходняй цэркваў ставілася ў многіх выпадках на першае месца. Часам, нават неапраўдана. Падчас праверкі маральных якасцей уніяцкіх парохаў тым, хто не пакінуў унію ў цяжкі для яе перыяд, рабіліся значныя палёгкі. Так, святар царквы ў в. Вялікія Лукі Навагрудскага пав. Якуб Радзевіч неаднаразова быў заўважаны парафіянамі ў корчмах, прычым у святарскай вопратцы, не веў метрычныя кнігі, захопліваў сялянскія зямельныя надзелы, але быў прызнаны адпавядальным свайму месцу паколькі «моцна трымаецца за адзінства Божай Царквы»⁴³.

Ад узмацнення напружання паміж уніятамі і праваслаўнымі ў пэўнай ступені выйграла каталіцкая царква. Так, на патрэбы касцёла (хутчэй за ўсё Пухавіцкага) быў зняты звон са званіцы царквы ў в. Лапічы Мінскага пав.⁴⁴ Частку зямлі, што належала царкве ў м. Халуі Мінскага пав., адабралі самі калятары з мэтай пабудавання замест уніяцкай капліцы каталіцкі храм⁴⁵. А уніяцкі парох царквы ў м. Стоўбцы Навагрудскага пав. Марцін Панкевіч скардзіўся, што «мае вялікія перашкоды ў адпраўленні шлюбаў і хрышчэнняў асобам грэцкай рэлігіі ў сваёй парафіі праз ксяндзоў дамініканаў»⁴⁶.

* * *

Пры перадачы тэкста мы намагаліся прытрымлівацца сучасных археаграфічных правілаў. Таму напісанне польскіх літар *ż, ś, ś, ć, q, ę, ź, ó*, якія ў арыгінале часта перадаюцца літарамі *z, n, s, c, a, e, z, o*, мы падавалі паводле напісання арыгінала. Раскрытыя скарачэнні

⁴⁰ Тамсама. Арк. 107.

⁴¹ Тамсама. Арк. 107 адв.

⁴² Тамсама. Арк. 100.

⁴³ Тамсама. 78 адв.

⁴⁴ Тамсама. 45 адв.

⁴⁵ Тамсама. 37.

⁴⁶ Тамсама. 91 адв.

пададзены ў круглых дужках (), нумары аркушаў – у квадратных дужках [*курсівам*], вынасныя літары ў «рускім» тэксце ўказа Ц. Жахоўскага выдзелены *курсівам*, у польскім – падаваліся надрадковым шрыфтам. Пачатак новага радка адзначаны вертыкальнай рыскай |, пачатак новага аркуша – дзвюма ||. Падкрэсліванні, якія маюцца ў арыгінальным тэксце, захаваны. У мэтах эфектыўнасці пошуку апісання таго ці іншага храма масіў арыгінальнага тэкста візіты падзелены ўстаўкамі на сучаснай беларускай мове з пазначэннем населенага пункта, у якім знаходзілася царква альбо капліца, з тагачаснай адміністрацыйна-тэрытарыяльнай прыналежнасцю.

Для больш зручнага карыстання тэкстамі візітаў у канцы кнігі змешчаны навукова-даведачны апарат, які складаецца з трох паказальнікаў: імёнаў, геаграфічнага і прадметнага. Прозвішчы і імёны ў паказальніку падаюцца па-беларуску з пазначэннем арыгінальнага напісання, тагачасныя геаграфічныя назвы, якія патрабавалі скрупулёзнай ідэнтыфікацыі, падаюцца па-беларуску згодна з даведнікам Я. Рапановіча⁴⁷ і таксама маюць пазначэнне арыгінальнага напісання. Немэтазгоднасць складання навукова-даведчага апарата на мове арыгінала палягае ў тым, што многія населеныя пункты і прозвішчы асоб з-за непісьменнасці альбо з-за апісак складальнікаў у шэрагу выпадкаў прывялі б да іх няправільнай ідэнтыфікацыі. Правільнасць перадачы прозвішчаў парохаў і калятараў правяралася намі паводле іншых крыніц: актавых кніг гродскіх і земскіх судоў, больш позніх візітаў, справаў аб дваранскім паходжанні родаў з фондаў Мінскага губернскага дваранскага сходу і інш.

Змешчаныя напрыканцы кнігі дадаткі ў сістэматызаваным выглядзе падаюць статыстычныя звесткі аб некаторых аспектах стану уніяцкай царквы ў канцы XVII ст. – колькасці парафіян, тытулах цэркваў і капліц, аб'ёмах царкоўных кнігазбораў, прозвішчах калятараў і інш. Слоўнікі тэрмінаў і літургічнай літаратуры раскрываюць найбольш часта сустракаемыя ў візітах тэрміны, паняцці і назвы кніг. Ілюстрацыі даюць уяўленне аб знешнім выглядзе рукапісу, а адмысловая схема асвятляе геаграфію візітаваных цэркваў.

Аўтар выказвае шчырую падзяку **Герману Максімавічу Брэгеру** (Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі, г. Мінск) за метадычныя

⁴⁷ Рапановіч Я. Н. Слоўнік населеных пунктаў Віцебскай вобласці / Рэд. П. П. Шуба. – Мн.: Навука і тэхніка, 1977. – С. 504 с.; Тое ж Брэсцкай вобласці. – Мн., 1980. – 176 с.; Тое ж Мінскай вобласці. – Мн., 1981. – 360 с.; Тое ж Гродзенскай вобласці. – Мн., 1982. – 319 с.; Тое ж Магілёўскай вобласці. – Мн., 1983. – 240 с.; Тое ж Гомельскай вобласці. – Мн., 1986. – 240 с.

парады ў складанні навукова-даведачнага апарата, кансультацыі ў вобласці палеаграфіі і дапамогу ў ідэнтыфікацыі населеных пунктаў, **Юрыю Мікалаевічу Лаўрыку** (Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі, г. Мінск) за кансультацыю пры ідэнтыфікацыі літургічных кніг і складанні іх спіса, а таксама **Галіне Яўгенаўне Акуловіч, Альбіне Францаўне Аляксандравай, Вользе Уладзіміраўне Бабкавай, Уладзіміру Мікалаевічу Дзянісаву, Людміле Міхайлаўне Ліпскай, Дзмітрыю Часлававічу Матвейчыку** і ўсім супрацоўнікам Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, якія так ці інакш дапамагалі пры складанні гэтай кнігі.

Дзяніс Лісейчыкаў

2. ТЭКСТ

*Указ мітрапаліта Ц. Жахоўскага аб пачатку правядзення
візітацыі цэркваў Мінскага сабору.
2 верасня 1681 г.*

[1 адв.] (...) Жоховский (...) С(вя)той Апостольской (...) | (...) митрополита Киевский, Галицкий и всяя Роси, архиепископ Полоцкий, Оршанский, Мстиславский и Могилевский епископ, Дубненский | (...) архимандрита (...) игумень Честнаго Креста | (...) отцом протопопом Минскому, Долгиновскому, Мядельскому, Бобруйскому, Логойскому, Блонскому, Пуховицкому, Игуменскому, Борисовскому, Рогачевскому и всем честным отцом презвитером (...) | (...) и благословения пастырского (...) | (...) архипастырским иже в мсто собору вже на тре(...) | (...) потребную и душеполезную визит(...) | (...) честности ваших посылаем и постановляем | (...) визитатора еeneralного церкви собору Минского назначаем з влады | нашей архипастырской пречестнаго отца Марцияна Петровича, протопопу нашего Слонимского и Порецкого, прыдаючи ему до сих трудов | честных да (...) служителя поспешника честнаго отца Самуеля | Загоровского, презвитера Погорельского, даючи власт сию визитовати | порядком звычайным недавно в церквах собору Новагрудского справованым, | отправовати яко бы мы з помененой визиты skutочную (...) | (...) хвала Божья и едност стоят през честь(...) | (...) и если честности ваши болш (...) | (...) о поверенных душах нижли о временных и премияющих дарах | (...) визитатор опитати маеть и до грамоты (...) | (...) на нас пастира честные отцы презвитеры собору Минского в разных протопопиях подлуг уваги пречестнаго | отца визитатора нашего (...) выдавати и одати повинни будут | (...)ть на нас самых яко на честнаго отца архидиакона нашего а так теж и (...) | (...) пречестнаго отца визитатора и его собслужителя до учинения | (...) мирные и куничные также (...) | (...) покажут (...) руки отца визитатора давати | (...) утеканя ся стрежу (...) | (...) визитаторови нашему аби не чинили и не (...) | (...) нас, пастыра, почита(...) | (...)овы(...) будем, а для лешого (...) | (...) печати нашей митрополитанской рукою власною сес лист под | (...) монастыре Супраслском м(еся)ца сеньтебра второго д(ня) | (...) тисеча шестсот осмьдесятъ перьвого году | (...) Locus Sigilli. ||

МІНСКІ САБОР
МІНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ
Цэрквы ў г. Мінску.

[2] Protopopa miński.

Przewielebny w Bogu ociec Eusebi Kostrowski, protopo|pa miński w miescie Mińskim trzyma cerkwiey. |

Naprzod założenia Świętej Trojcy, przy ktuey sam mieszka. | W ktuey na ołtarzu venerabile w puszcze cynowey przystoyniey | uczciwe stoy. Tuwalen osm. Na ołtarzach lichtarzow mosiądzowych | par cztery. Aperat fialkowy tabinowy szyty⁴⁸ z stułą y naręczaki. | Drugi buracikowy czarny bez stuły y naręczakow. Trzeci kitay|czany czerwony sam ieden. Czwarty atlasowy biały sam ieden. | Piąty atlasowy c(z)erwony naplecki złotogłowowe. Alby dwie | tkackie. Cztery komzy. Chustka iedwabiem czerwonym szyta. | Antimis podwizny j(ego) m(iłości) xiedza Kolędy. Kielich srebný s patyną | pozłocistą, gwiazda y łyżeczka. Wozduszkow małych trzy, wielki ieden kitayczane. Plaszczenica miasto antependiu^m na Ołtarzy Wielkim | tuwalnia do ocierania rąk kapłanow. W tey ze cerkwi ołtarz bołkowy Naswieszey Panny. Obraz, na kturym koron dwie, serdu|szek srebných cztery, piąte pozłociste, tabliczek czterdzie|cia dwie, rączek cztery, gw(i)azdeczek srebných siedm⁴⁹, Naswie(t)sza Panna w promieniu sreb(nym), | krzyzykow srebných trzy, czerwony złoty na obrazie wisi łancuz|kow srebných dwa, na iednym krzyzyk pozłocisty, koralow roz|nych sznurow osm, apenagia, krzyz srebný do pocałowania. | U tego z obrazu zapona kitayczana ceglata. Obraz zas za | procesią noszący, na kturym gwiazdeczka srebná, paciorek | sznurow cztery, krzyzykow mosiądzowych trzy. Obrazek we sre|bro oprawny Błogosłowiego) Jozefata, u tego z obrazu zaponek kitayczaných dwie. W tey ze cerkwi przed namiesnymi obrazami an|tependi czerwone. Obrazow przy filarzach dwa ozdobnych | bez ołtarzow. Chorągwi szesc. Pokrycie na nałoyczyk buraci|kowe. Xięgi cerkiewne: Trafoły pisany, Ochtaý drukowany, | inne xięgi wieleb(nego) oycá. Na zwonici dzwonow trzy, do sygnow|wania ieden. Gruntow do tey cerkwi, ani placá niema. W(ielebny) o(ciec) | protopopa plebanią na umarłych postawił. Po zmarłym mie|szczanie sławatnym Teod(o)ru Maciuku na pułtory beczi gruntu | do tey cerkwi należącego za miastem ograniczenia xiądz pro|topopa s kim graniczy nie wie. Przy tey ze cerkwi skoła | na cwałtarzu.

Druga cerkiew założenie Przemienienia Pańskiego w Za|mku. Venerabile

⁴⁸ Напісана ру́ту

⁴⁹ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

w bursie w litioniku na ołtarzu uczciwie y ochendoznie zostaie. Tuwalen dwie. Antependiu^m płotniane. Aperatow, | x(i)ag y innych aparamentow, krom obrazow, zadnych niema. || [2 adę.] Ani gruntu, ani placu zadnego | do tey cerkwi niemasz. |

Trzecia zas cerkiew założenia Praxedy Męczeniczki na | ulicy Tatarskiey, w ktuey aparamęta zadnego niemasz. Je(d)no | deius na płotnie malowany. Obraz Praxedy Męczeniczki | na drzewie. Gruntow do tey cerkwi zadnych, tylko ogrod około | cerkwi. Czwarta⁵⁰.

Czwarta zas cierkiew Soborna była w Zamku przed incur|sią moskiewską. Po inkursii zas moskiewskiey tylko plac, | to iest mieysce poświęcone, ktue mieysce potrzebuie opatrze|nia. Przymamniey aby krzyz był postawiony. Grunta do | tego nienabudowanego placu, niwa nazwana Zakomo|rowką. Do tey ze cerkwi Ewanelia aksamitna czerwona, | na ktuey blach pięć pozłocistych, klawzurki srebné po|złociste, puklow p(i)ęc takze pozłocistych. |

Piąta zas cerkiew założenia Michała Archaniola była. | Po incursii moskiewskiey pustym mieyscem zostawała, na | kturym wielmożny j(ego) m(iłość) pan Zawisza, starosta minski, stayną | pobudował. Funduszow y praw na zadną cerkiew nie pokazał. | Niwa za błotem Komorowką.⁵¹

Sam zas wiel(ebny) ociec protopopa przystoiny y pobożnego | zycia. Metriki krzszenia dzieł y dawania szlubow, | inny wszelki porządek, jako należy kapitule, ma y porządnie pokazał. |

Szosta cerkiew S(więtego) Mikołaja w iurydyce j(ego) m(iłości) | xiedza metropolity, ktuey po inkursii moskie|wskiey do tych czas nie było. Teraz, w roku 1682, | poczęto budowac. |

Siodma cerkiew murowana Wniebowston|pienia Pańskiego teraz w zawiadiwaniu oy|cow bazylianow conventu minskiego. A przed tym | był kapłan swiecki y fundus na swieckiego kapła|na, a teraz w pustkach zostaie. || [3]

W tym ze miescie J(ego) Krol(ewskiey) M(iło)sci Minsku. |

Cerkiew założenia Zmartwychwstania Pańskiego | przy ktuey w(ielebny) o(ciec) Efrem Dmitrowicz Poucinka zo|staie. W ktuey venerabile ustawicznie w cerkwi | byc nie moze, bo barzo zbutwiała cerkiew. Tuwalen | dwie. Kielich cynowy ze wszystkim. Liton. Antimis | j(ego) m(iłości) samego. Wozduszkow dwa, trzeci wielki. Ape|rat a(t)łasowe czerwone z stuło, pułatłasowe na|ręczaki. Alba tkacka. Xięgi wcale iest wszystkie | wielebno oycá. Dzwonek ieden na dzwonicy, do sygnowania dwa. Lampa mosiądzowa.

⁵⁰ Дапісана іншым атрамантам.

⁵¹ Дапісана паверх асноўнага тэкста іншым атрамантам.

Kadzilnica | mosiądzowa. Lichtarzow zescianych para. Gruntu | do tej cerkwi niwa nazwana Bohuszówka na | beczek trzy nasienia. Sianożęc w Czarnym Brze|gu nad rzeką Swisłoczą *na wozow siedm*⁵². Druga sianożęc w Cegel|ni na wozow trzy. Placow osm, na kturych ogrodni|kow osm z zydem, co browar ma. |

Plac, albo raczy mieysce, na ktorym przed inkursią | moskiewską cerkiew założenia S(więtego) Jerzego była. | Do kturey cerkwi plac nadany, na kturym teraz ogo|dnik ieden, drugi zyd mieszkaią. |

Mieysce zas w tym ze Minsku na Troieckiey Gurze | na kturym była cerkiew założenia S(więtych) Męczenikow Hleba y Borysa. || [3 *adv.*]

Царква ў в. Тарасава Мінскага пав.

(W) Tarasowie, w maiętnosci wielmożnego j(ego) m(iłości) pana Chotkiewicza. |

(Wie)lebny o(ciec) Tomas Czerniewicz zostaie przy cerkwi założenia | Świętego Piotra, w kturey venerabile na ołtarzu w bursie | w litoniku ochond(o)nie zostaie. Tuwalen dwie na ołtarzu | jedwabiem czerwonym szyte, trzecia biała cerkiewne. Kielich cynowy z patyną y gwiazdą, tak tez y łyżeczka same(go) | wielebnego oycy. Wozduszkow mały y wielki kitayczane. Li|chtarz mosiądzowy. Na innych ołtarzach tuwalen osm. | Obrazow namiesnych dwa. Na obrazie Naswiętszey Panny zau|szniczek dwie z serduszkim z dyamentow czeskich, korąka | bursztynowa, paciorek prostych sznurow trzy. Chorągiew | dwie. Dzwonow dwa na dzwonnicy. Gruntu do tej cerkwi włok dwie. Placu zadnego niemasz. Na tych ze włokach plebania w(ielebnego) | oycy: yzba s komorką y sien, obora pleciana, gumno stare. Sam | w(ielebny) o(ciec) człowiek przystoyny. Metriką porządną, mirnica y agę|dę pokazał. Parafia do tej cerkwie wies Kaczyn, Tarasow, Waskowcy, Ratomka. Dusz 60. |

Царква ў м. Заслаўе і капліца ў в. Вязынка Мінскага пав.

W Zasławiu w maiętnosci jasnie wiel(moznego) j(ego) m(iłości) pan(a) woiewody Połockiego. |

Wielebny ociec Bobr trzyma cerkiew założenia Przemie|ni(e)nia Panskiego. Venerabile na ołtarzu w pus(z)ce cynowey *N(ota) B(ene)*⁵³ | stoi.

⁵² Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁵³ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Tuwalen dwie stare barzo. Kielich srebný | s patyną, *gwiazdq*⁵⁴ y łyżeczką. Wozduszkow dwa małych, wielki w(ielebnego) o(y)ca. | Krzyz srebný do pocałowania. Na obrazie Naswiętszey Pa(n)ny tabliczek niewielkich cztery, korałow prawdziwych drobnych | sznurow dwa, paciorki czarne z dzięhami zawi(i)anemi sznur ieden, | krzyzykow dwa srebných, zaponka czerwona kitayczana. | Aperat adamaszkowy barszczowy bez stuły i naręczakow, | drugi buratikowy takze bez stuły i naręczakow. Antependium | czerwona buratikowa. Tuwalen na drugich ołtarzach cztery. Chu|stka iedwabiem czerwonym szyta. Chorągiew cztery. Alba tkacka. || [4] Lichtarzow mosiądzowych pięć. Na dzwonnicy dzwonow cztery, | do sygnowania ieden. Zaponka kitayczana. Na obrazie Świętego Spasa tabliczka cynowana. Kadzilnica mosiądzowa. | Krzyz do procesią, tuwalnią okryty. Funduszu nie pokazał. Gruntu do tej cerkwi włok dwie. Placow dwa. Ieden, | na ktorym poddany wielebnego oycy, a drugi pustuie, poddany | odszedł precz. Placow siedm, na kturych plebania wielebnego oycy. Budynki: izba biała wielka s komorą y sie(nmi), | piekarnia naprzeciwku, w sieniach swiatelka bokowa. | Stary budynek: izba biała, obory porządne, swiren, gumno, odrynek trzy. Parafia: miasteczko Zasławie, wies Windzielew, Wiekyszczy, Pietryszki, Kryczki, Lipienow, | Sieleczyki, Horoszki, Sukowicze, Prudyszcz, Woroszy|ły, Zacharycze, Słobotka. |

Tenze w(ielebny) o(ciec) Zasławski cerkiew drugo trzyma we w|si Wiazuniu, w maiętnosci jasnie wiel(moznego) j(ego) m(iłości) pana staro|sty Zmuyckiego. Założenia Jerzego Świętego, do kturey cer|kwi zadnego niemasz aparamętu y gruntu. |

Царква ў в. Выганічы Мінскага пав.

W Wyhoniczach, w maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Jana Matuszewicza. |

Wielebny ociec Demian Stephanowicz zostaie | przy cerkwi nowofundowaney założenia Zwiastowa|n(i)a Naswiętszey Panny. W kturey venerabile na ołta|rzu w kielichu cinowym przystoynie y ochandoznie | stoi. *Tuwalen*⁵⁵ na Wielkim Ołtarzu dwie. Chu|stka po rogach kwiaty iedwabne ze złote^m. Kielich srebný ze wszystkim. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki | drukowany turecki. Antependium sukna granatowego | roznego koloru kwiatkami naszywana. Lichtarzow mosiądzowych para. Aperat kitayczany niebieski, stuła, na|ręczaki kindyjakowe. Fartuchow dwa harusowych. Kadzilnica mosiądzowa. Fartuch siatkowy płociany. | Tuwalnia nad obrazem

⁵⁴ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁵⁵ Слова напісанае двойчы.

Naswiętszey Panny. Krzyz do noszenia, | tuwalnią okryty. Chorągiew trzy. Deisus z włoska malowany. || [4 adw.] (Dzwonow) na dzwonicy dwa, trzeci do signowania. Gruntu do tey | (cer)kwie w(ielebny) o(ciec) mienil ze ma dac włoką iedną, poddanego na pułwłoki j(ego) m(iłość) pan kolator. Do tego plac, na kturym plebania. Budynki: | piekarnia, sien y komorka, swiren, gumno, obora, osiec, odryna. | Parafia: wies Wyhonicze, Worzyki, Słobotka, Duczycy, Sidorowka, Pere|zor. Dusz 102. Sam w(ielebny) o(ciec) zycia pobożnego. Metrykę, mirnicę, agędę porządne | te wszystkie rzeczy ma. |

Царква ў м. Ракаў Мінскага пав.

W Rakowie, maiętnosci jasnie przeoswieconego xięc(i)a j(ego) m(iłości) | Sanguszka. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego w pust|kach zostaie. Kapłan ziachał. W kturey aparamętu zad|nego excepto kielich cinowy z patyną. Aperat buracikowy | z stułą y naręczakami. Tuwalen osm starych. Chorągiew dwie. | Dzwonek na zwonniczy. Kadzilnica mosiądzowa. Drugi dzwonek | xięże dominikani wzięli. Funduszu na te cerkiew niemasz, ani | gruntu je(d)no obremb, na kturym cerkiew stoi y szpital. Parafia: | miasteczko Rakow, wies Gierwiele, Girewicz, Palikszy, Macewicze, Zuki, Wielka Wies. || [5]

Царква ў в. Крывічы Мінскага пав.

W Krzywiczach, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Kniazewicza. |

Cerkiew założenia Świętego Mikołaja, przy kturey w(ielebny) o(ciec) | Roman Romanowski zostaie. W kturey wenerabile na ołtarzu w kielichu cynowym przystoynie y ochondoynie stoi. | Tuwalen zadnych cerkiewnych niemasz exepcto płotna szmat | tkackiego. Aperat z stułą y naręczakami buracikowe. Dzwonek | na dzwonicy. Gruntu do tey cerkwi włok trzy. Parafia: wies | Dubasze, Sosnowcy, Zarzecze, Zalesie, Kreczowcy, Stra|plewicze. Dusz 80. | Sam kapłan przystoiny y pobożnego zycia. Plebania: pie|karnia s komorą, sien, gumięko, jowia. |

Царква ў м. Яриэвічы Мінскага пав.

W miasteczku w Ierszewiczach⁵⁶. |

Cerkiew założenia Zasniienia Naswiętszey Panny w pus|tkach, nie nakryta. Aparamętu zadnego w niey niemasz, | ani plebaniey. Gruntu włok dwie. Parafia: wies Wozgi|nizski, Kisieli. |

⁵⁶ Слова напісанае двойчы. Другі раз паверх асноўнага тэкста іншым атрамантам.

Царква ў в. Кіявец Мінскага пав.

W Kiiowcu, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Tarleckiego. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego. Stara | barzo. W pustkach zostaie. Stol upadła. || [5 adw.]

Царква ў м. Дубровы Мінскага пав.

W Dubrowie, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Hlebowicza successine | spadley jasnie wiel(możne)mu j(ego) m(iłości) panu staroscie Żmuyckiemu, hetmanu polnemu | Wiel(kiego) Xięstwa Lit(ewskiego). |

Cerkiew założenia Naswiętszey Panny Narodzenia, przy kturey | wielebny ociec Marcin Marciniewski zostaie. W kturey vene|rabile na Ołtarzu Wielkim w litoniku, wielkiego opatrzenia y polprawy w(ielebnemu) o(ycu) około szafowania Taiemnic Panskich potrzeba. Tu|walen osm, starych cztery. Chustek dwie iedwabiem czerwonym szy|te, lisztwa czarnym, druga czerwonym iedwabiem szyte. Kielich cy|nowy z patyną, gwiazdą y lyzeczka. Wozduszki małe y wielkie wieleb|nego oyc. Antimisu niema. Aperat buracikowy z stułą y naręczal|kami. Alba tkacka. Krzyz do pocałowania cynowy. Lichtarzow mo|siądzowych para. Obraz na bokowym ołtarzu brackim Naswiętszey | Panny, na kturym tabliczek srebrnych trzy, pierscieniow srebrnych | trzy, koralow prawdziwych z piankami sznur ieden, puł sznura z | dziełami zawiiianemi, wianeczkow cztery z ciagnionego srebra | robionych, korunek srebrnych puł łockia, strzała z fatoci robiona | na głowie Naswiętszey Panny, roznych paciork sznurkow osm, | agnuskow mosiądzem oprawnych dwa, zaponka harusowa zielo|na. Obrazy: deisus na płotnie malowany. Chorągiew pięć. Kobie|rzec. Dzwon na zwonniczy, małych dwa do signowania. Krzyz za | procesią noszący. Fartuchow tkackich dwa. Antependika u wob|raza za procesią noszącego złotem kwiaty naszywane moskiew|skiey roboty. Kap osm brackich. Swiec brackich dwie wielkich, | a trzecia mała. X(i)ęgi wiel(ebnego) oyc. wszystkie. Gru(n)tu do tey cerkwi | włok dwie. Placow trzy. Parafia: miasteczko Dubrowy, wies | Usza, Bortniki, Apimachi, Ogrodniki, Tatarskie Sioło, Puł|hacze, Sciecki, Gelonka, Goyzowo, Kaycieni, Nowosiołki. |

Царква ў в. Пажарышча Мінскага пав.

Wies Pozary⁵⁷

Wies Pozarysze ich m(ił)osciow panow Pozaryckich. |

Cerkiew założenia Świętego Miłolaia, przy kturey wielebny | ociec Zachariasz

⁵⁷ Слова зацёртыя.

Łapinski zostaie. W ktuey venerabile na Ołta|rzu Wielkim w puszcze cinowaney opatrzenia potrzebuie. | Tuwalnia iedna w || [6] kwiaty iedwabiem y złotem szyta. Obrusow dwa. Plotna tkackiego | łokci dwa. Na obrazie Naswieszey Panny agnuskow pięknie ro|bionych dwa, paciorek rozných sznurow pięć, szkaplerzow | szesc. Kielich srebný s patyną, łyżeczką y gwiazdą cynową. | Wozduszkow małych dwa, wielki ieden. Aperat czerwony | sztametowy z stułą y naręczakami. Alba tkacka. Na drugim | obrazie Naswieszey Panny korąka bursztynowa z koralami, | rozných paciorek sznurow pięć. Chorągiewek čtyry. Chus|tek dwie. Lampa zesciana. Lichtarzyk niewielki mosiądzowy. | Wianeczkow ciagnionego srebra dwa. Chusteczka s korunka|mi niewielka. Dzwon na zwonnicy. Parafia do tey cerkwi: | wies Girduciszki, Zakorenieta, Korable, Bielów. Gruntu | do tey cerkwi niemasz, tylko na beczkę wilękę pod Ostrow|cem. Było włok pięć, ale panowie kolatorowie mied|y | się rozebrali, na co proces kazałem uczynic. Sam kapłan na placu pod cerkwią mieszka. W parafii dusz 100. | Antimis samego j(ego) m(iłosci) sam(ego) kapłan(a) potrzebuie poprawy. |

Царква ў м. Хоўхлава Мінскага пав. і капліца ў м. Гарадок.

W Chołchlowie⁵⁸

W Chołchłowie, w miasteczku j(ego) m(iłosci) pana Galimskiego. |

Cerkiew założenia Piotra y Pawła, przy ktuey wieleb(ny) | ociec Alexander Bokszański zostaie. W ktuey venera|bile na ołtarzu w tym ze kielichu cinowym co y do mszy świętey, | a podczas mszy świętey w litoniku zostaie. Aperat materiey | i(e)dwabney, kwiaty po nim srebné, stuła y naręczaki inney | materiey. Alba tkacka. Wozduszki małe y wielki. Tuwalen | żadną niemasz. Dzwon na zwonicy ieden. Xięgi w tey cerkwi: Psal|terz y Ochtaý cerkiewne, inne x(i)ęgi wielebnego oyca. |

W tey ze maiętnosci, w miasteczku nazwanym Grodku. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy ktuey ten ze | wielebny ociec Alexander Bokszański. Do ktuey aparamęta | żadnego niemasz excepto kielich cynowy ze wszystkim. Obrazy|| [6 adw.] (n)amiestne. Chorągiewek dwie czerwone. Dzwonka do tey | cerkwie, ani x(i)ęg żadnych. S tamtey cerkwie w(ielebny) o(ciec) ze wzytkim | przyedza. |

Царква і дзве капліцы ў м. Маладзечна Мінскага пав. і капліца ў в. Мясата.

W Mołodeczniey, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Kotła, marszałka | oszmianskiego. |

⁵⁸ Напісана паверх асноўнага тэкста іншым атрамантам.

Cerkiew założenia Zesłania Ducha Świętego, przy ktuey | zostaie wielebny ociec Fiedor Danilewicz. W ktuey venera|bile na Ołtarzu Wielkim w kielichu srebnym. Do ktuego kielicha | patyna, gwiazda y łyżeczka iest. Tuwalen na ołtarzach y obra|zach rąbkowych szwapskich tkackich dwadzie(scie) szesc. Tuwalnia | złotem szyta. Chustek iedwabiem y złotem szytych dwie. Antependium płotniana. Kielich cynowy. W(o)zduszki małe wielebne(go) | oyca, a wielki cerkiewny. Ampułki cynowe dwie. Aperat bu|racikowy czerwony z stuło y naręczakami. Stuła zielona, druga | buracikowa. Xięgi tey cerkwi: Ewanelia Uczytelnaia, Ochtaý | y Ustaw cerkiewne, inne xięgi wiel(ebnego) oyca. Kadzilnica mosia|dzowa. Swiec brackich szesc, siódma mała. Zapona | w Carskich drzwiach harusowa czerwona. Wotywa srebná | niewielka na Ołtarzu Wielkim. Chorągiew čtyry. Przystawelczka cynowa. Ołtarz bracki bokowy. Obraz Naswieszey Panny, | u ktorego zapona zielona harusowa. Na drugim boku obra|z Katarzyny Świętey. Na dzwonicy dzwonek dwa, trze|ci na cerkwi w bani, do signowania ieden. Parafia do tey | cerkwi: miasteczko Mołodeczyn, wies Przedmiescie, Mie|sota, Pisarowszczyzna, Kaszewniki, Wieszowiec, Sło|botka. Grunta do tey cerkwi włok trzy, placow dziesięć, | na kturych plebania wielebnego oyca. Budynki: izba biała | z komorą, sien, piekarnia, swiren, gumno, osiec, obora. |

W tym ze m(i)asteczku Mołodeczynie cerkwi dwie. Iedna | założenia Narodzenia Naswieszey Panny, druga Praxedy Mę|czeniczki. Do kturych żadnego ani aparamętu, ani gruntu | niemasz. || [7]

Ten ze wielebny ociec mołodeczęski cerkiew trzy|ma we wsi Mysocie, do ktuey | żadnego gruntu, ani aparamętu niemasz.

Царква і дзве капліцы ў м. Краснае Сяло Мінскага пав.

W Krasnym Siele, w maiętnosci wielmożnego j(ego) m(iłosci) pana | Kmicica, strażnika Wielkiego Xięstwa Litewskiego. |

Cerkiew założenia Świętego Heliasza, przy ktuey | wielebny ociec Jan Wołosowicz zostaie. W ktuey wenera|bile na Ołtarzu Wielkim w kielichu cynowym. Tuwalnia | jedwabiem szyta, a dwie białe. Obrus. Chustka złotem szy|ta. Tabliczka srebná y krzyzykow trzy. Kielich s patyną, | gwiazdo y łyżeczką srebný. Wozduszek wielki adamaszkowy, na kturym | krzyz y dokoła perełkami drobnymi naszywany. Aperat ka|melowy wiszniowy z stułą y naręczakami. Drugi kitayczany | czerwony stary. Chorągiewek dwie. Dzwonek na dzwony|cy jeden, do sygnowania małę. Xięgi cerkiewne: Ewanelia | Uczytelnaia, Psal|terz, ynne xięgi wielebnego oyca. Grun|tu do tey cerkwi włok iedynascie. Placow trzy, na czwartym wiel(ebny) ociec chłopca

zachozego niedawno osadził. | Parafia do tey cerkwi: Krasne Sióło, wies Iwonciewiczze, | Rowiaki, Wielkie Sióło, Usza, Łosie, Hraniczy, Pieciuki. |

W tym ze miasteczku kaplic dwie. Jedna założenia | Świętego Jerzego, druga założenia Pokrowy Naswieszey Panny. | Dusz w tey parafii 273. || [7 *адв.*]

Царква ў м. Радашковічы Мінскага пав.

W Radoszkiewiczach, w miescie J(ego) Kr(ólewskiej) M(iłości), fundacji kniaza | Wiereiewskiego Gasztalta. |

Cerkiew założenia Świętej Trojcy, przy ktorej wielebny | ociec Fiedor Mrajski z synem w(ielebnym) o(ycem) Michałem. W ktorej | venerabile w cymborium^m w puszcze cynowej ochandoznie | stoj. Antependium^m płutniana. Tuwalen osm. Chustek złotem | szytych dwie, lisztwa iedwabiem szyta. Kielich kontrifałowy z pałtyną, gwiazda srebrna. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. | Aperat puliedwabny, materyej pole czerwone ze kwiaty białe | z stułą y naręczakami. Drugie czarne kamelowe z stułą y na|ręczakami. Alb dwie tkackie. Pasy dwa. Ieden jedwabny | czerwony. Xięgi: Ewangelia pisana, Apostoł drukowany, Ochtay | drukowany, Psalterz drukowany, *Jermołoyczyk drukowany, Połustaw cerkiewne*⁵⁹. Inne xięgi wielebnego (o)yca. Krzyż do pocałowania w ołtarzu cynowy. Lichtarzow par dwie, | para cynowych, a para mosiężowych. Ręcznik do ocierania rąk. | Chorągiewek trzy, sztametowych dwie, kitayczcana iedna. | Na obrazie Naswieszey Panny tabliczka srebrna, zaponka kitayczcana zielona. Dzwony na dzwonicy dwa, do signowania ieden. Kadzidłnica mosiężna wielebnego oyca. Swiec brackich stanownych | trzy. Sukno czarne nakrywac mary. Swiec kiowych dwana|scie. Parafia do tey cerkwi: miasteczko Radoszkiewiczze, | wies Huia, Hricuki, Harki, Kisiele, Hłuszana, Bo|iare, Weremiejki, Jermaki, Wiazyn po młyn, Bakszty, | Siczewice, Putniki, Wołocki, Czyrewicze, Szar|szuny, Rewkuciewiczze, Kamieniec, Hołowacze, | Nowy Dwor, Zbarawiczy, Łomszyn, Deynarowicze. | Dusz w tey parafii 400. | Plebania: izba biała, sien, piekarnia naprzeciwno, | swiren, gumno, obora, browar. Sami wielebni oycowie | przykładni y pobożnego zycia. || [8]

Царква ў в. Бяседы Мінскага пав.

W Besiedach, w majątnosci j(ego) m(iłości) pana Krazewskiego. |

Cerkiew założenia Mikołaja S(więtego), przy ktorej w(ielebny) o(ciec)

⁵⁹ Напісана паверх асноўнага тэкста.

Jan Zda|nowicz zostaie. W ktorej venerabile na Ołtarzu Wielkim | w kielichu cynowym ochędoznie y przystoynie stoj. Do ktu|rego kielicha patyna, łyżeczka y gwiazda cinowe. Antimis | samego j(ego) m(iłości). Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki w(ielebnego) o(yca). Ape|r(a)t adamaszkowy czerwony z stułą y naręczakami. Drugi zie|lony harusowy. Alba tkacka. Tuwalnia. Chustka jedwabie^m | czerwonym szyta. Obrus. Xięgi: Byblia, w ktorej Ewangelia, Apo|stoł, Psalterz, Ochtay pisany, Służebnik, metryka zgorzała. In|ne xięgi w(ielebnego) o(yca). Tuwalenka do ocierania rąk. Na obrazie Nas|wie(t)szey Panny wianeczkw dwa z ciagnionego srebra. Na obra|zie S(więtego) Mikołaja tabliczek srebrnych dwie, manelka bursztyno|wa, paciorek sznurow trzy. Chorągiewek dwie. Dzwon ieden, | do sygnowania drugi. Fundusz zgorzał, proces uczyniono. La|mpa zesciana. Gruntu do tey cerkwi włok cztery. Parafia: wies | Pawleniata, Karpilówka, Daszkiewiczze, Mancuki, Dzieński. | Dusz 80.

Царква ў в. Вялікія Бяседы Мінскага пав.

W Biesedach Wielkich, w majątnosci Zaliwskie|go, cerkiew pusta. Fundusz do niey niemasz. |

Царква ў м. Бяларучы і капліца ў в. Жукоўка Мінскага пав.

W Białoruczu, majątnosci j(ego) m(iłości) p(ana) Jana Kaniowskieg^o, | podstolego minskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja, przy ktorej w(ielebny) o(ciec) Wasil Ta|tarczyc zostaie. W ktorej wenerabile na Ołtarzu Wielkim w | pus(z)ce cynowej. Tuwalnia złotem szyta. Białych dwie. Obrus. | Kielich cynowy z patyno, gwiazdo y łyżeczko. Wozduszkow ma|łych dwa, trzeci wielki. Aperat tabinowy pomarańczowy | z stuło. Drugi czarny harusowy w(ielebnego) o(yca). Alby dwie, tkacka ied|na, płotna prostego druga. Chorongiewek cztery. Dzwonow dwa, | do signowania ieden. Fundusz zginął, proces kazałem uczy|nic. Metrykę pokazał. Antimisu niemasz. Gruntu dwie włoki. | Plac, na kturym plebania stoj. Budynek: izba biała, sien, pieka|lnia, gumno, obora. Xięgi: Ewangelia pisana, Apostoł drukowany. || [8 *адв.*] Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Parafia: miasteczko Białorucze, wies Ha|jany, Simkowo, Markowicze, Lesiny, *Bucewicz*⁶⁰, Zukowsz|czyna. Dusz 200. |

W Zukowszczyźnie, j(ego) m(iłości) p(ana) Jerzego Kęsowskiego, stolni|ka upickiego, kaplica. |

⁶⁰ У тэксце памылкова *Ducewicz*.

Царква ў в. Відагошча Мінскага пав.

W Widochoszczy u j(ego) m(iłości) pani Zawiszyney, starosciny | Brasławskiey. Cerkiew założenia Podniesienia | Krzyża, przy ktorey kapłana niemasz. Z Białorusza wjeżdza. Gruntu włok dwie. Funduszu niemasz. |

Царква ў в. Прылепы Мінскага пав.

W Przylepach, w maiętnosci jasnie przeoswiecone w Bogu nayprzewielebniejszego j(ego) m(iłości) xiedza Cypryjana Zochowskie⁶⁰, metropolity Kiewskiego y Całey Rusi. |

Cerkiew założenia Jerzego S(więtego), przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Fas|towicz zostaie. W ktorey venerabile na Ołtarzu Wiel|kim w kielichu cynowym ochędownie y (przy)stoynie stoj. | Aparamęt wszelki, przystoyny y ochędozny. Fundusz | jasnie przeoswieconego w Bogu zeszłego xiedza me|tropolity Ruckiego, do ktorey włok trzy fundowanych. || [9]

Царква ў в. Замасточча Мінскага пав.

W Zamosciu, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Nawackiego | dzierzawy, a wiecznosc j(ego) m(iłości) pana Służki. |

Cerkiew założenia S(więtego) M(ikołaja), przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Wasili | Weryha zostaie. W ktorey venerabile w chuscie czar|ney w kuble zchowano. Na ołtarzu zadney ani tuwa|ni, ani obruseczka. Wielki nieporządek dzie|je. Antimis samego j(ego) m(iłości). Kielichow dwa cynowe | z patynami, gwiazdami. Wozduszkow niema. Alba moskie|wska ze złotem. Alba prostego płotna. |

Царква ў в. Трасцянец Мінскага пав.

W Trescięcu, maiętnosci wielmoznego j(ego) m(iłości) pana | Teodora Druckiego Horskiego, podkomorego minskie⁶⁰. |

Cerkiew założenia Zwiastowania Naswieszey Panny. | Przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Piotr Stephanowicz zostaie. W ktorey | venerabile w penagice zostaie. Na ołtarzu tuwalen | dwie szyte, trzeci obraz. Litonow dwa. Antimis samego | j(ego) m(iłości). Kielich cynowy ze wszystkim, drugi srebrny z łyteczką | tey ze cerkwi w(ielebny) o(yca) koroliszczeńskiego. Wozduszkow trzy, | dwa małe, trzeci wielki kitayczane. Aperat kitayczany

| zielony z stuło, naręczaki czerwone kitayczane. Alba tka|cka. Na obrazie Naswieszey Panny cudownym tabliczek | srebrnych osm, cynowych dwie, krzyzykow srebrnych dwa, | pierścieniow srebrnych pięć, agnuskow robionych osm. | *Lichtarzew cynowych para. Kadzilnica mosiądzowa.*⁶¹ | Chorągiew czerwona sztametowa. Dzwonek na dzwonicy, do | sygnowania drugi. Gruntu do tey cerkwi włok dwie, morgi | cztery. Plebania: izba biała, sien, piekarnia. Parafia: Tre|scieniec. Dusz 50. | Xięgi cerkiewne: Słuzebnik y Trebnik, Połustaw, Treod | Cwitnaia, Akafist, Czasosłow. || [9 adw.]

Царква ў в. Каралішчавічы і капліцы ў в. Лошыца і Анчак Мінскага пав.

W Koroliszewiczach, maiętnosci w(ielmoznego) j(ego) m(iłości) pana Teo|dora Karola Druskiego Horskiego, podkomorego minskie⁶⁰. |

Cerkiew założenia Pokrowy Naswieszey Panny, przy ktu|rey w(ielebny) o(ciec) Isaak Tatarczyc zostaie. W ktorey venerabile | w puszcze cynowej na ołtarzu. Tuwalnia. Obrus. Antepe|ndium buracikowe. Litonow dwa. Antimis samego j(ego) m(iłości). | Kielich cynowy ze wszystkim. Wozduszkow dwa, mały | y wielki kitayczane. Aperat atłasowy czarny. Alba | płotna prostego. Tuwaleniek na obrazie starych czty|ry, zaponka atłasowa czarna. Chorągiew czerwona szta|metowa. Swiec brackich⁶². Xięgi wszystko wielebnego o(yca). | Dzwonek na dzwonicy, do signowania mały. Gruntu do tey | cerkwi włoka. Na tey ze plebania w(ielebny) o(yca): izba biała, sien, pie|karnia, gumno, obory. Parafia: wies Karoliszczewicze, Siniło, Abczak, Iwankowszczyzna, Macewicze, Łoszyca. Dusz 100. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Łosznicach. Do | ktorey cerkwi ani aparamętu, ni fundusza niemasz. |

Ten ze wielebny ociec trzyma cerkiew we wsi Ob|czaku, do ktorey zadnego aparamętu niemasz. |

Царква ў в. Гатава і капліца ў в. Паіковічы Мінскага пав.

W Hatowie, maiętnosci ich m(ił)osciow | panien bernardynek minskich. |

Cerkiew założenia S(więtej) Troycy, przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Hry|hory Weryha zostaie. W ktorey venerabile w puszcze|srebrnej. Tuwalen trzy. Obrusow dwa. Litonow dwa. | Kielich srebrny s patyno. Wozduszkow małych kitaycza|nych 2, wielki 1. Ornat atłasowy zielony z stuło | y naręczakami.

⁶¹ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁶² Колькасць свечак прапушчаная.

Drugi buracikowy z stuła y naręczakami. || [10] Alb dwie tkackich. Na obrazie Naswieszey Panny | tabliczek srebných trzy. Dzwonek na dzwonicy, drugi | do signowania. Chorągiewek dwie harusowych czerwonych. Antimisa niema. Funduszu niema. Gruntu | do tey cerkwi pułwłoki. Na kturym gruncie pleba|nia stoy: izba biała, sien, piekarnia, osiec, gumno, | obory. Parafia: wies Hatowicze, Maczuliszczce, Os|trowy, Michonowicze. Dusz 160. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Paszkow|szczynie założenia Narodzenia Naswieszey Panny. | Do kturey cerkwi zadnego aparamętu niema. || [10 адв. нусты] [11]

МІНСКІ САБОР
ЛАГОЙСКАЯ ПРАТАПОПІЯ
Цэрквы ў г. Лагойск Мінскага нав.

W Łohoysku, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Michała Tyszkiewicza. |

Cerkiew w Łohoysku⁶³ założenia Narodzenia Naswieszey Panny, | przy kturey wiel(ebny) ociec Dmtr Rucki, protopopa łohoyski, | zostaie. W kturey venerabile na Ołtarzu Wielkim w kielichu | cynowym uczciwie y ochandoznie stoy. Na kturym ołtarzu alparament. Naprzod obrus. Tuwalnia iedwabiem czerwonym | szyta. Antependia płotniana z korunkami białymi. Antimis | j(ego) m(iłosci) x(iędza) Kolędy. Liton. Kielich srebný dostatni z patyno, gwia|zdo y łyzeczką staroswieckiey roboty. Krzyz srebný tey ze ro|boty, na kturym krucifix pozłocisty, a wkoło diamętami czeskie|mi sadzony. Kadzilnica srebná, takze staroswieckiey robo|ty. Dostatnia Ewanelia w aksamicie czarnym, na kturey blach | pięć, pukłow pięć, klawzur dwie, bogato oprawna. Wozduszkow małych dwa bławatnych, trzeci lamowy, czwarty | atlasowy czerwony struczko ze złotem ocyrklowany. Wozduszek | wielki z korunkami ze złotem. Aperat aksamitny czerwony, stuła y naręczaki saiowe zelone. Alba tkacka z umera|łem. Na drugim ołtarzu obraz Naswieszey Panny ta|bliczek srebných szesc, koron dwie srebných, krzyzykow | srebných dwa, trzeci pozłocisty, mosiądzowych krzyzy|kow srebných, piarsien srebný, korałow sznurow dwa, z pia|nkami ieden, paciorek roznych sznurow szesc z dzię|mi. Tuwalen dwie. Obrus zaponek harusowych czerwonych | trzy. Lichtarzow mosiądzowych trzy, cynowym trzy. Na | obrazach tuwaleniek siedm, osma iedwabiem szyta. | Zaponka płotniana na obrazie Naswieszey Panny. Cho|rągiew wielka kitayczana zielona. Małych chorągiewek harusowych dwie. Antependium medelanowa pło|tnianych trzy. Do nakrycia

⁶³ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

ołtarzu szmat harusu. Przy|stawka cynowa. Swiec⁶⁴ brackich dwie. Deysus | płotniany. Namiesne obrazy drewniane. Dzwon ieden | na dzwonicy, drugi rozbity, do signowania ieden. Do | tey cerkwi plac pod cerkwią ieden. |

Druga cerkiew założenia Bohoiawlenia || [11 адв.] Soborna w Wale, do kturey fundacia z dawnych czasow | była, wsi trzy: Zabore, Zacienie, Szczmielewicze. Po | zeysciu s tego swiata kolatorow, ich m(ił)osciow panow Tyszkiewiczow | successorowie te(y) cerkwi Bozey odebrali y na siebie obrocili. | W kturey teraz zadnego aparamęta niemasz, tylko koro|na srebná na Naswieszey Panny obrazie. Chorągiewek dwie. | Obrus. Zaponeczki harusowie dwie. |

Trzecia cerkiew Przemienienia Panskiego, przy | kturey cerkwi plebania wiel(ebnego) oycá protopopy. W cerkwi na | Ołtarzu Wielkim obrus iedne. Tuwalnia malowana. Chorągiew dwie harusowych. Dzwon ieden. Gruntu włok czy|try do tey cerkwi. Plebania na tych ze włokach: izba biała | s komorą, sien, naprzeciwku piekarnia, osobiwie pie|karnia, gumno, obora. Parafia: pułmiasta Łohoyska, wies | Mhło, Chocienow, Mieduchow, Bielany, Dobrenia, Ciero|chowcy, Zahorodz. Metrykę, mirnice, Trebnyk porząd|nie pokazał. Xiąg zadnych cerkiewnych niemasz. | Wszystkie wielebneho oycá. Dusz 200. | Sam wiel(ebny) ociec zycia pobożnego. |

W tym ze miescie Łohoysku. |

Cerkiew założenia Świętego Mikołaiá, przy | kturey cerkwi wielebny ociec Jerzy Chomeczycki, | prezbiter łohoyski. W kturey venerabile na Ołta|rzu Wielkim w kielichu cynowym. Wozduszkow małych dwa, saiowy i bławatny wielki. Materyą | tureckiey (roboty). Tuwalnia iedwabiem szyta. Druga bieło szyta. | Antependium płotniana malowana. Aperat pło|tniany, drukowany samego w(ielebnego) o(yca). Stuła y naręczaki || [12] saiowe zielone. Alby dwie prostego płotna, | jedna w(ielebnego) o(yca). Lichtarzow dwa w(ielebnego) o(yca). Kadzilnica mosia|dzowa. Tuwaleniek na obrazach pięć. Zaponá haru|sowa czerwona. Na obrazie S(więtego) Mikołaiá krzyzykow | srebných dwa y tabliczka. Na obrazie Salvatora za|ponka płotniana. Chorągiewek cztery. Xięgi wieleb|nego oycá. Do signowania dzwonek. Gruntu włok | trzy. Plac, na kturym wiel(ebny) ociec mieszka. Plebania: izba biała, piekarnia. Parafia: pułmiasta Łohoyska, wies Sutoki, Pieczyszczá, Ponizowie, Zazierze, | Bucki, Podonki, Suczewicze. Dusz 100. | Metrykę, mirnice, Trebnyk porządnie pokazał. Sam wiel(ebny) ociec bogobożnego zycia. |

⁶⁴ Слова напісанае двойчы.

Царква ў в. Косіна і капліца ў в. Юр'ева Мінскага пав.

W Kosinie, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Tyszkiewicz(z)a. |

Cerkiew założenia Jerzego S(więtego), przy ktury | wielebny ociec Otrofima Hrehorowicz. W ktury | venerabile na ołtarzu w pusce cinowey ocędoznie | stoy. Obrus. Tuwalenka. Aperat płotniany. Grunt | do tey cerkwi włok pułtory. Plebania na tych ze wło|kach. Budynek: piekarnia. Metryki nie pokazał. Mi|rnica, Trebnyk y inne xęgi wielebnego oycy. Parafia: | Kosin, Juriewo. Dusz 50. Antimis samego j(ego) m(iłości). Sam kapłan przystoyny. |

Druga cerkiew w Juriewie założenia S(więtego) Jerzego. | Przy ktury tę ze ociec wiezdza. Do ktury fundacy | niemasz. Je(d)no plac przy cierkwi. || [12 адв.]

Царква ў в. Гаць Мінскага пав.

W Hacı, maiętnosci ich m(iło)sciow oycow jezuitow. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, | przy ktury w(ielebny) o(ciec) Jan Ławrynowicz. W ktury venerabile w kiellichu cynowym. A(n)timisu niema. Na ołtarzu obrus. Tuwalen | na roznich obrazach wiszących y przed obrazami zasłanych osm. | Aperat złotogłowowy. Stuła y naręczaki harusowe. Alba | prostego płotna w(ielebnego) o(yca). Ręcznik do ocierania rąk. Chorągiewek | dwie. Swiec brackich dwie. Dzwonkow na dzwonicy dwa, | do signowania ieden w(ielebnego) o(yca). Funduszu, ani metriki nie pokazał. Grun|tu do tey cerkwi włoka iedna, na ktury y plebania w(ielebnego) o(yca): | izb czarnych dwie, osiec, gumno, obora. Parafia: wies Hacı. Dusz 90. |

Царква ў в. Кімія і капліца ў в. Зембін Мінскага пав.

WKimiei, maiętnosci wielmoznego j(ego) m(iłości) pana Prazmowskiego, chorążego polnego korąnego. |

Cerkiew założenia Zasnienia Naswieszey Panny, przy ktu|rey w(ielebny) o(ciec) Hrehori Zyzniewski zostaie. W ktury venerabil|e w kiellichu cynowym, potrzebuie opatrznosci. Do ktorego kiellicha łyeczka y patyna, gwiazda cynowe. Wozduszkow dwa, mał|y y wielki kitayczane. Aperat pułsaiowy czerwony. Alba | prostego płotna wielebnego oycy. Tuwalen starych y leps(z)ych | osm. Lisztwa harusowa niebieska. Swiec brackich cztery. | Dzwonek na dzwonicy ieden, do sygnowania ieden. Fundu|szu nie

pokazał y metryki. Mirnice, Trebnik, Służebnik, Tes|tańt pokazał. Kture xęgi wielebnego oycy. Gruntu do tey | cerkwi pułtory włoki. Na kturym gruncie y plebania w(ielebnego) o(yca). | Budynek: piekarnia z sienmi, swiren, gumno, obora, jowia. | Parafia: wies Kimieia, Zamosze, Ziebin. (Dusz) 70. || [13]

Ten ze wielebny ociec Zyzniewski drugo cierkiew | trzyma w Ziebinie. Do ktorey ani gruntu, ani (a)peratow | zadnych niemasz. S tamtey cerkwi ze wszystkim wyiezdza. |

Царква і капліца ў в. Карсакавічы і капліца ў в. Будзёнічы Мінскага пав.

W Korszakowiczach, w maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Białozora, | starosty upickiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaiia, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Teodor | Szukołowicz zostaie. W ktury venerabile na ołtarzu | w puszcze cynowey ocędoznie stoy. Na ołtarzu obrus. Tuwa|len dwie. Antimis j(ego) m(iłości) xiędza Kolendy. Kielich cynowy z | gwiazdo, patyno y łyeczko. Wozduszkow dwa buracikowe. | Aperat czamlotowy, łązarowi. Stuła y naręczaki medela|nowe. Alba prostego płotna. Xęgi wszystko to wielebnego | oycy. Excepto swiec brackich pięć. Dzwonkow na dzwonicy | dwa, do sygnowania ieden. Cerkiewne⁽⁶⁵⁾ gruntu włok dwie. | Na kturych plebania w(ielebnego) o(yca): izba biała, sien, naprzeciwko | piekarnia, swiren. Drugi budynek stary: gumno, obora. | Parafia: wies Korszakowicze, Skuplina, Lisina, Bu|dzienicze. Dusz 102⁶⁵. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) w tey ze wsi ma cerkiew założenia Na|rodzenia Naswieszey Panny. Do ktury cerkwi ani gru|ntu, ani aparatu zadnego niemasz. |

Ten ze wielebny ociec cerkiew trzyma we wsi Bu|dzieniczach. Do ktury ani gruntow zadnych, ani apera|tow niemasz. Założenia Podniesienia Krzyza S(więtego). || [13 адв.]

Царква і капліца ў в. Мсціж і капліца ў в. Гарэлае Мінскага пав.

We Mszczyzu, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Wołodkiewicza, | pisarza grockiego minkiego. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego. | Przy ktury w(ielebny) o(ciec) Michał Recki zostaie. W ktury | venerabile w kiellichu cynowym zostaie. Ołtarz: orna|mentu słusznego niema, obrus tylko y tuwałęka stara.

⁶⁵ Выпраўлена на 142.

Kielich do odprawiania cynowy s patyno y gwiazdo, a łyeczka | srebrna. Wozduszkow dwa złotogłowowych, wielki y mały. | Aperat buracikowy. Alba tkacka, stuła atlasowa c(z)erwo|na, naręczaki buracikowe. Na obrazach tuwaleńki czty|ry. Xięg cerkiewnych: Trebnik y Służebnik. Inne xęgi w(ielebnego) o(yca). | Metriki niepokazał. Funduszu niema. Gruntu do tey cerkwi mienił ze włokę obiecaną kapłan. Plebanii niema. | W pustce chłopską mieszka. Dzwonek do tey cerkwi ieden, | do signowania drugi. Swiec brackich dwie, trzecia niewielka. | Parafia do tey cerkwi: Msziżę, Chołmowka, Horełoie, Makowe. Dusz 162. |

Druga cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Pa"ny. | Do ktorey zadnego aparamętu, ani gruntu niemasz. S tym | ze aperatem w(ielebny) o(ciec) wiezdza. |

Trzecia cerkiew w Horyłym. Do ktorey także zadnego | niemasz nadania. Chłopi sami za konsensem pana swego | wystawili. Założenia Troycy Świętey. Do ktorey wielebny ociec | z aperatem y ze wszelko gotowoscio z pomienioney cerkwi wiez|dza. Dzwonek do tey cerkwi ci z chłopi sprawili. |

*Царква ў в. Прусавічы і капліцы ў вв. Дальковічы і Ганцавічы
Мінскага пав.*

W Prusewiczach, maiętnosci ich m(ił)osciow oycow jezuitow spólna z j(ego) m(iłosciu) panem Stabrowskim. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja, przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Eusta|fi Pieslak zostaie. W ktorey venerabile w kielichu cy|| [14] nowym ochandoznie y przystoynie stoi na Wielkim| Ołtarzu. Na kturym obrus, tuwaleńki trzy, iedna zło|tem z iedwabiem zielonym szyta, druga biała, | trzecia nieszyta. Kielich s patyną, gwiazdą y łyecz|ką cynową. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki, buracikowe. Aperat buracikowy, stuło z naręczaka|mi. Alb dwie tkackie. Antimis podwizny samego | j(ego) m(iłosci). Metrykę w notaciach, a nie sporządzono, pokazał. | Mirnice, Trebnik, Służebnik, Połustaw pokazał. Xęg | cerkiewnych tylko ieden Trofoły. Wszystkie xęgi | wielebnego o(yca). Swiec wielkich dwie, iedna same|go wiel(ebnego) o(yca), druga bracka. Dzwonkow na dzwonicy | dwa, trzeci do sygnowania. Chorągiewka iedna. | Fundusz podczas incursiey moskiewskiej zginął. | Proces kazałem uczynic. Gruntu dwie szachow|nicy. Na kturych beczek dwadziescia moze się zboza | rozsiac. Szachownica, na ktorey plebania w(ielebnego) o(yca): izba | biała, sien, piekarnia, druga piekare|ka, swiren, o|bory, gumno, osiec. Parafia: wies Prusowicze, Dal|kiewicze, Hancewicze. Dusz 200. |

Druga cerkiew w Dalkiewiczach, założenia Prze|mienienia Panskiego.

Do ktorey zadnego gruntu, ani aparamętu niemasz teraz. Bo panowie kolato|rowie pozabierali. Było przed tym gruntu włok dwie. |

Trzecia w Hancewiczach założenia Pokrowy Na|swieszey Panny. Do ktorey także było a nic włok dwie, | ale tyie odebrane przez panow kolatorow. Wieleb(n)y ociec | ze wszystkim aparamętem wiezdza. Sam kapłan poboż|ny. || [14 adw.]

*Царква ў в. Коргава і капліцы ў вв. Горна, Чмялева і Біліна
Мінскага пав.*

W Korhowie, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Koleckiego, mar|szałka mozyrskiego, starosty oyszyskiego. |

Cerkiew założenia Wniebowzięce Naswieszey Panny, przy ktu|rey w(ielebny) o(ciec) Mikołay Pieslak zostaie. W którą venerabile w | kielichu cynowym ochędoznie stoy. Na ołtarzu tuwaleńki trzy | w(ielebnego) o(yca). Antimis samego j(ego) m(iłosci). Kielich cynowy s patyno, gwiazd|o y łyecz|ką. Wozduszkow dwa w(ielebnego) o(yca). Aperat harusowy zie|lony z stułą. Alba tkacka⁶⁶ w(ielebnego) o(yca). Tuwaleńki dwie. Choro|ngiewiek dwie. Xięgi wszystkie w(ielebnego) o(yca). Dzwonek ieden, do sygno|wania drugi. Metryki nie pokazał. Mirnica, Trebnik, Słu|żebnik porządne. Funduszu niema. Gruntu do tey cerkwi | włoka. Na tey ze y plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba czarna, sien, | swironek. Parafia: wies Horno, Choroszeie, Piecznoie. Dusz 60. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) drugo cerkiew trzyma, w Hornie. Do k|turey zadnego aparamętu niemasz. W(ielebny o(ciec) ze wszystkim | aparamętem wiezdza. |

Tę ze w Czmielowie kaplicę. |

Tę w Bilinie kaplicę. |

Царква ў м. Камена (Камень Харэцкі) Мінскага пав.

W Kamieniu, maiętnosci j(ego) m(iłosci) xiędza Chmielewskie⁶⁰, | proboszcza Stwołowickiego. |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy ktorey kapłana | niemasz. Cerkiew parachialna. Aperat ze wszystkim. | Dzwonow trzy. Porządek wszelki w cerkwi iest. || [15]

⁶⁶ Слова ўзятыя ў дужкі.

Царква ў в. Хатаевічы Мінскага пав.

W Chotaiewiczach, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana | Zaleskiego, sędziego grockiego minkiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, przy k|turey w(ielebny) o(ciec) Jakub Rodziewicz zostaie. W ktury venerabile | na ołtarzu w kielichu tymże, co y odprawuię, nieprzystoy|nie y wielkiey poprawy potrzebuie. Tuwalen trzy szytych. | Chorągiewek dwie y antimis samego j(ego) m(iłosci). Xiąg cerkiewnych: E|wangelia y Apostoł. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Metryki nie pokazał. Funduszu nie pokazał. Dzwonkow dwa. Gruntu włok dwie, placow | cztery. Na kturych plebania w(ielebnego) o(yca): izba czarna, gumno, obora. | Parafia: wies Chotaiewiczze, Zaborie, Zadędziaze, Zescinea, | Dryła, Sukniewiczze, Ubołocie. Dusz 153. |

Царква і дзве капліцы ў м. Крайск Мінскага пав.

W Kraysku, maiętnosci wielmożnego j(ego) m(iłosci) pana Kazimie|rza Czyża, podkomorzego wilenskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołai, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Teodor | Hołub zostaie. W ktury venerabile na Ołtarzu Wilekim w pu|s(z)ce cynowey przystoynie stoy. Tuwalen trzy, dwie szyte | iedwabem, trzecia biała. Antimis j(ego) m(iłosci) xiędza Kolędy. | Kielich cynowy s patyno, gwiazdo, łyteczka srebrna. Wozdu|szkow dwa kitayczane. Aperat kitayczany czerwony z stu|łto i naręczakami. Alba tkacka. Tuwalen przy innych ob|razach trzy, dwie szyte, trzecia biała. Na obrazie Naswieszey Panny manele bursztynowe, paciorek roznych sznurow | szesc, krzyzyk srebrny, agnuskow trzy. Swiec brackich pięc. | Lichtarzow mosiężnych para. Zapaka na obrazie kitaycza|na zielona. Dzwonow dwa, do sygnowania ieden. Deysus | na drzewie malowany. Xiąg cerkiewnych: Ochty y Testament. | Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Metryke pokazał. Fundusz widimu|sem wyięty pokazał. Gruntu włoka y zascianek, na k|tury plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała z komorą, sien, | piekarnia, gumno, osiec, obora. Parafia: miasteczko Kray|sko, wies Zabłocie, Charki, Radszyce, Juncewicz, Szmarkow, | Kobyle, Chodaki, Czarnorucie, Boiare, Dwinosa, Rahozyn, | Horawiec, || [15 adw.] Głyboczane, Zapole. Dusz 200. | Sam wielebny ociec pobożnego pozycia. |

Ten ze kapłycy dwie trzyma. |

Царква ў м. Старынікі Мінскага пав.

W Starzynku, w maiętnosci j^{ego} m(iłosci) pana starosty zmu|ckiego, hetmana polskiego⁶⁷. |

Cerkiew założenia Świętego Jerzego, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Ale|xander Miescowicz, prezbiter starzynski. W ktury wene|rabile w kielichu cynowym w cymbolium, potrzebuie popra|wy. Kielich do odprawowania cynowy, s patyno, z gwiazdo y | łyteczko. Wozduszkow małych dwa kitayczanych, a trze|ci wielki. Obrus. Tuwalen roznych piętnascie, a dwie prze|sciradłow. Antepedia płotniana malowana z fręzłami. Litonow | dwa. Antimisa niema. Metryke pokazywał y mirnice. Dzwon(n) | ieden, a drugi do sygnowania. Lichtarzow mosiężowych | dwa. Swiec brackich trzy. Kadilnica. Chorągiew iedna. | Obrazy namiesne płotniane. Xięgi w(ielebnego) o(yca) wszystkie. | Gruntu włok trzy. Na kturych włokach plebania: izba | biała, piekarnia z sienmi, swieren, gumno, obora. Para|fia: miasteczko Starzynki, wies Zaciemienio, Stayki, Ka|wali, Mackowcy, Ruszczycy. Dusz 160. | Sam kapłan pobożnego pozycia. |

Царква ў м. Вязынь Мінскага пав.

W Wiazinie, w maiętnosci ich m(iłosciow) panion zakonu | Benedycta Świętego. |

Cerkiew założenia Michała Archaniola. Przy ktu|rey cerkwi w(ielebny) o(ciec) Bazyli Onofreiewicz. W ktury venerabile w kielichu cinowym, w cimbolium na ołtarzu. Tuwalen trzy. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo | y łyteczką. Wozduszkow trzy kitayczane. Antimis j(ego) m(iłosci) | xiędza Kolędy. Metrykę pokazywał. Aperat muchaiero|wy c(z)erwony z stułą y naręczakami. Alba tkacka. | Antependiu^m adamaszkowa czarna. Zaponka na obrazie || [16] Naswieszey Panny tego z adamaszka. Swieca | bracka iedna. Kadzilnica mosiadzowa. Xięgi | wielebno o(yca). Dzwon ieden, do sygnowania | drugi. Funduszu nie pokazał. Gruntu włoka | iedna. Na ktury plebania w(ielebno) o(yca) y poddany na tey | ze włoce. Budynki: yzba biała, sien, piekarnia, | gumno, obora, osiec. Parafia: miasteczko | Wiazyn, wies Jermalicze, Rabczyna, Kobzy, | Rackowicze, Durowicze, Kalotczyn, Jeśmonow|cze, Sudniki. Dusz 200. |

⁶⁷ Пісар зрабіў памылку. Маецца на ўвазе не «польскі», а «польны» гетман, якім на той час быў Казімір Сапега.

Царква ў в. Латыгаль і капліца ў в. Паняцічы Мінскага пав.

W Łatihole, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) p(ana) Heronima | Samuela Kotła, marszałka oszmianskie(go). |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja. Przy ktury cerk|wi w(ielebny) o(ciec) Marko Klimętowicz zostaie. W ktury ve|nerabile w pu(s)zce mosiązney. Kielich cynowy s paty|no, gwiazdo i łyeczka w(ielebnego) o(yca). Tuwalen dwie. Aperat ki|tayczany czarny z stuło y naręczakami. Alba tkacka. | Ewanelia pisana moskiewska. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Me|trykę pokazał. Mirnice, Trebnik, antimis samego | j(ego) m(iłosci). Funduszu nie pokazał. *Dzwon ieden*⁶⁸. Gruntu włok dwie, a | placow dwa. Na kturych plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: | izba biała, sien, piekarnia, gumno, obora, swiren. | Parafia: wies Łotihola, Trihuzy, Rohowicze, Poniaty|cze, Cerepki, Kuchty, Czechy, Lewkowo. Dusz 264. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) drugo cerkiew w Paniaticzku (trzyma). W ktury | dzwonow dwa. Gruntu, ani aparamętu do niey niemasz. |

Царква ў м. Ілля і капліца ў в. Асцюковічы Мінскага пав.

W Illi w maiętnosci j^{ego} m(iłosci) pana Kazimierza hrabia Sa|piehi, hetmana. |

Cerkiew założenia proroka Illi, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Hil|lary Hołub. W ktury wenerabile w kielichu cynowym. | Tuwalen || [16 adv.] dwie jedwabem czerwonym obszywana. Gwiazda cyno|wa wielka z krzyzykiem. Krzyz do pocałowania mosiądzowy. | Drugi kielich cynowy do odprawowan(i)a z patyno, gwiazdo | y łyeczka srebn w(ielebnego) o(yca). Antimis j^{ego} m(iłosci) xiedza Kolędy. | Metryki, mirnice, Trebnik w(ielebny) o(ciec) pokazywał. Obrus. Antipe|dia zielona. Chustki dwie jedwabem czerwonym szyte. | Przesciradło tkackie s korunkami, lisztwy jedwabem czerwonym szyte. Na roznych obrazach tuwalen siedym. Alby | tkackie dwie z humerałem. Aperat kitayczany w pas|kach białych. Drugi aperat lamowy biały, stuła y na|ręczaki saiove zielone. Wozduszkow małych dwa, a trze|ci wielki tey ze kitayki. Deysus nie wszystek. Na Nasw(i)ęszy | Panny korona srebrna, krzyzyk cynowy mały, agnuskow | trzy, paciorek roznych sznurow dziewięć. Lichtarzow cy|nowych dwa. Ampułka cynowa iedna. Kadilnica mosię|zna. Chorągwi dwie czerwone harusowe. Sukno do pokrzy|cia czarne lundyszowe. Swiec brackich pięć. Dzwonow | na dzwonicy trzy, do sygnowania ieden. Gruntu włok dwie. | Placow dwa. Plebania na tych ze włokach: izba biała s

⁶⁸ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

ko|morzą, s sienmi, piekarnia, gumno, obora, osiec. Parafia: mia|steczko Illia, Korzytnica, Molewicz, Kowrzewicz, Czemie|reszczyna, Szybki, Zahoro, Zabory, Osciukowicz, Woycia|chowicz. Dusz 200. |

Kapliczka w Osciechowiczach, w ktury niema nic, tylo zwon. |

Царква ў в. Хаценчыцы і капліца ў в. Крамянец Мінскага пав.

W Chocięcyczach, j(ego) m(iłosci) pana Teofilia Rymszy. |

Cerkiew założenia Narodzenia Panny Przenaswięszey. | Przy ktury cerkwi wieleb(ny) o(ciec) Pankrati Jazguniewicz. | W ktury wenerabile w kielichu cynowym, w kturym od|prawuie. Antimis j^{ego} m(iłosci) xiedza Kolędy. Metryki w(ielebny) o(ciec) po|kazywał. Obrus. Przystawka cynowa. Tuwalen pięć. Chust|ka iedwabem czerwonym szyta. Aperat, stuła y naręczaki | saiove czerwone. Alba z humerałem. Chorągiew dwie czer|wone harusowe. Deysusu niema. Kadilnica mosiędzowa. | Dzwonek do sygnowania. Swiec brackich cztery. Gruntu | włoka || [17] iedna. Plebania: piekarnia z sienmi y komorzą, gu|mno z osiecio, odryna, obora. (Parafia:) wies Chocięcicy, Czerwiaki, | Krzymieniec, Łukawiec, Panyszy, Zabicz, Łowciewicz, | Daszkowicz, Wieprata. Dusz 200. |

Druga kaplica. W ktury niema nic, tylo zrub stoy w Krze|mięcu. |

Царква ў м. Гайна і капліцы ў в. Сліжына, Дамашы і Сялец Мінскага пав.

W Haynie, w maiętnosci pana⁶⁹ fundacya krolewska. |

Cerkiew założenia Świętego Michała. Przy k|tury cerkwi w(ielebny) o(ciec) Jan Karniłowicz. W ktury | cerkwi na ołtarzu obrus, kielich cynowy ze wszyst|kim w(ielebnego) o(yca). Krzyzyk cynowy mały, drugi krzyz srebr|ny połamany. Swiec brackich szesc. Dzwonek ieden | na cerkwi, a drugi wielki y klepadły dwie do Minska | wzeli, do S(więtego) Ducha. Placow dwa, na kturych bu|dynek: yzba, a więcey niema nic budynku. |

Druga cerkiew je(go) m(iłosci) pana Jana Paska, stolnika smo|lenskigo w Slizynie, j(e)go m(iłosci) pana Piotra Smatowicza, | czesnika smolenskigo założenia Narodzenia Panny Prze|naswięszey. W ktury wenerabile w pus(z)ce srebn przystoy|nie stoy. Kielich cynowy z patyno, gwiazdo y łyeczka. | Ryz dwoie (z) stułami y naręczakami płocięne. Alba tka|cka. Obrus. Tuwalen na roznych obrazach pięć. Korąka srebr|na. Paciorki perłowego koloru. Na obrazach diadimow | srebrnych szesc, siodmy podborodicz. Deysusu niema,

⁶⁹ Слова выскрабаныя.

cho|ragiew dwie harusowych farbowana. Dzwonek ieden, | do sygnowania drugi. Swiec brackich cztery. Antimisa | niema. Xięgi dworne wszystkie, ktore czasu odpra|wy wies Januszkiewiczze. Metryke pokazywał w(ielebny) o(ciec). |

Trzecia cerkiew w Damoszewiczach założenia S(więtego) Jerze|go pana Wąkiewicza. Pusta. Wpadła wszystka. (Dusz) 65. |

Czwarta cerkiew w Sielcu założenia Pokrowy | y Wniebo(w)stąpienia. Ich m(iłosciow) panow Tomkowiczow. | W ktury cerkwi niema nic. Dusz 56. || [17 адв. нусты] [18]

МІНСКІ САБОР

МЯДЗЕЛЬСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква ў м. Крывічы і капліца ў в. Буда Ашмянскага пав.

W Krzywiczach, w maiętnosci wiel(możnego) j(ego) m(iłosci) pana Mar|ciana Oginskiego, woiewody trockiego. |

Cerkiew założenia S(więtej) Troycy, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Bazyli | Mrajski zostaie. W ktury wenerabile na ołtarzu w pus(z)ce cynowej. Tuwalen cztery szyte y białe. Obrus. Antimis | samego j(ego) m(iłosci). Litonow dwa. Kielich srebrny pozłocisty | s patyno, gwiazdo y lyteczko. Pokrowcow małych szesc, | wielkich cztery bławatne. Aperatow cztery: atlasowy, | wszystkie czerwony, adamaszkowy czerwony⁷⁰ czarny, atlasowy | czerwony, harusowy biały. Alba tkacka z korunkami. | Antependi cztery, iedna atlasowa czerwona wszystka, | saiowa, harusowa, 4 skurzana malowana. Lichtarzow cz|łty spizowych, na ołtarzu wiszący ieden. Deisus pozłocisty. Obrazy namiesne. Na obrazie Naswieszey Panny tab|manelki dwie pozłociste. Swiec brackich cztery. Krzyzkow sreb(n)ych dwa⁷¹ | liczek srebrnych czterynascie. Zaponek dwie, iedna ki|tarczana, druga harmazynowa. Chorągiew kitaycz|na wielka, małych dwie. Xięgi cerkiewne: Ewangelia | aksamitem czarnym okrita w srebro oprawna, Trafoły, Apostoł, Ochta, Psalterz, Czasosłow, inne xięgi w(ielebny) o(yca). | Dzwon ieden na dzwonicy, do signowania dwa. Met|rikę pokazał. Mirnice, Trebnik, Połustaw, fundusz | pokazał. Gruntu zascianek na dziesięć beczek dziesięć⁷². | Szachownica, na ktury cerkiew y plebania w(ielebny) o(yca). Budy|nki: yzba biała s komoro, sien, piekarnia. Budynek sta|ry: swiren, obory, gumno, osiec, browar. Parafia: miastecz|ko Krzywicze, wies Haby, Puzyry, Wierebi, Nawry, Osow, | Kniehinin, Starzynki⁷³, Cereszki, Subacze, Filipki, Jazni, Motyki, Borowiki, Wereby, Jackiewiczze, Parubki, Boiarowie. Dusz 365. |

Tenze w(ielebny) o(ciec) ma kaplice w Budzie. || [18 адв.]

⁷⁰ Слова закрэсленае.

⁷¹ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁷² Відавочна, дапісана памылкова.

⁷³ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Царква ў в. Спягла і капліцы ў вв. Вішнева і Занарач Ашмянскага пав.

W Spiahle, w maiętnosci wielmożnego j(ego) m(iłosci) pana | Mikołaja Przeddzieckiego, kasztelana nowogrockiego. |

Cerkiew założenia Wniebowzięcia Naswieszey Panny, przy ktury | wielebny ociec Eustachi Bokszański zostaie. W ktury venerabi|le w cymborium w pu(s)zce cynowej na ołtarzu. Tuwalen złotem szy|tych trzy, iedwabiem czerwonym szytych trzy, czarnym dwie, | białych dwie. Antependi dwie, pułatłasowa, druga burat|kowa. Kielich srebrny pozłocisty s patyno, gwiazdo y lyteczko. | Litonow dwa. Wozduszkow dwa, mały y wielki, bławatne. Ampu|lek srebrnych dużych dwie. Krzyz srebrny. Ewangelia ak|samitem czerwonym oprawiona, srebrne narozniki rzęte | pozłociste, na srodku krucifix, puklow pięć, klawzury | srebrne, wszystkie sztuki pozłociste. Antimis j(ego) m(iłosci) xiędza | Kolendy. Aperatow dwa. Ieden bławatny wzorysty, drugi | pułatłasowy, stuła aksamitna zielona y naręczaki. Alb | dwie tkackich. Deisus kosztem wielkim wystawiony. Lich|tarow cztery mosiążnych pobielanych. Ołtarz bokowy Zwi|astowania Naswieszey Panny, na kturym obrazie korona sre|bna, tabliczek dwie, zausznicek z dyamentow czeskich | dwie. Pianek sznurow trzy, roziczka s czeskich diamentow. | Zaponki kitayczane popielate. Drugi ołtarz bokowy Na|rodzenie Pana Naszego Jezusa Christusa. Chorągiewek dwie. | Dzwonow szesc, do sygnowania ieden. Funduszu niemasz. | Gruntu włok cztery. Plac, na kturym plebania w(ielebny) o(yca). Budy|nki: izba biała z komoro, sien, piekarnia, browar, gum|no, obory. Parafia: wsi osmdziesiąt. Dusz 3000. |

Ten ze wielebny ociec drugo cerkiew w Wiszniowie, | w maiętnosci ich m(ił)sc(iow) panow Sulistrowskich. Założenia Piotra y Pawła. || [19]

Ten ze wielebny ociec trzecia cerkiew w Zamoro|czy, fundacyi j(ego) m(iłosci) pana Stankiewiczza. Założenia Piotra y Pawła. |

Царква ў г. Мядзел і капліцы ў в. Вузла і м. Занарач Ашмянскага пав.

Byłem na wizicie u w(ielebny) o(yca) Mikołaya Duchowicza | w Miedziele. Ktur(e)y cerkwi w Miedziele niema. Domem | tylko swoym mieszka. Ktury cerkiew trzyma we wsi Uz|łach, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Danilewicz, podkomorzego | oszmiańskiego. Założenia Pokrowy Naswieszey Panny, z gru|ntem y parafio. |

Ten ze drugo cerkiew w Zanolocz, maiętnosci j(ego) m(iłosci) | pana Jacka Zakrzewskiego, skarbnika pinskiego, s parafio. | Założenia Przemienienia Panskiego. |

Царква ў в. Саснова Ашмянскага пав.

W Sosnowie, maiętnosci j(ej) m(iłości) panny Ray|skiey. |

Cerkiew założenia Jerzego S(więtego), przy ktury w(ielebny) o(ciec) Michał | Audicki zostaie. W ktury venerabile w pus(z)ce drze|wnianey. Tuwalen na ołtarzu trzy. Liton ieden. Kielich cynowy, patyna y lyżeczka srebrna, gwiazda cynowa. | Wozduszkow małych trzy, wielkich dwa. Na obrazie | Naswieszey Panny tabliczka iedna. Aperat pułatłasowy, | stuła tabinowa pomaranczowa, naręczaki aksamitne wi|szniowe. Alba tkacka. Swieca bracka iedna. Xięgi cer|kiewne: Testament. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Dzwonkow na dzwonicy dwa, do sygnowania ieden. Fundusz u w(ielebnego) o(yca). Gruntu | włok pulszosty. Na tych ze włokach plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: | izba biała z komoro, sien, piekarnia, swiren, osiec, browar, | łaznia, obory, gumno. Parafia: wies Sosnowa, Mikolska wies, | Pasynki, Cerwiaki, Kupa, Worący, Łohwiny, Łyhy, Danili, Preczyły, Bryli, || [19 adv.] wies Boiarska, Skory, Kuliki, Prudniki, Szymkowicze, Sud|niki, Kucholszki, Krapilno. Dusz 256. |

Царква ў в. Малышкі Ашмянскага пав.

W Małyszkach, ich m(i)łosciow oycow dominikanow. |

Cerkiew założenia Jerzego S(więtego). Przy ktury cerkwi w(ielebny) o(ciec) | Jan Niechwiadowicz z synem zostaie. V ktury venera|bile w pus(z)ce cynowey cynowey potrzebuie poprawy. Antimis same^{go} | j(ej) m(iłości). Tuwalen trzy jedwabiem czerwonym szyte. Antependiu^m płotniana. Kielich cynowy z patyno y gwiazdy y | lyżeczko. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. Apera|tow dwoie. Iedne czamlotowe c(z)erwone, drugi burnatne | z stułami y naręczakami. Swiec brackich szesc. Dzwonek | na dzwonicy mały, do signowania ieden. Xięgi w(ielebnego) o(yca). Gru|ntu włok dwie. Na tych ze włokach plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: | izba biała z komoro, sien, piekarnia, swiren, gumno, | obora, osiec. Parafia: wies Małyszki, Harby, Puhacze. | Dusz 70. |

Царква ў в. Жосна Ашмянскага пав.

W Zosnie, maiętnosci j(ej) m(iłości) pana Michała | Karola Frąckiewiczza, czesnika oszmianskie(go). |

Cerkiew założenia Michała Archaniola, przy ktu|rey w(ielebny) o(ciec) Marko Szakuła Sikorski, prezbiter Zos|nianski. V ktury venerabile w

kielichu cynowym, | w tym ze, co odprawuie, do ktorego patyna, gwiazda y lyżeczka. Tuwalen trzy. Wozduszkow małych dwa, trzeci | wielki. Aperat ieden buracikowy z stuł y naręczakami. | Alba prostego płotna. Kadzilnica mosiężna. Dzwonek | na dzwonicy. Funduszu niemasz. Włok gruntu dwie. | Plebania: piekarnia. Parafia: wies Zosna, Słoboda, | Hulew. Dusz 50. || [20]

Царква ў м. Дунавічы Ашмянскага пав.

W Dunilowiczach, maiętnosci w(ielmoznego) j(ej) m(iłości) pana Krzysztapha Białozora, starosty upickiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia N(a)swieszey Panny, | przy ktury w(ielebny) o(ciec) Konstanty Bielski zostaie. W ktury venerabile w | pus(z)ce cynowey. Tuwalen dwie, jedna złotem z iedwabiem szyta, dru|ga czerwonym iedwabiem. Antependiu^m siatkowa, druga czam|letowa czerwona. Obrus tkacki. Liton jeden. Kielich srebrny | z patyno y lyżeczko, gwiazda cynowa. Wozduszkow małych | dwa, ieden haftowany, drugi czerwony szarżowy wielki, aldamaszkowy zielony. Aperat lamowy, stuła pułatłasowa. Drugi farędynowy z naręczakami. Alb dwie tkackich. Xięgi:⁷⁴ E|wangelia drukowana, Apostoł, Ochta, Prazneia. Ynne xięgi | w(ielebnego) o(yca). Lichtarzow mosiężnych cztery, zescianych dwa. Kadzilnica | mosiężna. Na obrazie Naswieszey Panny tabliczek szesc, ko|ron dwie srebrnych, koralow sznur, na kturych srebrnych dętych | dziesięć dzienh zawisanych sznur, na kturym⁷⁵ krzy|zykow srebrnych dwa y serduszko. Tuwalen na roznych ołta|rzach czterdziecia. Chorągiewek dwie. Swiec brackich szesc. | Dzwonow na dzwonicy cztery. Antimis samego j(ej) m(iłości). Fundusz | przy wielebnym oycu. Gruntu do tey cerkwi włok pięć y | czwierz. Poddany ieden. Placow dwa, trzeci ogrod, na kturym | plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała, sien, piekarnia, swiren, | obory, gumno, osiec. Parafia: wsi dwadzieście. Dusz 1032. |

Царква ў в. Лучай Ашмянскага пав.

W Łuczaiu, w maiętnosci ich m(i)łosc(io)w panow Rudominow. |

Cerkiew założenia Piotra i Pawła, przy ktury wielebny | ociec Benedykt Bokszański, prezbiter łuczayski. W | ktury venerabile v pu(s)zce cynowey, potrzebuie poprawy. | Obrus. Tuwalen dwanasie. Zaponka na obrazie Na|swieszey Panny płotniana, czerwonym iedwabiem szyta. | Fartuszkow dwa. Kielich cynowy z gwiazdo y lyżeczka. | Wozduszkow małych dwa, trzeci

⁷⁴ Слова ўзятае ў дужкі.

⁷⁵ Слова напісаныя двойчы.

wielki. Aperat kindia|kowy z stuła y naręczakami. Chorągiewka czerwona haru|sowa. Deysu(s) cały. Dzwon na dzwonicy jeden, do signowania|| [20 адв.] drugi. Kadzilnica mosiądzowa w(iebnego) o(yca). Xięgi w(iebnego) o(yca). Funduszu | niema. Antimis j(ego) m(iłos)ć(i) xiedza Kolędy. Trebник, mirnice, metry|ke pokazał. Gruntu do tey cerkwi włok dwie. Poddanych dwa.⁷⁶ Na kturych ple|bania wielebnego oyca. Budynki: yzba biała s komoro, | sien, piekarnia, swiren, obory, gumno, osiec. Parafia: | wies Łuczaie, Karpowicze, Dziemiesze, Ciunowicze, Sza|szkowszczyzna, Kroliki, Rudziewicz, Nowosiołki, Krut|ki, Nasiewicz, Kowzana, Maciure, Fierkowiczowie⁷⁷, Smycz, Kołos, Zylinskie, | Synicy, Prudniki, Moskalik. Dusz 836. |

Царква ў в. Бараўкі Ашмянскага пав.

W Borowkach, *W Borkach, maiętnosci*⁷⁸, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Jozefa Bielganskiego. |

Cerkiew założenia Petra y Pawła, przy ktury w(iebn) o(ciec) An|drzey Audycki zostaie. W ktury venerabile w kielichu | cynowym, do ktur patyna, łyeczka y gwiazda cynowe. Liton | ieden. Wozduszkow dwa, mały y wielki, harusowe czerwone. A|perat harusowy wisniowy z stułą y naręczakami. Alba | prostego płotna. Tuwaleniek trzy. Obrus. Antimis samego j(ego) m(iłosci). | Xięgi, ktur iest, w(iebnego) o(yca). Dzwonek na dzwonicy, do signowania | ieden w(iebnego) o(yca). Funduszu niemasz. Gruntu do tey cerkwi pułwłoki. W budynku chłopskim w(iebn) o(ciec) mieszka. Plebanii niemasz. | Parafia: wies Borowki, Kononowszczyzna. Dusz 50. |

Царква ў в. Асінагарадок Ашмянскага пав.

W Osinowie Grodku je(g)o m(iłosci) wielmoznego j(ego) m(iłosci) pana | Marciana Oginskiego, woiewody trockiego. |

Cerkiew założenia Pokrowy Naswieszey Panny, przy | ktury w(iebn) o(ciec) Łukian Limanowski zostaie. W ktury vene|rabile w kielichu cynowym. Do ktur patyna, gwiazda | y łyeczka cynowe. Litonow dwa. Wozduszkow trzy | małych, wielki ieden. Z szychu siatkową robotą. Tuwalen|iek wszytkich w cerkwi dwadziescia. Aperat ieden | adamaszkowy

⁷⁶ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁷⁷ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁷⁸ Дапісана паверх асноўнага тэкста іншым атрамантам.

c(z)erwony, stuła pułatłasowa, naręczaki | dwoie aksamitne czerwone y pułatłasowe. Xięgi cer|kiewne: Psalterz, inne xięgi wszytkie w(iebnego) o(yca). Alba iedna || [21] tkacka. Lichtar(z) mosiązny ieden. Kadzilnica mosiązna. | Swiec brackich trzy. Dzwonek na dzwonicy ieden. Fun|duszu niemasz. Gruntu do tey cerkwie włoka iedna, za|sianek i plac, na kturym plebania w(iebnego) o(yca). Budynki: pie|karnia, sien, swiren, gumno, obory, osiec. Parafia: Osi|nowy Grodek, Lasicha, Laski, Nowiki, Licwiaki, | Rusaki, Lesnicki, Załawiki, Jakimowicze, Szemetki, | Wasiuki, Zatyrszy, Łucka Wiesz, Zapasniki, Suszki, | Szczotki, Mazurina, Hubin, Koroby, Jakimowicze⁷⁹, Łap|leno, Wierecieyki, Hulidow, Łozowa, Masztarki, Zupor|ki, Ruda. Dusz 500. |

Царква ў м. Мосар Ашмянскага пав.

W Mosarze, *maiętnosci*⁸⁰ wielmoznego j(ego) m(iłosci) pana referę|darza W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego), j(ego) m(iłosci) pana Jana Brzestowskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja, przy ktury w(iebn) o(ciec) Mat|wiey Sanchiewicz zostaie. W ktury venerabile na Oł|tarzu Wielkim w pu(s)zce cynowej. Tuwalen osm. Obrusow pięć. Litonow dwa. Kielich srebnny pozłocisty z pałtyno, gwiazdo y łyeczko. Do ktur kielicha wierch tałki, iaki do puszki srebnny pozłocisty. Wozduszkow małych | dwa, trzeci wielki, kitayczane. Aperatow dwoie. Iedne | muchazerowe białe, drugie błękitne harusowe, stuła | pułatłasowa y naręczaki. Alba iedna z humerałem | płotna prostego. Kadzilnica mosiądzowa w(iebnego) o(yca). Xięgi cer|kiewne tylko Ewanelia, inne xięgi w(iebnego) o(yca). Antimisu nie|ma. Dzwonow na dzwonici dwa, do signowania – w(iebnego) o(yca). Fun|duszu niema. Metrykę, mirnice, Trebник pokazał. Gruntu | włok trzy, placow dwa, na kturych plebania w(iebnego) o(yca). Budynki: | piekarnia, sien, swiren, gumno, obora, osiec. Parafia: | miasteczko Mosarz, wies Łuzki, Hotowki, Zaleski, Łozy|ce, Borowiki, Popszyce, Koroby, Worący, Łucko. Dusz 400. || [21 адв.]

Царква ў м. Полава і капліца ў в. Галбея Ашмянскага пав.

W Połowie, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Bieganskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) męczenik(a) Jeria, przy ktury w(iebn) o(ciec)

⁷⁹ Вёска запісаная двойчы.

⁸⁰ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

o(ciec) Jan | Januszkiewicz(z) zostaie. W ktury venerabile na ołtarzu | w pu(s)zce cynowey potrzebuie opatrznosci. Liton ieden. Anti|mis samego j(ego) m(iłosci). Kielich cynowy. Wozduszkow małych dwa, | trzeci wielki, stare. Na ołtarzu obrus, tuwalia. Xięgi | cerkiewne: Testament, inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Dzwonek na dz|wonnicy mały, do signowania ieden. Aperat muchaieru | tatarskiego z stoło, naręczakami. A(l)ba płotna prostego. | Gruntu włok pułtory. Plac, na kturym plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba czarna, sien, swiren, parafia: wsi osmnascie. | Dusz 500. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Olbeiu. Załoze|nia Piotra Świętego. Do ktury cerkwi zadnego aparamętu | niemasz. Ani gruntu. Z gotowym aparamętem kapłan wie|zdza. |

Царква ў м. Верхняе Ашмянскага пав.

W Wierchnie, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Feliciana | Bieganskiego, podkomorego Wędęskiego. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy | ktury w(ielebny) o(ciec) Jan Bokszański zostaie. W ktury | venerabile na Ołtarzu Wielkim w pu(s)zce cynowey zo|staie. Litonow dwa. Antimis xiędza Kołędy. Kielich | cynowy z patyno, gwiazdo y łyżeczko. Tuwalen na Ołtarzu | Wilekim trzy. Obrus. Tuwalen zas przed obrazami trzy. | Aperat muchaieru tatarskiego, stoła kitayczana, | naręczaki kindiakowe. Alba tkacka. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki kindiakowe. Dzwon na dzwonnicy | ieden, do signowania drugi. Funduszu niema. Gruntu | do tej cerkwie włoka. Placow dwa, na kturych plebania | w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia. Parafia: miasteczko Wier|chnia, wies Rakowcy, Chocki, Nowa Wies, Adamowicze. | Dusz 90. || [22]

Царква ў в. Хрыстова Ашмянскага пав.

W Christowie, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Krzysz|topha Białozora, starosty upickiego. |

Cerkiew założenia Zwiastowania Naswieszey Pa|nny, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Jakub Bokszański zostaie. | W ktury venerabile na Ołtarzu Wielkim w kielichu | cynowym. Do kturiego kielicha patina, gwiazda y łyże|czka. Wozduszkow dwa. Ieden mały, drugi wielki cze|rwone kitayczane. Aperatu niemasz, poziczany sta|ry. Xięgi: Testamęt. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Tuwalen dwie. An|tependium pulsadowa w(ielebnego) o(yca). Dzwonek ieden mały. Funduszu | niema. Gruntu włok pułtory. Plac,

na kturym plebania | w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien. Parafia: Christowo, | Bielewicze. (Dusz) 70⁸¹. |

Царква ў в. Дзеркаўшчына Ашмянскага пав.

W Dzierkowszczyźnie, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana | Krzysztopha Białozora, starosty upickiego. |

Cerkiew założenia Z(a)snienia Naswieszey Panny, przy | ktury w(ielebny) o(ciec) Tomasz Rincewicz zostaie. W ktury we|nerabile ochędownie y prystoine w zescianą puszcze ma|larskim złotem pozłocistą stoj. Tuwalen na ołtarzu | dwie, obrus trzeci. Antependiu^m buracikowa. Anti|mis j(ego) m(iłosci) xiędza Kołędy. Litonow dwa. Kielich cynowy | s patyno, gwiazdo, a łyżeczka srebrna. Aperat buraci|kowy z stoło y naręczakami. Alba tkacka. Xięgi: Ewangelia | stara, Apostoł pisane, Połustaw y Psalterz pisane. Inne | xięgi wielebnego o(yca). Dzwonek ieden na dzwonnicy, | do signowania mały w(ielebnego) o(yca). Funduszu niemasz. Gru|ntu do tej cerkwi włok dwie. Plac ieden, na kturym | plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała, sien, piekarnia, | swiren, gumno, osiec, obora. Parafia: wies Dzier|kowszczyzna, Zaziere, Sakowicze, Soroki, Zuki, Simonowicze, | Latihol, Prochody, Zazanowszczyzna, Zaworota, Turczyno, Za|rudzie, Marchelewcy. Dusz 456. || [22 adw.]

Царква ў в. Сіцца Ашмянскага пав.

W Siccu, maiętnosci jasnie wiel(moznego) j(ego) m(iłosci) pana | kasztelana połockiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Jerzego, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Mateusz | Cytowicz zostaie. W ktury venerabile na Ołtarzu Wielkim | w kielichu cynowym. Do kturiego kielicha patyna, gwiazda | y łyżeczka. Liton. Antimis samego j(ego) m(iłosci). Wozduszkow dwa, | mały y wielki. Aperatow dwoie, jedne muchaierowe | czarne, drugi buracikowy, stoła iedna, naręczaki. Alba | iedna. Chorągiewek dwie. Tuwalen trzy. Obrus. Dzwon|kow dwa, trzeci do signowania. Funduszu niema. Gru|ntu włoka iedna. Na tej ze wloce y plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien, swiren, osiec, gumno. Para|fia: Sicco, Czarkasy, Nowo Siolo, Stare Siolo, Rapiechi, | Zaborcy, Kabieli Wielkie, Kabieli Małe, | Janucino, Dziatki, Bułachi, Sakowicze, Wiesznie, | Wieremieczy, Pliski, Małe Sicco. Dusz 400. || [23]

⁸¹ Выпраўлена на 75.

МІНСКІ САБОР

ДАЎГІНАЎСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква ў м. Даўгінава і капліца ў в. Жызнава Ашмянскага пав.

W Dołhinowie, maiętnosci wielmożnego j(ego) m(iłości) pana | Michała Druskiego Sokolinskiego, pisarza W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia Zesłania Ducha S(więtego), przykturey wielebny | ociec Samuel Kostrowski, protopopa dołhinowski, zostaie. | W kturey venerabile w pus(z)ce cynowey przystoynie y ochędoźnie | stoi w cymborium. Na kturym monstrantia srebrna pozłocista, w kturey | relikwio Błogosławionego Jozefata. Tuwalen na Ołtarzu Wielkim | i ynnych ołtarzach bokowych piętnascie. Obrus na Wielkim Ołtarzu. | Antependiu^m pułatłasowa czerwona wzorysta. Druga kitayczana czer(wona, na kturey Zbawiciel Pan w grobie haftowany złotem, na kturey | aniołowie złotem y roznemi iedwabiami haftowane. Trzecia kitay|czana zielona. Litonow cztery. Kielich srebrny, patyna do niego pozłocista | z gwiazdo y łyteczką. Wozduszkow siedm, cztery małe, trzy wielkie. An|timisow samego j(ego) m(iłości) dwa, niepodwizny ieden, drugi podwizny. Ape|ratow cztery: biały kitayczany z stuło y naręczakami, drugi czerwony | atłasowy (z) stuło y naręczakami, dwoie harmazynowych, ieden zielony, | drugi szkorlatny, piąty żałobny. Alb trzy tkackie. Krzyż napres|tolny srebrny. Lichtarzow cynowych dwa, wielkich mosiąznych osm. | Ampułka duza cynowa, druga niewielka. Kadzilnicy dwie mosiązne. | Ołtarz bokowy. Obraz Naswieszey Panny, na kturym tabliczek czter|dziescie dwie, serduszek cztery, rączek dwie wielkich, małych dwie, | korą dwie pozłociste, nozki dwie, główka srebrna, agnuskow | dziewięć. Perel sznurow dwa. Karalow srebrnych sznurow | pięć, na kturych krzyzykow srebrnych dwadziescia szesc. Kara|low prawdziwych sznurow dwa, bursztynowy trzeci. Koron | na ynnych obrazach 3, dwie srebrne, trzecia pozłocista, tabl|iczek wielkich dwie pozłocistych. Zaponka kitayczana zielona. | Antepedium przed Naswieszo Panno atłasowa biała, na ktu|rey krzyż złotem haftowany. Przed Panem Jezusem sztameto|wa zielona. Przed Błogosławionym Jozefatem dwie kitaycz|ne czerwone. Trzecia złotogłowowa czarna stara⁸². Procesy kitayczanych cztery, piąta szarżowa. | Sukno czarne do pokrycia umarłego, drugie czerwone. | Komczek dwie. Lichtarz wiszący. Xiegi: Ewangelia drukowana | w srebro oprawna, tablic pięć, pukłow pięć, rozyczek cztery, | klawzury dwie, Apostoł drukowany, Służebnyk, Trafołoy, | Minia, Treody dwie, Postna y Cwietna, Jermołoy notowany, | Ochta y cały, Połustaw, Trebnik. Dzwonow na dzwonicy | szesc, do sygnowania trzy. Swiec brackich siedm. || [23 adw.] Fundusz przy j(ego) m(iłości) xiedzu protopopie dołhinowskim. Gruntu | do tey cerkwie

⁸² Дапісана паверх асноўнага тэкста.

włok dwie, zascianek, na kturym plebania | stoj. Poddanych pięć nazwane Babareki, pod kturemi gruntu | w miescie dzwonnik synow dwoch, pod(d)any Koziol syny trzy⁸³ | pultrzeci włoki, trzy czwerci pustoszy, gruntu Gura pod blo|tem, zascianek nad stawem nazwany Popowszczyzna, za stawem | od włok mieyskich także zascianki Aheweyszczyzna y Romanow|szczyzna, morgow trzy na Kononowszczyźnie. Budynki: izba | biała s komorą, sien, piekarnia. Budynek drugi: swiren | obory, gumno. Parafia: miasto Dołhinow, wies Jeskowki, | Kriwoznaki, Pohost, Stachi, Cicki, Krupniki, Nawiniany, | Apięki, Uzlanie. Dusz 400. |

Ten ze przewielebny ociec Kostrowski, protopopa dołhinow|ski, trzyma cerkiew założenia S(więtego) Jerzego. Do kturey | zadnego aparamentu niemasz. Z gotowym wiezdza. Ktu|ra cerkiew we wsi Zyżniewie. || [24]

Царква ў м. Касцяневічы Ашмянскага пав.

W Koscieniewiczach, w maiętnosci ich m(iłoscio)w oycow | jezuitow Wilenskich. |

Cerkiew założenia S(więtego) Jerzego, przy kturey w(ielebny) o(ciec) Alexander | Abramowicz zostaie. W kturey venerabile na ołtarzu | w pu(s)zce cynowey. Tuwalnia. Chustka iedwabiem czerw|nym szyta. Kielich do o|prawowania cynowy s pałtyno, gwiazdo y łyteczko. Wozduszkow trzy. Antimis sa|meo j(ego) m(iłości). Aperatow dwa, czarny harusowy, drugi czam|letowy popielaty, z stułami i naręczakami. Alb dwie tkac|kie. Tuwalen trzy. Lichtarzow dwa mosiązne. Kadzilni|ca. Tabliczka srebrna na obrazie Naswieszey Pan(n)y. Dzwon | na dzwonicy, do signowania drugi. Swiec brackich cztery. | Chorągiewek harusowych dwie. Xiegi wszytkie w(ielebnego) o(yca). Gru|ntu włok pułtory. Plac ieden, na kturym plebania | w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien, swiren, gumno, obora. | Na tym ze gruncie poddany. Parafia: miasteczko Koscielniow, wies Łociewicze, Małyszki, Dabrowicze, Sutoki, Erchi, | Wołoszki, Załochi, Ozierodowicze. Dusz 295. |

Царква ў м. Рэчкі Ашмянскага пав.

W Rzeczkach, maiętnosci j(ego) m(iłości) pana Sokoli|nskieskiego, pisarza W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy kturey w(ielebny) o(ciec) Hry|horey Zyznewski. W kturey venerabile w puszcze cynowey. Tuwalen trzy.

⁸³ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Przesciradło. Litonow trzy. Kielich | srebný s patyno, gwiazdo y łyeczko. Antymisu niema. | Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. Aперат атласowy z stuło y naręczakami. Alba tkacka. Ampulek dwie cynowe. Kadzilnica mosiądzowa. Lichtar. | Swiec brackich dwie. Chorągiew dwie płotniane. Xięgi: Ewangelia, Treod, Apostoł, Ieromołoyczyk drukowany, | inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Dzwon na dzwonicy, do signowania | drugi. Gruntu włók dwie. Placow trzy, na kturych plebania w(ielebnego) o(yca) y poddanych dwóch. Plebania: yzba biała, piekarnia, | sien, swiren, gumno, obora, osiec. Parafia: miasteczko || [24 adw.] Reczki, wies Woronicze, Strzeże, Lipnowicze, Michnicze, | Leonowicze, Putrycze, Zukowicze, Osowiec, Uscinowicze, | Buda, słoboda Kotłowca, Nowiki. Dusz 400. |

Царква і капліца ў м. Куранец і капліца ў в. Сліпкі Ашмянскага пав.

W Kurzęcu, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Chrep|towicza. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, | przy kturey w(ielebný) o(ciec) Samuel Spihalski zostaie. W kturey | venerabile na Ołtarzu Wielkim w pu(s)zce cynowej przystoy|nie stoy. Tuwalen wszystkich dwadzieścia trzy. Litonow | dwa. Kielich srebný s patyno, łyeczko, gwiazda cynowa. | Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. Aператов два, | ieden kitayczany wiszniowy, stuła saiowa, drugi ak|samitny rzęty czerwony z naręczakami. Alb tkackich | dwie. Komz dwie. Kadzylnica mosiązna. Antimis j(ego) m(iłosci) | xiędza Ruckiego. Obraz Naswieszey Panny, na kturym | tabliczek srebných osm, rączka iedna, koron dwie, | piersceniow srebných trzy, agnusieczek srebný, zausz|niczek srebných dwie, paciorek rożnych sznurow trzy|nascie. Chorongiewek cztery. Dzwonow trzy, do sygn|owania ieden. Xięgi cerkiewne: Ewangelia, Treody dwie, | Trefoły, Ieromoły, ynnе xięgi w(ielebnego) o(yca). Miseczka cynowa. | Ampulek dwie. Metrykę pokazał, mirnica, Trebnik. | Swiec brackich cztery. Fundusz u w(ielebnego) o(yca). Gruntu włók | szesc. Placow cztery. Poddanych osm. Budynki: izba | biała s komoro, sien, piekarnia, swietelka bokowa, | swironkow dwa, gumno, obory, osiec. Parafia: mia|steczko Kurzeniec, wies Iwancewicze, Dzieruhi, | Hricuki, Trubaczy, Pliwki, Lilow, Sakowicze, Ogrodniki, | Kaczanki, Wykołowicze, Podbierezie. Dusz 266. |

W tym ze miasteczku druga cerkiew założenia | Przemienienia Panskiego. W kturey cerkwi zadne|go niemasz aparamętu. Do kturey cerkwi gruntu włók dwie. |

Ten ze w(ielebný) o(ciec) kapliczkę trzyma w Słepkach. || [25]

Царква ў в. Рабунь Ашмянскага пав.

W Rabuniu, w maiętnosci i(ch) m(iłosciow) bernardynek wilenskich. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja, przy kturey w(ielebný) o(ciec) Jan | Czerniewski zostaie. W kturey venerabile na Ołtarzu | Wielkim w cymbolium w pus(z)ce srebnę stoy. Na ołtarzu | tuwalen dwie. Antipędiu^m buracikowa, druga płot|niana drukowana. Antimis samego j(ego) m(iłosci). Litonow dwa. | Kielich srebný s patyno, gwiazdo y łyeczko. Wozdu|szkow małych dwa, wielkich dwa. Aператов trzy: | jeden kitayczany żółto gorący, drugi czarny harusowy, | trzeci zielony harusowy, z stułami y naręczakami. | Alb trzy tkackie. Na namiesnym obrazie tuwałęka | wisi, przed obrazem tuwalnia s(z)yta. Antipędiu^m faredy|nowa. Na obrazie Naswieszey Panny także tuwałęka, przed obrazem tuwalnia szyta. Antipędiu^m ada|moszkowa czerwona. Na obrazie tabliczek cztery | srebných, krzyzyk srebný niewielki, agnuskow pięć, | zaponka kitayczana czerwona. Chorągiewek dwie. Dzwon|kow dwa, do sygnowania ieden. Kad(z)ilnica. Xięgi: Ewa|nelia pisana, w mosiądz oprawna, Treod Cwietna y Pos|tna, Ochtaý, Apostoł, Psalterz. Metryke, mirnice, | Trebnik, Połustaw porządnie, Służebnik w(ielebnego) o(yca). Swieca | bracka iedna. Fundusz przy wielebnym oycu. Grunta | do tey cerkwi włók dwie. Plac, na kturym plebania | w(ielebnego) o(yca). Budynek: izba biała s komoro, sien, piekar|nia, swiren, gumno, obory, osiec. Parafia: wies Ra|bunio, Kłowski, Niesciorki, Kyrki, Wyhłowicze, Cincielwicze, Barowcy, Kaczanki, Hołupy. Dusz 265. |

Царква ў м. Вілейка і капліца ў м. Нарач Ашмянскага пав.

(W) Wileyce, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana starosty ko|wińskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Jerzego, przy kturey w(ielebný) o(ciec) | Michał Niechwiedowicz zostaie. W kturey venerabile | na Ołtarzu Wielkim w pus(z)ce stoi. Na kturym tuwalen | dwie szytych. Antipędiu^m płotniana s korunkami. || [25 adw.] Kielich srebný z patyno, z gwiazdo y łyeczko pozłoczano. | Litonow dwa. Wozduszkow dwa małych, trzeci wielki | bławatny. Aператов dwie: iedne atlasowe białe z stuło | y naręczakami, drugi kamlo(to)wy. Alb dwie tkackich. | Ołtarz bokowy Naswieszey Panna. Empulkow dwie. Mise|czka cynowa. Drugi obraz. Na kturym obrazie krzy|zyk srebný. Na ołtarzu tuwalen dwie szyte, trzecia | przesciradło. Xięgi: Ewangelia. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Cho|rag^{is}wka iedna. Dzwon na dzwonicy, drugi do | sygnowania. Lichtarzow dwa. Antimis j(ego) m(iłosci)

terazniey|szego. Metryke pokazał, mirnice, Trebник porzą|dnie. Fundusz przy w(ielebnym) o(ycu). Grunta do tey cerkwi włok dwie. | Poddanych dwóch. Plac ieden, na kturym plebania | w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała z komoro, sien, piekarnia, | druga piekarnia, obory, gumno, swiren, osiec. Parafia: | miasteczko Wilijka, wies Osipowicze, Lisicze, Izienorocz, | Juchowicze, Bociewicz, Tułuc. Dusz 365. |

Ten ze w(ielebný) o(ciec) trzyma cerkiew w Noroczy, maiętnosci | j(ego) m(iłosci) pana Kotła, starosty zskirstymonskiego. Do kturey | cerkwi włok 2, placow 3. Dzwon ieden. W kturey apa|ramętu niemasz. W(ielebný) o(ciec) ze wszystkim do nabożęstwa apa|ramętom wiezdza swoim. |

Царква ў в. Порплішча Ашмянскага пав.

W Porpliszczach, maiętnosci j(ego) m(iłosci) p(ana) Miko|łaia Przeddzieckiego, kasztelana Nowogrod(zkiego). |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, prz k|turey w(ielebný) o(ciec) Teodor Krasowski zostaie. W kturey venera|bile na Ołtarzu Wielkim w cymboru^m w kielichu cyno|wym. Tuwalen dwie. Obrus. Litonow dwa. Antimisu nie|ma. Kielichcynowy s patyno, gwiazdo y łyzeczko. Wozdu|szkow małych dwa, trzeci wielki. Aperatow trzy: iedne | taletowy, drugi sztametowy zielony, trzeci harusowy. || [26] Alb dwie. Iedna tkacka, druga prostego płotna. Tu|walen na obrazach osm. Kadzilnica mosiądzowa. | Chorąg(i)ewek dwie sztametowe. Xiegi: Ewanelia | pisana, Apostoł, Treod Posna, Treod Cwietna, Minia. | Inne xiegi w(ielebnego) o(yca). Dzwonow na dzwonicy dwa, trze|ci w Berezweczu, do signowania ieden. Fundus(z) u wie|lebnego oyca. Gruntu do tey cerkwie włok pułpiaty. | Podanych dwa na tym ze gruncie. Plebania: piekar|nia, sien, swiren, obory, gumno, yzba stara. Para|fia: wies Porpliszcz, Pio(t)rowicze, Wołucki, Pozany, Szku|duci, Litowcy, Perełoie. Dusz 200. |

Царква ў в. Замошша Ашмянскага пав.

W Zamoszu, maiętnosci j(ego) m(iłosci) p(ana) Zienowicza, | podkomorzego połockiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Jerzego, przy kturey w(ielebný) o(ciec) Samu|el Zahorowski zostaie. W kturey venerabile w kiel|chu cynowym w cymboriu^m. Litonow dwa. Antimis j(ego) m(iłosci) | xieđza Kołędy. Tuwalen wszystkich szesnascie. Kiel|ch cynowy s patyno, gwiazdo y łyzeczko. Aperat mede|lanowy zielony, stuła kindiakowa z naręczakami. | Chorągiewek kindyjakowych dwie. Dzwonow na dz|wonicy dwa, trzeci mały. Gruntu

włok pułtory. Pla|cow pułtora, na kturym plebania. Budynki: izba biała, sien, | swiren, gumno, obora. Parafia: wies Zamosze, Ba|bicze, Nowa Wies, Zelepucki, Malary. Dusz 123. |

Цэрквы ў м. Докшыцы Ашмянскага пав.

W Dokszycach, maiętnosci kapituły Zmuyckiey. |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy kturey w(ielebný) o(ciec) Stephan | Pieslak zostaie. W kturey venerabile w pu(s)zce cyno|wey. Tuwalen wszystkich trzynascie. Kielich cyno|wy ze wszystkim w(ielebnego) o(yca). Aperat atlasowy. Alba proste⁸⁰ | płotna. Lichtarz mosiądzowy. Kadzilnica mosiądzowa. || [26 adw.] Dzwonow dwa, do signowania ieden. Xiegi: Ewanelia, | Treod. Inne xiegi w(ielebnego) o(yca). Plac ieden, na kturym plebania w(ielebnego) o(yca). | Budynki: piekarnia, sien, obory. Parafia: miasteczko Do|kszyce, wies Tarkudu, Damasze, Czerwicze. Dusz 223. |

W tym ze miasteczku druga cerkiew za|łożenia S(więtego) Heliasza. |

Przy kturey w(ielebný) o(ciec) Grzegorz Cyranowicz zostaie. W kturey | venerabile na ołtarzu w pu(s)zce cynowey drewnianey. Tuwalen | szesc. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo. Aperat ieden | drukowany płotniany, stuła czarna atlasowa z naręczakami. Alba tkacka. Antependium z herbow a(t)łasowych | białych. Druga czarna. Litonow dwa. Antimisu nie|ma, na portatelu rzymskim celebrue. Dzwonek ieden. | Gruntu włoka iedna. Parafia: wies Łaputy, Podonki, | Borsuki, Czobodany, Powarki. Dusz 102. |

Царква ў в. Малое Гняздзілава Ашмянскага пав.

Jan(uarii) 11. W Hniedzilowie, maiętnosci ich m(ił)sc(iow) oycow | bosakow conventu Głębockiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) M(ęczenika) Grzegorza, przy kturey | w(ielebný) o(ciec) Hrehorey Obodowicz zostaie. W kturey vene|rable w pu(s)zce zescianey. Liton. Antimis samego | j(ego) m(iłosci). Aperatow dwa: a(k)samitne niebieskie, dru|gie harusowe czarne. Wozduszkow małych trzy, | wielki ieden *haftowany*⁸⁴. Xiegi: Służebnik, Ochta, Ewaneli(i) | dwie, iedna w srebro oprawna, druga pisana stara, | Treod Pos(t)na. Stuła taletowa czarna. Alba tkacka | z umeralem. Dzwon wielki reszczopiany. Pas siatko|wy biały. Kielich s patyno, gwiazdo y łyzeczko, zas | druga patyna spizowa, a łyzeczka srebrna. Fundu|szu nie pokazał. Gruntu do tey cerkwi pułtory włoki. Budynki: piekarnia, sien, swiren, obory, gumno, || [27] Parafia: Hniedzilow, Dalekie,

⁸⁴ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Osow, Janki, Kruki, | Słoboda, Wiatochmo. Dusz 226. |

Царква ў в. Вялікае Гняздзілава і капліца ў в. Камайск Ашмянскага пав.

Janu(arii) 12. W Hniezdziłowie Wielkim, j(e)y m(iłos)ci pani Zofiey | Obuchowiczowey, wojewodzina smolenska. |

Cerkiew założenia S(więtych) Apostoł(ow) Piotry i Pawła, przy | ktury w(ielebny) o(ciec) Symon Obodowicz zostaie. W ktury venerabile w pu(s)zce cynowey ochędownie stoj y w|szelki porządek. Tak xięgi, jako y tuwalen wszystko | w(ielebnego) o(yca) excepto. Aperat z stuło y dzwoneczek mały cer|kiewny. Funduszu niemasz. Gruntu do tej cerkwi włoka. Plebania: piekarnia, sien, obora. Parafia: Hnie|zdziłow, Komaysk, Razkowka, Niebyszy, Oziery, | Worony, Bubny, Słoboda. Dusz 200. |

Też w(ielebny) ociec (trzymaj) kaplicę w Komaysku, do | ktury zadnego aparamętu niemasz. Z gotowym w(ielebny) o(ciec) iezdzą. |

Царква ў м. Вальбяровічы Ашмянскага пав.

Janu(arii) 12. W Olborowiczach, ich m(iłosciow) oycow karma|litow bosakow kwętu Glembockiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja, przy ktury w(ielebny) o(ciec) | Ewstafiy Gurski zostaie. W ktury wenera|bile w pus(z)ce cynowey ochędownie stoi. Tuwalen | cztyrmascie. Liton ieden. Wozduszkow małych | dwa, trzeci wielki. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Aperatow dwoie: ieden | sztametowy czerwony, drugi pułburacikowy, | stuła y naręczaki w(ielebnego) o(yca). Alba tkacka z hume|ralem. Chorągwi dwie czerwone sztametowe. | Swiec brackich cztery. Lichtarzow mosia|dzowych dwa. Kadylnica mosiądzowa. Anti|mis j(ego) m(iłosci) xiedza Sielawy. Xięgi: Ewangelia, | Ustaw, Trafoły, Apostoł, Treod Cwitna, ynnel| [27 adw.] xięgi w(ielebnego) o(yca). Fundusz przy w(ielebnym) oycu. Dzwolnow dwa na dzwonicy, do sygnowania ieden wiel(ebnego) o(yca). | Gruntu włok pułtory. Placow dwa, na ktury^{ch} | plebania w(ielebnego) o(yca). Budynek: izba biała s komorą, | sien, piekarnia, swiren, gumno, obory. Parafia: | miasteczko Olborowicze, wies Zareczycze, | Hlinna, Chmielewuszczyna, Szałohiry, Otrupki. Dusz 123. |

Царква ў м. Тумілавічы Ашмянскага пав.

W Toniłowiczach ich m(iłosciow) oycow dominikanow. |

Cerkiew założenia Jerzego S(więtego), przy ktury w(ielebny) o(ciec) Stelphan Kolesnikiewicz zostaie. W ktury wene|rable w pus(z)ce cynowey

w cymbolium ochędow|nie stoj. Na kturym ołtarzu tuwalen wszystkich | szesnascie. Litonow dwa w(ielebnego) o(yca). Kielich srebrny poz|locisty s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow małych dwa, a trzeci wielki. Aperatow czty|ry: jedne bławatne kitayczane z stuło y naręczakami⁸⁵, dwoie buratikowe, | czwarte czarne. Stułow dwie buratikowe. Porę|cze iedne buratikowe. Alba iedna prostego pło|tna. Swiec brackich trzy. Antimis j(ego) m(iłosci) xiedza | Kolędy. Chorągiewek dwie czerwonych. Dzwon na | dzwonicy jeden, drugi do sygnowania. Kadilnica | mosiądzowa. Funduszu niema. Gruntu włoka | iedna. Placow trzy, na kturych plebania w(ielebnego) o(yca). | Budynki: izba biała, sien, piekarnia, swiren, | gumno, obory, osiec. Parafia: miasteczko Toniło|wicze, wies Starzyna, trzecia Starosielia. Dusz 102. || [28]

Царква ў м. Беразіно Мінскага пав. і капліцы ў в. Домжарыцы Полацкага ваяв. і в. Кветча Аршанскага пав.

W Berezynie, maiętnosci wiel(moznego) j(ego) m(iłosci) | pana Konstantego Paca, chorążego W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia Zesłania Ducha S(więtego), przy ktur|rey w(ielebny) o(ciec) Maksim Czeczerski zostaie. W ktury | venerabile w kielichu cinowym w cymbory(u)m na | ołtarzu. Tuwalen dwie. Antependium harusowa | zielona. Liton. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y ły|eczka. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. | Aperatow dwoie: iedne czarne palametowe, drugie drugi⁸⁶ tercianelowy wzorysty s korunkami złote|mi, stuła y naręczaki czarne pulmetowie. Alba tka|cka s korunkami. Antimis samego j(ego) m(iłosci). Xięgi: | Ewangelia pisana. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Lichtarzow dwa mosiąznie. Tuwalen na innych oł|tarzach osm. Przed namiesnymi obrazy antepen|di dwie harusowych zielonych. Zaponeczka na ob|razie Naswiesz(e)y Panny kitayczana. Kadzilnica mo|siazna. Chorągiewek dwie czerwone. Dzwonow na d(z)wo|nicy dwa, trzeci do sygnowania w(ielebnego) o(yca). Fundusz u w(ielebnego) | o(yca). Gruntu włok dwie. Poddany jeden. Plebania | na tym ze gruncie. Budynki: izba biała s komoro, | sien, piekarnia, browar, gumno, obory, osiec. Parafia: miasteczko Berezyn, wies Lipsk, Załohowie, | Warłyna, Pustosiele. Dusz 700. |

Tenże w(ielebny) ociec na Kwieczcze. Do ktury ni gru|ntu, ni parafią, ani aparamętu. Założenia Pokrowy Nas|wieszey Panny. Do ktury kapłan z gotowym aparamętem wiezdza. |

⁸⁵ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁸⁶ Слова напісанае двойчы.

Tenze w Domżeryczach, w maiętnosci j(ego) m(iłos)c(i) pana Kulwieca, trzyma | cerkiew założenia S(więtego) Gerzego. Do ktury ani gruntu, | ani aparamętu. Z gotowym aparamętem wiezdza. || [28 адв.]

Царква і капліца ў м. Бягомль Мінскага пав.

W Biehomle, i(ch) m(iłosciow) przewielebnych kapituli | Wilęskiey. | Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, | przy ktury w(ielebny) o(ciec) Lewon Pieslak zostaie. W ktu|rey venerabile w pusce cynowey. Tuwalen wszy|tkich dziesięć. Liton jeden. Kielich srebrny pozło|cisty s patyno, z gwiazdo, lizieczko mosiędzowa. | Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki ki|taczany. Aperat buracikowy, (z) stuło y naręczakami | zółte. A(l)by dwie w(ielebnego) o(yca) y kadylnica. Swiec brackich | cztery. Dzwonow na dzwonicy trzy, do sygnowania | ieden. Xięgi: Ewanelia, na ktury Ewaneliey ewa|nelistow srebrnych cztery, krucifix piąty, puklow | pięć, Apostoł, Ochta, Trafoły, Służebnik, inne | xięgi w(ielebnego) o(yca). Antimis j(ego) m(iłosci) xiędza Kołedy. Grun|tu włok cztery. *Poddanych trzy*⁸⁷. Na kturych plebania w(ielebnego) o(yca). Budynek: izba biała s komoro, sien, piekarnia, | swiren, gumno, obory, osiec. Parafia: miasteczko | Biehoml, wies Kostrzenik, Ziemianie, Sielanie, | Trohimowcy, Juchnowicze, Piany Las, Milkun, | Budziłowka, Balihuba. Dusz 500. |

Tenze w(ielebny) o(ciec) trzyma kapliczke założenia | S(więtego) Mikołaja. W ktury niema nic. Swoim apa|ramętem wiezdza w(ielebny) o(ciec). Do otprawowania w tey|ze wsi te kapliczke sam w(ielebny) o(ciec) postawił. |

Царква ў в. Вілейка і капліца ў в. Ваўча Мінскага пав.

(W) Wileyce, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Paca, chorą|zego W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego).

Cerkiew założenia Spasa S(więtego). Przy ktury | w(ielebny) o(ciec) Anton Kaminski zostaie. W ktury we|nerabile w pus(z)ce cynowey. Tuwalen wszyt|| [29] kich dziesięć. Kielich ze wszystkim w(ielebnego) o(yca). | Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki atłasowy. | Aperatow dwoie z stułami y naręczakami. | Alba iedna. *Xięgi w(ielebnego) o(yca)*⁸⁸. Kadilnica mosiędzowa. Dzwon|kow do signowania dwa, trzeci na dzwoni|cy. Gruntu włok dwie, na ktury y plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała,

⁸⁷ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

⁸⁸ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

sien, piekar|nia, swiren, gumno, obory. Parafia: wies Wiley|ka, Wowczun, Uhły, Krasniki, Zmuysk, Toł|sczy, Wielikoie Pole. Dusz 200. |

Tenze w(ielebny) o(ciec) trzyma kapliczke (w) Wołczu zało|zenia Narodzenia Nas(wieszey) Panny. W ktury niema | nic. Swoim wiezdza w(ielebny) o(ciec). |

Царква ў м. Мільча Ашмянскага пав.

W Milczu, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Biało|zora, starosty upickiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny. | Przy ktury w(ielebny) o(ciec) Alexander Kamiński zostaie. W ktury venerabile w pus(z)ce cynowey. Antimis j(ego) m(iłosci) xiędza | Kołedy. Liton. Tuwalen wszytkich starych y lepszych dwa|dziescia siedm. Kielich cynowy s patino, gwiazdo y | lizieczko. Aperat sztametowy czerwony z stuło y naręcza|kami. Wozduszkow trzy: dwa małych, trzeci wielki. | Xięgi: Testamęt, Ewanelia, Służebnik. Alba tkacka. | Swiec brackich pięć. Dzwonkow na dzwonicy trzy, | czwarty do signowania. Włok dwie. Grunta placow trzy. | Poddany ieden. Plebania: piekarnia, sien, swiren, | obory, gumno. Parafia: Milcze, Wołoki, Czysci. | Dusz 123. || [29 адв.]

Царква ў в. Камена (Камень Завілейскі) Ашмянскага пав.

W Kamieniu, maiętnosc⁸⁹

Cerkiew założenia Świętego Spasa. Przy ktury w(ielebny) o(ciec) Bazy|li Kaminski zostaie. W ktury venerabile w kielichu cynowy^m | zostaie. Liton ieden. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y | lizieczko. Wozduszkow dwa. Trzeci wielki. Tuwalen wszy|tkich dziewięć. Aperat buracikowy z stuło y naręcza|kami. Alba tkacka. Xięgi: Ewanelia naprestolna, | mosiądzem oprawna, inne xięgi wielebnego oyca. || [30]

МІНСКІ САБОР

БАРЫСАЎСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква і капліцы ў г. Барысаў і капліца ў м. Радзіца Аршанскага пав.

W Borysowie, miescie J(e)g^o Krol(ewskiey) M(iło)sci, | dzierzawy wiel(moznego) j(ego) m(iłosci) pana Jana Kazymierza | Sapiehi, hetmana polnego, starosty zmuyskiego. |

⁸⁹ Сказ не завершаны.

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy | ktorey wielebny ociec Marko Klimatowicz zostaie. | W ktorey venerabile (w) soleniczcze cynowey na ołtarzu. | Tuwalen dwie, trzeci obrus. Litonow dwa. Antimis sa|me|go j(ego) m(iłosci). Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y łyteczką. | Wozduszkow trzy: małych dwa, trzeci wielki. Ape|ratow dwa: ieden kitayczany błękitne, drugi pusa|likowe z naręczakami y z stuło. Alba tkacka. Na | obrazach powieszonych tuwalen trzy, chorągiewek dwie. | Xięgi wszystkie wielebnego oycy. Dzwonkow dwa | na dzwonicy, do sygnowania ieden. Fundusz przy wiele|bnym oycu. Gruntu do tej cerkwi włok osm. Pod|danych dziesięć. Placow cztery. Plebania na placach | mieyskich. *Budyunki*⁹⁰: piekarnia, sien, swiren, | obory, gumno, piwnica. Parafia: Borysow miasto | lubo wszyscy schizmatycy, wies Dymki, Uchołoda, | Mlochow, Zabiryczy, Dokudow. Dusz 50. |

W tym ze miescie Borysowie mieysce, na kturym cerkiew | Miko|laia Świętego stała.

Drugie mieysce, na kturym Troyca Święta.

Trzecie | mieysce, na kturym Narodzenie Naswiesz(ey) Panny. Kazalem krzyz postawic. |

*4 Jerzego S(więtego).*⁹¹

Ten ze wielebny ociec protopopa | borysowski trzyma cerkiew w miaste|czku Radzicy założenia S(więtego) Heliasza Proroka. | Do ktorey cerkwi gruntu włoka, placow dwa. | Dzwonek ieden. Aperatu zadnego, ani kielic|ha niemasz. Z gotowym aparamętem wie|le|bny ociec protopopa wiiezdza. || [30 адв. нусты] [31]

Царква і капліца ў в. Крычына і капліца ў в. Рагатка Аришанскага пав.

24⁹². W Kriczynie, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Sebesty|iana Woyniłowicza, stolnika Mozyrskiego. |

Cerkiew założenia Pokrowy Naswieszey Panny, przy | ktorey wielebny ociec Syliwestr Woylew zo|staie. W ktorey venerabile na Ołtarzu Wielkim | w puzce cynowey ocędoznie stoy. Na ołtarzu tu|walen dwie, trzeci obrus. Litonow dwa. Antimis⁹³. | Kielich cynowy s patyno, gwiazdą | y łyteczką. Wozduszkow cztery: trzy małych, czwarty | wielki. Aperat ieden buracikowy z stuło y naręcza|kami. Alba tkacka. Swieca bracka iedna. Lichtarzow | dwa:

⁹⁰ У гэксце памылкова *Dudyunki*.

⁹¹ Дапісана іншым атрамантам.

⁹² Лічба азначае парадкавы нумар царквы ў візіце (параўн. № 25 царква ў м. Нача і № 26 царква ў в. Бытча) альбо, магчыма, дзень правядзення візітацыі.

⁹³ У арыгінале пасля слова *antimis* невялікая лакуна. Візітатар не вызначыўся каму нале|жаў антымінс.

ieden mosiāzny, drugi cynowy. Ampulka cyno|wa. Kadzilnica miedziana. Dzwon na dzwonnicy | ieden, do sygnowania drugi. Xięgi, iak wiele iest, wiele|bnego oycy. Extrakt funduszu pokazywał w(ielebny) o(ciec). W ktu|rym włok gruntu specificuie do tej cerkwi dwie. Na | kturych plebania w(ielebnego) o(yca). Budyunki: izba biała s komo|rą, sien, piekarnia, swiren, gumno, obory, osiec. Para|fia⁹⁴: wies Rohatka, Kriczyn, Zabłocie, Chawcholic, | Ostrow, Niedzwiedziwka, Starynki, Drazy, Pliczan|ka, Kraszewice, Żortay, Rakowcy. Dusz 293. |

Ten ze wielebny ociec (trzyma) kaplic dwie. Do kturych za|dnego aparamętu niemasz. Z gotowym aparamętem raz | w rok do iedney na Zesłania Ducha S(więtego), do drugiey na Świętęgo Mikołai|a wi(ez)dza. || [31 адв.]

Царква Св. Кузьмы і Дзям'яна ў м. Нача Аришанскага пав.

25. W Naczy, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Słuzki, starosty | Rzeczyckiego. |

Cerkiew założenia Kuzmi y Demiana, przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Jan | Fiedorowicz zostaie. W ktorey venerabile w puzce cy|nowey zostaie. Na Ołtarzu Wielkim tuwalen trzy. Liton | ieden. Antimis j(ego) m(iłosci) xiędza Sielawy. Kielich cynowy s pa|lyno, gwiazdo y łyteczką. Wozduszkow małych dwa, trzeci | wielki. Aperatow dwa, jeden buracikowy, drugi kitay|czany. Stuła iedna kitayczana czerwona. Naręczaki kitay|czane czerwone. Alba prostego płotna. Lichtarzow dwa | mosiāznych. Kadzilnica mosiādzowa. Xięgi: Ewanelia pi|sana, Apostoł drukowany, Achtay drukowany. Inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Chorągiewka iedna. Swiec brackich cztery. Dzwon|now na dzwonnicy dwa, do sygnowania ieden. Fundusz | u wielebnego oycy. Gruntu do tej cerkwi włok trzy. | Placow osm. Plebania w(ielebnego) o(yca): izba biała, piekarnia, sien, | gumno, obory. Parafia: miasteczko Nacza. Dusz 60. |

Царква ў в. Бытча Аришанскага пав.

26. W Byczcu, maiętnosci w(ielmoznego) j(ego) m(iłosci) pana hetmana pol|nego j(ego) m(iłosci) pana Jana Kazymierza Sapiehi, starosty zmuyskiego. |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy ktorey w(ielebny) o(ciec) Teodor Około|wicz zostaie. W ktorey na Ołtarzu Wielkim tuwalen trzy. | Liton ieden. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y łyteczką. Woz|duszkow

⁹⁴ У гэксце памылкова *parafaia*.

trzy. Aperat buracikowy. Stuła h(a)rusowa. Nare|czaki. Alba prostego płotna. Xięgi: Słuzebnik, Ochta, Psalteryz, | Trebnik w(ielebnego) o(yca). Swiec brackich cztery. Na obrazach tuwa|lenek szesc. Dzwonow na dzwonicy dwa, ieden w(ielebnego) o(yca). Grun|tu do tey cerkwi włok dwie. Plac ieden. Plebania: pieka|rnia, sien, swiren, gumno, obory. Parafia: Bycze, Studzia|ka, Stachow, (...)ki⁹⁵. Dusz 230. || [32]

Царква і капліца ў м. Барань Аршанскага пав.

W Baranach, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Kazimie|ra Sapiehi, J(ego) K(rolewskieg) M(iłosci). |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy ktorey w(ielebn) o(ciec) | Samuel Klimętowicz zostaie. W ktorey wene|rabile w ięmpulce cynowey. Na Wielkim Ołta|rzu tuwalen wszystkich dziesięc. Litonow | dwa. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyze|czko. Wozduszkow małych dwa, trzeci wiel|ki. Aperat buracikowy, (z) stuło y naręczakami. | Alba prostego płotna. Xięgi: Ewanelia, Psal|terz. Ynne xięgi w(ielebnego) o(yca). Swieca bracka ied|na. Dzwonow dwa, do sygnowania ieden. Grun|tu dwie włoki. Placow dwa. Na tych ze pla|cach plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien, | gumno, obory, osiec. Parafia: miasteczko Baranki, wies Krociewiczzy, Yanczyn, Pupi|liczy, Yhryszczy, Zaczyszcy. |

Ten ze w(ielebn) o(ciec) trzyma kapliczke założenia | S(więtego) Jerzego. W ktorey niema nic, tiło dzwon | na dzwonicy. |

Царква ў м. Лошніца Аршанскага пав.

W Łoszniczach, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana hetma|na polnego Wiel(kiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia S(więtego) Michała, przy ktorey | w(ielebn) o(ciec) Antoni Tarniawski zostaie. W ktorey | wenerabile w pusce cynowey przystoynie y ochę|doznie stoi. Tuwalen wszystkich trzynascie. Liton | ieden. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyze|czko. Wozduszkow trzy. Aperat buracikowy rodzi|cielski, stuła y naręczaki w(ielebnego) o(yca). Alba. Xięgi: || [32 adw.] Ewanelia, inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Swiec brackich szesc. | Kadylnica mosiędzowa. Dzwonow dwa na dzwonicy, do sygnowania ieden. Gruntu włok dwie. Placow | dwa, na kturych plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba biała | s komorą, sien, piekarnia, obory. Parafia: miasteczko | Łosznicy, wies Niehnowicze, Miotcze, Sieliszcz, No|wos(i)ółki, Ranne, Kłonek. Dusz 100. |

⁹⁵ Фрагмент пашкоджаны.

Царква ў в. Смorkі і капліца ў в. Вяляцічы Аршанскага пав.

W Smorkach, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Kryszpi|na, starosty orszanskiego. |

Cerkiew założenia Zasnienia Naswieszey Panny, przy | ktorey w(ielebn) o(ciec) Naum Bohdanowicz zostaie. W ktorey wene|rabile w puzce cynowey. Litonow dwa. Kielich cynowy z pa|tyno, gwiazdo y łyze|czko. Wozduszkow trzy, małych dwa, | trzeci wielki kitayczane zielone. Aperat farędyno|wy z blaszko, stuła y naręczaki buracikowe. Alba tka|cka. Druga prostego płotna. Tuwalen wszystkich osm|nascie. Kadzilnica mosiązna. Choragiewek cztery. Swiec | brackich cztery. Xięgi: Testament, Apostoł, Ochtoy, Trafo|loy, Psalteryz, Połustaw. Dzwonkow na dzwonicy dwa, do sygnowania niema. Gruntu do tey cerkwi włok dwie. Pla|cow dwa. Plebania: izba biała, sien, piekarnia, swy|ren, obory, gumno. Parafia: wies Smorki, Welaty|cze, Drozdina⁹⁶. Dusz 140. |

Ten ze wiel(ebny) o(ciec w) Wielatyczach trzyma cerkiew za|łożenia Pokrowy Naswieszey Panny w maiętnosci j(ej) m(iłosci) pa|ni marszałkowej W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). Do ktorey cerkwi zadnego apa|ramętu niema. Z gotowym wielebn o(ciec) wiezdza. || [33]

Царква ў в. Неманіца Аршанскага пав.

W Niemonicy, maiętnosci wiel(oznego) j(ego) m(iłosci) pana Jana | Kazimierza Sapiehi, hetmana polnego W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia S(więtych) Apostołów Piotra y Pawła, przy ktu|rey w(ielebn) o(ciec) Jan Jermołowicz zostaie. W ktorey wenerabi|le w iaszczyczku drewnianym. Litonow dwa. Tuwalen dwie. | Obrus. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y łyze|czką. Ape|rat buracikowy z stuło y naręczakami. Alby niema. | Antimis j(ego) m(iłosci) samego. Swiec brackich trzy. Xięgi iak wiele | jest, wszystkie wielebnego o(yca). Dzwonkow na dzwonicy | dwa, trzeci do sygnowania ieden. Gruntu do tey cerk|wie włoka iedna y zascianek. Placow dwa. Plebania: | izba czarna, stara barzo. Parafia: Niemonica, Ko|stryca, Pohodzica. Dusz 100. |

Царква Св. Тройцы ў м. Нача Аршанскага пав.

W miasteczku Naczy, maiętnosci w(ie)lm(oznego) j(ego) m(ił)sci pana | Jana Kazimierza Sapiehi, starosty zmuyskiego, | hetmana polnego

⁹⁶ У тэксце памылкова Brozdina.

W(ielkiego) X(ięstwa) Litewskiego. |

Cerkiew założenia S(więtej) Troycy, przy kturye wielebny ociec | Milenty Bohdanowicz zostaie. W kturye wenerabile w | puszcze cynowey. Na kturym ołtarzu tuwalen pięć. Litonow | 2. Kielich z patyną, z gwiazdą cynowey. Wozduszkow 2⁹⁷ y | welum iedne saiove. Aperatow dwie, jedne kitayczane | sielezniove, a drugie czarnę pułaxamitne ze wszystkim. | Alb dwie, iedna wyszywane jedwabiem, a druga prostego | płotna. Tuwalen na obrazach dziesięć. Chorągwi dwie hałrusowe zielone. Obrazow namiesnych 6. Deysus ze wszyt|kim. Swiec brackich 10. Lichtarzow mosiężnych 5. Kadzill|nice dwie, jedna srebrna, a druga mosiężna. Księgi: naprzod | Ewangelia naprestolna, Apostoł cerkiewny i Psaltryz, Jermałoyczyk. Inne księgi wieleb(nego) oyca. Dzwonow na d(z)wonicy 4, | ieden do sygnowania. Na obrazie Nas(więszej) Panny tabliczek 5, kołrona iedna srebrna, sznurek koralu z kopieiek. Gruntu włok 2. | Placow 2, na kturych plebania w(ielebnego) oyca. Budynki: piekarnia || [33 адв.] z sienmi, gumną, swiren ieden, osiec, obory. Parafia: miasteczko Nacza, | wies Wydryca, Horodna, mieysce Horodna, Szyniewicze w hetmana. Pod|danych 6. Dusz 200. |

Царква і капліца ў м. Крупкі Аршанскага пав.

W miasteczku Krupce, maiętnosci jasnie oswie|conego x(i)ęcia j(eg)o m(iło)sc(i) pana Sanguszkę. |

Cerkiew założenia Przemienienia Zbawiciela Naszego, przy kturye | w(ielebny) o(ciec) Joseph Okułowicz zostaie. Venerabile w solenicy cynowey | nie tak iako należy kapłanom miec. Kielich cynowy z patyną | y ze wszystkimi przynależnościami do nie(g)o. Na przestole y na | obrazach tuwalen 10. Aperat szkarłatny ceglasty ze wszyt|kim y patrachil z poręcze. Obrazy stare. Chorągwie 2. Y dzwo|now dwa. | Grunta do tey cerkwi należące według funduszu nadane włok 2. | Placow w miasteczku Krupce 2. | Parafia: jedno miasteczko (Krupka), w kturye mieszka.

Tam też y dru|ga cerkiew Rożestwa Preswiat(o)y Bohorodz(ic)y. |

Царква і капліцы ў м. Бобр Аршанскага пав.

Pod Lipą za miastem Bobrem w maiętnosci wielmoz|nego j(eg)o m(iło)sci pana Heronima Komara, sędziego zie|mskiego orszanskiego. |

Cerkiew założenia Świętej y Wielkiej Menczenicy Paraskowiej, | w ktorej w(ielebny) o(ciec) Stephan Okułowicz zostaie. Na Ołtarzu Wielkim |

⁹⁷ Паверх дапісана – 4.

obraz Panny Przenas(więszej) oprawny w srebro złocisty. Tam ze S(więtego) Anto|niego obraz, ramy oprawne. Na którym obrazie tabliczek 5⁹⁸ | srebrnych, krzyzykow 2, obrazow 4, tabliczek cynowy|ch 6, tuwalen 6. |

W drugiej kaplicy, gdzie obraz samy S(więtej) Paraskowiej. Na kto|rym obrazie tabliczek (srebrnych) 36, także tabliczek mosiężnych 4 | malarskim złotem pozłociste. W tey ze kapliczce obrazow y | tuwalen 8. Lichtarzow mosiężnych 4. Lamp wiszących blaszanych 3. Swieca bracka iedna. Zausznic 4. Krzyzykow 3. | Tam ze obrazek moskiewski, oprawny w srebro y kamieniami|| [34] sadzone. Aperat rzymski ze wszystkim, z (s)tuło y manipularzem. | Ewangelia oprawna. A przy tey kaplicy dzwon⁹⁹, drugi do sygnowa|nia. |

W miescie samym, Bobrze nazwanym, tegoz fundatora | wielmoznego j(eg)o m(iło)sci pana sędziego ziemskiego orszan|skiego, w ktorej w(ielebny) o(ciec) wyz zapisany zostaie. Założenie | tey cerkwi Świę(teg)o Mikołaja. W ołtarzu venerabile w puszcze cynowey przystoynie (stoi). W tey cerkwi obrazow namiesnych 4¹⁰⁰, | a piąty na ołtarzu P(anny) Naswieszey. Antepediu^m zielone | kitayczane. Dejsus porządnie wystawiony. Carskie Drzwi | snickerskiey roboty złociste. Aparaty do tey cerkwi należące. Kielich srebrny pozłocisty z patyną y gwiazdą srebną. | Krzyż srebrny ieden. Ryz czworą, iedne kitayczane, a drugie saiove, a trzecie płotniane, czwarte pułaxamitne ze wszyt|ki|mi rzeczema. Processy dwie, jedne bławatną białe, a | drugie harusowe czerwone. Tuwalen 12. Alb dwie. Dzwonow dwa. Księgi: Ewangelia naprestolna, xięga Złato|ustego wydana, xięga Trefały pisany, Apostoł, Psal|tryz, Czasownik. Funduszu włok 2. Placow 2. Ple|bania, budynki w niey: izba biała, piekarnia, swiren, gum|no osiec, obory. Parafia: miasteczko Bobr, wies So|kołowicze, Bobr Stary, Plisa, Kutry, Prudziny. Dusz 120. |

Царква ў в. Ізрушка Аршанскага пав.

W Hruszce, w maiętnosci przeoswieconego xięcia j(eg)o m(iłosci) (Sanguszką). |

Cerkiew założenia Kuzma y Demiana, przy kturye w(ielebny) o(ciec) Dia(ni)zey | Okułowicz zostaie. W kturye wenerabile w penagice. Tuwalen | na ołtarzu dwie, na obrazach trzy. Kielich s patyno, gwiazdo y | lyzeczka cynową. Wozduszkow trzy. Chorągiewek dwie. Dzwon|ek na dzwonicy. Aparamęt wszytek w(ielebny) o(ciec) schował, nie poz|wolił wizytowac. || [34 адв.]

⁹⁸ Паверх дапісана – 7.

⁹⁹ У тэксце памылкова *zdwon*.

¹⁰⁰ Лічба вынесеная на палі.

Царква ў в. Шэйка Аршанскага пав.

W Szyce, maiętnosci przeoswieconego xięcia j(ego) m(iłosci) Sanguszka. |

Cerkiew założenia Jerzego Świętego, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Heronim Tysz|kowski zostaie. V ktury venerabile w puzce cynowej stoi. Litonow | dwa. Kielich cynowy s patyno, gwiazdo (y) łyeczko srebrna. Wozdu|szkow trzy. Tuwalen na obrazach cztery. Chorągiewek cztery. Xięgi: | Ewanelia, Apostoł, Praznieyka, Ochta, Psalterz. Aperat | buracikowy, stuła, naręczaki czerwone. Swiec brackich trzy. An|timisu niema. Dzwonek na dzwonicy ieden, do signowania mały. | Gruntu włok dwie. Plebania: piekarnia, sien, obora. Parafia: | Szyka, Słoboda, Panskie, Masłonka, Szarniewo, Haniszewo. | Dusz 130. |

Царква ў в. Маляўка Аршанскага пав.

W Malewicy, maiętnosci wiel(moznego) j(ego) m(iłosci) pana woiewodyca Smolen|skiego. |

Cerkiew założenia Michała Archaniola, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Melenti | Okołowicz zostaie. W ktury venerabile w kielichu cynowym, w tym co do | odprawowania. Do ktury pa(ty)na, gwiazda, łyeczka cynowe. Liton. Woz|duszkow dwa małe, trzeci wielki. Antimis samego j(ego) m(iłosci). A(p)erat | saioy biały, stuło y naręczaki. Alba prostego płotna. Tuwalen wszy|tkich cztyrnascie. Xięgi: Ewanelia, Służebnik, Ochta, Testamęt, | Braszna, Psalterz. Dzwonek na dzwonicy, do sygnowania mały. | Parafia dymow pię(c)dziesiąt, dusz 200. | Do tey cerkwi gruntu włok pułtory. Placow trzy. Na tych placach | plebania: piekarnia, sien, swironek. |

Царква ў в. Аздзяцічы Аршанскага пав.

W Ozdziaczyczach, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Kmicycy, | straznika W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego). |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, przy ktury | w(ielebny) o(ciec) Michał Charicki zostaie. V ktury venerabile w puzce cyno|wey. Tuwalen wszytkich szesnascie. Aperat z stuło y naręcza|kami buracikowy. Pokrowcy buracikowe. Alba prostego płotna. | Xięgi: Służebnik, Jermołoy w(ielebny) o(yca). Dzwonkow na dzwonicy dwa, | do sygnowania ieden. Swiec brackich cztery. Gruntu włok | cztery. Placow cztery. Na tych ze placach plebania: piekarnia, sien, swyren, obory dwie, gumno. Parafia: Ozdziaczycze. Dusz 50. || [35]

Царква ў м. Ухвала і капліца ў в. Сакол Аршанскага пав.

Miasteczko Uchwała j(ego) m(iłosci) pana Sapie|hi, hetmana polnego. |

Cerkiew założenia Zasnienia Naswieszey Pan|ny, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Leonti Matwieiewicz | zostaie. W ktury venerabile w pusce cynowej. | Liton ieden. Wozduszkow małych dwa, trzeci | wielki. Antimisa niema. Kielich cynowy | s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Aperat buracikowy z stuło y naręczakami. Alba prostego płotna¹⁰¹. Obrus ieden. Tuwalen | wszytkich 13. Obrazow namiesnych cztery. Chorą|giew dwie. Swiec brackich cztery. Kadzilnica mo|siądzowa. D(z)won na dzwonicy, do sygnowania | drugi. Xięgi: Ewaneli(a) naprestolna, yne xięgi w(ielebny) o(yca). | Gruntu włok dwie. Placow dwa. Na tych ze placach | plebania w(ielebny) o(yca) budynki: izba biała s komorą piekar|nia, sien, swiren, gumno, obory, osiec. Parafia: mias|teczko Uchwała, wies Sokoł, Pyszacze, Dzienisow|cze, Skokowka. Dusz 34. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Sokoł założenia | Naswieszey Panny Pokrowy. Fundacyi zadney niemasz. W ktu|rey cerkwi deysus nowy ze wszytkim y obrazy namies|ne. Dzwon na dzwonicy. Do odprawowania swoim aparamę|tam wiezdz w(ielebny) o(ciec). |

Trzecia kapliczka ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma. W ktury niema | nic. Swoim aparamętem wiezdz w(ielebny) o(ciec). Założenia S(więtego) Miko|łai. || [35 адв.]

Царква ў в. Дзмітравічы і капліца ў в. Гібайлавічы Аршанскага пав.

W Dmitrowiczach, maiętnosci jasnie w(ielmoznego) j(ego) m(iłosci) pana | Jana Kazimierza Sapiehi, hetmana polnego. |

Cerkiew założenia Świętego Heliasza, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Siemion Stel|phanowicz zostaie. W ktury venerabile w cymborium w puzce | cynowej zostaie. Litonow dwa. Tuwalen wszytkich szesnascie. | Kielich cynowy s patyno, gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow trzy buracikowe. | Aperat buracikowy, stuło, naręczaki atłasowe. | Alba prostego płotna. Antimis samego j(ego) m(iłosci). Xięgi: Ewanelia, Apo|stoł, Ochta, Praznieia, Psalter, Jermołoy. Chorągiewek dwie. Dzwon|kow dwa na (d)zwonicy, do sygnowania ieden. Funduszu niema. | Parafia: Areszkiewiczze, Szewiernicze, Michiewiczze, Biela|wicze, Choczycze, Somry. Dusz 90. | Gruntu do tey cerkwi włok dwie. Placu zadnego niemasz. |

Ten że wielebny ociec we wsi Hibałowiczach trzyma cer|kiew założenie

¹⁰¹ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Pokrowy Naswieszey Panny, do kturey zadnego | aparamęta niemasz, ani gruntu, ni funduszu. |

Царква ў м. Эсьмоны і капліца ў в. Дзевашычы Аршанскага пав.

W Iesmieniu, miasteczku j(ego) m(iłości) pana Mikołaja | Oginskiego, marszałka wołkowyskiego. |

Cerkiew założenia S(więtej) Troycy, przy kturey w(ielebny) o(ciec) Dionisi Grzybowski zostaie. W kturey venerabile w puzce cynowej. Lito|now dwa. Kielich srebný s patyno y łyżeczko, gwiazda cynowa. | Wozduszkow trzy. Aperat saiove, stuło y naręczaki. Alba | tkacka. Ewanelia, Ochtay, Apostoł pisane, Połustaw, Służe|bnik. Chorągiewka. Kadzılńnica mosiądzowa. Dzwonki na dzwo|nycy do sygnowania. Gruntu włok dwie. Placow cztery. Paraf|ia¹⁰²: miasteczko Jesmien, wies Pupsa, Zazierze, Klewa, | Kłowka, Kułakowka, Dziewoszyce, Smolehowka. Dusz 140. |

Ten że wielebny ociec trzyma cerkiew we wsi Dziewo|szyce założenia Pokrowy Naswieszey Panny. Do kturey cer|kwi włoka iedna. Plac ieden. Aparamęta zadnego | (niemasz). | Z gotowym wielebny ociec wiezdza. || [36]

МІНСКІ САБОР

ПУХАВІЦКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква ў м. Багушэвічы і капліцы ў вв. Брадзец, Максімавічы, Горкі і Гарэнічы Мінскага пав.

W Bohuszewiczach, w maiętnosci j(ego) m(iłości) pana podkomo|rzego minskiego. |

Cerkiew założenia Kozmy (y) Demiana, przy kturey zo|staie w(ielebny) o(ciec) Teręti Andreiewicz. W kturey venera|bile w pusce cynowej. Liton ieden. Tuwalen 16. Kie|lich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyżeczko. Wozduszkow | małych dwa, trzeci wielki. Aperatow dwoie, ied|ne buracikowe, a drugie grubrynowe białe (z) stuła|mi y naręczakami. Alby dwie. Chorągiewka ied|na. Lichtarzow mosiądzowych dwa. Xięgi: Ewanelia | pisana, Trafałoy, Apostoł, Ohtayki dwa, Czesownik, | Iermałoy drukowany, Psalterz. Ynne xięgi w(ielebnego) o(yca). | Dzwon na dzwonicy ieden, do sygnowania dwa. | Gruntu włoka iedna. Plac, na kturym y plebania | w(ielebnego) o(yca), budynki: piekarnia, sien, obora. Parafia: | miasteczko Bohuszewicze, wies Baradec, Maxi|mowiczy, Kowbcza, Hanuta, Horki. Dusz 203. |

¹⁰² У тэксце памылкова *parafiaia*.

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi w Brodcy. Do ktu|rey zadnego aparamętu niema. Założenia Zasnienia | Naswieszey Panny. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi w Maksimo|wiczach założenia Narodzenia Naswieszey Panny. | Do kturey niema nic. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi w Horkach | założenia S(więtego) Mikołaja. Do kturey zadnego apara|mentu niema. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma (cerkiew) we wsi w Zaharnicze. Do | kturey zadnego aparamętu niema. Założenia S(więtego) Jana. || [36 адв.]

Царква ў м. Беразіно і капліца ў в. Мацеевічы Мінскага пав.

W Berezynie, miescie J(ego) K(rólewskieg) M(iłości). |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, | przy kturey w(ielebny) o(ciec) Jan Komar zostaie. W kturey ve|nerabile na ołtarzu w kielichu cynowym. Litonow | dwa. Kielich srebný s patyno, gwiazdo y łyżeczką. | Tuwalen trzynascie. Aperat buracikowy (z) stuła | y naręczakami. Alba tkacka. Lichtarzow para | mosiądzowych, trzeci troyczaty, także mosiązny. | Krzyz cynowy do pocołowania. Xięgi: Ewanelia, Tra|fołoy, Achtay, Ewanelia Uczytelnia, Treod Postna, | Psaltry, Jermałoyczyk drukowany. Na obrazie Naswie|sz(e)y Panny koron dwie srebných, rączek 3, nozek 2, | tabliczek 2, łańcuzek srebný, manelki 2 diame|tow czeskich. Lichtarzyk wi|szący. Zapęka kitayczana ceglasta. Swiec brac|kich 5. Dzwonkow na dzwonicy dwa, do sygno|wania ieden. Lampa zesciana. Kadılńnica spizo|wa. Fundusz u w(ielebnego) o(yca): gruntu włoka iedna. Placow | dwa. Plebania: piekarnia. Parafia: miasteczko Biel|rezyn, wies Zurowka, Laskowicze, Kapłancy, Lesznica, | Karęczy. Dusz 140¹⁰³.

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja w Matwieiewiczach. Przy ktorey cerkwi włok | trzy i parafia. |

Царква ў в. Пагарэлае Мінскага пав.

W Pohorełym, (maiętnosci) j(ego) m(iłości) xiędza kanonika y reięta W(ielkiego) X(ięstwa) L(itewskiego), | y kanonika Wilęskiego y Zmoyckiego. |

Cerkiew założenia S(więtej) Pokrowy, przy kturey kapłan | zostawał Samuel Zahorowski, a teraz syn jego | swiecki Piotr Zahorowski, który zostawac chce na miey|scu rodzicielskim. Venerabile w kielichu cynowy^m. || [37] Do kturego kielicha patyna, gwiazda, łyżeczka srebn|na. Liton ieden.

¹⁰³ Лічба напісаная двойчы – у тэксце і на палях.

Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. | Tualen wszystkich 13. Aperat buracikowy. Stuło, | naręczakiy czarne harusowe. Swiec 4. Lichtarzow | cynowych dwa. *Xięgi: Ochta*¹⁰⁴. Kadilnica mosięzna. Dzwon ieden | na dzwonicy, do sygnowania drugi. Gruntu włoka. | Na tych ze włokach plebania: izba, sienncy, swi|ren, gumno, obory. Parafi(a): wies Poharyło, Mino|wicz, Zornawka, Lada, Łozowy, Bozek. Dusz 200. | Xięgi: Ochta, Treod Cwitna, Trebnik, Służebnik, | Apostoł, Ewanelia, Trafałoy, Czesownik. Chorągiewek dwie muso|basowych. Deysus ze wszystkim drewnia|ny. |

Царква ў м. Халуі і капліца ў в. Халуі Мінскага пав.

W Chołuy, j(ego) m(iłosci) pana starosty laudanskiego Wołowicza | Jana Kazimierza. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswięszej Panny, | przykturey w(ielebny) o(ciec) Lew Juriewicz zostaie. W kturey we|nerabile w chusce uwiązany. Kielich cynowy s patyno, | z gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki. Liton iedyn. Aperat buracikowy, (z) stuło y narę|czakami. Alba prostego płotna. Tuwalen wszystkich | 20. Swiec dwie. Chorągiewek dwie. Kadylnica mosię|dzowa. Dzwon na dzwonicy, do sygnowania drugi. | Xięgi: Ewanelia Uczytelna, Służebnik. Wszystkie w(ielebnego) o(yca) | xięgi. Placow pułtora. Gruntu włoka. Na tych ze placa(c)h | budynki: izba biała (z) sienmi, *gumno, obory y komora*¹⁰⁵. Parafia: miasteczko | Chołuy, wies druga Chołuy, Wiazownica, Szaromor|nica, Bozek, Nawas(i)olki, Hanomowicz, Czarawacz. | Dusz 200. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi u Chołuy | założenia S(więtej) Troycy. Do kturey gruntu włok cztery. | Dwor to zaiol y koscioł maią stawic. || [37 adw.]

Царква ў м. Пухавічы Мінскага пав.

Anno 1682 d(nia) 23 february visytowałem cerkiew w | miasteczku Puchowiczach. Fundacya wielmożnego je(g)° m(ił)osci | pana Mikołai Tryzny, podskarbiego wielkiego W(ielkiego) X(ięstwa) Litew(skiego), | a terazniejszego dzierzawcy je(go) m(ił)osci pana Michała Prorodowskiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswięszej Panny. Przy kturey | dwóch swieszczenikow na imie Ahafonik Dunaiewicz y | Piotr Czeszeyka zostaia. W kturey venerabile: puszka mosięzna nak|ształt

¹⁰⁴ Дапісана паверх асноўнага тэкста і закрэслена.

¹⁰⁵ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

solniczki. Na Ołtarzu obraz Panny Nas(więszej). Antepedium czer|wone adamaszkowe. Obrus 1. Tuwalen na nim 2. Takze obrazek | moskiewski powlekany srebrem. Na zertowniku obraz Nas(więszej) Panny. | Tuwalien na nim 6. Swiataia S(wiatych) snickerskiej roboty złociste. | Namie|snych obrazow 4. Ryz troie: iedne czerwone adamaszkowe, dru|gie saiove czarne, a trzecie baracikowe. Alb dwie płotna pros|tego. Patrahiłow dwa: ieden czarny, a drugi adamoszkowy stary. | Komezki dla chłopcow dwie. Kielich z patyną srebrny bez gwiaz|dy y łyeczka srebrna. Kielichow cynowych dwa. Kadzilnicy dwie: | iedna srebrna spora, a druga mosięzna. Całun czarny. Obraz | Paraskowicy S(więtej). Na którym obrazie zapona płotniana, tuwalen | 5. Item zapon dwie, iedna sztametowa czerwona. Na obrazie | Panny Nas(więszej) koron dwie srebrnych złocistych, tabliczek 4, łan|cuszek ieden srebrny, zaponka saiova czerwona. Deisus | ze wszystkim porządkiem. Chorągiew par dwie. Krucifix ieden. | Swiec brackich 4. Księgi: Ewangeli dwie, iedna drukowana, | a druga pisana, Trefoły drukowany, Apostoł drukowany, Aftay drukowany, Trewodz Postna, Psaltryz. Lichtarzow 3ie: | dwa cynowych, dwa mosiężnych. Krzyż srebrny. Zapon 3, iako | do Carskich Drwi, tako i do Sewerskich. Na zwonicy dzwonow | 4, piąty do sygnowania.

Cerkiew pod trzema kopułami. Grun|tu włok 6. Placow 3. Na tych ze placach budynki wieleb|nych oycow: piekarnia, sien, obory, u drugiego: izba | biała, piekarnia (z) sienmi, obory. Parafia: miasto Pucho|wicz, wies Chidra, Słobodka, Turym. Dusz 100. || [38]

Царква ў в. Ачыжа Мінскага пав.

W Oczyze, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Przyrodowskie|go Michała Stanisława. |

Cerkiew założenia Kuzmy Diemiana, przy kturey | w(ielebny) o(ciec) Tarasi Łahunowicz zostaie. W kturey venera|bile w pusce cynowej. Litonow 2. Tuwalen wszy|tkich 2 y dziesiąta zapaka robkowa. Kielich | cynowy s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Wozdusz|kow małych 2, ieden kitayczany, a drugi buracikowy. Welum ieden. Aperat buracikowy (z) | stuło y naręczakami. Alba iedna prostego pło|tna. Xięgi wszystkie w(ielebnego) o(yca). Do sygnowania dzwo|nek, klepadło zielazno do zwonienia. Gruntu | włoki 2. Plac ieden. Na tym ze placu budyn|ki w(ielebnego) o(yca): piekarnia, obory. Parafia: wies Oczyzy, | Usoch, Pałczyk, Uholec, Bołocza, Słusc. Dusz 100. |

МІНСКІ САБОР
ГУМЕНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква і дзве капліцы ў м. Ігумен і капліца ў в. Юравічы Мінскага пав.

W Yhumieniu, maiętnosci j(ego) m(iłosci) xięd(z)a biskupa | Wilenskiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, przy ktu|rey wielebny ociec Alexander Hawryłowicz, protopopa y|humieński zostaie. W ktu|rey venerabile na Ołtarzu Wielkim | w pusce srebrnej przystoynie zostaie. Tuwalen na Ołtarzu Wielkim^m | trzy, dwie iedwabiem czerwonym, trzecia złotem szyta. Liton srebrnym | szyty. Kielich srebrny s patino, gwiazdo y łyżeczką złociste. | Wozduszkow trzy, dwa małe, trzeci wielki bławatne, czwarty pło|tniany złotem szyty. Antependium buraciku lśniącego się. | Ołtarz przed obrazem namiesnem Naswieszey Panny, na kturym | obrazie koron dwie pozłocistych, tabliczek srebrnych czterdzie|cie cztery, herb srebrny, koralow sznurow dwa, pozłocistych dwie, || [38 adw.] serduszko iedne, krzyżkow¹⁰⁶ dwa, gołombek pozłocisty, tuwa|lnia złotem szyta, antependium pułatłasowa. Na obrazie | Zbawiciela Pana namiesnym korona pozłocista, oboyczykow dwa, | naręczak ieden pozłocisty, tablic srebrnych trzy. Na obrazie Świę|tey Trojcy koron trzy pozłocistych, oboyczykow srebrnych trzy. Tu|walen na roznych obrazach jedwabiem szytych dziewięć. Lisz|twa iedwabiem szyta, druga kitayczana zielona. Prostych tu|waleniek siedm. Zaponek kitayczanych przy obrazach dwie, | trzecia w Carskich Drzwiach zielone. Antependiu^m kitayczana zielona. | Na obrazie S(więtego) Heliasza korona srebrna, tabliczek dwie, tuwalen | cztery, dwie szyte, dwie białe, antependium buracikowa. Lichta|rzow mosiędzowych cztery, cynowych dwa, mosiędzowy piąty do | sciany przybity, wiszący wielki, w kturym esow szesc, esowaty | mosiędzowy do sciany przybity. Krzyż srebrny pozłocisty do pocałowa|nia. Ewangelia oprawna sztuki pozłociste. Kadzilnica srebrna. | Druga Ewangelia także aksamitem oprawna sztuki srebrne pozłociste. Aperat taletowy z stuło y naręczakami, naręczaki atlasowe zielone¹⁰⁷, dwa atlasowych | wzorystych fiałkowych, adamaszkowych dwoie, iedne c(z)erwone, | drugie zielone kamelowe pstre, dwoie załobnych saiwych. | Alb dwie tkackich. Komz na chłopcy dwie czamletowe czerwone, a | dwie białe płutniane. Sukno czarne brackie. Swiec szesc brackich. | Chorągiew wielka kitayczana, małych dwie. Swiec pięć wielkich. D(z)wo|now na dzwonnicy pięć. Antimis j(ego) m(iłosci) x(iędza) Kolendy. Xięgi: Słuzeb|nik drukowany, Psalterz, Ochta|y, Trafołoy, Jermołoy,

¹⁰⁶ У тэксце памылкова *krzyżukow*.

¹⁰⁷ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Połustaw, | Apostoł, Treod Posnaia, Prelah. Fundusz u wielebnego oyca. | Gruntu do tey cerkwi włoka iedna. Placow cztery. *Morgow cztery*¹⁰⁸. Na kturych | placach plebania stoy. Budynki: izba biała s komoro, | piekarnia, sien, swirnow dwa, obory, gumno, osiec. Para|fia: miasto Ihumin, wies Chwoynik, Astrawity Wielkie, As|trowity Małe, *Nizywka*¹⁰⁹. Dusz 123. |

Ten ze wielebny ociec trzyma cerkiew w tym ze miescie, | na tym cwiętarzu założenia S(więtego) Mikołaia, kosztem samego | wielebnego oyca pobudowana. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew za miastem Ihumieniem | założenia Narodzenia Panny Naswieszey. W ktu|rey | zadnego aparamętu niemasz. Z gotowym w(ielebny) o(ciec) wiezdza. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Jurowiczach załoze|nia S(więtey) Praxedy. Do ktorey cerkwi w(ielebny) o(ciec) wiezdza. || [39]

Царква ў в. Дамавіцк Мінскага пав.

W Domowiczach, w maiętnosci jasnie przeoswie|conego w Bogu naywielebnieyszego j(ego) m(iłosci) xiędza biskupa Wilenskiego. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy ktu|rey w(ielebny) o(ciec) Andrey Hrihorowicz zostaie. W ktu|rey we|nerabile na ołtarzu w pusce cynowey zostaie. Na | ołtarzu tuwalen dwie, trzeci obrus. Liton. | Kielich cynowy ze wszytkim. Aperat buraci|kowy (z) stuło y naręczakami. Alba prostego płotna. | Xięgi: Słuzebnik, Ewangelia, Trebnik, Czasosłow | pisane wielebnego oyca. Gruntu do tey cerk|wie włok dwie. Parafia: Domowicze, Dra|hcza, Rudnia. Dusz 70. *Plebania: izba czarna, gumno, obora*¹¹⁰. |

Царква ў в. Юравічы Мінскага пав.

W Jurewiczach, tego z jasnie wielmoznego | j(ego) m(iłosci) xiędza biskupa Wilenskiego. |

Cerkiew założenia S(więtego) Męczenika Grzegora, przy | ktu|rey wielebny ociec Artemi Hrihorowicz zostaje. W ktu|rey venerabile w pusce cynowey zostaie. | Tuwalnia y obrus na ołtarzu. Na obrazach pięć tuwaleniek. Aperat medelanowy z stuło y narę|czakami. Kielich s patyno, gwiazdo y łyżeczko cynową. | Alba prostego płotna. Dzwonka niema. Klepało drze | wiane. Gruntu włok dwie. Parafia: Jurewicz, | Mikulicz. Dusz 30. | *Plebania: izba czarna, więcę nic*. |

¹⁰⁸ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

¹⁰⁹ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

¹¹⁰ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

*Царква ў в. Забашавічы і капліцы ў в. Сяменькавічы і Слабодка
Мінскага пав.*

W Zaboszewiczach, maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Brzu|chanskiego. |

Cerkiew założenia S(więtej) Pokrowy, przy ktury w(ielebny) o(ciec) | Matwiej Samowicz zostaie. W ktury venerabile | w pusce cynowey. Liton ieden. Tuwalen 4. Antipędiu^m | płotniane 4. Kielich srebn^y cynowy¹¹¹ s patyno, z gwiazdo | y łyeczko. Wozduszkow małych dwa, trzeci velum kitayczany. Aperat buracikowy. Stuła y na|ręczaki saiove. Alba prostego płotna. Dzwon na dz|wonicy, do sygnowania drugi. Na obrazach tuwalen | 3. Swiec brackich 3. Kadilnica mosięzna. Cho|rągiew dwie harusowe. Xięgi wszytkie w(ielebnego) o(yca). || [39 adw.] Gruntu włoka iedna. Na tych ze plebania w(ielebnego) o(yca). Bu|dynki: piekarny 2, sien, swiren, gumno, obory | pogorzali. Parafia: wies Zabaszewie. Dusz 70. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi w Simiękiewiczze | założenia Zasnia Naswieszey Panny. Do ktury | cerkwi zadney rzeczy niema. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi w Słobodce | założenia S(więtej) Troycy. Takze niema zadney | rzeczy. Swoim aparamętem wiezdza w(ielebny) o(ciec). |

Царква ў в. Раванічы Мінскага пав.

We Rawaniczach, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Ha|raburdy Krystopha. |

Cerkiew założenia Świętej Troycy, przy k|tury w(ielebny) o(ciec) Michał Alexandrowicz zostaie. W ktu|rey venerabile w pusce cynowey. Liton 1. Tuwa|len 3. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyecz|ko. Wozduszkow małych 2, trzeci velum. Aperat | buracikowy, (z) stuło y naręczakami. Alba prostego | płotna. Kadilnica mosięzna. Dzwon na dzwoni|cy, do sygnowania 1. Swiec 2. Na obrazach tuwa|len wszytkich piętnascie. Obrusy 2. Xięgi wszytkie w(ielebnego) o(yca). Gruntu włoka 1. Na tey ze wło|ce plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, | sien, swironek, obory. Parafia: wies Rowani|czy, Słobodka, Drahcza, Wołoduta. Dusz 50. || [40]

¹¹¹ Дапісана паверх слова *srebn^y*.

Царква ў в. Шыпяны і капліца ў в. Слабодка Мінскага пав.

W Szypianach, w maiętnosci j(ego) m(iłosci) xiędza byskupa | Mikołai Paca. | Cerkiew założenia Świętego Archaniola Micha|ła, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Fedor Mielętwicz zostaie. | W ktury venerabile w pusce cynowey. Liton ieden. | Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Woz|duszkow małych 2, tr(z)eci velum. Aperat cza|metowy czerwoni, drugi stary złotogłowy. Stuła | czerwona kitayczana z naręczakami. 2 stuła ki|tayczana zielona z naręczakami. Alby 2 płotna prostego. Kadilnica mosiędzowa. Lichtarzow | mosiędzowych 2. Kubek cynowy. Dzwonow na | dzwonicy 2, do sygnowania ieden. Tuwalen na obrazach 10. Xięgi wszytkie w(ielebnego) o(yca). Fun|duszu niema. Gruntu włoka 1. Na tey ze wło|ce plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarni 2, swiren, | gumno, obory. Parafia: wies Szypiany, Wier|chmien, Sciudziąnka, Słobodka. Dusz 40. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Słobodce | założenia Naswieszey Panny. Do ktu|rey zadney rzeczy niema, tiło obrazy. Swoim | aparamętem w(ielebny) o(ciec) wiezdza. || [40 adw.]

Царква ў в. Пярэжыр Мінскага пав.

W Pieredzyre, w maiętnosci jasnie wielmoznego | w Bogu przewielebnego j(ego) m(iłosci) xiędza biskupa | Mikołai Stephana wilęskiego. |

Cerkiew założenia Mikołai Świętego, przy k|tury w(ielebny) o(ciec) Jermoła Weryha zostaie. W ktury | venerabile w pusce cynowey. Na kturym ołtarzu tuwa|len 4. Antipędia płotniana. Litonow 3. Antimis j(ego) m(iłosci) | teraznieyszego. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo | y łyeczko. Wozduszkow małych 2, welum trzeci. | Tuwalen na obrazach trzynascie, cztyrnasta zapąka | na (obrazie) Naswieszey Panny płotna rombowego. Choragie|wek 3. Swiec wielkich 4. D(z)wonow na dzwonnicy | 2, do sygnowania 1. Xięgi wszytkie cerkiewne: Ewa|nelia, Ochtay, Psalterz, *Pohustaw*¹¹², Apostoł, Minia, | inne xięgi w(ielebnego) o(yca). Gruntu włok 2, na tychze włokach | plebania w(ielebne) o(yca): izba biała, piekarnia, sien, gumno, | stayni, obory. Parafia: wies Pierydziło, Ozieryczne, Oz|liana, Tokarnia, Lisznica. Dusz 60. | Obrazow namiesnych 6. || [41 нусты] [41 adw.]

МІНСКІ САБОР
БЛОНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква ў м. Дукора і капліцы ў в. Дрычын і в. Навасёлкі Мінскага пав.

W Dukory, m(i)asteczku wielmozhney j(ej) m(iłosci) pani | Heleny

¹¹² У тэксьце памылкова *Pohustow*.

Zawiszyney, pisarzowa Wiel(kiego) Xię(stwa) Lit(ewskiego). |

Cerkiew nowo wystawiona y d(z)wonnica kosztem przewie|lebnego oyca Pawła Dmitrowicza, protopopy błon|skiego, założenia S(więtego) Heliasza. W ktury venerabile | na Ołtarzu Wielkim w pusce cynowej pozłocistej srebrnej. Tu|walen dwie jedwabiem czerwonym szyte. Chustka także | iedwabiem szyta. Obrus. Litonow trzy. Antimis samego | j(ego) m(iłości). Kielichow dwa srebrnych pozłocistych s patynami, | gwiazdami y łyżeczkami. Wozduszkow do obudwuch | kielichow po trzy bławatne. Aperaty: jeden aksa|mitny karmazynowy (z) stuło y naręczakami, drugi | adamaszkowy zołtgorący (z) stuło y naręczakami, tr(z)ę|cie buracikowe zołte (z) stuło y naręczakami, alb | dwie tkackie. Na obrazie Naswieszę Panny na|miesnym tabliczek srebrnych dziewięć, koron | pięć, szosta złocista niewielka, krzyż kawalerski po|złocisty, krzyżkow małych srebrnych trzy, agnuskow | kryształowych we srebro oprawnych trzy, z rogu dwa, | roziczki srebrne pozłociste dwie. Zaponka u tego obrazu | kitayczana czerwona. Korunki wkoło złote. Tuwalnia | jedwabiem ze złotem szyta. Antependium kitayczana. | Ołtarz przed Salwatorem tuwalen dwie jedwabiem szyte. | Ołtarz pr(z)ed Heliaszem S(więtym) tuwalen dwie, antepędi|um buracikowa. Ołtarz przed S(więtym) Mikołaiem tuwal|nia iedna, antepędi|um buracikowa. Xięgi: Ewanel|ia drukowana, aksamitem karmazynowym okryta, | naroznikow cztery srebrne pozłociste, piąta blacha | nasr(z)otku pozłocista, dokoło karunka srebrna biała, | puklew pięć pozłociste, klawzury pozłociste. Krzy|zow do pocałowania dwa srebrne pozłociste. Kadzi|lnica srebrna, druga mosiądzowa. Lichtarzow mo|| [42] siądzowych par trzy, wiszący także mosiądzo|wy, u ktorego esow osm. Chorągiewek dwie. | Dzwonow na dzwonicy trzy, do signowania ieden. | X(ięgi:) Trafoły, Testamęt, Treod, Ochty, Jermoły, Połustaw, Służebnik, Trebnik. | Gruntu do tey cerkwi we wszystkich trzech po|letkach na beczech dwanasie. Plebania: izba | biała s komoro, sien, piekarnia, swiren, | gumno, obory, browar. Parafia: miasteczko | Dukora, wies Korowaiew, Driczyn, Turzec, | Wolna, Klinek, Pudzicek. Dusz 1064¹¹³. |

Ktury zo aparamęt w cerkwi Bozey wszytek, tak | srebro, jako y aperaty y xięgi, kosztem j(ego) m(iłości) xiędza | Pawła Dmitrowicza, protopopy błonskiego, sprawiony. |

Ten ze wielebny ociec protopopa trzyma cer|kiew we wsi Dreczynie założenia S(więtego) Jana. Do ktury | cerkwi zadney parafiey, ani gruntu, ni aparamętu. | Z gotowym xiądz protopopa wiezdza. |

Trzecia we wsi Nowosiolkach, założenia Zasnie|lnia Naswieszey Panny. W ktury zadnego aparamętu niemasz. Z gotowym wiezdza. |

¹¹³ У гэксце памылкова 7064.

Царква і капліца ў м. Шацк Мінскага пав.

W Szacku, maiętnosci w(ielmoznego) j(ego) m(iłości) pana starosty | lucinskiego j(ego) m(iłości) pana Bychowca. |

Cerkiew założenia S(więtego) Mikołai, przy ktury wielebni | oycowie Tarasi Wierbiłowicz y w(ielbny) o(ciec) Stephan Wierbiłowicz | zostaie. W ktury venerabile na Ołtarzu Wielkim w puszc|ce cynowej. Ołtarz opatrznosci y ochędostwa potrzebuie. | Tuwalnia prosta. Chustka iedwabiem czerwonym szyta. *Liton*¹¹⁴. Kielich srebrny s patyno y gwiazdo y | łyżeczko. Wozduszkow cztery, małych dwa, wielkich dwa bła|watne. Antependium u zertownika czamlotowa. Ape|rat kitayczany, stułą stametową czerwoną, naręczaki zielone | harusowe. Alba prostego płotna. Tuwalen na obrazach || [42 *adę.*] osm prostych. Xięgi: Ewanelia pisana, druga Uczy|telna drukowana, Służebnik y Trebnik, Praznieia; A|postoł, Jermoły. Kadzi|lnica mosiądzowa. Lichtarek | wiszący niewielki, esow cztery. Chorągiewek dwie. | Swiec brackich trzynasie. Dzwonkow na dzwonicy | trzy, czwarty do sygnowania. Gruntu do tey cerkwi | pułtrzeci włoki. Plac ieden. Plebania na tych ze wło|kach. Budynki: izba biała, komora, sien, piekarnia, | swiren, gumno, obory. *Parafia*¹¹⁵: miasteczko Szacko, Kobylcze, | Horinieć, Zadoszczenia. Dusz 300. |

Ten ze w(ielbny) o(ciec) trzyma cerkiew w tym ze miasteczku | założenia S(więtego) Heliasza. W ktury niema nic. Swoim | aparamętem wiezdza. |

Царква ў в. Хатляны Мінскага пав.

W Chotlanach, maiętnosci w(ielmoznego) j(ego) m(iłości) pana | Bychowca, starosty lucinskiego. |

Cerkiew założenia Narodzenia Naswieszey Panny, | przy ktury wielebny ociec Bazili Daszkiewicz | zostaie. W ktury venerabile na Ołtarzu Wielkim | w puszc|ce cynowej zostaie ochędownie y przystoynie. | Liton ieden. Antimis samego j(ego) m(iłości). Tuwalen dwie, | iedna złotem szyta, druga iedwabiem. Antepędi|um płotniana. Obrus. Kielich srebrny s patyno, gwiazdo | y łyżeczką. Wozduszkow dwa małych, trzeci wielki bła|watne. Aperatow dwoie, atlasowe c(z)erwone, dru|gie buracikowe z stułami I naręczakami. Alb dwie | tkackie. Lichtarzow mosiądzowych cztery, cynowych | para. Kadzi|lnica mosiądzowa. Na obrazie namies|nym Naswieszey Panny koron dwie, srebrnych dzie|więć¹¹⁶,

¹¹⁴ Пасля слова *liton* у гэксце невялікая лакуна.

¹¹⁵ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

¹¹⁶ Відавочна, прапушчана слова.

rażka iedna, agnuseczek srebný pozłocisty. | Obrazow namiesnych čtyry. Zapona kitayczana po|| [43] maranczowa. Na obrazach tuwalen prostych sied|mn(a)scie, partuchow trzy, czwarty siatkowy. An|tependium przed Naswieszšo Panno sukienna z il|stwo czerwono. Xięgi: Ewanelia drukowana, | Testamęt, Ochtaý, Słuzebnik y Trebnik. Swiec | brackich dwanasie. Chorągiewek dwie. Na | dzwonicy dzwon, do sygnowania ieden. | Fun|dusz u wielebnego o(yca). Gruntu włoki trzy. Plebani|a na tych ze włokach. Budynki: izba biała s komo|rą, sien, piekarnia, swimow dwa, gumno, obory. | Parafia: wies Chotlany, Lubiaczy, Towkaczewi|czy, Kowalewicz, Sierhieiewicz, Kobylcze, Ciere|bieli, Kasciuki. Dusz 250. |

Царква ў в. Даўгінава Мінскага пав.

W Dołhinczach, maiętnosci kapituły | Wylęskiey. |

Cerkiew założenia S(więtego) Jerzego, przy ktury w(ielebny) o(ciec) | Daniel Trochimowicz zostaie. W ktury venera|bile na Ołtarzu Wielkim w pusce cynowey. Ołtarz po|trzebuie poprawy y ochędostwa. Liton ieden. | An|timis samego j(ego) m(iłosci). Kielich cynowy s patyno, gwia|zdo y łyeczko. Wozduszkow dwa małych buracikowych, | wielki płotniany. Na ołtarzy antependium płotniana. | Tuwalieniek wszystkich siedm. Xięgi: Testamęt, Tre|bnik. Chorągiewka iedna. Dzwon na dzwonicy, do sy|gnowania niema. Gruntu do tey cerkwi włoka y | zascianek. Plebania: piekarnia, sien, gumno, obo|ra. Parafia: Dołhincze. Dusz 40. || [43 adw.]

Царква ў в. Зенькавічы Мінскага пав.

W Ziękowiczach, i(ch) m(iłosci) panien zakonnych S(więtego) Benedykta. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy | ktury w(ielebny) o(ciec) Stephan Daszkiewicz zostaie. W ktu|rey venerabile w pusce drewnianey. Liton ieden | y łyeczko pozłoczany. Wozduszkow małych 2, | trzeci velki. Empulek cynowych 2. Aperat | atlasowy, (z) stuło y naręczakami. Alb 2 tkackich. | Tuwalien 7. Antipędia saiowa, korunki złociste. | Na obrazie Naswieszey Panny tabliczek cynowych | 2. Swiec wielkich 3. Chorągiewek 2. Przystaw|ka cynowa. Xięgi: Ewanelia, Ochtaý, Trebnik, Po|łustaw. Ynne xięgi w(ielebnego) o(yca). Kad(z)ilnica mosiędzowa¹¹⁷. D(z)won na dzwonicy, do | sygnowania 1. Gruntu włok 2. Na tych ze wło|kach plebania w(ielebnego) o(yca): izba biała, sien, piekarnia, | swiren, gumno, obory. Parafia: wies Ziękiewicz, | Litawiec. Dusz 30. |

¹¹⁷ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

Царква ў в. Блонь Мінскага пав.

W Błoniu, i(ch) m(iłosciow) jezowitow wilienskich. |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy ktury w(ielebny) o(ciec) Jan | Trochimowicz zostaie. W ktury venerabile w soliance | barzo szpetne. Liton ieden. Tuwalien wszystkich 18. | Kielich cynowy s patyno, z gwia|zdo y łyeczko. Wozdu|s(z)kow małych 2, trzeci velium buracikowy. Aperat | buracikowy (z) stuło y naręczakami. Alba prostego płot|na. Chorągiew 1. Lichtarzow mosiężnych 4. Kad(z)ilnica | mosiędzowa. D(z)wonow na dzwonicy 2, do sygnowania | niema. Obrazy namiesne stare. Xięgi: Ewanelia, || [44] Słuzebnik, Apostoł, Ochtaý, Jermołoy, Psalterz. Ynne | xięgi w(ielebnego) o(yca). Gruntu włoka 1. Plac 1. Na kturym | plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien, izba bia|ła), | obory. Parafia: wies Błoń. Dusz 70. |

Царква і капліца ў м. Узда і капліцы ў вв. Уса і Данилавічы Мінскага пав.

W Uzdzie, maiętnosci w(ielmozney) j(ey) m(iłosci) pani Apolonii Kry|szpinowny Zawiszyney, starosciney brasławskiej. |

Cerkiew założenia S(więtey) Troycy, przy ktury wielebny o(ciec) Mikołai Dolinski zostaie. W ktury venerabile | na Ołtarzu Wielkim w jaszczyczku zescianym zosta|ie. Ołtarz dwuma przescieradłamy okryty. Liton ieden. | Kielich cynowy s patyno, gwia|zdo y łyeczko. Wozduszkow | trzy, małych dwa, trzeci wielki buracikowe. Antimis same|go j(ego) m(iłosci). Aperat buracikowy, stuła y naręczaki czarne sułkięne. Alba tkacka. Tuwalieniek na obrazach siedm. | Zaponak siatkowych dwie. Antependium malowana pło|tniana. Chorągiewek dwie. Xięgi: Ewanelia pisana, O|chtaý drukowany, Psalterz, Trebnik y Słuzebnik pisa|ne. Funduszu niemasz. Grunta nadanego włok puł|tory. Plac, na kturym plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: izba bi|ła, sien, piekarnia, gumno, osiec, obory. Parafia: mia|steczko Uzda, Kuchcice, Niz, Jurkowicze, Kamiąka, Czuryłow, Słobotka, Borki, Zabłocie, Switało|wka, Prisinek, Hubin, Makowiszcz. Dusz 400. |

Ten ze wielebny ociec trzyma cerkiew we wsi Usie | założenia S(więtego) Jerzego, do ktury zadnego aparamętu nie|masz. Z gotowym wiezdza. |

Ten ze wielebny ociec trzyma cerkiew trzecia za|łożenia Świętego Jana, do którą także z gotowym apa|ratem wiezdza. || [44 adw.]

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew czwarto we wsi Da|niłowiczach założenia S(więtego) Dmitria. Do ktury zadne|go ani gruntu, ani aperatu niemasz. Z gotowym wiezdza. |

Царква і капліца ў м. Смілавічы Мінскага пав.

W Smiłowiczach, j(ey) m(iłości) pani Zawiszyney. |

Cerkiew założenia Przemienienia Panskiego, przy | kturey w(ielebny) o(ciec) Ilia Białozorowicz zostaie. W kturey | venerabile w pusce cynowey. Litonow 2. Obrusow 2. Kielich cynowy s patyno, z gwiazdo y łyecz[ka]. Drugi kielich srebrny pozłocisty s patyno, | z gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow małych 2, | velium trzeci. Tuwalen 10. Aperat saioy, (z) stułło y naręczakami. Alba tkackiego płotna. | Sukno do pokrycia czarno. Zapaka w Carskich | Drzwiach płotniana. Lichtarzow mosiędzowych | 2. Kad(z)ilnica mosiędzowa. Na obrazie Naswięszej Panny krzyzykow srebrnych 4, piersien | srebrnych pięć, koron sreb(r)nych 2. Swiec brackich 6. Dzwonow na dzwonicy 2, do sygnowania ieden. Xięgi: Ewanelia, Treod Postna, Miłnia, Treod Cwi(e)tna, Trafałoy, Ochta, Psalterz, | ynnе xięgi w(ielebnego) o(yca). Chorągiewek 2 czerwonych | musałbasowych. Gruntu 2 pudu. Pliac 1. Na tym | ze placu plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia | s komorzą, sien, gumno, obory. Parafia: miasteczko | Smiłowiczy, wies Liado, Wiereliesie, Zurawkowicze, | Staryna. Dusz 100. |

Ten ze w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew w tym ze cmiętarzu | założenia S(więtego) Jerzego. W kturey obraz S(więtego) Jierzego. | Tuwalen 9. Obrusow 2. Swiec cztery. || [45]

Царква ў м. Зборск Мінскага пав.

W Zborsku, j(ego) m(iłości) pana starosty łaudanskiego | pana Jana Kazymierza Wołowicza. |

Cerkiew założenia Zasnienia Naswięszej | Panny, przy kturey w(ielebny) o(ciec) Wasiliey Wierbiłowicz zostaie. W kturey venerabile w pusce | drewnianey. Liton ieden. Kielich cynowy s paty|no, z gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow małych | 2, trzeci wielki kitayczane. Obrusow 2. Tuwa|len wszystkich 15. Aperatow dwoie, iedne | kindiakowe, a drugie płotniane czarne | (z) stułami y naręczakami. Antipędie 2 mie|dzialiane. Zapanka płotniana. | Alby 2 tkackie. Chorągiewki 3. Swiec 2 brackich. | Kad(z)ilnica mosiędzowa. Dzwon na dzwonicy, do | sygnowania ieden. Xięgi: Testamęt, ynnе xięgi | w(ielebnego) o(yca). Gruntu włok 2, placow 2. Na kturych plebania w(ielebnego) o(yca). Budynki: piekarnia, sien, swiren, gu|mno, obory, osiec. Parafia: miasteczko Zborsk, wies | Chimny, Ciepluchi, Wiazy. Dusz 500. |

Царква ў в. Лапічы і капліца ў в. Мацеевічы Мінскага пав.

We wsi Łapiczach wielmożnego j(ego) m(iłości) pana | Teodora Horskiego, podkomorzego minskiego. |

Cerkiew założenia Świętego Piotra, przy kturey | w(ielebny) o(ciec) Taras Uhelski zostaie. W kturey venerabil|e w pusce cynowey. Liton ieden. Kielich cynowy|| [45 adw.] s patyno, z gwiazdo y łyeczko. Wozduszkow małych | 2, trzeci wielki. Tuwalien wszystkich 10. Aperat | tabinowy (z) stuło y naręczakami. Alba prostego płot|na. Swiec wielkich 2. Kadzilnica mosiędzowa. | Dzwonek do sygnowania. Dzwon na dzwonicy był | alie do kościoła wzięto. Gruntu włok 2. Plac | yeden. Na tym że placu plebania w(ielebnego) o(yca). Budyn|ki: piekarnia, sien, swiren, gumno, obory. Paraf|ia: wies Łapiczy y Hrawa. Dusz 60. | Xięgi w(ielebnego) o(yca) wszystkie. |

Ten że w(ielebny) o(ciec) trzyma cerkiew we wsi Macieiwic|zach założenia S(więtego) Ilj. Przy kturey cerkwi wło|ka 1. Do kturey aparamętu zadnego niema. |

Царква ў в. Возера Мінскага пав.

Wies cerkiew Ozierzyńska. D(nia) 31¹¹⁸ february. |

12. Wielebny ociec Andrey Weryha, pr(aezbiter), trzyma cerkiew zało|żenia Przemienienia Pańskiego Ozierzycką, maiętnosci | jasnie oswieconey xięzniczki jey m(ił)osci Ludowiki Radziwiłłowny, koniuszanki W(ielkieg)° X(ięstw)° Lit(ewskiego)°. Funduszu niemasz.

Sama | cerkiew drewniana. Wewnątrz obrazami przyozdobiona. | Na Wielkim Ołtarzu venerabile w kielichu mosiężnym, | w tym, co y służbę Bożą odprawuię. Do ktorego kielicha | patyna, gwiazda y łyeczka mosiężne. Liton ieden. | Wozduszkow małych dwa, trzeci wielki buraciko|we. Antimis samego je(g)° m(ił)osci. Tuwalieniek dwie. || [46] Antipendium płotniana. Tuwa|len na obrazach cztery. | Xięgi wszystkie w(ielebneg)° o(yca). Ubior kapłański: alba płotna | prostego z humerałem y paskiem, ryzy buracikowe | z stułą y naręczakami. Krzyż y lichtarze drewniane. | Mirnica cynowa. Chorągwi dwie. Dzwon na dzwonnicy | ieden, do sygnowania drugi. Grontu do tey cerkwi włoka | iedna do łaski panskiey. Plebania: izba biała z sien|mi y piekarnią, gumno, obory drewniane. Parafia: | wieś Ozero, Hryczyn. Dusz 90. |

Sam kapłan przykładny. Metrykę, mirnicę p(rae)sentował. || [46 adw. нусты] [47]

¹¹⁸ Так у дакуменце.

МІНСКІ САБОР
БАБРУЙСКАЯ ПРАТАПОПІЯ
Цэрквы ў г. Бабруйску

Protopopia | Bobruyska|

Miasto Bobruysk. D(nia) 5 february. |

1. Przewielebny w Bogu Eustachi Sachow|ski, protopopa bobruyski, trzyma | cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja w Bobruy|sku. Fundacy krolow panow. W dzierzeniu | jey m(iło)sci pani marszałkowej W(ielkiego) X(ięstwa) Lit(ewskiego)°. | Funduszu niemasz.

Sama cerkiew drewniana. Wewnątrz deysusem y obrazami | nalezycie przyozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu venerabile w puszcze cynowey ochędo|nie stoi. Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y łyżeczką. Litonow dwa. Pokrowcow | małych dwa, trzeci wielki muchaierowe. | Antimis s(więtej) p(amięci) j(ego) m(iłości) x(ię)dza Kolędy niepodwizny. | Tuwalen dwadzieścia siedm. Antipendiu^m | adamaszkowe. Xięgi: Ewangelia drukowa|na w aksamit czerwony y srebro oprawna, | blacha srebrna z iedney strony, klauzury | srebrne, a z drugiey strony blaszki mo|sieżne na rogach y we szrodku, Trafalo|y, | Ustaw Cerkiewny, Treod Postna y Cwietna, | Apostoł, Jermołoy, Minia, Osmohłasniczek | pułcwiertkowy. Inne xięgi w(ielebne)° o(yca) pro(to)p(o)py. | Ubior kapłański: alba płotna tkackiego | iedna, druga płotna proste(g)° z humerałem | y paskiem iedwabnym pstrym. Ryz czworo, || [47 adē.] jedne atlasowe zielone nowe, drugie | blaszkowe, trzecie czarne kitayczane, | czwarte kamelowę. Naręczakow troie, | iedne atlasowe ciemno zielone, drugie | adamaszkowe, trzecie muchaierowe proste. | Potrachilow dwa bławatną. Tuwaleń | na rozných obrazach dwadzieścia. Votiwy | na obrazach rożnych, to iest na obrazie | S(więteg)° Spasa tabliczek srebrnych sześć, na | S(więtym) Mikołaiu tabliczek srebrnych dwie, na | obrazie Nas(więtszey) Panny korona srebrna, na | Panu Jezusie korona srebrna y oboyczy|kow dwa, manele srebrne pozłociste, | tabliczek czternascie, krzyżkow mały(ch) | y wielkich srebrnych osm, aniołek sre|brny, krzyż srebrny. Kadznilnic mosiężnych dwie. Ampułka cynowa. Lampa | mosiężna. Lichtarz spiżowy wielki. Inne | lichtarze drewniane. Chorągwi kitaycza|nych ciemno zielonych dwie, szarżowych | czerwonych dwie, sztametowych czarnych | dwie. W Carskich Drzwiach zapona sztame|towa ciemno zielona, druga płotniana. Dzwon|now na dzwonnicy trzy, do sygnowania ieden. | Gronta do tey cerkwi włoka iedna, drugą maią | przydać. Zascianki sianozętnie wedła rzeczki | Bobrui kążące się z mlyna Dziemidkowskiego. | Plebania na kupionym groncie: izba biała | z komorą, sienmi y piekarnią, swirnow dwa, | staień

dwie, gumno z osiecią drewniane, || [48] odryny, obora drewniane. Parafia: | w miescie Bobruysku, wsi Brozlice, Kow|czyche, Zielenkowskie. Wszystkich dusz 535. |

Sam kapłan przykładny y pobożnego | żywota. Metrykę, mirnicę p(rae)sentował. |

Tego z dnia y m(ie)s(ią)ca w tym ze mieście Bobruysku. |

2. Wielebny ociec Ihnacy Carykowicz, pr(aezbiter) trzyma | cerkiew założenia Usnienias(więszey) Panny. | Fundacy krolow panow.

Sama cerkiew | drewniana. Wewnątrz obrazami nalezycie przy|ozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu venerabile | w puszcze cynowey ochędo|nie stoi. Kielich | cynowy ze wszystkim. Liton ieden. Pokrowcow | małych dwa bławatną. Antimis samego | je(g)° m(iło)sci. Tuwaleń trzydzieści sześć. Ewan|gelia Uczytelna, Treod Cwietna, Minia, Ochta|y | cerkiewne. Inne xięgi w(ielebne)° o(yca). Ubior kapłański: alba tkacka z humerałem y paskiem, | aparat tabinowy zołtogorący z stułą | y naręczakami, drugi biały nędzowy ze w|szytkim. Lichtarzow mosiężnych trzy. Kadzil|nica mosiężna. Mirnica cynowa. Pokrowiec | wielki na płotnie szyty. Krzyż srebrny. | Na stoliku tuwaleń dwie. Na rożnych obrazach | tuwaleń siedmnaście. Votiwy na obrazie | Nas(więszey) Panny: korona srebrna, tabliczek siedm, | agnuskow cztery, krzyżkow siedm sre|brnych. Antipendium harusowa zielona. | Zapona przy Carskich Drzwiach harusowa czerwona. || [48 adē.] Chorągwi par trzy. Iedna szarżowa, druga haru|sowa zielona, trzecia harusowa czerwona. | Lichtarz spiżowy posrzed cerkwi wielki wiszący. Swiec brackich pięć. Dzwonow na dzwon|nicy dwa, do sygnowania ieden. Gronta do tey | cerkwi włoka iedna z sianozęćiami. Plebania: | piekarnia z komorą (y) sienmi, swiren, obora drewnianę. Parafia: w miescie Bobruysku domow | dwadzieścia sześć, wieś Płoso, Tożyłowicze, | Owsimowicze, Worotyn, Chołmicze, Kaczerycz(e), | Hłobokowicze. Wszystkich dusz 555. |

Sam kapłan przykładny. Metrykę, mirnicę | pra^ezentował. |

Tego z dnia w tym ze miescie Bobruysku. |

3. Wielebny ociec Gabryel Pieszko, pr(aezbiter), trzyma | cerkiew założenia S(więtego) Heliasza w Bobruysku, | w krolewskim miescie, a w dzierzeniu jey m(iłości) | pani Połubinskiey, marszał(kowey) W(ielkiego) X(ięstwa) Lit(ewskiego). | Funduszu niemasz.

Sama cerkiew drewnia|na, wewnątrz obrazami porządnie przyozdobio|na. Na Wielkim Ołtarzu venerabile w puszcze | cynowey ochędo|nie stoi. Kielich cynowy ze w|szytkim. Liton przystoyny ieden. Pokrow|cow małych dwa, trzeci wielki kitayczany | barszczowy. Antimis s(więtej) p(amięci) j(ego) m(iłości) x(ię)dza Kolędy. | Antipendium dwie, iedna saio|wa czarna, | druga pstra saio|wa zielona. Tuwalen na | Wielkim Ołtarzu y na zartowniku

siedmnascie. || [49] Ewangelia w atlas zielony oprawna nadrukowana, na ktorey gwiazd srebrnych cztery, | narozniki, a posrodku tablica srebrna, | s tylu puklow cztery srebrnych, Trafały | pisany moskiewski, Minia pisana trzy[miesi]ęczna, Treod Cwietna, Ochtay pisa[nę] cerkiewne. Inne xięgi w(ielebne)° oyc. Krzyz | srebrny. Ubior kapłański: alba tkacka | iedna z humerałem y paskiem. Apparat | adamaszkowy czerwony, stuła y naręca[ł]ki buracikowe zielone. Komż dwie. Tuwalen | na roznych obrazach dziesięć. Chorągwi haru[sow]ych czerwonych dwie. Zasłonka na Nas(więszy) Pan[ie] rąbkowa. Kadzilnica srebrna ze wszystkim. | Lichtarzow mosiężnych dwa. Dzwonow na | dzwonnicy dwa, do sygnowania ieden. | Gronta do tej cerkwi włoka iedna, na kto[rey] plebania nabudowana: izba biała | z sieńmi y piekarnią, swirnow dwa, obor | dwie, gumno z osiecią, odrzyn drewniane. | Parafia: w tym ze mieście Bobruysku do | S(więteg)° Eliasza należąca domow 55, wieś Po[dre]ce¹¹⁹, Stołpiszcz, Olsa, Plosa, Szereiew[szczyna], Duninszczyna. Dusz 531. |

Sam kapłan przykłady. Metrykę krztow | y slubow i mirnicę p(rae)sentował. |

Царква ў в. Дваранінавічы Рэчыцкага нав.

Wieś cerkiew Dworzaninowicka. D(nia) 8 february. |

4. Wielebny ociec Theodor Białokoński, pr(aezbiter), trzy[ma] cerkiew założenia S(więteg)° Jerzego Dworzaninowic[ka], || [49 adw.] (w) maiętnosci ich m(iło)sciow jezuitow wilenskich. | Funduszu niemasz.

Sama cerkiew drewniana, wew[n]ątrz obrazami przyozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu | venerabile w puszcze cynowey ochędownie stoi. Kielich | cynowy ze wszystkim. Velum kitayczany makowy. | Wozduszkow dwa, ieden aksamitny czarny, dru[gi] adamaszkowy czerwony. Antimis samego je(g)° m(iło)sci. Tuwałeń wszystkich dziewięć. Ubior | kapłański: alba tkacka z humerałem y paskiem | włosowym, ryz dwoie, iedne pułatłasowe czel[soł]kowe st(a)re, drugie atlasowe stare, petrachil | harusowy zielony z naręczakami, drugi petra[chil] pułatłasowy pstry z naręczakami. Voti[wy] na obrazie Nas(więszy) Panny: paciorki bursztynowe, pianki, korale mosiężne sznurow dwa, | łancuszek mosiężny. Zaponka we Drzwiach | Carskich płotniana. Krzyz y lichtarze drew[niane]. Swiec brackich pięć. Kadzilnica | mosiężna. Mirnica cynowa. Chorągwi dwie | harusowe czerwone. Apostoł, Ochtay pisa[nę] cerkiewne, inne xięgi w(ielebne)° oyc. wszystkie. | Dzwonek na dzwonnicy ieden, do sygnowa[nia] drugi. Grontu do tej cerkwi włoka

¹¹⁹ У гэцце памылкова *Poderce*.

| iedna, na ktorey plebania stoi: piekarnia | z sienmi, swiren, obora iedna drewniane. | Parafia: wieś Dworzaninowcy, Bortni[kow] dwoie, Birczatowniki, Wznoha, | Ileyczy. W tej parafii wszystkich dusz 150. |

Sam kapłan przykłady. Metrykę, | mirnicę p(rae)sentował. || [50]

Царква ў в. Паўлавічы Рэчыцкага нав.

Wieś cerkiew Pawłowicka tegoz dnia. |

5. Wielebny ociec Jan Zazierski, pr(aezbiter), trzyma cer[kiew] założenia S(więteg)° Mikołaja Pawłowicką. | W maiętnosci jej m(iło)sci pani marszałkowej | W(ielkie)° X(ięstwa) Litt(ewskie)°o. Funduszu niemasz.

Sama cerkiew | drewniana, wewnątrz obrazami przyozdobiona, | jednak restauracyey potrzebuie. Na Wielkim | Ołtarzu venerabile w puszcze cynowey ochędownie | stoi. Kielich cynowy ze wszystkim. Liton ieden. | Velum saiove zielone. Pokrowcow dwa saiove. | Antimis samego je(g)° m(iło)sci. Tuwalen na Ołta[rzu] Wielkim trzy. Xięgi wszystkie w(ielebne)° oyc. | Ubior kapłański: alba tkacka z humerałem | y paskiem, ryz saiove zielone z petrachilem | y naręczakami. Krzyz y lichtarze drewniane. | Tuwałeń na roznych obrazach płotna prostego | ośm. Komzy dwie w(ielebne)° oyc. Dzwonek na dzwon[nicy] ieden, do sygnowania drugi. Grontu do | tej cerkwi włok dwie we trzech poletkach, na kto[rych] plebania stoi: piekarnia z sienmi, obora iedna. | Parafia: wieś Michalew, z ktorey wsi grontu | włoka iedna, Pawłowicz, Wołosowicz, Kowale, Zelebcy, Mikuliczy, wszystkich dusz 150. |

Sam kapłan przykłady. Mirnicę, metrykę pra[sent]ował. |

Царква ў м. Добасна Рэчыцкага нав.

Miasteczko cerkiew Doboszyńska. D(nia) 9 februar(y). |

6. Wielebny ociec Maxim Judka, pr(aezbiter), trzyma cer[kiew] założenia S(więtego) Heliasza Proroka Duboszyn[ską]. || [50 adw.] fundacyi(j)ego(m) (i)losci pana Karola Uniechowskiego, stolni[ka] minskiego. Funduszu niemasz.

Sama cerkiew | drewniana, wewnątrz obrazami przyozdobiona, re[stauracyey] potrzebuie. Na Wielkim Ołtarzu venerabi[le] w puszcze cynowey ochędownie stoi. Kielich cynowy | ze wszystkim. Liton ieden. Velum buracikowe czer[wonę] dwa płotniane, jedwabiem szytę. Antimis | samego je(g)° m(iło)sci. Tuwałeń cztery. Xiąg zadnych nie[masz]. Apparatu niemasz. Alba płotna prostego, | petrachil medelanowy, naręczaki muchaierowe sta[re]. Item tuwalen dwie. Na ołtarzu prostego płotna | szmat. Krzyz y lichtarze

drewnianę. Chorągwi dwie | płotna drukowanego, trzecia szarżowa czerwona. | Dzwonek na dzwonnicy mały. Grontu do tey | cerkwi włoka iedna, na ktorey plebania nabudo|wana: piekarnia z sienmi, obora iedna. Para|fia: Charłapowiczy, Zyliczy, Nadzieykowiczy, | Filipkowiczy, Parchimowiczy, Lewkowiczy, Le|szczynka, Barciczy. Dusz 130. |

Sam kapłan w przykładności aby się poprawił. | Mirnicę, metrykę p(ra°)sentował. |

Царква ў в. Якімава Слабада Рэчыцкага пав.

Wieś cerkiew Słobodki Jakimowskiej. D(nia) 10 febru(ary). |

7. Wielebny ociec Hrehory Kułakowski, pr(a°)zbiter), | trzyma cerkiew założenia S(więtę)go Mikołaja Jaki|mowską w dzierzeniu kapituły wileńskiej. | Funduszu niemasz.

Sama cerkiew drewniana. Ze wszem ochędostwa y opatrności | potrzebuje. Na Wielkim Ołtarzu venerabile || [50 a нусты] [50 a адв. нусты] [51] w puszcze drewnianey ochędownie stoi. Przy|kazalismy serio o puszkę cynową starać się. | Kielich cynowy ze wszystkim. Litonu nie|masz. Antymisu niemasz. Velum buraciko|we zielone. Tuwałeń dwie. Na roznych obrazach | tuwałeń trzynastie. Ubior kapłański: alba | tkacka stara, ryzy buracikowe zielone | z stułą y naręczakami. Xięgi w(ielebne)go oycza wszyt|kie. Krzyż y lichtarze drewnianę, chorągwi | płotniane drukowane trzy. Dzwonek na | dzwonnicy ieden, do sygnowania drugi. | Grontu do tey cerkwi włok dwie. Plac ieden, | na którym plebania nabudowana: piekarnia | z sienmi, swiren, obora. Parafia: wieś Słobod|ka Jakimowska, Ostrowcy, Wasilewicze, | Borowiki. W tych wsiach dusz 80. |

Sam kapłan przykładny. Mirnicę, metrykę p(ra°)sen|tował. |

Царква ў в. Чыркавічы Рэчыцкага пав.

Wieś cerkiew Czyrkowicka. D(nia) 11 febru(ary). |

8. Wielebny o(ciec) Timofiej Stasiewicz, pr(a°)zbiter), trzy|ma cerkiew założenia Narodzenia Nas(więszej) Panny | Czyrkowicka. (W) maiętności je(y) m(iłości) pani mar|szałkowey W(ielkie)go X(ięstw)a Lit(ewskie)go. Funduszu niemasz. |

Sama cerkiew drewniana. Wewnątrz obra|zami przyozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu | venerabile w puszcze drewnianey, nie miałe | należytego poszanowania. Którą puszkę odebra|łem y na soborze będę pra°sentował. || [51 адв. нусты] [52]

НАВАГРУДСКІ САБОР

НАВАГРУДСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Царква Уваскрасення Божага ў г. Навагрудку (пачатак)

Cerkiew Zmartwychwstania Pań|skiego. D(nia) 20 7bra. |

2. Wielebny w Bogu ociec Jan Kostrowski trzyma | cerkiew iedną parochialną w Nowogrodzku za|łożenia Zmartwychwstania Pańskiego na ulicy | Dwiekszynskiej. Do ktorey fundowanych włok | dwie, placow dwa. Ieden, na którym plebania na|budowana, a drugi na Żydowskiej ulicy. Pa|rochia tey cerkwi w mieście Nowogrodzku ulica | Dwiekszynska, Popkowska, Ihumeńska, item | wioski Pucewicze, Droczyłowo, Mukiewicz, Nie|hrymow, Osmołow, Izwa, Milkiewicz, Kamionka. |

Царква ў в. Літоўка Навагрудскага пав.

Druga cerkiew Świętego Piotra, w maiętności | jasnie wielmożnego j(ego) m(iłości) x(ię)dra metropolity Li|tewce będąca, ten że wielebny oyciec Kostrow|ski trzyma. Grontu włoka y poddany ieden. | Parafia do niey: sama wioska Litewka y Korny|szy. W tey obudwu cerkwi parafiey dusz 700. |

Царква Уваскрасення Божага ў г. Навагрудку (працяг)

W cerkwi Zmartwychwstania Pańskiego wszelki | znaleźliśmy porządek y Naswiętzy Sakrament | w puszcze srebrney złocistej z wierzchem na oł|tarzu ustawicznie zostaiący. Kielich z patyną, | gwiazdą y łyżeczką srebrny. Korony trzy sre|brne, sztuczki z pięcią rubinkami. Krzyż srebrny. | Ewangelia pisana, Służebnik, Trebnik samego | oycza. Mirnica cynowa. Kadzilnica mosiężna. | Apparat: ryzy adamaszkową z potrachilem, | poruczem y wozduszkami tey ze materiej, ryzy | błenkitne adamaszkową, trzecie ryzy ada|maszkowe dzikową, potrachil czarny saiowy | y porucze, ryzy czwartą adamaszkowe czarną, || [52 адв.] piątą ryzy buratową. Antependy trzy bławatnie. | Stycharow z humerałami dwa. Tuwałeń roznych | z chustkami szesć. Litonow dwa. Antymis podwi|żny. Przesciradłe iedne. Komza iedna na umarłych | pokrycie harusa czarnego. Dzwonow pięć na dzwo|nnicy, ołtarzowy ieden. Miseczka cynowa z ampuł|kami. Cynowych, mosiężnych lichtarzow większych | y mniejszych siedm. Xięgi: Ustaw wielki, Apo|stoł, Psalterz drukowany¹²⁰. Deysus ze wszytki|mi przynależnościami.

List na cerkiew Nowogrodz|ką pokazał, a na Litewską niema. Krzstow, szlubow | metryka sporządzona. Kwitow zadnych nie pokazał, | bo to zeznał,

¹²⁰ У гэтым памылкова *дружваны*.

ze zadnego dochodu nigdy y constitu|ciey nie oddawał, względem ze iest w capitule. | Sam w(ielebny) oyciec przykładny y pobożnego żywota. |

Царква ў в. Ваўкавічы Наваградскага нав.

Wioska cerkiew Wołkowicka. Dnia 21 7bra. |

3. W Bogu wielebny oyciec Hrehory Niewiero|wicz w maiętnosci j(ego) m(iłosci) pana Korsaka, sędziego | ziemskiego nowogrodzkiego, teraz w dzierzeniu będącey, w Wołkowiczach nazwaney, w woiewodztwie | Nowogrodzkim trzyma cerkiew założenia Usnienia | Naswiętszey Panny Wołkowicką. Fundacya j(ego) m(iłosci) pana | Krzysztopha Kiersnowskiego, podwoiewodzego | nowogrodzkiego. Fundusz w Moskiewszczyźnie | zginął. Protestacya o zginienie onego iest w xięlgach nowogrodzkich. Do tey cerkwi grontu | włoka iedna w tey ze wsi Wołkowiczach, na ktorey kapłan mieszka. Item trzeć włoki, na ktorey poddany ieden mieszka. Parafia tey cerkwi: || [53] wies Wołkowicze, wies Rutka, wies | Ruta metropolia z inszemi wioskami do tey ze | maiętnosci należącemi, Horowicze, Omniewicze, | Ogrodniki, Sapotniki, Zabłocie, Smolczyce, Tu|pały, Jeruha, Sienieżyczę. W ktorey parafiey | wszystkich dusz 800. |

Sama cerkiew drewniana. W ktorey ołtarz | porządnie ubrany. Naswiętszy Sakrament w puszcze | cynowey ochędownie zawsze zostaię. Na ołtarzu y lampa | przed Naswiętszym Sakramentem żesciana zawsze | gorę. J(ego) m(iłosc) pan sędzia łoy ze dworu daię, niemasz zad|ney na to fundacyey. Porządek cerkiewny ten iest. | Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y łyżeczką. Ewan|gelia ustawem pisana, we srebro oprawna, cztery (tabliczki) | po rogach Ewangeli tey y po szrodku piąta tabliczka «Roz|pięcie Pańskie», na drugiey stronie pięć pukłow sre|brnych. Kadzilnica srebrna o czterech łancuszkach. | Na obrazie Naswiętszey Panny korona srebrna wiel|ka iedna, a druga mnieysza, tablicy dwie większe, | a dwie mnieysze srebrnę, gwiazd srebrnych dwana|scie y pułmiesiąca srebrne, pierścień szczyrozłoty | ieden, a drugi złocisty srebrny, szczyrosrebrnych | pięć. Ryzy szkarłatnego tabinu z potrachilem y | poruczem takim że. Drugie ryży adamaszkowe bia|łe, potrachil z poruczem buracikowę. Antipendia^e | dwie. Herbowę dwie. Tuwalnie dwie z lisztwami szerokiemi z iedwabiem czerwonym. Item tuwalni duże | takze z iedwabiem. Alb dwie z humerałami. Słu|żebnik drukowany stary. Antymis podwizny | s(więtey) pa(mięci) x(ię)dzia Kołedy. Liton ieden tkackiego płotna. | Dzwon na dzwonnicy ieden. Chorągwi dwie. Ochtay | pisany stary. Wozduch wielki adamaszkowy czerwony. || [53 *adę.*] Treod Cwietna drukowana. Lichtarzow drev|nianych cztery, zescianych cztery, a zelaznych dwa | dla wielkich

swiec. Deysus ze wszystkim porządny. | Mirnica porządna. Trebnik pisany. Połustawiec dru|kowany samego oyca. Dzwonek mały ołtarzowy. | Metryka krzstow y szlubow. Constitucya porządna. |

Sam kapłan przykładny we wszystkim, tylko ma się | doskonaley Nasw(iętszych) Sakramentow przyuczyć, ktorych | na ten czas fundamentalnie nie resolwowali. |

Царква ў в. Акаловічы Наваградскага нав.

Wioska cerkiew Okolnicka. Dnia 22 7bra. |

4. Wielebny w Bogu oyciec Michał Zubowicz, pra^{cz}(biter) okołowi|cki, trzyma cerkiew Okołowicką założenia Pokrowy | Naswiętszey Panny. Fundacyey j(ego) m(iłosci) pana Jana Okołowa, | komornika nowogrodzkiego.

Cerkiew drewniana. Za|dnego w sobie nie ma porządku. Puszek y Nasw(iętszego) Sakra|mentu na ołtarzu niema, a wybornie by mógł mieć. | Obrazow na płotnie tylko cztery, w ołtarzu drev|niane ieden, y to starodawny. Kielich z patyną y | gwiazdą srebrny, a łyżeczka cynowa na obrazie | Nasw(iętszey) Panny tabliczek niewielkich srebrnych dwie, | a korona trzecia srebrna. Ryzy nędzowe czerwone | iedne. Alba stara. Humerał stary. Velum wiszniowy | adamaszkowy. Wozduchow małych dwa kitayko|wych, muchaierowy, wiszniowy ieden. Antymis | podwizny j(ego) m(iłosci) x(ię)dzia S(i)elawy. Krzyż drewniany | malowany. Ewangelia pożyczona, Służebnik wła|sny oyca Zubowicza, Trebnik y Połustawiec telgo ż oyca. Inszych xiąg niemasz. Dzwonek oł|tarzowy mały. Lichtarzow niemasz, bo lubo są, ale | nie godne bydz na ołtarzu. Tuwalnia iedwabiem | czerwonym szyta iedna, a dwie oycowskich. Ple|bania barzo opadła y nieogrodzona przez niedozor || [54] oyca Zubowicza. Do ktorey cerkwi | grontu oromego w roznych szachownicach | y ogrodach włok trzy, a morgow szesc na roz|nych mieyscach. Na tych ze grontach poddanych | osiadłych dwa. Dobra są ziemskie, osobiwie trze|cinie dwie grunta w Podhorszczyźnie zastawne(g)^o | w pułtoru set złotych do tey ze należy cerkwi. | Item pięćset złotych, summy legowaney na tez | cerkiew od tego z fundatora. Ktora summa zostaię u j(ego) m(iłosci) pana Jana Korsaka, sędziego ziemskiego | nowogrodzkiego, od ktorey quoty corok 40 złotych dochodzi. Parafia tey cerkwi: Okołowicze y | Małosielska, szlachta y poddani pana Frąckiewicza, | y wies Sieliszczę przydaemy. Wszystkich dusz 100. |

Sam kapłan trzeba aby był z tego mieysca przesła|dzony, bo nie tylko że cerkiew y plebania opuscił, | ale y sam nie iest przykładny. Na tey ze wizicie | w(ielebny) oyciec Zubowicz uskarżał się na sąsiad swoich, | ze

ma wielką od nich krzywdę. To iest od pani | Matyaszowey Okołowey y od synow oney, takoz | od pana Adama Sieńczyły, jenerała w(oie)w(o)dztwa | Nowogrodzkiego. Listy, quity, constitucyą, me|trykę pokazał. |

Царква і капліца ў в. Нягневічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Niehniewicka. Dnia 23 7bra. |

5. Wielebny oyciec Jakub Rusakowski trzyma | cerkiew założenia S(więtego) Mikołaja Niehniewicka. | Fundacyey jasnie oświeconych xiążąt ich m(iłosciow)| Radziwiłow. Na którą iest y fundusz u oycza | niehniewickiego x(ię)cia Albrychta Stanisława | Radziwiła.

Cerkiew drewniana, w ktorej na | ołtarzu Nas(więtszy) Sakrament w *puszcze*¹²¹ kontryfałowey || [54 *adw.*] w wielkiej zostaie opatrznosci. Cym|boryum nowo przez tegoz oycza urobionę. Ołtarze | pięknie y ochędożnie ubranę. Kielich srebrny z pałtyną, gwiazdą y łyżeczką. Krzyż srebrny spory. | Tabliczek siedm na obrazie S(więteg)° Mikołaja, obrączka | wieniowa złocista y korona srebrna. Kadzilnica | mosiężna nowa. Ewangelia pisana w tabinie opira|wna in folio, narożniki mosiężne, druga in 4to pisa|na, Apostoł, Trebnik y Służebnik pisanę same(g)° oycza, Ochtay drukowany. Miseczek z dwiema | ampułkami cynowemi. Lichtarzow malowanych | drewnianych dziewięć. Antymissow dwa, niepo|dwizny y podwizny. Ubior kapłanski: ryzy | atlasowe fiałkowe z potrachilem, poruczem z | korunkami złotemi. Antypendium takiez y z ta|kiami z korunkami. Drugie ceglaste ferendynowe | z okładką czerwone, z potrachilę y poruczem. | Trzecie czerwone pułaksamitne, do nich porucze | swistowe czerwone. | *Ite(m) przybyły | ryzy kitay|kowe kacza|rowe ze wszyt|kim y alba | tkacka*¹²². | Alb dwie z humerałami tkac|kich, pasek ieden. Wozduszek mały złotogłowowy. | Wozduch wielki buracikowy, a małych zaś cegla|stych dwa. Zaponki pułkitaykową przy obrazie | S(więteg)° Mikołaja dwie, lisztwa płotniana, jedwabiem | czerwonym szyta. Tuwaleń osm tkackich, a dzie|wiąta rąbkowa roznym jedwabiem y bielą szyte. | Antypendie dwie ceglaste buratowe. Litonow | dwa rąbkowych, a dwa tkackich z korunkami. | Chorągwi trzy sztametowych. Obraz moskiewski | Zmartwychwstania Pańskiego we srebro opawa|ne, na którym sztuczek czternascie złociste srebrne. || [55] Przybyły obraz Świętego Mikołaja za terazniey|szego oycza. Dzwon duży na dzwonnicy y dzwo|nek mały ołtarzowy. Łancuch wielki żelazny | przy drzwiach cerkiewnych. Grontu tey cerkwi wlo|ka iedna. Zascianek ieden, przy którym y siano|żęc w obrębie. Drugi

¹²¹ У гэтым памылкова *puszcze*.

¹²² Дапісана на палях іншым атрантам.

zascianek około gruntu | dwornego wedle goscinca do Korelicz ydącego, | w którym morgow cztery. Item sianozęci pod | Ławryszowem morgow trzy. Plebania osobliwie | na koncu wsi Nowey nabudowana: izba biała | z komorą, piekarnia, swiren y gumno iedne | drewniane, odryny chrosciane.

Sam kapłan | umiejetny y przykładny. Metrykę, constitucją soborną, kwity od posseyey swey pra|sen|tował. Tak tez mirnicę y Połustawiec pokazał. |

Przytym w dispositiey swey ma kapliczkę | założenia S(więtego) Jerzego we wsi Niehniewiczach | będącą, do ktorej teraz tylko miejsce poświęcone, | na którym stoi. A przed tym była wloka y poddanych | cztery, ktore przez collatorow zebrane. Parafia cer|kwie Niehniewickiey: dwie wsi Niehniewicze, wieś Bora|cin, wieś Nowa, wieś Miłuszow, wieś Choroscica, Łyczyc|ce X(iaż)ne, wieś Owdzieiewiczze, Hnieszicze. W ktorej pa|rafiey dusz 1300. |

Царква ў в. Суляцічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Sulatycka. D(nia) 24 7bra. |

Wielebny w Bogu oyciec Alexander Kostrowski, pra|zbiter sulatycki trzymacerkiew założenia Świętej|Wielkiej Męczenniczki Barbary. Fundacyey wielmożnego|| [55 *adw.*] j(ego) m(iłosci) pana Stephana Frąckiewicza Radzymiń|skiego, starosty słonimskiego, chorążego nowogrodzkiego. | Fundusz iest, ale nieprzyznany. Do ktorej grontu oro|mego włok dwie.

Cerkiew drewniana, częścią zaczęta | restaurować przez w(ielebne)° oycza sulatyckiego. W ktorej | tak Wielki Ołtarz, iako y namiestne obrazy porządnie | ubrane z ołtarzami y roznymi votywami przyozdobione | według nizey wyrazonych skarbow. Na Wielkim Ołta|rze w puszcze srebrney z nakrywką Nasw(iętszy) Sakrament | rzymski, w agnuskę zaś sporym złocistym Nasw(iętszy) | Sakrament według gra|ckiego obrządku. Antymissow | dwa, podwizny y niepodwizny. Litonow trzy. Krzyż | srebrny, miejscami złocisty. Pacyfikał srebrny biały | w promień robiący z reliquią S(więtej) Barbary, w których | wagi grzywien trzy. Ewangeliey dwie pisanych. Na | jednej cztery tabliczki, a na drugiej iedna. Służebni|kow dwa, Trebnik ieden drukowany. Mirnica cynowa. | Kadzilnica srebrna iedna, waży grzywien trzy y lotow | dwa. Kadzilnica druga mosiężna. Lichtarzow mosiężnych | dwa, cynowych trzy. Kielichow dwa srebrnych złocis|tych z patynami, gwiazdami y łyżeczkami srebrno zło|cistymi, wazą grzywien pięć y lotow czternascie. | Kielich cynowy ieden. Dzwonkow ołtarzowych trzy. | Tuwaleń ołtarzowych rąbkowych y tkackich złote^m, | srebrem y roznym jedwabiem szytych wszytkich | dwadziestcia. Lisztw także złotem, srebrem y rozny^m | jedwabiem szytych sześć, a chustka iedna.

Srebra | według rejestru oyca protopopy y naszej wizyty: | w koronach wielkich y małych, tabliczkach wazy | grzywien trzydzieście iedna y łotow dziesięć. | Ampulek dwie srebrnych, wazą puliedenasta | łota. Obrączek od wienców trzy, dwie złociste, trzecia | biała. Agnuskow kryształowych w srebro oprawnych trzynastie || [56] y koral. Agnuskow krzyszałowych w róg oprawnych dziesięć. Item dwa w srebro złocisto oprawnych. Manela w złoto oprawna iedna koralowa. | Kwiatek robiony, na którym pereł siedmnastie. | Guzik szczyrołoty z diamentem jeden. Pereł | sznurow większych y mniejszych iedenastie. | Pereł przenizanych z czarnymi koralkami sznurow dwanastie. Piersieni szczyrołotych | dziesięć. Sztuczek szczyrołotych pięć. Wazą | czerwonych czternastie. Obrączka złota iedna. | Zauszniczki szockie mosiężne. Ubior kapłanski: | ryzy tabinku ceglatego wodniste, drugie ryzy | sztametową wiszniową, trzecie saiową. Patra|chilow bławatnych z poręczami dwoie. Wozdu|chow wielkich dwa, a małych cztery rozney | jedwabney materiey. Miseczka węglasta mołsieżna. Item paciorek bursztynowych dwoie, | trzecie kryształowe, a inne wszystkie pospolite proste. Koralki czerwone drobne z perełkami na obrazie Świętey Barbary. Alb dwie | z humerałami tkackich z korunkami. Xiegi: | Trafaloy wielki, Treod Cwietna, Testament, | Psalterz, Ochtaik, Jermołoy drukowany, Treod | Postna pisana. Chorągwi dwie porządných. | Dzwon ieden większy, drugi mały na dzwonnicy | za staraniem samego w(ielebnego) o(yca) przysposobione. | Deysus od roznych dobrodzieiow nadanemi obra|zami przyozdobiony. Plebania iako sama w | sobie iest z izbą białą, komorą, sienmi, piekarnią, swirnem, gumnami przez w(ielebnego) oyca Ko|strowskiego nabudowana. Parafia tey cerkwi: || [56 adw.] wsi Sulatycze, Niesutycze, Kurewi|cze, Basin, Niedaszewicze, Sieliszczepana chorążeg(o)°, | Worobiewiczze, Małe Siolo tegoz pana chorążego, Bral|niki, Horodeczna iedna, Moczczado pokazania sta|łych metryk, Klukowicze, Bardziaczy. Wszystkich | dusz w tey parafiey 900. |

Metryke krzstow, szlubow y constitucyą | synodową, listy, quity wszystkie pra|sento|wał. Sam kapłan pobożnego y przykład|nego żywota. Tylko trzeba aby do wystawie|nia przestronniey swey cerkwi starania pilne|go przyłożył. |

*Царква ў м. Уселяб Навагрудскага пав. і капліца ў в. Моруна
Ашмянскага пав.*

Miasteczko Wsielub. Cerkiew Wsielubska. | Dnia 14 oktobra. |

7. Wielebny w Bogu oyciec Leonci Oczapowski, | pra|zbiter, trzyma cerkiew założenia S(więtego)° Jana | Wsielubską. Fundacyey jasnie oswieconego | x(ię)cia j(ego) m(iłości) Radziwiła Janusza, hetmana w(ielkiego)° W(ielkiego)° | X(ięstw)° Litt(ewskiego)°. Funduszu na to niemasz y

nie było, kro|mia iednego listu xięciego na podanie cerkwi | y plebaniey.

Cerkiew drewniana, wielkiey po|prawy potrzebuie. W ktorey mało co obrazow | na mieyscu deisusa. Drzwi Carskie rznięte. | Ołtarze według możności porządnie | przybranę. | Na Wielkim Ołtarzu Naswieszty Sakramentt | w puszcze drewnianej malowanej w opatrności | stoi. Antymis podwizny j(ego) m(iło)sci Wsielubskiej | y Morynskiej cerkwi służący. Ewangelia | pisana we srebro y aksamit oprawna, Słu|zebnik drukowany. Krzyż drewniany. Liton tkacki || [57] ieden. Kielich cynowy z patyną | gwiazdą y łyżeczką. | Item kielich | przybyło srebrny | z patyno, gwiazdą | y łyżeczką¹²³. | Kadzilnica mosiężna staroswiecka. Mirnica cynowa. Trebnik | drukowany mały. Dzwonek ołtarzowy mały. Ryzy kitaykowe z potrachilem, porucze^m | y paskiem. Alb dwie tkackich bez hume|rała. Kazałismy aby się starał o n(ięgo). Tuwaleń | wszystkich sześć. Lichtarzow drewnianych | malowanych sześć. Chorągwi trzy. Dzwon | na dzwonnicy średni ieden. Insze xięgi do na|bożeństwa należące: Trafaloy, Treod Postna, | Połustaw pisane, Testament, Psal|terz drukowane, Jermołoy notowany. Gron|tu do tey cerkwi włok pułtrzeci, po wielkiey | części lasami zarosły. Niedawno przydany | poddany ieden. Na co wszystko funduszu niemasz. | Plebania: izba z komorą, sienmi, piekarnią, | druga izdebka czarna, swirebn ieden, gułmienko drewniane iedne, a insze gumna y chle|wy chrosciane. Kosztem y staraniem w(ielebnego)° o(yca) Oczolpowskiego nabudowana. Do tego placow dwa, ieden | w miasteczku samym, a na drugim plebania stoi. | Parafia tey cerkwi: miasteczko Wsielub, wsi Kry|wonohowo, Mokrzec, Naliboki, Kremuszowszczy|zna, Działomla, Bicewicze, Troscianka, Słoczwa, | Kaludycze, Krzywicze, Osoki, Berdowka, Zamoydz, | Hubicze, Mosciszczep. Wszystkich dusz 1000. |

Przytym trzyma cerkiew fundowana Narodzeⁿ(ia) | Nasw(ięszej) Panny Morynską. Na którą są listy x(ia)żat ich m(iłości). | Do niey włok 2 gruntu z sianozęciami. A parafia | do niey wieś Moryn. Dusz wszystkich 30. |

Sam kapłan przykładny y pobożnego żywota. | Constitucyey nie pokazał. || [57 adw.]

Царква ў в. Шчорсы і капліца ў в. Кальчычы Навагрудскага пав.

Wioska cerkiew Szczorsowska. D(nia) 25 7 bra. |

8. Przewielebny w Bogu oyciec Tymoteusz Hołubo|wicz, szczorsowski pra|zbiter, protopopa cyrynski, | trzyma cerkiew założenia S(więtego) W(ielkiego)° Męczenika Dymi|trza. Od ich m(iło)sciow p(anow) Chreptowiczow zdawną fundowaną. | Do ktorey cerkwi trzyma kaplicę

¹²³ Дапісана на палях іншым атрамантам.

założenia Nierukotworennalho Obraza przy dworze maiętnosci Kołczyc. Mieysce po|święcone do tey cerkwi Szczorsowskiey. Fundusz spolny | z funduszem cerkwi Sienieńskiey. W ktorey cerkwi porządek | taki:

Naprzod sama cerkiew drewniana, gontami z wierz|chu pobita, mieyscami wielkiey poprawy potrzebuie. W | samey cerkwi ochędostwo niepodley się według moznosci | y obrazami pięknymi y Canonom S(więtym) nieprzeciwnymi przy|ozdobione. Na Wielkim Ołtarzu cymborium piękne, obra|zami przyozdobione, w którym Przenas(więszy) Sakramentt | w puszcze srebrney stoi. Na Ołtarzu Wielkim tuwałeń | według constitucyey s potrzebę zostaie, na którym kielich srebrny biały z patyną, gwiazdą y łyżeczką. Krzyz sre|brny złocisty, weyszrodku drzewo, na którym perelek | trzy y kamuszkow dwa barwy czerwoney. Ewangelia oprawna w czarny aksamit, ustawem pisana, | na ktorey blacha srebrna złocista, y «Umęczenie Pańskie» srebrne złociste odlewane, po rogach czterech | ewangelistow srebrnych złocistych, na blachach odle|wane, serafinow cztery złociste, zaszczepki dwie | z wierzchołkami, w tyle puklow cztery srebrne zło|ciste. Ubiór kapłański: ryzy czarnego tabinu z o|kładką atlasu karmazynowego, do których patrachil | y porucze tey ze materiey, drugie ryzy adamasz|kowe wiszniowe z lisztwą karmazynową, do których | patrachil, porucze tey ze materiey, ryzy białe atlaso|we, okładka karmazynowa atlasowa, krzyz na nich | od czarnych ryz odiyty haftowany perłowy, do kto|rych patrachil y porucze tey ze materiey, ryzy czarne || [58] aksamitne samego w(ielebneg)° oycza Hołubowicza, alba iedna | z humerałem. Wozduch wielki do kielicha adamaszkowy | wiszniowy. Wozduch drugi wielki atlasu ładurowe(g)° | po rogach haftowany. Wozduch czarny na iedwabnicy | czarney wyszywany, podszyty kitayką. Wozduszki mniey|sze, na jedwabnicy ieden wyszywany adamaszkiem | wiszniowym podszyty. Wozduszek na atlasie karm|azynowym haftowany. Wozduszek czarny kitaykowy. | Antipendium około ołtarza malowane. Antipendiu^m | dwie na atlasie herbowe czarne. Obrus na ołtarzu. Tu|walnia wielka czerwonym jedwabiem szyta. Lisztwy, | chustki y tuwalenki wszystkie są wcale od oycza proto|popy podane. Xięgi drukowane y pisane wszystkie | według rejestru zostaie. Antimis na ołta|rze niepodwizny, drugi podwizny. Kadzilnica mo|sieżna. Lichtarzy mosiężne y drewniane malowane. | Dzwonek ołtarzowy. Mirnica cynowa. Dzwonow | na dzwonnicy trzy. To wszystko przy cerkwi iestt. | Dom kapłański po Moskwie iako sam w sobie iest przez | oycza Hołubowicza z gumnami, oborami nabudowany. | Do ktorey plebaniey grunta należące w roznych sza|chownicach. Naprzod Gura, na ktorey wysiewa się korcow | miary nowogrodzkiey czterdziesci(e), drugie pole, Wielkie | nazwane, na korcy dwanascie, trzecie pole Ułasowsz|czyzna na korcy siedm, czwarte pole Hliniszcze | na korcy dziesięć, piąte pole,

nazywaiące się Kali|noniki, pod Kołczycami na beczek dziesięć. Sianożęci | do tey cerkwi należące podług dawnych rejestrow, na|przod za Niemnem na Dobroczy pułosma morgi, na | Korotkiey morgow dwa, na Pniszczy morgow pu|czwartay, na Dołhey morgow pułtora, na Szałowicy | pułmorga, także za Niemnem na Swidnierze morg, | sianożęć || [58 *адв.*] osobliwa na Swidowie morg, sianożęć osobli|wa nazwana Borek morgow pułczwarta. Para|fia do tey cerkwi Szczorsowskiey zdawna nale|żaća: naprzod Szczorsy, Owstuchow, Bołodco, Ko|morowicze, Pohorze, Kołczyce. W ktorey parafiey dusz 323. | Listy stanowlenny y inwestitury na iego godnosc | widzielimy. Takze y quity od synodu pierwszego | je(g)o pasterskiey m(iło)sci roku 1674 az do roku 1680 | według osobliwego rejestru p(rae)sentował. Uskardzał się | przy tym ze pod cerkwią sadzawka na cmentarzu przez | panow collatorow wykopana y nienależnie tey zazy|waią ich m(iłosci) na cerkiewnym cmentarzu szczo|rowskim. | Poddanych do tey cerkwi nie więcej tylko cztery, a piąt|y dzwonnik, ktorzy po try dni w tydzień panszczyzny | robią. |

*Царква ў м. Карэлічы і капліцы ў в. Паланая і Палужжа
Навагрудскага нав.*

Miasteczko cerkiew Korelicka. D(nia) 27 7bra. |

9. Wielebny w Bogu oyciec Alex(an)der Pławski, pra^ęzbil|ter korelicki, trzyma cerkiew założenia Narodzenia | Naswie(t)szey Panny Korelicką.

Sama cerkiew drewnia|na, iuz stara, nowo pobita. Cmętarz wszytek ogrodzony. | Fundowana od jasnie oswieconych x(ia)zatt ich m(iło)sciow | panow Radziwiłłow. W ktorey wszelki nalezlismy po|rządek. A osobliwie Przenas(więszy) Sakrament w puszcze cy|nowey z nakrywką w wielkim poszanowaniu zostaie. | Ołtarz wszytek tuwalniami, chustkami należycie przy|brany, na którym kielich srebrny biały z patyną, gwiazdą y łyżeczką. Krzyz spory srebrny rysowany. | Ewangelia we srebro oprawna. Antymissow dwa pod|wiznych. Obraz Naswiętszey Panny cudowny, od do|brodzieiow rozne mi wotywami nadany, na którym | naprzod korona iedna spora srebrna, druga mnieysza. || [59] Na Panu Jezusie pułmiesięcy dwa y gwiazdeczki | dwie, różyczka złota z rubinkiem, tablic srebrnych | wielkich y mnieyszych wszystkich czterdziecie pięć. | Przybyło 2 ta|bliczki. | Połmiesięcy 3 przy|były. | Piersciękow 3 | przybyły. | Nos przybył y k(rzy)|zyk¹²⁴. | Z obrazkiem zyrowickim krzyzykow srebrnych 4, | agnuskow we srebro oprawnych dwa, obrączek sre|brno złocistych 6, srebrnych zaś dwie, pierscionkow | srebrnych 16, decymka srebrna z bursztynem, sznu|row 3 z perłami y koralami

¹²⁴ Дапісана на палях іншым атрамантам.

przenizane, sznurek pe|rel małych ieden, manelki bursztynowę y sznurek | bursztynowy, panaheyka moskiewska we srebro zło|cisto oprawna. Lampa niewielka srebrna z łancusz|kami przed Naswiętszą Panną. Tuwaleń rożnych jed|wabiem y chustek rąbkowych tkackich szytych | 15. Do tegoz obrazu zaponka kitayki niebieskiej, | na wierzchu dwa szmaty fryzli iedwabney karmazy|nowey sporey. Druga zaponka pomarańczowa spora | dawna. Trzecia zaponka na obrazie S(więteg)° Piotra kitay|ki białey. | *Jedwabnicy na | zaponku przybył(o)*¹²⁵. Apparata tey cerkwie: ryży lamowę | zielonę niebogate z okładką białą, potrachilem y | poruczem. Ryży adamaszkowe wzorzyste wi|szniowę, okładka aksamitu ryzego z potrachilem | tylko. Trzecie ryży adamaszkowe na polu czarny^m | kwiaty zielone z potrachilem czerwonym iuz stare. | Czwarte buracikowe z potrachilem y poruczem. | Piąte załobne harusowe z potrachilem y porucze^m. | *Chorağiwi dwie | przybyli atła|sowe*¹²⁶. | Alb dwie. Litonow 3. Sukno czarne pogrzebowe. | Chorağiwi 6. Wozduchow wielkich y małych 9. | Xięgi ołtarzowe: Słuzebnik, Trebnik, Testament | Ruski, Testament Polski, Treod Postna y Cwie|tna, Ochta. Te są xięgi za staraniem nieboszczyka || [59 adw.] xiędza Pławskiego przysposobione. | W cerkwi obrazow dosć y kanonom S(więtych) Oycow¹²⁷ nie są | przeciwne. Dzwonow 4. Ołtarzowych 2. Ampułki | cynowe z miseczką. Kadzilnica mosiężna. Mirnica | cynowa. Metryka krzstow y szlubow porządna. | Constitucya soborna porządna y list na tą cerkiew | pra°sentował. Gronta do tey cerkwie należące: plac, | na ktorey plebania nabudowana, włoka oroma iedna | w (i)ednie(y) ręce. Item ma podlesni przydanego grontu | morgow trzy z naddatkiem sianozęci morgow dwa | do włoki przydaney sianozęci, która odłogiem dla | lasu leży, ma morgow dwa. Tenze w(ielebny) o(yciec) z di|sposiciey swojey trzy kaplice.

Iedna w Połonney | tego z x(ię)cia j(ego) m(iłosci) fundacyey którą łączona.

Druga | kaplica w Połuzu od ich m(iłosci) o(ycow) jezuitow posta|wiona. Grontu zadnego niemasz.

Kaplica j(ego) m(iłosci) | pana Januchnowicza. W tey rożni odprawuią, bo fun|duszu zadnego niemasz.

Parafia cerkwi Korelickiey: | miasteczko Korelicze, wsi Zapole, Połonna, Fiedo|row, Przecieniewicz, Połuże, Rutkiewicz, Rowo|sze. Wszystkie dusz 777. |

Sam kapłan wdowiec przykładnego y pobożne(g)° | pozycia. Na te

¹²⁵ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹²⁶ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹²⁷ У гэсце памылкова *Оусот*.

kaplicę zadnego pisma pasterskie(g)° | niema krom cerkwi Korelickiey. Kwity wszyt|kie pra°sentował y skarg zadnych na niego | nie było. Plebania nabudowana: izba biała | porządna y swietelka bokowa, sień y piekar|nia, swirnow dwa, gumno drewniane, o|dryn dwie chroscianych. || [60]

Царква ў в. Беразавец і капліца ў в. Крынкі Навагрудскага пав.

Wioska cerkiew Berezowiecka. D(nia) 28 7bra. |

10. Wielebny w Bogu oyciec Jan Wołosowicz, pra°zbiter berezowecki, trzyma cerkiew założenia | Przenaswiętszey Trojcy y Świętey Męcennicy | Paraskowiey Berezowecką fundacyi ich m(ił)osciow | panow Kmitow, a teraz jaśnie oświeconego x(ię)cia | j(ego) m(ił)osci Michała Radziwiła, podkanclerzego W(ielkieg)° X(ięstwa) L(itewskiego)°. |

Sama cerkiew drewniana nowo za staraniem oycy | Wołosowicza pobita, przy ktorey babiniec. Cmen|tarz nieogrodzony. Na cmentarzu dzwonnica, na | ktorey dzwonow niewielkich trzy. W samey cerkwi ozdoba obrazu y ołtarza należyta z deysusem na | ołtarzu porządnie przybrany. Przenaswiętszy Sa|krament w cymborium w puszcze srebrney we szrod|ku złocistej z wierzchem y krzyżykiem srebrny^m. | Antymis podwizny terazniejszego pasterza. Ewan|gelia ustawem pisana w czarney oprawie, na kto|rey tablica srebrna rysowana. Kielich srebrny | z patyną, gwiazdą y łyżeczką mieyscami złoci się. | Krzyż drewniany. Słuzebnik na ołtarzu. Ołtarz | w tuwalnie przybrany. Kadzilnica mosiężna. Na | obrazie Naswiętszey Panny namiesnym votiwy: | korona srebrna iedna większa, a druga na Panie | Jezusie mnieysza, pułmiesiącow dwa mnieyszych, | a trzeci większy srebrne, sceptru^m srebrne, tabli|czek małych y większych 7, zauszniczki dwie | diamentowę czeskę, szostakow 12, agnusek | kryształowy, zaponka kitayki pomarańczowey. | Ubior kapłański: stycharow tkackich 2, ryz | pułatłasowę błękitne pstre z potrachilem, poru|czem tey ze materyey, drugie ryży nowe nadane || [60 adw.] atlasu czarnego z okładką złotogło|wową białą. Ryży trzecie buratowe stare, po|trachil stary z poruczem zielonym, pas kapłań|ski, wozduch stary czerwony, wozduch wisnio|wy w kwiaty atłasowe, wozduch na atlasie ro|sołkowym w kwiaty szyte, pokrowcy dwa atła|skowe białe. Tuwaleń na wszystkich ołtarzach, | także chustek rąbkowych jedenascie. | *Item tuwalen | przybyły* 3¹²⁸. | Chorağiwi | dwie zielonych, a iedna czerwona. Lichtarzow | mosiężnych trzy. Ampułka cynowa iedna. | Dzwonek ołtarzowy mały. | *Item przybył dzwonek* 1¹²⁹. | Xięgi cerkiewne: O|chta. ykow dwa starych, Minia Obszcza drukowana,

¹²⁸ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹²⁹ Дапісана на палях іншым атрамантам.

| Apostoł drukowany, Trebnik samego oyca, | Trafałoy pisany tegoz oyca. Dom kapłanski: | izba biała z komorą, sień y piekarnia, swiren | ieden, gumno iedne drewniane, także chle|wy y odryny za staraniem w(ielebnego) oyca wysta|wione. Gronta tej cerkwie włok oromych | z sianozęciami dwie, trzecia na poddanych, | na ktorey włoce dwóch poddanych siedzi | własnych wieczystych w(ielebnego) oycy Wołosowicza | y pani małżonki iego w pasagu wzięte, na | kturych i prawo swoje pra^sentował. |

Pre datt osobiłwie trzyma ten ze w(ielebny) oyciec | założenia Naswiętszey Panny we wsi Kryn|kach. Fundacyey wielmożney j(ey) m(iłości) pa|niy Izabelli Lackiey Chodkiewiczowej, | starosciny mozyrskiej, na ktorey obiedwie | cerkwie są fundacyi przy wielebnym oycu || [61] berezowieckim. Do Krynskiej cer|kwie tylko włoka iedna, a zadnego ochę|dostwa niema, bo przydana do cerkwie | Berezowieckiej.

Parafia do cerkwie | Berezowieckiej: wieś Berozowiec, wieś | Słoboda, wieć Krynki, wieś Niekraszy, | wieś Boiary, w ktorey wszystkich dusz 324. |

List stanowlenny z pra^sentem y stano|wleniem na tez cerkiew. Kwity soborne, | mirne, kuniczne, constitucye, mirnicę porządnie pokazał | y ze wszystkim się usprawiedliwił. Skarg¹³⁰ | zadnych na wielebnego oyca nie było. Sam kapłan przystoynego y przykładnego pozycia. |

Царква ў м. Турэц і капліца ў м. Ярэмчы Навагрудскага нав.

Miasteczko cerkiew Turzecka. D(nia) 29 7bra. |

11. Wielebny w Bogu oyciec Theodor Marci|niewski, pra^szbiter turzecki, trzyma | cerkiew założenia Pokrowy Nasw(iętszey) Panny | Turzecką, drewnianą, wielką, niedaleko | ode dworu stojącą. Ktora nowo pokryta. | Fundacyey wielmożnych ich m(iłościow) | Chodkiewiczow, przy ktorey babiniec | z dzwonnica, na którą dzwonow 4 | y zelazne klepadło. Wewnątrz przy¹³¹ cerkwie | ołtarz według moznosci przybrany, | na którym cymborium snickerskiej roboty złociste. || [61 adw.] Naswiętszy Sakrament w puszc|cynowej w nalezytey opatrznosci zostaie. | Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y lyzeczka | srebrnymi. Ewangelia drukowana w zielo|nym aksamicie, na ktorey figura Męki | Pańskiej odlewana z Naswiętszą Panną | y Świętym Janem złocistą. Tamze anioł|kow trzy srebrnych odlewanych złocistych. | Ewangelista ieden na rogu srebrny. Klawzu|ry mosiężne. Wierzchołki srebrne. Krzyz cy|nowy. Służebnik drukowany. Kadzilni|ca mosiężna. Antymisow dwa, niepodwi|zny i podwizny. Tuwaleń koło wszyt|kich ołtarzow 10. | Item

¹³⁰ У тэксце памылкова *skagr*.

¹³¹ У тэксце памылкова *тры*.

tuwaleń | przybyło 5¹³². | Chustek tkackich | y rąbkowych 8. Litonow 2. Wotiwy na | obrazach na Naswiętszey Pannie koron 2 | Koron 3 przybyły¹³³ | srebrnych złocistych. Tabliczek wielka | iedna, a dwie małych. | Tabliczek przyby|ło 5.¹³⁴ | Krzyzyk mały | srebrny. | Krzyzykow 6 przy(by)ło¹³⁵. | Na Salwatorze korona duza. | Item korona srebrna duza y tabliczek | trzy. Krzyzykow małych 4. Blach trzy | nakształt pułmiesiāca, to wszystko srebrne. | Korale czerwone z perłami drobnymi. Łancu|szek mały y pierścien srebrny. Appa|rat: ryzy troie rozney materiey, a po|trachil y porucze iedne, stychar tkacki ieden. Wozduch ieden jedwabny y małych dwa. || [62] Deysus porządy. Lampa zesciana. Lich|tarzow ołtarzowych mosiężnych pięć, | a cynowych dwa, nowy mosiężny zawiesi|sty. Antipendium jedwabnych starych | trzy. Chorągwi sześć rozney materiey | harusowej. | Zaponek przy(by)ło | 2 harusowych, | trzecia kitayczana. 3 płotnianych | antipendium przy|były y harusowa | jedna. Agnusek cyno|wy, do ktorych¹³⁶ (...) ¹³⁷. | Xięgi: Apostoł drukowany, | Ochta y pisany, także y Trafałoy, Ewangelia y Ustaw. Dzwonek ołtarzowy ieden. | Połustawiec y Trebnik drukowany sa|meo oyca. Grontu tej cerkwi 2 | y morgow 25. Sadziły z sianozęciami | tylko. Dom kapłański: izba z komorą | biała, sien, piekarnia, y piwnica, swiren, staynia, gumno z osiecią, browar z łaźnią, | odryna drewniane, przy tym chlewy y o|dryny chrosciane. Przy cerkwi szkoła, | do ktorey gruntu prętow siedm. Szpital | z sienmi. Parafia tej cerkwie: miasteczko | Turzec, wsi Zaborze, Kaczany, Bykowice, | Repiowo, Wioletowo, Burnisowo, Wieś | Nowa, Pohorełka, Laski, miasteczko Jelromicze.

W którym cerkiew założenia | Wniebowstąpienia Panskiego drewniana. | Nowo erigowana z babincem. W ktorey | obraz Salwatora na drzewie y płotnianych | kilka. Chorągwi cztery. Antipendium | kitayki zieloney nowo nadane. Ta cerkiew | tej ze fundacyey y do cerkwi Turzeckiej | zdawna należyć. Przy tym wsi: Obryna, || [62 adw.] druga Obryna, Dołhinow, Bołczycy, | Skoryczy, Zarzecze, Małosiely, Czudzi|nowcy, maiętnosci Usza z przywłokami | j(ego) m(iłości) pana Frackiewiczza, Osznary, Cierebostyn, | Troszczycy. W ktorey parafiey dymow | 436, a dusz wszystkie suma 1600. |

Listy stanowlenne na te cerkwie należące, | mirnicę porządną, metrykę krzstow y | szlubow, constitucye soborową, połu|stawiec pra^sentował y na wszystkie pun|kta wisity generalney usprawiedliwił. | Sam kapłan pożycz

¹³² Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹³³ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹³⁴ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹³⁵ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹³⁶ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹³⁷ Фрагмент страчаны.

przykładnego, tylko | trzeba zeby się poprawił w pilności oko|łto ochędostwa
cerkiewnego. Protestacyą | ma uczynić o fundusz. |

Царква ў м. Валеўка Навагрудскага нав.

Miasteczko cerkiew Walowska. Dnia | 1 m(ie)s(ia)ca oktobra. |

12. Wielebny w Bogu oyciec Tymothe|us Lewonowicz trzyma cerkiew
| (fundacyi) ich m(iło)sciow panow *Zieniewiczow*¹³⁸. | Kturych się fundusz
przy j(ego) m(iło)sciu oy|cu, pisarzu capituly Nowogrodzkiej, | zostaie. W
ten sens:

«Ja, Krystyna | Masalska Janowa Zieniewiczowa, | zeznam tym
moim listem, | iz w roku terazniejszym, || [63] tysiąc szesćset dwudziestym,
| chcąc aby się chwała Boża mnożyła, | w maiętnosci mey Miraczyczach |
y w miasteczku mym Walowce, gdzie | cerkiew dawna iest, postąpiłam y
na|dałam ze dworu moiego dać beczek | cztery zyta, jęczmienia dwie beczki,
| tatarki bęczkę, kop cztery litewskich | na wino, a z mieszczan y poddanych
| moich wybrawszy urzędnik moy mira|tycki y po nim zawsze będący, osm |
beczek zyta na kazdy rok. Takze | (z) dworu, iako y z mieszczan, y poddanych
moich, zawsze swieszczennikowi | Alexandrowi Alexandrowiczowi, | y
po nim zawsze na tym mieyscu w Wa|lowce będącemu, dawać. Zaś na to
fun|dusz y wiecznemi czasy nadaie pu|łtory włoki gruntu wymierzonego
y | ograniczonego. Mianowicie Bielow|szczyna. Tak tez pozwoliłam z
poddanych moich, aby kozdy z nich y ze w|szytkiey maiętnosci, z kozdey
włoki po | iednemu oycowi swieszczennikowi za|robił dzień ieden w rok, na
co by iedne(go) | poddanego mego swieszczennik obracał. | Co y potomkowie
moi wiecznymi cza|sy dotrzymać maią. Dat w Miraty|czach d(nia) 20 juliy
Anno 1620. Podpis || [63 adz.] ręki tymi słowy: Krystyna Ma|salska Janowa
Zieniewiczowa, ręką swą».

Cerkiew Walewska na gorze stoi. Drewniana, | bardzo mała y niepoczesna.
W niey ołtarz we|dług przemożenia tuwaleńkami przybra|ny. Na którym
Naswiętszy Sakrament w trulpię głowie srebrney złocistej samego oy|ca
Lewonowicza. Antymis podwizny. | Ewangelia, Testament, Słuzebnik, Trebnik
| y Połustawiec, są te xięgi, ale wszystkie | oyca Lewonowicza. Obrazkow
tylko dwa pło|tnianych, a wszystko papierowę. Kadzil|nica mosiężna. Kielich
cynowy, patyna, | gwiazda y łyeczka srebrne. Lichtarze | dwa cynowe. Ubiór
kapłanski: ryży | złotogłowowe powiadaia bydz zastawne | z potrachilem
starym y poruczami, alba | tkacka. Tuwaleń trzy. Chustka iedna rąb|kowa.
Antypendium czarne aksamitne. | Wozduchow wielkich dwa bławatney |

¹³⁸ Дапісаныя літары *eu*, так што атрымалася *Zieniewiczowej*, г.зн. жонкі Зяновіча.

materiey. Wozduszkow dwa małych. | Litonow dwa. Chorągwi dwie czerwone
| harusowe. Dzwonow dwa: wielki y mały | dzwonek ołtarzowy. Plebania tey
cerkwi: | izba biała z komorą y sień staraniem | samego wielebnego oyca
Lewonowicza | wystawiona, piekarnia dawna, gumno | y odryny z chlewami
chrościane. Grontu oromego || [64] w osobliwych granicach | włok pułtory.
W wiosce Wierzbnowie podda|nych dwóch na iedney włoce. Z tych ieden |
odumarł, tylko wdowa y dzieci zostaiąc. | Parafia: miasteczko Walewka, wsi
Radoho|szcza, Nieznanowo, Wierbnowo, Tuliczowo, | Hanczary, Kotłowo,
Rudniki, Moszewicze, | Baranowicze, Miratycze, Solaniki, Jatwicz, | Zublow.
W niey dusz wszystkich 240. |

Sam kapłan godny, przykładny y pobożny, | godzien lepszego mieysca.
Mirnica y | metryka krzstow y szlubow porządna, | y constitucya soborna,
listy stanowlenne | y podawcze z kwitami sobornemi y inne|mi wszystkie
pra|sentował. |

Царква ў м. Пачапава і капліца ў маёнт. Мір Навагрудскага нав.

Miasteczko cerkiew Poczopo|ska. D(nia) 2 8bra. |

13. Wielebny w Bogu oyciec Hryhory Poprow|ski, pra|zbiter poczapowski,
trzyma cerkiew | Poczapowską założenia Świętego Mikołaja. | Fundacyey ich
m(iło)scio| panow Poczopowskich | y panow Korsakow. Na którą fundusz u
j(ego) m(iłosci) | pana Korsaka, sędziego ziemskiego nowo|grodzkiego ma
bydz. Na to koniecznie oy|ciec poczapowski ma uczynić proces.

Cer|kiew z babincem nowozbudowana. W kto|rey wszelki znalezlismy
porządek. Ołtarze || [64 adz.] nalezycie przybrane. Na *Wielkim*¹³⁹ | Ołtarzu Naswiętszy
Sakrament w puszcze | srebrney, cynowym kielichu. Drugi kielich cy|nowy z patyną,
gwiazdą y łyeczka srebrną. | *W tey cerkwi Poczapowskiey kielich s patyno srebrny
złocisty przybył y ryzy teryanelowe rozowe przybyli. Korporalów 2 | rąbkowych y
alba jedna s korunkami tkacka. D(nia) 10 juliy 1684*¹⁴⁰. | Ewangelia pisana w aksamit
y srebro opraw|na. Krzyż drewniany. Antymis podwizny. | Słuzebnik drukowany.
Lichtarzow cynowych | cztery, mosiężnych 4, blaszanych dwa. Appa|rat: ryzy
atłasowe papaie, ryzy buraci|kowe na polu czerwonym y drugie takie z. Ryzy | czarne
swistowe z potrachilem y poruczami. | *Ytem czwarte | ryzy przybyli | tabinowe, pas
| zielony*¹⁴¹. | Item porucze czarne adamaszkowe z kolan|mi srebrnemi. Stycharow
dwa tkackich z ko|runkami y humerałami. Komz 2 tkackich. | *Ytem komz dw|o|ie
przybyło*¹⁴². | Antypendium roznoego coloru bła|watnych 5. Wozduchow wielkich y

¹³⁹ Утэксце памылкова *Wielkim*

¹⁴⁰ Дапісана на палях іншым атрамантам

¹⁴¹ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹⁴² Дапісана на палях іншым атрамантам.

małych | jedwabnych materyey 4. Tuwalen wszystkich | roznym jedwabiem, srebrem y złotem szytych 23. | *Tuwalen | przybyło 4. | Chorągwi dwie. Praporcow 4. | Świec dwie | brackich*¹⁴³. | Votiw y na obrazie Naswiętszey Pan|ny: szmat łańcuszka srebrnozłocistego, | kolcow srebrnych siedm, krzyżyk srebrny | moskiewski, koralikow czarnych z perełkami przenezanych dwoie. | *Tabliczek 2 | (na) Nas(więtszey) Pan(nie). Na S(więtym) Mikołaiu | jedna*¹⁴⁴. | Kadzilnicy niemasz. | Reliquiarze 2. Obrazek Nasw(ięt)ey Panny | mały na Wielkim Ołtarzu, na którym ma|łuchne dwie koronki srebrne. Xięgi: Apo|stoł drukowany, Treody 2, Postna y Kwie|tna pisane, Trofałoy wielki drukowany, || [65] Trebnik drukowany, Psalterz drukowana, | Jermołoyczyk drukowany, Ustaw pisany, Akafist Na Wszytką Niedzielą drukowany, Testa|ment Wuykowski y Postyłka drukowane. Dzwon | jeden na dzwonnicy, a drugi stłuczony. Dzwon|kow 2 ołtarzowych. Grontu do tey cerkwie oro|meo w rozných szachownicach włok dwie. | Poddany ieden, a przed tym było dwoch. Grontu | pod nimi pułwłoki, sianozęci morgow 4 | między miasteczkiem Poczopowem y | dworem j(ego) m(iłosci) pana Żaby, do S(więtę) Mikołai | tey ze cerkwie należy. Gront wszytek | nazywaiący się Siedziba Kapłańska mo|że bydz placow 4. Plebania: izba biała | z komorą, piekarnią z sieńmi, tak ze gułmno iedne y piekareńka nowa. Przez w(ielebne)g^o | oycza wszystko wystawiono y nabudowane. |

Listy stanowlenne y odpustne, hramoty, | quity synodowę, mirnę, kuniczne, consti|tucyine, metrykę krzstow y szlubow, consti|tucye p(rae)sentował y na wszystkie punkta | wisity jeneralney usprawiedliwił się. Sam | kapłan wdowiec pozycia swiätobliwego, | przykła|dne(g)^o y pobożnego.

Ten ze oyciec | ziezda do kapliczki S(więtę)g^o Jerzego w maię|tnosci w(ielebnych) o(ycow) jezuitow w Mirze będącey. | Do ktorey przed tym niemało należało gron|tow, a teraz zabrane są przez tych ze o(ycow) jezuitow. || [65 adw.] Parafia cerkwie poczapowskiej: | miasteczko Poczapow, wsi Sworotwa, Haybty, | Sienna Dolina, Kozłowicze, Sorgowicze, Hoły|nia, Buniewicz, Jałucowicze, Hoylewicze, Zadzierz, Burniewicz, Kudowicze y Konce|wicze. W ktorey parafiey wszytkich dusz 287. |

Царква ў в. Жалезніца Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Zeleznicka. D(nia) 3 8bra. |

14. Wielebny w Bogu oyciec Samuel Dołmacki, | pra^ezbiter, trzyma cerkiew Zeleznicką Pokrowy | Naswiętszey Panny. Fundacyey wielmożnych | ich m(ił)osciow panow Szemetow. Fundusz zostaie | u j(ego) m(iłosci) pana wojewody trockiego, o co się ma upo|minać pilno w(ielebny) oyciec

¹⁴³ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹⁴⁴ Дапісана на палях іншым атрамантам.

Dołmacki.

Sama cer|kiew drewniana. Po części wielkiey potrzebuie | poprawy. Wewna|trz deysus obrazem ozdo|biony y ołtarz należycie przybrany. Na Wiel|kim Ołtarzu Przenasw(iętszy) Sakrament wielebne(g)^o | oycza Dołmackiego samego w cynowy^m kielichu, | w ktorey Naswiętszy Sakramentt w wielkim | poszanowaniu zostaie. Kielich srebrny wew|na|trz złocisty z patyną, gwiazdą y łyżeczką. | Ewangelia w aksamicie, srebrem oprawna. | Krzyż drewniany. Lichtarzow para mosięż|nych. Kadzilnica mosiężna. Antymis nie|podwizny. Służebnik drukowany. Lito|now trzy na trzech obrazach. Tuwa|leń je|denascie y obrusow trzy. Ubior kapłań|ski: ryz dwoie bławatney materiey z | potrachilami y poruczami, alba iedna. Wozduchow || [66] (wielkich) y małych ośm. Pas niciany. Humerał | ieden. Dzwonek ołtarzowy ieden. Cho|rągwi dwie. Krzyż wielki pogrzebny. Xięgi: drukowany Trafałoy, Ochta|yk drukowa|ny, Trebnik drukowany, Połustaw wileń|skiego druku stary. Dzwon na dzwonnicy | szredni. Mirnica.

Metryka krzstow y szlu|bow, constitucya soborna porządna, list | na cerkiew Zel(e)znicką, kwity kuniczne, | mirne, contrybutione y soborne pra^esento|wał. Sam kapłan przykła|dny y poboż|nie żyie. Parafia do tey cerkwi: wsi Zel|leznica, Mordzicz, Kormiłowcy, Mosz|towlanie, Krutowcy, Budziłowcy, Girmon|towcy, Kropaczy, Ogrodniki, Sokołowiczy, | Pietruszki, Durniewicz. W ktorey dusz 1000. |

Grontu oromego włok sześć z sianozęcia|mi z y przydanym klinem. Poddanych trzy. |

Царква ў м. Дварэц Навагрудскага нав.

1681¹⁴⁵. Miasteczko cerkiew Dworzecka. D(nia) 8 8bra. |

15. Wielebny w Bogu oyciec Antoni Sawicz | trzyma cerkiew Dworzecką założenia Wiel|kiey Męczenicy Paraskowiey. Fundacyey | ich m(ił)osciow panow Zawiszow. Fundusz pod | czas Moskiewszczyzny zginoł. Na to | wiele(bny) oyciec ma uczynić proces.

Cerkiew | w samym Dworcu drewniana. Wielkiey naprawy potrzebuie, w ktorey | deysusu niemasz, tylko obrazow płotnianych || [66 adw.] y obraz Naswiętszey Panny cudowny mały we srebro | wszytek oprawiony y złocistych koronek dwie. Na tym | ze obrazie tabliczek srebrnych trzy, a dwie | srebrne agnuseczki. Ołtarz według możności | przybrany. Na którym tuwalen wszystkich | cztery. Na ołtarzu w puszcze cynowej z nakryw|ką stoi Naswiętszy Sakrament w należytey opa|trznosci. Kielich

¹⁴⁵ Дапісана на палях іншым атрамантам.

cynowy, patyna, gwiazda y łyżeczka srebrna. Krzyż srebrny za staraniem same(g)° | oyca sprawiony. Ewangelia nieoprawna drukowana, Służebnik, Trebnik drukowane oyca Sawicza. Antymis nowy samego je(g)° m(iło)sci terazniejsze(g)° | podwizny. Litonow tkackich dwa. Kadzilnica mośięzna. Wozduchow dwa wielkich, a dwa mniej|szych bławatnych. Lichtarzow mosiężnych dwa. Ryz | dwoie aksamitne czerwone. Stycharow 2 tkac|kich y humerał z paskiem. Mirnica cynowa. | Dzwon ieden większy, a małych 3. Chorągwie 2. | Metryka krzstow y szlubow, constitucya sobor|na porządna, listy stanowlenny y odpustny, takze | kwity sobornę, contribucyinę, mirnę y kunicz|nę pra'sentował y na wszystkie punkta wisi|tacyinę usprawiedliwił się. Gronty do tej cer|kwie należące: w miasteczku samym plac ieden | około cmentarza, na którym izb trzy. Poddanych | dwa, a jurydyczanin ieden. Osobliwie pleba|nia na gorze za miastem wielkiej restawra|cyey potrzebuie. Zrąb izby biały stary, | piekarnia z komorą y z sienmi, swirenek mały, || [67] łaźnia y odryn z chlewami chroscianych 4. | Gronta oromego włok dwanasce z zarosłami | y sianozęciami. Parafia tej cerkwie: miastecz|ko same Dworzec, wsi Siemienowcy, Rybo|łowce, Staryna, Mułary, Połonka, Zwierki, | Jakuszy, Obielkowcy, Iwież. Dusz wszystkich 500. |

Sam kapłan pożycia przykładnego, tylko ma | się na cerkiewnym porządku poprawić y | ochędostwie. |

Царква ў в. Марозавічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Morozowicka¹⁴⁶. D(nia) 6 8 bra. |

16. Wielebny w Bogu oyciec Jan Wołczy|nowicz, pra'zbiter, trzyma cerkiew Moro|zowicka założenia Zesłania S(więteg)° Ducha. | Fundacyey j(ego) m(iłości) pana Jana Bazylego Łopuskie(g)°. | Fundusz zginął. Koniecznie protestacyą ma | uczynić o zginienie onego wielebny oyciec Woł|czynowicz.

Cerkiew sama drewniana, nie|dawno wystawiona za staraniem tego w(ielebneg)° o(yca). | W ktorej deysus y obrazy na swoich miey|scach stoia nie przeciwno canonom O(ycom) S(więtych). | Ołtarz według możności przybrany. Na kto|rym Naswiętszy Sakrament w kielichu | cynowym z nakrywką w należytey obser|wancyey. Drugi kielich cynowy z patyną, | łyżeczką srebrną, a gwiazda cynowa. | Krzyż blaszką srebrną powleczoney. Lichtarzow para || [67 adę.] mosiężnych. Ewangelia, Służebnik, Apo|stoł, Trebnik y Połustawiec drukowaną same(g)° | oyca. Antymis podwizny. Liton rąbkowy. Ka|dzilnica mosiężna. Mirnica cynowa. Ryz dwoie. | Iedne

¹⁴⁶ У гэцце памылкова *Morozowicka*.

muchaierowe, drugie buratowe z poru|czem iednym. Wozduch wielki ieden, a małych | dwa. Alba z humerałem iedna. Chorągwi dwie. | Tuwaleń szytych roznym jedwabiem cztery. | Dzwon ieden staraniem w(ielebneg)° oyca przysposobiony | niewielki, ołtarzowy dzwonek malenki. Plebania: | izba z komorą, z sienmi y piekarnią czarną. Item | piekarnia, gumna dwie, odryny y chlewy drev|niane kosztem y pracą w(ielebneg)° oyca Wołczanowicza | y plebania ogrodzona tymem wystawione. Gron|tu do tej cerkwi zdawna fundowanego włok dwie | w roznym szachownicach, a teraz nowo przydanych | włok dwie do łaski collatorskiey, ale na to wszystko | funduszu niemasz. Parafia tej cerkwie: wsi | Morozowicze, Ponikarty, Osowo, Draczyłowo, Mu|kiewicze, Siemkowo, Mogilnica, Stomy, Kamionka, | Sadowniki, Koszelow, Łopuszna, Korydce, Nowo|siołki, Chrulczyce, Dubotowki, Cyki, Lezeyki | do Nowo Jelniey należą y Pulsaty, Sieliwonki | stare y nowe. W ktorej parafiey wszystkich dusz 1000. |

Sam kapłan przykładny y przystoynego pozy|cia. Listy, kwity, metrykę, constitucyę wszystko | porządnie pra'sentował y na punkta wisi|tacyine usprawiedliwił się. || [68]

Царква ў в. Ахонава Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Ochonowska. D(nia) 8 8 bra. |

17. Wielebny w Bogu oyciec Alexander Wołczek, | pra'zbiter, trzyma cerkiew założenia Mikołaja S(więtego) | Ochonowską. Fundacyey jasnie wielmoz(nego) j(ego) m(iłości) pana | Leona Sapiehi, woiewody wilenskiego. Fundusz | w Moskiewszczyźnie zgorzał. Protestacyey na to nie|masz, koniecznie kazalismy uczynić o zginienie one(g)° | oycu Wołczku.

Cerkiew sama drewniana, pilno | nakrycia potrzebuie. W ktorej ołtarz mizernie przy|brany. Naswiętszy Sakrament w puszcze cynowej zo|staie z nakrywką. Antymis podwizny S(więty) Pam(ięci) x(ię) dza| Kołedy. Kielich ze wszystkim cynowy. Liton rąbkowy. | Wozduch wielki ieden, małych dwa jedwabniey materiey. | Ewangelia pisana stara, Służebnik, Trebnik, Apo|stoł, Psalterz, Połustawiec drukowaną starą, wiele | za niedbalstwem oyca Wołczka poszarpane y nie|oprawne. Przykazalismy koniecznie po opravować. | Kadzilnica stara mosiężna. Krzyż drewniany. Mir|nica cynowa. Lichtarze drewniane malowane z swieca|mi. Ryzy buracikowę z poruczem y potrachilem. | Alba z humerałem iedna z paskiem. Puszciczka | dla Naswiętszego Sakramenta contryfałowa | malowana. Dzwonkow ołtarzowych małych dwa, | a dużych dwa na dzwonnicy. Tuwaleniek 4, | a chustka iedna. Obrazow kilka na płotnie, | a reszta papierowych ochędostwa nie maia. Sol|borową constitucyą pra'sentował, tylko iedną, || [68 adę.] metryki krztow y szlubow niema. Plebania

barzo | błaha y coraz opadywa przez nieczułość oyca Wołczka. W ktorey tylko izdebka biała z sionkami y kołmorka, piekarnia z sionkami, y swironkow dwa, y gułmienek dwie starych drewnianych. Listy y kwity | wszystkie widzieliśmy. Do tej cerkwi grontu włok | cztery y poddanych dwa, a dwóch odeszło y w tej ze | parafiey mieszkają przez niedbałość oyca Wołczka | nie są od(z)yskane. Ptzykazalismy onemu pilno, aby | pozyskał onych.

Sam kapłan Sakramentow S(więtych), | materiy y formy nie umię, Mszy Świętej należy|cie nie umię odprawić, y uczyć się tego zaniechał. | Ktorego podaliśmy na pułroczu oycu morozowickie^{mu}, | aby się przy nim Sakramentow S(więtych) y Mszy Świętej | porządnie celebrować nauczył y na przyszłym sołborze dał sprawę o sobie y należytey umiętności | swey, co do jego pasterskiej m(iey)sca decyzye | będzie należało. Parafia tej cerkwie: wsi Ochołnowicze, Kliszewicze, Rybaki, Borowiki, Ławni | Most, Uscie, Nowiny, Jacuki, Kamionka, Boczkiewicze. W ktorey wszystkich dusz 600. |

Царква ў в. Сенна і капліцы ў вв. Купіск і Нянькава Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew S(i)enieńska. D(nia) 12 8bra. |

18. W Bogu przewielebny oyciec Alexander Wołosowicz, pisarz kapituły nowogrodzkiej, y wielebny | oyciec Stephan Hołowczyc trzymaia cerkiew założenia Przenaswieszey Trojcy y S(więteg)° Spasa. Fun|dacyey ich m(iło)sciow panow Litaworow Chrebtowiczow. || [69]

Sama cerkiew drewniana, murem podmurowana, pobicia potrzebuję. W ktorey deysus | staroswieckiego malowania. Wielki Ołtarz | porządnie ubrany. Na którym cymboryum | nowo wystawionę, w którym Przenaswieszey | Sakrament w gołębku srebrno złocistym | w wielkim poszanowaniu. Kielichow srebrnych | dwa, ieden złocisty, z patynami, gwiazdami | y łyżeczkami. Ewangelia iedna w czarny ak|samit oprawiona, deska suto srebrna z klau|zurami, w tyle puklow 5 srebrnych. Druga E|wangelia w aksamit zielony we srebro złoci|sto oprawna. Ewangelia zaś drukowana w ak|samicie, na ktorey blaszka srebrna iedna. | Dwie mniejsze, już stare, w złotogłow opraw|ne, na iednej blaszka srebrna, na drugiej wierzchoł|ki srebrne. Krzyżow srebrno złocistych dwa, | na iednym są kamienie z perłami. Kadzilnica | srebrna spora. Gołówek srebrno złocisty dla | chorych. Służebnik drukowany. Lichtarzow | cynowych trzy. Antymissow dwa, podwizny | oyca pisarza, a ołtarzowy niepodwizny. Litono^w | dwa. Tuwałeń roznym jedwabiem y bielą szytych | wszystkich sześć. Chustek ołtarzowych cztery. | Antypendia jedna harusowa, a dwie założnych. | Ubior kapłański: ryz bławatney

materiey roz|ney troie z potrachilami y poruczami. Item ryz | nie nowych czarnych bławatnych dwoie, trzecie buratowę || [69 adw.] z patrachilami y poruczem. Wozduchow wielkich | cztery. Pokrowcow małych osm. Pasow kapłańskich jedwabnych dwa. Alb trzy z humerałami. | Chorągwi cztery. Dzwonkow ołtarzowych dwa. | Dzwonow¹⁴⁷ wielkich na dzwonnicy trzy y klepa|dło zelazne iedne. Xięgi: Apostołow dwa pisa|nych, Ewangeliy dwie drukowanych Uczytelne, | Treody cztery, Ochtykow cztery, Ustawow dwa, | Trafałoiow dwa, Psalterz drukowany, Trebnik mo|skiewski, Jarm^ołoy ieden, Prołoha dwa, Połustawca | dwa, jeden drukowany, drugi pisany. Grontu do tej | cerkwi z sianożęciami w obrębie oromego włok siedm | y morgow trzy. Na których poddanych pięć, szosty | sługa cerkiewny. Parafia do tej cerkwi: wsi Sienno, | Zahorze, Kupick, Puntasewicze, Sioło Nowe, Nian|kow, Rowiatycze y x(ie)cia Kupick. W ktorey parafiey | wszystkich dusz 1200. |

Do tego kapliczek dwie. Iedna w Kupicku przy | samym dworze zbudowana, a druga w Niankowie | ich m(iło)sciow panow Woyniłowiczow nad ciałami posta|wiona. Zadney fundacyey nie mają y rzadko kiedy | nabozenstwo w nich odprawuie wielebny oyciec | Gabryel Wołosowicz, syn oyca pisarza. Do powrotu z | wizyty oyca pisarza mieska przy cerkwi Sienien|skiej y w plebaniey oycowskiej. Metryki krztow y szlu|bow, mirmicę, constitucye, listy, kwity wszystkie | soborowę, contrybucyne y mirne wszystkie obadwa | w(ielebni) o(ycowie) pra|sentowali. Sami przykładnego y po|boznego pozycia. |

W tej protopopiey kapłanow, wikarych, cerkwi, kaplic, | (...) ¹⁴⁸ wszystkich summa 21, 14031, 12. || [70]

НАВАГРУДСКІ САБОР ЦЫРЫНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

Proto(po)pia Cyrynska. |

Przewielebny w Bogu oyciec Hołubowicz, *proto|popa*¹⁴⁹ cyrynski, exquo pra|zbiter szczorsowski | już iest wpisany w protop(o)piey nowogrodzkiej. |

Царква ў в. Сэрвач Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Serwecka. D(nia) 18 8bra. |

1. Wielebny w Bogu oyciec Miko(ła)y Sawicz trzym(a) cerkie(w) | założenia Naswieszey Panny Uspienia w maiętno|sci j(ego) m(iłosci) pana

¹⁴⁷ Перад пачаткам сказа памылкова напісана слова *Dzwon*.

¹⁴⁸ Фрагмент пашкоджаны.

¹⁴⁹ У гэксце памылкова *pra|zbiter*.

Bogusława Maskiewiczza nazwaney | Serweczcu. Funduszu niemasz.

Sama cerkiew dREW|niana. Nowo pobita. W ktorey obrazy y deysus | według porządku y canonow Oycow Świętych zo|staie. Ołtarz Wielki y drugie namiestnę według | moznosci przyozdobionę. Na Wielkim Ołtarzu Na|świętszy Sakrament w puszcze cynowey z nakryw|ką w wielkiey zostaie opatrznosci. Kielich, paty|na, gwiazda y łyżeczka srebrnę. Antymis pod|wizny s(więtey) p(amięci) j(ego) m(iło)sci x(i)ędza Kolędy. Ewangelia pisa|na we srebro oprawna, na ktorey tablic pięć, | puklow pięć y klawzurki, Służebnik drukowany. | Krzyż drewniany. Kadzilnica mosięzna. Mirni|ca cynowa. Trebnik drukowany. Lictarzow mo|sieźnych dwa, item drewnianych 4. Ubiór ka|płański: ryzy dwoie, iedne tabinu fiałkowego | w kwiaty złociste, drugie adamaszku fiałkowe(go), | potrachil z poruczem bławatny, alba z hume|ralem) | samego w(ielebnego) o oycy. Wozduchow dwa bławatnę | wielkich, rozney materiey małych 4. Antypen|| [70 adw.] dia iedna kitayki zieloney, druga | kitayki barszczowey mała. Tuwalen wszyt|kich rozny iedwabem szytych dziesięć. | Chustek dwie. Dzwonek ołtarzowy ieden, | a na dzwonnicy dwa dzwonki niewielkich. Xięgi: | Ochta y pisany na cztery głosy, Psalterz dru|kowany, Testament drukowany samego | wielebnego oycy, Połustaw tegoz oycy. Obraz Na|świętszey Panny z ołtarzem porządnie przybra|ny. Na którym wotiw y koron dwie srebrnych, scel|ptrum srebrne, tabliczka iedna duza, przy tym | małych, główka srebrna iedna, pierscien złocisty | srebrny, reliquiarzyk miedziany złocisty. Na | drugim obrazie maluchnych koronek dwie, krzy|żyk srebrny ieden. Chorągwi dwie mesat|sowych. Krzyż wielki malowany drewniany | pogrzebny. Plebania: izba biała z sienmi, | piekarnią y swiren ieden, gumno, odryny | y chlewy wszystko chrosciane, staraniem | w(ielebnego) o oycy Sawicza po wielkiey części nabudo|wanę. Grontu cerkiewnego w szachowni|cach y sianozęciach włok dwie. A teraz nowo|przydany poddany ieden, lubo barzo ubogi. | Parafia tey cerkwi: wioski Serwecz, Lubo|nicze, Strażeniki, Kayszowki, Ostroszyn | pana Szweykowskiego. W niey dusz 400. |

Listy postanowlenny y odpustny, kwity | soborowe, contrybucye mirne y konie|cznę, metrykę krztow i szlubow, consti|tucyę soborową porządnie pra|sentował. | Sam kapłan przyk|adnego y pobożne(g)° pozycia. || [71]

Царква ў в. Райца Наваградскага нав.

Wieś cerkiew Raiowiec. D(nia) 20 8bra. |

2. Wielebny w Bogu ociec Mikołay Raiecki | trzyma cerkiew Spasa Raiecką. Fun|dacyey przodkow swoich ich m(iło)s(cio)w p(anow) |

Raieckich. | Teraz zo|staie wie|leby ociec | Andrey | Tomaszewsky. | Andrey Toma|szewsky ma | zostac się jako | otca Rayckiego | pomocnik¹⁵⁰. | Fundusz w Moskiewszczyznę | pierwszą zginął, na to iest protestacya. |

Cerkiew sama drewniana, pokrycia po|trzebuie. W ktorey Ołtarz Wielki według | moznosci porządnie przybrany. Na nim | w puszcze cynowey z nakrywką Naswie|tszy | Sakrament opatrnie stoi. Antymis pod|wizny s(więtey) p(amięci) j(ego) m(iłości) x(ię) dza Kolędy. Kielich | z patyną, gwiazdą y łyżeczką srebrne. | Ewangelia pisana w srebro oprawna, | na ktorey tablic pięć, w tyle pukle mosię|żne, Służebnik drukowany, Trebnik, Po|łustawiec, Psalterz drukowanę, Apostołów | dwa pisanych, Minia pisana stara, | Czasownik drukowany, Jermołoyczyk dru|kowany, Ochtaik pisany. Liton tkacki. Tu|walen wszytych cztery. Chustka iedna ied|wabem szyta. Obrazow dwa. Kadzilnica | mosięzna. Lichtarzow mosiężnych małych | trzy, a czwarty spiżowy, czwarty wielki. | Dzwonek ołtarzowy ieden. Mirnica cynowa. | Chorągiew iedna. Krzyż drewniany. Ubiór | kapłański: ryzy adamaszkową czerwoną | z potrachilem y poruczem, drugie ryzy | kitayki czerwonej zastawne, teraz ma w(ielebny) || [71 adw.] oyciec Raiecki wykupić, alba z hume|ralem y pasem iedwabnym iedna. Na obra|zie Naswie|tszey Panny agnuskow rogowych | trzy, paciorki y zausznicę paciorkową, wia|neczek robiony. Gronta tey cerkwie w obrę|be nazywającym Kletki na beczek siedm, | w Krynkach na pułbeczki, tam ze sianozęci | na wozow trzy, druga sianozęć w Szczal|nowem morgow dwa. Przez dzierzawcow | zaś Raieckich czasow dawnych zabrany gront | cerkiewny, to iest w iednym obrębie Zakołodzie|zickim na beczek siedm, w drugim pod Chwa|łowiem na beczek cztery, lasu w Biendrach | na beczek trzy. Co wszystko teraz j(ego) m(iłość) pan Pa|weł Łodziata trzyma wio|lenter. Plebania | na groncie nie cerkiewnym. Tylko piekarnia | stoi nie nakryta, a dom na groncie w(ielebny) o oycy | oyczym nabudowany. Przykazalismy budo|wać się w(ielebnemu) oycu na groncie cerkiewnym. | Parafia tey cerkwie: wsi Rayca, Łukoszyn, | Wołka, Maluszyce, Szczonow, Romeyki. *Pluzyny, Rusacin, Zaberdo, Skryszow*¹⁵¹. Wszy|tkich dusz 405. |

Sam wielebny oyciec Raiecki przyk|adny, tylko przykazalismy dbać w pozyskaniu | grontow cerkiewnych. Listy, kwity, metry|kę krztow y szlubow, constitucyą soborną | pra|sentował, y na wszytkie punkta wizi|tacyne usprawiedliwił się. || [72]

¹⁵⁰ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹⁵¹ Дапісана іншым атрамантам.

Царква ў м. Цырын Навагрудскага пав.

Miasteczko cerkiew Cyrynska. D(nia) 21 8bra. |

3. Wielebny w Bogu oyciec Theodor Hulecki, |prezbiter, trzyma cerkiew Przemienienia Pan|skiego Cyrynską.

Sama cerkiew drewniana | z babincem niedawno staraniem oyca Halic|kiego wystawiona. W ktorej na Wielkim Ołtarzu | Naswiętszy Sakrament w puszcze srebrney alias | w kielichu bez nakrywki w nalezytey venerathey | zostaie. Antymis niepodwizny. Litonow dwa. | Kielichow dwa srebrne, mieyscami złociste, | patyn dwie, gwiazda iedna, łyżeczka iedna | srebrna. Wozduchow wielkich rozných čtyry. | Wozduchow małych čtyry. Chusteczek roznym | iedwabiem szytych pięć. Ewangelia pisana | we srebro oprawna, na ktorej tablic pięć, ied|na tylko we srzodku tablica srebrna, a po rogach | mosiężną, krzyż srebrny niewielki, grzywna | bydz moż srebro, Służebnik, Trebnik, Apostoł, | Połustawiec, Ochta, Psalterz drukowaną, item | Apostoł y Tafałoy pisanę. Mirnica cynowa. | Kadzilnica mosiężna stara. Tuwałen na wszytych | ołtarzach, tak na Wielkim Ołtarzu, iako y przed | Naswiętszą Panną y na innych ze złotem y | roznym jedwabiem szytych čtyry, z czerw|nym jedwabiem rozno szytych čtyry y z korunkami | rozných dziewięć, nieszytych tuwałen prostých | wielkich dziewięć. Jedwabnic białych dwie, a czar|na trzecia. Ręcznikow długich čtyry, lisztwa | czarnym iedwabiem szyta iedna, alb trzy z humerałami || [72 adw.] y paskami. Ryz siedmioro: iedne złotogłówe białe z porzucem, potrachilem, | drugie tabinowę zielone z potrachilem y | porucem, trzecie kitaykowe zielonę z potra|chilem y porucem, czwarte złotogorące szta|metowe, piąte stare w paski kitaykowę, zało|bne aksamitne z potrachilem y porucem, | drugie załobne ferendynowę w paski | z potrachilem¹⁵² y porucem. Antypendia cieliste y | kitayku iedna, antypendye harusowe rozno y koloru trzy, item antypendie dwie, iedna kitay|kowa z herbami stara, druga skorzana wybiiana. | Obraz Naswiętszej Panny wiele cudami wsła|wiony. Na którym szata srebrna waząca grzy|wien iedenascie y łotow čtyry w kwiatach | y szyftach grzywien sześć y łotow čtyry. | Ktore kwiaty y sztychty dla pozłoty zostali u j(ego) m(iłosci) pana Obuchowicza, woie(wo)dzica | smoleńskiego, co nayprzedy oyciec cyry|nski ma odyskać y starania przyłozyszy | pozłocić y do szaty accomodować. Korona | duza srebrna złocista z kamuszkami. Na | Panu Iezusie druga koronka mała srebrna | złocista z kamuszkami. Łancuszek szczyro|złoty z krzyzykiem od j(ego) m(iłosci) pana Kierły, mar|szałka Starodubowskiego nadany, dwanasce | czerwonych złotych wazący.

¹⁵² Перад словамі з *potrachilem* памылкова запісана з *potra*.

Manelki dwie | w szmelc oprawnę, w nich czeskich dy|amentow małych y wielkich 45, zauszni|czek w szmelc oprawných z czeskimi dy|amencikami wielkimi y małymi y ser|duszkami maluchnymi sześć. Manelka koralowa || [73] z perełkami przenizana iedna, | mająca w sobie koralu 29, perełek 45. | Sznurek pereł, mający w sobie pereł 68 y | koralu 2. Sznurek duzey pianki białey, | a drugie czerwony. Manelka bursztynowa | iedna, a drugie paciorki bursztynowe dwoje. Pierscień ieden szczyro|złoty, a dwa | srebrne, a ieden złocisty mosiężny. Tabli|ca wielka srebrna z trzema łancuszkami. | Tabliczek małych siedmnascie. Dzieciątek | dwoje. Serduszek dwie. Nozka iedna srebrna. | Lamp dwie, iedna wielka waząca grzywien | dziewięć z łancuszkami, druga mnieysza | takze z łancuszkami wiele wazy niema wia|domosci. Lampa blaszana iedna. Na Naswiętszey Pannie obrazie reliquiarz krzyżem ro|biony na czarnym aksamicie. Item reliquia|rzow dwa: ieden srebrno złocisty, a drugi w kosć | słoniową oprawnę. Item reliquiarzykow we sre|bro oprawných trzy. Roznych zaś w mosiędz y w | materią reliquiarzykow oprawných 34. Paciorkow | rozných, tak piankowych, iako y naksztalt ko|rali y innych sznurkow 25. Sznurek czarných gałgatek z perełkami ieden, cynowych tabliczek 5. | Zaponka dwoista kitaykowa ceglaste y poma|ranczowey kitayki. Zasłona drewniana, na | ktorej Zwiastowanie Naswiętszej Panny. Lich|tarzow cynowych dwa. Antymis podwizny | na ołtarzu Naswiętszej Panny. Na drugich | ołtarzach lichtarzow drewnianých čtyry. || [73 adw.] Kazalismy się postarać oycu cyrynskiemu o poli|tycznieysze mosiężne lub cynowe deysus nowy, | niedawno za staraniem oyca Hulickiego od dobrodzie|łow wystawiony, y namiestne obrazy, iako to S(więtego) Miko|łaja, S(więtej) Troycy y Chrystusa Pana. Dzwonkow | ołtarzowých małych dwa. Chorągwi trzy. Krzyż | dla zmarłych malowany. Dzwonow na dzwonnicy | dwa, trzeci mnieyszy, który się iuz wyzey pomie|nił. Na ołtarzach porządnych swiec, a zwłaszcza | na tak publicznym mieyscu y ochędownie przybra|nych ołtarzow nie nalezlismy, w czym serio oyca | cyryńskiego obowiazalismy, aby tak swiece porządne | były iako y Ołtarz Wielki. Aby stał na swoim mieyscu | y ołtarze aby zawsze ochędownie były prybranę, | nie tak, iakos my zastali. Sługę cerkiewnego | dla ustawiczney posługi aby miał w szpitalu | przykazalismy koniecznie. Do tey cerkwie grontu oro|meo z sianozęciami włók dwie, placow dwa około | cerkwi w samym Cyrynie krom cmętarza, na którym | kapłanskie bydynki stoia, fundusz na to in archi|um. Tych grontow y placow niemało mieszczanie | z poświęconemi cmentarzami pozabierali. Na co do | tych czas ociec nie protestował. Serio przykazalismy | protestacyą uczyniwszy dochodzić zabranych placow, | cmętarzow poświęconých y grontow. Poniewaz barzo | y cmentarze, y gronta cerkiewne przez mieszczan | ściśnione są, na

mieyscu plebaniey swietelka | z sionkami y piekarnia przez oyca Hulickiego na|budowana. Szpital do cerkwi przez mieszczanina na|dany, w którym mieszczenie przeszkodę czynią, | ma się odiać temu. Parafia teyze cerkwie: || [74] miasto Cyryn, wsi Bykiewicz, | Krasna, Wiedryskowicze, Taraiewicz, Wysa|dowicze, Rudasze, Tuhanowicze, Tracewicze, | Karyczyce, Skrobowo, Pienczynowo, Miechow|szczyna, Korczowo, Woroncza, Oczkihi, Do|rohowy dwie, Struzeniki, Bobonowka. Wszyt|kich dusz w tey parafiey 350. | Kwite soborowę contrybucyinę, constitucyą so|borową, metrykę krztow y szlubow pra^sento|wał y na punkta visitacyine usprawiedliwił się. | Przykazalismy przy tym odyskać srebro przed | tym z cerkwi Cyrynskiej pokradzionę, a u iey m(iłosci) | pani y marszałkowey rzeczyckiey będące, gwiaz|dę, *łyżkę*¹⁵³ y korony dwa szmatki, y za odebranie(m) | tego srebra kwitować iey m(iłosci) z tego. | Sam kapłan pobożny y przykładny. Tylko trzeba, | aby ochędzniey około cerkwie chodził, dla nabo|żeństwa pilniejszego y dla pomocy do tey ze cerkwie | przydany ociec Serweczu od pasterza, aby czwartey | niedzieli ziezdział, a tey niedzieli wszyt|kich iał|muzn trzeci grosz oycu serweckiemu ie(g)o paster|ska mosc postąpiła, w czym do tych czas oyciec | serwecki wielką miał od oyca cyrynskiego krzyw|dę. Przykazalismy, aby więcey tego nie czynił, | ale ze wszyt|kiey iałmuzney tey niedzieli czwar|tey, z tey, co na mszę daia, aby trzeci grosz docho|dził oycu serweckiemu od oyca cyrynskiego. | O co y winy na pasterza złotych sto za to dałlismy, iesli by oyciec cyryński miał nad|weredzić list pasterski. || [74 *adv.*]

Царква ў в. Ясянец Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Jesieniecka. D(nia) 23 8bra. |

4. Wielebny w Bogu oyciec Alexander Rochma|nowicz, pra^szbiter, trzyma cerkiew założenia | Świętego Mikołaja Jesieniecką. Fundacyey | j(ego) m(iłosci) pana Hrehorego Woyny, miecznego mozyr|skiego. Fundusz w archiu^m metropolitanski^m | zostaie.

Sama cerkiew drewniana. Deysus | y namiestne obrazy nowe. Wielki Ołtarz we|dług możności przybrany, na którym w puszcze | cynowey z nakrywką Naswiętszy Sakramentt | w należytey opatrności zostaie. Antymis | stary y przez oycow zdiurawiony na ołta|rze znalazzsy wzielismy, a terazniejszego | poświęcenia dalismy. Kielich z patyną, gwiaz|dą y *łyżeczką*. Litonow dwa. Pokrowcow wiel|kich cztery, małych pokrowcow sześć. Krzyz | drewniany. Ewangelia w aksamit opraw|na z iedną tabliczką srebrną, Służebnik dru|kowany, Trebnik, Połustawiec drukowany, | Apostoł, Ochtay

¹⁵³ У гэксце памылкова *лыржкэ*.

pisane, Treod Cwietna, | Trafałoy pisane, Jermałoy y Psalterz | samego oyca. Kadzilnica mosięzna. Dzwon|kow ołtarzowych małych dwa. Mirnica spizo|wa z Oleiami S(więtymi) porządna. Ubior kapłański: | alb dwie z humerałami y paskami, ryz 4, | jedne adamaszkowe czerwone z poruczem, | drugie załobne jedwabne z potrachilem | y poruczem, trzecie lamy czarney, czwarte | buracikowe. Tuwałen roznym jedwabiem szytych || [75] wszyt|kich siedm. Chorągwi dwie. Anty|pendia iedna herbowna kitaykowa, a dwie | płotniane malowane. Na obrazie Naswiętszey | Panny koron srebrnych dwie, a z obrączek | wienionych sceptrum srebrne, krzyzyk ie|den, piersonki srebrne trzy, szczyrozłoty ieden piersonek, bursztynowych | paciorek dwoie, zausznicze z dyiamenci|kami czeskiemi, manelka czarna, czarnych | koronek dwie, zauczniczek dwie z drotu | złocistego robione, kanaczek z takiego z dro|tu. Zaponka kitayczana w pryszki biała. | Lichtarzow mosiężnych trzy. Na dzwonnicy | dzwon duży. Grontu tey cerkwie włok | trzy z sianozęciami y zaroslami. Testamen|tem j(ego) m(iłosc) pan Alexander Woyna, horodniczy | nowogrodzki, zapisał na cerkiew złotych | trzysta. W ktorey summie jey m(iłosci) pani Woy|nina bywsza, a terazniejsza Grocholska, dała była chłopu zastawnym prawe^m, a poty^m | odiela. Pilno przykazalismy oycu jesieniec|kiemu wyiawszy testament ekstraktem do|chodząc tey legacyey w tym że groncie cer|kiewnym ma wielką krzywdę od pana Gro|cholskiego, terazniejszego dzierzawcy jesieniec|kiego, w czym pasterskiej instancyey trzeba. | Plebania: izba biała z sienmi, z piekarnią, | swiren, stajni dwie drewniane, takze y gu(m)no | drewniane. Parafia tey cerkwie: wsi Jesieniec, || [75 *adv.*] Bryksicze, Welikoie, Kisielewicze, Niesterow|cze, Mostityczy, Duszkievicze, Nosieykowicze, Poroczyno, Korosna, Mikulicze, Cyniewicz, | Rudzkowszczyna, Rowiny, Trudnowo, Traszeyki, | Minaki, Daszki, Horbatowicze, Saplicy, Kunie|wicze, Hreczyski, Prudy, Kutowszczyna, Olizarowszczyna, Perewołoka. Wszyt|kich | dusz iest w tey parafiey 500. |

List stanowlenny na cerkiew Jasieniecką, kwity | wszyt|kie soborowe, constitucyine, mirne y kunicz|ne od roku 1676 az do roku 1680, constitucyą | soborową dawną, metrykę krztow y szlubow po|rządnie pra^sentował y na punkta visitacyine | usprawiedliwił się. Sam kapłan pozycia przy|kładnego y pobożnego. |

Царква ў м. Сталовічы Навагрудскага пав.

Miasto cerkiew Stwołowicka. D(nia) 25 8bra. |

5. Wielebny w Bogu oyciec Hrehory Sawicz, pra^sz|biter stwołowicki, trzyma cerkiew założenia Usnie|nia Naswiętszey Panny Stwołowicką.

Fundacyey | x(ię)żat ich m(iło)sciow Radziwiłow. Fundusz w ręku | nienależnych osob, na to iest protestacya.

Sama | cerkiew drewniana. W ktorey deysus porządny | y ołtarze porządnie przybranę. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey z nakrywką Naswięt|szy Sakrament w nalezytey opatrznosci. | Antymisow dwa: podwizny y niepodwizny. | Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y łyżeczką. || [76] Litonow dwa. Pokrowiec ieden wielki, a | małych trzy. Kadzilnica mosiężna. Mirnica | porządna cynowa. Lichtarzow mosiężnych 3. | Ewan(g)elia pisana, Służebnik y Trebnik | drukowany samego oyca Sawicza, | Ochta y Psalterz drukowane, Apolstoł y Treod Postna y Prazniczna | xiążka pisana. Ubior kapłański: | alba iedna z humerałem y paskiem, | ryż 3, jedne tabinu czerwonego, | drugie ferendynowę zieloną, z potrachile^m | y poruczem oboie, trzecie kitayczanę czar|ną. Antypendie czworo, zadney niemasz | bławatney. Tuwaleń wszytkich sześć. | Chustek dwie ze złotem. Lampa żeściana. | Votivy na Obrazie Naswiętszey Panny: kołron srebrnych dwie, pułmiesiącow dwa, | sceptrum y rączek dwie, tabliczek srebrnych siedm, krzyzykow srebrnych pięć, | pierscień ieden. Dzwonek ołtarzowy ieden, | wielkich na dzwonnicy trzy. Chorągwi dwie | małych, a trzecia *wielka*¹⁵⁴. Plebania: izba biała z komorą, sienmi, izdebką bokową i piełkarnia, gumien dwie chrościanych y stayni | dwie drewnianę, łaznia drewniana. Grunta | tey cerkwi: w Stwołowiczach oromego z siano|żęciami włok cztery, a w Kroszynie włoka iedna | do tey ze cerkwie od tych ze fundatorow nadana. || [76 *adę.*] W Stwołowiczach placow cerkiewnych sześć. | Na ktorych placach na ulicy Kroszyńskiej | ogrodnikow cztery y szpital piąta. | Parafia: miasto Stwołowicze, wsi Poleniczy|czy, Ciukontowiczy, Zapole, Torczycy Wielkie | y Male, Stayki, Dabrowna, Kołpienica | Mała y Wielka, wszytkich dusz 1000. |

Listy pra^sent, kwity wszelkie, metrykę | krztow y szlubow, constitucye porządnie | pra^sentował, y we wszytkim usprawiedli|wił się. Sam kapłan przykładnego y pobożne(go) pozycia. |

Царква ў м. Мыш і капліца ў в. Ястрамбель Навагрудскага нав.

*1681*¹⁵⁵. Miasto cerkiew Mysz(s)ka. D(nia) 27 8bra. |

6. Wielebny w Bogu oyciec Jan Minakowski | trzyma cerkiew założenia Przemienienia | Pańskiego Mysz(s)ką. Fundacyey ich m(iło)sciow | panow Chotkiewiczow. Funduszu niemasz. | W Pierwszą Moskiewszczyznę zginolł, a za nied|bałością oyca myskiego y protestacyey na to | niemasz.

¹⁵⁴ У тэксце памылкова *wielga*.

¹⁵⁵ Напісана на палях іншым атрамантам.

Przykazalismy aby koniecznie zaniosł | o zginienie onego.

Sama cerkiew drewniana. | W ktorey według przemozenia ołtarze przy|branę y obrazow iest w potrzebę, chocia y nie | deysusem robionę. Na Wielkim Ołtarzu w | puszcze cynowey bez nakrywki Naswiętszy | Sakrament w nalezytey obserwancyey zołstaie. Kielich z patyną, gwiazdą y łyżecz|ką srebrny, miejscami złoci się, krzyz *srebrny*¹⁵⁶ || [77] drewniany. Antymis podwizny. Litonow | dwa. Pokrowcow wielkich trzy, małych | trzy. Ewangelia pisana, Służebnik dru|kowany, Trebnik pisany, Testament | drukowany, Ochta y Psalterz drukowane, | Treod y Trafałoy pisane. Kadzilnica | mosiężna. Mirnica cynowa. Lichtarz (w) | ołtarze drewnianę, a zawiesisty mosięż|ny. Lichtarz jeden wielki. Kociołek miel|dziany dla święconey wody. Miseczka cy|nowa dla proskury. Dzwonkow ołtarzo|wych dwa, a na dzwonnicy niebarzo wielkich | dwa. Czasownik drukowany, nowo przybyły. | Ubior kapłański: alb dwie z humerałami | y paskiem, ryz dwie, jedne adamaszko|we czerwone, a drugie harusowe czarne | z potrachilami y poruczami, trzecie haru|sowe zieloną. Antypendiy trzy malowa|nych na płotne. Votivy na Obrazie Naswięt|szey Panny: koron dwie srebrnych, puł|miesięczykow dwa, sceptrum iednę, blasz|ka na rączce iedna, tabliczek dziesięć, ser|duszko iednę, krzyzykow srebrnych 3, | piersieni srebrnych sześć. Chorągwi | dwie. Sukna pogrzebowę sukiennę dwoię. | Plebania tey cerkwie: izba biała z kołmorą y sien(m)i, staynia, gumno y odry|ny drewnianę, cmentarz y plebania | ogrodzenia potrzebuia. || [77 *adę.*] Grontu oromego do tey cerkwie włok dwie, | placow dwa, a w samym miescie ieden na ulicy | Kunicznikach, a drugi na ulicy Słonimskiey. | A trzy placy na ktorych cerkiew y plebania | nabudowana. Parafia: miasto Mysz i wsi | Derewna, Wozginty, Zabłocie, Białolesie, | Czeszewla, Zarzecze, Podstarynie, Domaszewicę, Kurzlekowicę, Muckiewiczę, Boło|bonowicę. Wszytkich dusz 900. |

Listy, quity, wszelkie constitucye soborowe, | metryke krz(s)tow y szlubow porządnie pra^sen|tował y na wszytkie punkta wisitatorskie | usprawiedliwił się. Sam kapłan przykład|nego y pobożnego pozycia. |

Ten ze wielebny oyciec myski trzyma | kaplicę Mikołaiia Świętego w maiętnosci | Jastrzęblu j(ego) m(iłości) pana Mokłoka. Fundusza nie|masz. Grontem do tey cerkwi należącym | sam j(ego) m(iłość) pan Mokłok zawiaduię, a parafia | przy oyca mysz(s)kim. *Ryzy czarne na bywszego oyca | zmarłego włożone. A przybyły trzecie buratowe z potra|chilem y poruczami. Fartuszek kitayczany do Nas(więtszey) P(anny) na zapone*¹⁵⁷. |

¹⁵⁶ Слова *srebrny* дапісанае паверх тэксту і іншым атрамантам

¹⁵⁷ Дапісана іншым атрамантам.

Царква ў в. Вялікія Лукі Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Łucka. D(nia) 28 8bra. |

7. Wielebny oyciec Jakub Radziejewicz, | pra^ezbiter, trzyma cerkiew założenia S(więteg)° | Jerzego y S(więteg)° Piotra Łucką. Fundusz był, | ale w Moskiewszczyznę zginął. Protesta|cyą na to uczynić trzeba, jakoz wskaza|lismy o to starać się pilno oycowi, bo to iest || [78] krolewszczyna, a w dzierzeniu | kapituły Wileńskiej teraz zostaie.

Sama | cerkiew drewniana, pokrycia potrzebuie. | W ktorey na Ołtarzu Wielkim Naswiesz | Sakrament w puszcze cynowey z nakrywką | w wielkim poszanowaniu zostaie. Liton ieden. | Antymis niepodwizny dobry. Krzyz drewniany. Ewangelia pisana, Słuzebnik, Trebnik, | Minia, Psalterz drukowanę, ale tylko cerkiew|na Minia iedna, a to wszystko samego | oycy, y Ochta|y drukowany. Mirnica cynowa. | Kadznilnica mosięzna. Lichtarzow para mosię|znych. Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y | łyżeczką cynową. Pokrowcow małych i wielkich | trzy. Ryz dwoie, iedne muchaierowę, a dru|gie buracikowę, z potrachilem y poruczem, | alba z humerałem y paskiem. Tuwaleń | wszystkich pięć. Chustka iedna. Dzwonek ołta|rzowy ieden, a na dzwonnicy ieden. Chorągwi | dwie. Krzyz pogrzebny ieden. Obrazy lubo nie | deysusem robionę, iednak iest w potrzebę y | z kanonami Oycow Świętych zgadzaią się. | Plebania: izba biała z komorą y z sieńmi, | piekarnia, ytem piekarnia przy cerkwi, | gumien drewnianych dwie y chlew ieden. | Wszystko staraniem wielbego oycy nabu|dowano. Grontu włoki pultrzerzi z nadda|tkami y z sianozęciami, na ktorych przed ty^m było || [78 *adę.*] poddanych dwoch, a teraz tylko ieden. | Osobliwie tych grontow przydanych, ktorego | za podstępkiem zydzowskim odie|to, pisalismy | upraszaiąc o powrocenie onego do cerkwi Bożey | znowu. Parafia tey cerkwi: wsi Łuki, Bohu|sze, Wołochwa, Wolka, Rusinow, Hrabowiec, | Zamosze, Onisimowicze y Swieciłowicze. Dusz 540. |

Sam kapłan umiejętny, tylko aby w przykła|dności się poprawił, bo silasmy na n(iego) skarg | mieli, ze podpiwszy hałasy y boże stroi | po różnych mieyscach y karczmach, jednak | za całość Cerkwi Bożey mocno się utrzymuię. | Przykazalismy aby o lepsze w Cerkwi S(więtey) sta|rał się ozhędostwo. Metrykę chocia y pra^esento|wał, ale nie porządną, kazalismy koniecznie | aby miał na synod porządną. Listy, quity | pra^esentował wszystkie. Załoby i skargi lu|bo byli, tak od niewiernego zyda, iako y od chłop|stwa, zadne iednak słuszne dowody nie miały. |

Царква ў м. Востраў Навагрудскага пав.

Miasteczko cerkiew Ostrowska. D(nia) 30 8bra. |

8. Wielebny w Bogu oyciec Samuel Zo|ciewicz, pra^ezbiter, trzyma cerkiew założenia | Świętego Heliasza Ostrowska. Fundacyey | jaśnie oswieconych xiążat ich m(iło)sciow Radzi|wiłow, a teraz w dobrach y dzierzeniu j(ego) m(iło)sci | pana Bazylego Bakanowskiego, woyskiego | smoleńskiego będącą.

Sama cerkiew drewniana, iak ma bydz porządna, w ktorey deysus || [79] y obrazy namiestnę canonom Oy|com Świętych nie są przeciwnie. Na Wielkim | Ołtarzu w puszcze cynowey bez nakrywki | Naswiesz Sakrament, w nalezytey obser|wanciey zostaie. Kielich cynowy z patyną, | gwiazdą y łyżeczką. Krzyz drewniany. | Ewangelia pisana, Słuzebnik y Trebnik | drukowanę, Aposto|ł y Jermałeczyk. Anty|mis podwizny stary x(ię)dza Korsaka. Woz|duch wielki ieden, a małych dwa. Liton ieden. | Kadznilnicy niemasz, pilnosmy kazali sta|rać o nią. Lichtarzow drewnianych para. | Tuwaleń wszystkich szytych y nieszytych 5, | a chustek dwie. Mirnica cynowa porządna | z Oleiami Świętymi. Antypendiy płotnia|nych malowanych pięć. Chorągwi cztery | małych, a większych dwie. Ubiór kapłań|ski: ryzy pulsaykowe z potrachilem y po|ruczem czerwone, alba z humerałem. | Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy | duzych dzwonow dwa. Krzyz pogrzebny | ieden. Item xięgi: Treod, Czasosłow pisanę, | Treod Postna drukowana. Cmentarz ogrodzony | dyłowaniem. Plebania: izb dwie białych | z sieńmi drewniana, sama plebania dy|lem około ogrodzona. Parafia: miasteczko | Ostrow, wsi Zapole, Trzeciakowce, Rohacze, | Łubeyki, Strzelce, Zawinie, Ucios. Dusz 600. || [79 *adę.*] Gronta tey cerkwi w Zapolu zascianek Linowo, | gdzie huta stoi, Glinisze, w Zapolu zasciankow | dwa, włoka iedna w polu. Item cwierć włoki sia|nozęci należącey na stogow trzy siana. Co wszyt|ko j(ego) m(iłość) pan Bakanowski na dwor zabra|ł, a kapłan | tylko co się w plebaniy ogrzeie. Fundusz znaydu|je się in archiu^m metropolitańskim. Według ktore(go) | ma dochodzić ociec ostrowski nalezytości cerkiew|ney u j(ego) m(iłości) pana Bakanowskiego. Listu na cerkiew | pasterskiego niema, dla tego ze nie miał pra^esentu od | pana Bakanowskiego y do tych czas nie ma, bo się tez | y niema gdzie fundować bez pra^esentu, w tym tylko | zgrzeszył, ze zadnego do tey cerkwi przychodząc nie | miał błogosławieństwa pasterskiego. Quity wszyt|kie p(rae)sentował, metryki y constitucyey nie poka|zał. Sam kapłan pozycia przystoynego. |

Царква ў в. Мілавіды Слонімскага пав.

Wieś cerkiew Mołowicka. D(nia) 31 8bra. |

Po kapłanie odumarłym w(ielebnym) oycu Romanie Tro|chimowiczu, pra^zbitoru mołowickim, cerkiew | Mołowicka bez kapłana zostaie. Założenia Hleba | y Borysa. Fundacyey tego z j(ego) m(iłości) pana Bakanow|skiego, a teraz w dzierzeniu j(ego) m(iłości) pana Korsaka, | woyskiego Mscisławskiego.

Sama cerkiew drew|niana, w ktorey deysus w porządku nalezytym | zostaie. Kielich cynowy z patyną, gwiazdą y | łyżeczką. Wozduszkow małych dwa, a wielki ieden ki|tayczany. Tuwalen trzy. Antypendiy malowanych trzy. || [80] Xięgi, ktore z ino kolwiek były, wszystko niebo|szczykowskie, wyiawszy Ewangeliey y Słuzebni|ka pisanych. Antymis podwizny. Kadzilnica | mosięzna. Ubior kapłański: ryzy buraciko|wę, do nich potrachil ieden, porucze zołtogora|ce pułatłasowę. Dzwon na dzwonnicy ieden | y klepadło zelazne. Co wszystko w rękę oycowej | mołowickiey bywszey zostaie. Dom kapłański: | izba czarna z sienmi, swiren, gumno, chlewy | drewniane. Grontu do tey plebaniy włok dwie | y sianozęci przy nich w obrębie, na drugim miey|scu Sieniutin Poterob sianozęć. Parafia: wieś | Mołowick y Skorzenki, Nowo Sady. Dusz 112. |

Царква ў в. Голдавічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Hołdowicka. D(nia) 1 9bra. |

9. Wielebny w Bogu oyciec Jerofiey Dołmacki, pra^z|biter, trzyma cerkiew Ołdowicką założenia Pokro|wy Nasw(iętszey) Panny. Fundacyey ich m(i)łosciow panow | Jurahow, a potwierdzenie jey m(i)łosci pani Chodkiewi|czowej, hetmanowej W(ielkieg)^o X(ięstw)^a Lit(ewskie)^o, a teraz w posessy|ey wieczystey j(ego) m(iłosci) pana Stanisława Judyckiego, | chorążego rzeczywistego będącą. Fundusy wzięł | violenter j(ego) m(i)łosc pan chorąży u oycy Dołmackiego. | Przykazalismy ex nune aby że to oddał, tak y ody|skał.

Sama cerkiew nowo wystawiona drewniana | przez j(ego) m(i)łosc pana chorążego. W ktorey na ołtarzu w pu|szce contryfałowej z nakrywką Nasw(iętszy) Sakramentt || [80 adz.] zostaie w nalezytey opatrności. Litonow dwa. | Antymis podwizny. Kielichow dwa cynowę | z patynami, gwiazdami i łyżeczkami. Pokrowcow | wielkich dwa, a małych trzy. Ewangelia pisana | we srebro oprawna samego oycy Dołmackie(g)^o, | Słuzebnik y Trebnik pisane, Ochtay y Psalterz | drukowane, Apostoł y Jermałoyczyk pisane. | Kadzilnica

mosięzna. Mirnica cynowa z Oleiami | Świętymi. Krzyz drewniany. Lichtarzow mosięz|nych dwa. Tuwalen wszytkich pięć. Chustka | iedna. Chorągwi płotnianych cztery, a piąta nę|dzowa. Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy ieden wielki, a drugi mnieyszy. Ubior ka|płański: ryzy atlasowe czarnę z potrachilem | y poruczem. Alb dwie z humerałem y paska|mi. Votiw tabliczek srebrnych pięć na obra|zie Nasw(iętszey) Panny, zausznice dwie, w kto|rych perełek szesć, serduszko iedne kryształo|we, paciorki bursztynowe płaskie, pierścień sre|brny ieden, manelka czarna, item serduszko | haftowane. Item przez j(ego) m(i)łosci pana chorążego | votiw y aparata sprawione. Przy onym ze | samym zostaie. To iest: kielich srebrny ze w|szytkim, koron srebrnych dwie, ryzy tabino|we białe ze wszytkim. Co wszystko w skarbcu pana | chorążego zložono. Plebania: izba biała z komo|rą, sienmi y piekarnią, swiren, gumno, drew|niane wszystko. Kosztem oycy Dołmackiego | y staraniem wystawione. Grontu włok dwie. || [81] Około cerkwi maydan duży, na którym j(ego) m(i)łosc | pan chorąży violenter osadził sobie pod|danego. O co się upominać trzeba aby lub | rugował, lub do cerkwi tegoz poddanego | przydał. Parafia tey cerkwi: wsi Ołdowi|cze, Hukowo, Podiazowło, Podborze Wielkie | y Małe, Olchowcy, Usilanie, Litwa, Onki, | Podhale, Hosciłowicze, Horodziszcze. Dusz 350. |

Sam kapłan przystoynego pozycia. Kwity | wszystkie, metrykę krz(s)tow y szlubow, consti|tucyą, Połustawiec p(rae)sentował y na wszyt|kie punkta wisitacy(i)ne usprawiedliwił się. |

Царква ў г. Ляхавічы Навагрудскага пав.

Miasto cerkiew Lachowicka. D(nia) 2 9bra. |

22¹⁵⁸. W Bogu wielebny oyciec Alexander Dołmac|ki, pra^zbiter, trzyma cerkiew S(więtego) Jerzego Lacho|wicką. Fundacyey niegdyś ich m(i)łosciow panow Chod|kiewiczow, a confirmacyey ich m(i)łosciow panow Sapiel|how. Na którą są fundusze.

Cerkiew drewniana, | w ktorey obrazow po dostatku y ołtarze przy|brane porządne. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze | cynowej z nakrywką Nasw(iętszy) Sakrament | w nalezytey zostaie obserwancyey. Kielich | wierch srebrny złocisty, a sedes spiżowy | złocisty, patyna y łyżeczka srebrna, gwiazda | cynowa. | *Gwiazda srebrna.* | *Przybył kielich srebrny we srzodku złocisty*¹⁵⁹. | Litonow dwa. Antymis podwizny | samego j(ego) m(i)łosci terazniejszego, a drugi niepo|dwizny stary. Ewangelia oprawna we sre|bro y aksamit zielony,

¹⁵⁸ Так у дакуменце.

¹⁵⁹ Дапісана на палях іншым атрантам.

na ktorey tablic pięć y puklow pięć || [81 ad6.] z zaszczepkami srebrnemi, Trebnik, Służebnik | drukowane, Psalterz, Ochtay, Czasownik dru|kowane, Apostoł, Treodi dwie, Ochtay drugi, | Miniy pięć, Jarmoły pisane, item drukowa|na Ewangelia, Trebnik pisany, Połustaw dru|kowane samego oycy. Krzyzow dwa, ieden blasz|ką srebrną drzewo powlekano, a drugi cynowy. | Lichtarzow cynowych cztery. Kadzilnica mosię|zna. Mirnica cynowa z Oleiami S(więtymi). Metryka | krz(s)tow y szlubow porządna. Ubiór kapłański: | ryz rozney materiey pięciuro, do nich potra|chilow trzy, poruczow dwoie, alb dwie z humera|łami y paskami. | *Przybyli rzyz czarne kitayczane, petrachil*¹⁶⁰. | Wozduchow wielkich y małych | rozno coloru siedm. Ampulek cynowych 2. Dz|wonkow ołtarzowych trzy. Antypendiy buratowych | trzy, harusowa iedna. Tuwaleń wszystkich ma|łych y wielkich rozny jedwabiem szytych jede|nascie. Miseczka do proskury miedzana. Kocio|łek mosięzny dla wody święconey. Kom(ż)eczek 2 | dla chłopiąt. Chorągwi cztery kitayczane. Krzyz | malowany dla umarłych. Wotiw y na obrazie Na|świętszey Panny y Salwatorze koron srebrnych | dwie, koron cynowych pięć, tablic duzych srebr|nych trzy, rączek trzy, pułmiesięczkow dwa, | serduszek trzy, tabliczek małych dwadzieścia, | krzyzykow pięć srebrną, agnuskow dwa we sre|bro oprawnych kryształowych, agnusek ieden | bursztynowy we srebro oprawny, koral dwoie, | iedne z perłami, gwiazdeczka mała srebrna, pasek | pancierzowy powlecony srebrem, monek taletowy | złotem haftowany, fręzla ze złota. Dzwonow trzy. || [82] Plebania barzo opadła: izba biała, piekar|nia, sień y swiren restawracyej potrzebię, | gumień dwa chroscianych. Na cmętarzu szko|ła. Cmentarz dylem ogrodzony. Gronta tey | cerkwi w Podlesiu włok trzy, a między miey|skimi włok dwie. Plac, na ktorey plebania nabu|dowana, ieden, na którym ogrodnikow sześć mie|szka. Parafia tey cerkwie: miasto Lachowicze, | wsi Podlesie Wielkie, Szewiele, Zarytowo, Zrzeb|kowicze, Mysłoboz. Uczyni wszystkich dusz 1200. |

Sam kapłan przykładny. Kwity, constitucyą | p(rae)sentował y na wszystkie puncta wisitacy|ne usprawiedliwił się. |

Царква і алтарыя ў в. Дарава Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Darewska. D(nia) 4 9bra. |

10. Wielebny w Bogu oyciec Jarzeph Dołmacki, pra|zbiter, trzyma cerkiew założenia Świętego Miko|łaja Darewską. Fundacyey ich m(iło)sciow panow | Darewskich. Fundusz podczas Moskiewszczyzny | zginął. Protestacyą uczynić kazalismsy.

¹⁶⁰ Дапісана на палях іншым атрантам.

Cerkiew | sama drewniana. W ktorey deysus y obrazy | w swoim są porządku. Na Wielkim Ołtarzu w puszc|ce cynowey Naswiętszy Sakrament w ostrożności | zostaie. Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y | łyżeczką. Drugi cynowy z patyną, gwiazdą | y łyżeczką. Wozduchow wielkich dwa, małych dwa. Litonow dwa. || [82 ad6.] Antymissow dwa. Ewangelia we srebro oprawna pisana, | na ktorey tabliczek pięć y klawzurka, Służebnik, Trebnik, | Połustawiec, Psalterz, Ochtay wielebnego oycy samego, | Jermoły pisany. Lichtarzow cynowych dwa. Antypen|dia iedna saiowa. Tuwalen wszystkich pięć. Chustek | dwie. Dzwonkow ołtarzowych dwa. Kadzilnica mo|sięzna. Mirnica cynowa. Ubiór kapłański: ryz dwo|je, iedne czerwone adamaszkowe, drugie czarne szar|zowe ze wszystkim. Alb dwie z humera|łami (y) paska|mi. Tabliczek srebrnych trzy. Chorągwi cztery. Dzwon|now na dzwonnicy trzy. Plebania: izba biała z komo|rą z sieńmi y piekarnią, swirnow dwa, gumno drew|niane, chlewy, staynie chrosciane. Wszystko kosztem | y staraniem w(ielebnego) oycy Dołmackiego nabudowana. | Grontu siedm włok w obrębie, na który^m groncie tak | plebania, iako i y poddanych mieszkaia. Parafia: | wieś Nowosiółki, wieś Woszkowcy, Zarzecze, Kra|hli, Trybuchi, Ułazowicze. Wszystkich dusz 800. |

Sam kapłan przystoynego pozycia. Listy, kwity, me|trykę krz(s)tow y szlubow p(rae)sentował y na wszystkie | usprawiedliwił punkta. |

Tam ze w Darowie przy cerkwi Darowskiej wysta|wiona altarya przez jey m(iło)ść panią Annę Darewską | Jerzyną Krzywcową wspo|ł z j(ego) m(iło)ścią panem De|metryanem Krzywcem, synem j(ey) m(iło)sci. Do ktorey altaryey ich m(iło)sciowe y folwark Ciszkwoszczyz|ne ze wszystkim nabudowaniem y grontami y | onego folwarku wiecznymi czasy dla kapłana | z trzema poddanymi legowali fundowali. Y fun|dusz w Trybunale W(ielkiego) X(ięstw)^a Lit(ewskiego) o przyznali, y kapłana || [83] upatrzywszy sobie w krotkim czasie | maia do j(ego) m(iło)sci x(ię) dza metropolity pra|sentować. | Respektem ktorey kaplicy za prozbą jey m(iło)sci | pani Krzywcowey do woli jasnie wielmoznego | pasterza pozwoliliśmy na groncie cerkwie Darew|skiej dla altarysty y dla przyjazdu samey | jey m(iło)sci paniey Krzywcowey wystawić izbę | białą z sienmi y staienką. Tam ze y kaplica | jey m(iło)sci paniey Krzywcowey, do ktorey folwark | y poddanych dwoch. |

Царква ў в. Адахаўшчына Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Odachowska. D(nia) 5 9bra. |

11. Wielebny w Bogu oyciec Samuel Sawicz, pra|zbiter, trzyma cerkiew założenia S(więtego) Heliasza. | Fundacyey ich m(iło)sciow

panow Odachowskich. | Na którą sam oryginał funduszu z doskonałym ograniczeniem u wielebnego oycy odachowskiego zostaie.

Sama cerkiew drewniana. W której obrazy y ołtarze w należytych porządku za | staraniem samego w(ielebnego) oycy zostaia. Na Wielkim | Ołtarzu w puszcze srebrnej w opatrności wielkiej | Naswiętszy Sakrament stoi. Testament, Służebnik, Psalterz, Ochtay, Połustaw, Czałownik drukowane. Antymis podwizny. Wszystko samego w(ielebnego) oycy. Kielich srebrny z patyną | srebrną złotą, gwiazda y łyżeczka srebrną | przez dobrodzieiów nadana. Litonów trzy. Pokrowców bławatnych || [83 adw.] wielkich para¹⁶¹. Lichtarzów mosiężnych dwa. Kadzidłnica mosiężna. Mirnica cynowa. Miseczka dla proskury cynowa. Dzwonek ołtarzowy jeden. Ubior | kapłański: rzy pułatłaskowe ceglane, potrachil | y porucze. Alb dwie, humerał y pasek. Po części | a niemal wszystko w(ielebnego) oycy odachowskiego przysposobione. Tuwałów siedm. Antypendia kitayki celglastey w kwiaty złociste. Chorągwi dwie. Z Ewangeliy starej tabliczek pięć srebrnych. Krzyż drewnianych | dla umarłych. Dzwon na dzwonnicy wielki kosztem | samego oycy sprawiony. Plebania: izba biała z komorą (z) sieńmi y piekarnią, swiren, browar, gumno, stajnie drewniane. Parafia: wsi Odachowszczyzna, Zabrodzie, Łaurynowicze, Dubowicze, Jakimowicze, Olisieiwicze y Zaliubicze. Dusza 573. | Gruntu do tej cerkwi należącego w obrembie włości | trzy, morgów cztery y prętów piętnastie. Osobliwie we wsi Odachowszczyźnie chłop na pułwłoczkę jeden.

Sam kapłan wdowiec przystoynego y przykładnego pozycia. List postanowleny, | kwity soborowe y kontrybucyjne, metrykę | krz(s)towny y szlubow, konstytucją soborową porządknie prezentował y na wszystkie usprawiedliwił | się wizytacyinie¹⁶² punkta. |

Царква ў в. Сачыўкі Навагрудскага нав.

Wies cerkiew Saczewska. Dnia 7 9bra. |

12. Wielebny w Bogu ociec Jan Antoniewicz, praźbiter, trzyma cerkiew S(więtego) Spasa Saczewską. Fundacyey ich m(iło)sciow p(anow) Owsianych. Funduszu niemasz || [84] y nie było.

Cerkiew sama drewniana. W której obrazy w należytej ozdobie zostaia. Na Wielkim | Ołtarzu w puszcze cynowej Naswiętszy Sakrament | w opatrności stoi. Kielich srebrny z patyną, | gwiazdą y łyżeczką. Wozduchow wielkich bławatnej materii pięć, małych cztery. Litonów | dwa. Antymis

¹⁶¹ Паверх асноўнага тэкста дапісана *тры*.

¹⁶² У гэтым памылкова *wizytacyinie*.

podwizny. Ewangelia drukowana | we srebro oprawna, Służebnik pisany samego | oycy, Trebnik, Testament, Połustaw, Psalterz | drukowane. Mirnica cynowa. Dzwonków ołtarzowych dwa. Tuwałów wszystkich siedm. Chustek | dwie. Ubior kapłański: alba jedna z humerałem y paskiem, ryz dwoje harusow y bułatow, potrachilów trzy, dwa bławatne, a trzeci | buracikowy, porucze dwie. Antypendii trzy. Lichtarzów cztery, mosiężnych dwa, a cynowych | dwa. Krzyż drewniany. Votiwa na Naswiętszej Pannie tabliczek srebrnych dwie. Chorągwi | dwie. Zaponka rąbkowa. Dzwon na dzwonnicy | duży jeden. Dom kapłański: izdebka biała z | komorą, piekarnia z komorą stara, gumno y | chlewy chrosciane, wielkiej restauracyey potrzebie. Gruntu włości jedna we trzech poletkach. Do tego klin gruntu pewny y miejsca | ogrodnicze, na których teraz młynarz niesłusznie mieszka. Powinien się oyciec saczewski | pilno starać o przyskanie gruntów, które są od pierwszych || [84 adw.] panow¹⁶³, iako y od zastawników pozabierane. Ale jednak na terazniejszy wizerunek naszej z obu stron deklarowali fundator y zastawnica wszystkie do cerkwi należące grunta y poddanego wrócić, tylko | pilnego w tym oycowskiego starania trzeba. | Parafia tej cerkwi: wsi Saczewki, Zahorze, | wieś Plebańska, Hirczyce, Dubrowna. Dusza 500. |

Listy, kwity, metrykę krz(s)towny y szlubow, konstytucją soborową prezentował y we wszystkim | na punkta wisitacy(i)ne usprawiedliwił się. |

Царква ў в. Чэрніхава Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Czernichowska. D(nia) 9 9bra. |

13. Wielebny oyciec Symon Sczatkowski, praźbiter, | trzyma cerkiew założenia S(więtej) Paraskowiej. Fundacyey ich m(iło)sciow panow Chaleckich. Fundusz u collarów zostaie. Według którego przed tym na kapłana ze dworu różnego zboża beczek dwanaście dawano. Y sam kapłan stoł z dworu zawsze miewał. | Na to powinien oyciec Szczasowski zanieść protekcją koniecznie y na soborze pokazać.

Cerkiew | sama drewniana. Pokrycia potrzebie. W której deysus na płótnie malowany. Y inne | obrazy na swoich miejscach zostaia. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze mosiężnej Naswiętszy | Sakrament w należytej opatrności. | Kielich cynowy ze wszystkim samego oycy. | Antymis podwizny. Krzyż contryfowy || [85] oycowski. Ewangelia pisana z pięcioma tabliczek | srebrnych y klawzurkami. Litonów trzy. | Lichtarzów 4 drewniane. Służebnik, Trebnik, | Połustaw y inne księgi wszystkie są wielkiego oycy Szczotkowskiego. Tuwałów trzy. | Chustka jedna. Ubior kapłański: alba jedna |

¹⁶³ У гэтым памылкова *pana*.

z humerałem, ryzy iedne buratowe z po|trachilem y poruczem. Antypendziyki dwie, iedna | kitaykowa herbowa, a druga płotniana. Woz|duchow małych y wielkich trzy. Kadzilnica mo|sieźna samego oyca. Mirnica cynowa. Voti|wa: koron dwie srebrne, krzyzyk czeskich dy|iamentow, siedm gwiazd przez oyca zrobionych | y nadanych, obrączka srebrna, *tabliczka*¹⁶⁴ | srebrna iedna, cynowa iedna, chorągwi dwie. | Dzwonek ołtarzowy ieden, a drugi dzwon na dzwonnicy spory. Plebania: izba biała z ko|morą (y) sieńmi y piekarnią, gumna y chlewy chros|ciane restauracyey potrzebuie. Grona tey | ze cerkwie w iednym obrębie włok pięć, | pułwłokow dwa, na poddanych ktore są pus|cie. Parafia: wsi Czernichow Mały y Wielki | wszystkie zrachowawszy duszy czyni 200. |

Listy, kwity pra^sentował, metrykę y consti|tucją ma na soborze, da pan Bog, z notacją na|szą do rozsądku pasterskiego pokazać. Sam | kapłan w przykła|dnosci ma się poprawić. |

13. W tey protopopiey kapłanow, cerkwi, | kaplic, dusz summa. 14. 9043. || [85 *adv.*]

*НАВАГРУДСКІ САБОР
НАСВІЖСКАЯ ПРАТАПОПІЯ
Царква ў м. Мір Навагрудскага пав.*

Protopopia Nieswiska. |

Miasto cerkiew Mirska. D(nia) 10 9bra. |

1. Wielebny w Bogu oyciec Samuel Zubowicz, | pra^zbiter, trzyma cerkiew założenia S(więt)ey Troycy | Mirską. Fundacyey jasnie oswieconych xi(a)żat | ich m(iło)sciow Radziwiłow.

Sama cerkiew murowa|na. W ktorey deysus y obrazy porządnie przy|ozdobione. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey | w należytey opatrznosci Naswięszy Sakrament | zostaie. Ewangelia pisana w aksamicie czerw|nym, srebrnych tablic pięć, pukłow pięć, klau|zury srebrną. Krzyż srebrny, miejscami złocisty. | Kielichow dwa srebrnych, ieden złocisty, z patyna|mi, gwiazdami y łyczeczka iedna. Antymissow dwa | podwiznych. Litonow trzy. Xięgi: Słuzebnik, Trebnik, | Połustawiec, Apostoł, Psalterz, Och|tay, Treod Post|na drukowaną, Trafałoy drukowany samego oyca, Treod cwi|etna, Połustaw pisanę, oprawy potrze|buią. Dzwonkow ołtarzowych dwa, ieden większy, | a drugi mniejszy. Kadzilnica mosiężna, lichtarzow | cynowych wielkich sześć, spiżowych mniejszych | sześć. Przy deysusie lichtarzow esowych mosię|żney blachi czternas|cie. Ieden mosiężny wiszący | lichtarz wielki. Mirnica cynowa. Tuwalen rozny^m | jedwabiem szytych dwadzieścia

¹⁶⁴ У тэксце памылкова *tabliczka*.

trzy. Chustek szesć. | Ubior kapłanski: ryz bławatnych troię, iedne | aksamitne czerw|one, drugie złotogłowowe, trze|cie pułatłaskowę, czwarte czar|ne swistowę | ze wszystkim, || [86] alb trzy z humerałami y paskami. Ampułka | y miseczka dla proskury cynowa. Wozduchow | bławatnych trzy, małych dziewięć. Wotiw y na o|brzie cudownym Naswięszy Panny: tabliczek | małych y wielkich siedmdziesiąt dziewięć, agnu|skow dwa srebrnych, rogowych we srebro oprawnych | trzy, koron pięć srebrnych, pierscionkow srebrnych | trzydzieście sześć, krzyzykow srebrnych 38, pułmie|siącow dwa, trzeci nadłamany, łancuszek srebrny | złocisty, item łancuszek srebrny, pasek srebrny, | obrączka węcowa srebrna, y igliczek 4 do sznu|wania. Gwiazda srebrna na Wielkim Ołtarzu. Na | S(więtym) Mikołaiu tabliczek 3 y dwie klawzurze, perelek | sznurow dwa, item koralki małe perełkami przeni|zanę, item korale kryształem przeni|zanę, item | korale ze srebrnymi koralami y sznur spory kora|łowy znova srebrnymi koralami przeni|zany. | Zaponek kitayczanych 4. Ryza harusowa. Anty|pendiy skurzanych 2, pułatłaskowa zas iedna | y buratowa iedna. Chorągwi bławatnych pięć. | Lamp dwie srebrnych, item lamp dwie mosiężna | y zesciana. Sukień pogrzebowych dwie, trzecie czer|wone. Kociołek mosiężny dla wody. Na dzwonnicy | dzwonow trzy. Plebania: izba biała z komorą, | piekarnią y sieńmi, stajni dwie y piwnica | staraniem w(ielbego) oyca Zubowicza, bywszego pra^z|bitora, wystawiona y nabudowana. Na cmętarzu | szkoła murowana, placow dwa, na k(t)ur ych ple|bania wybudowana y ogrodnikow mieszka pięć. || [86 *adv.*] Grona oromego włok dwie, a trzecia w Łubniu za|rosła lasem. Parafia tey cerkwi: miasto Mir, | wsi Raduń, Pieseczna, Zbycin y Sielce, Auciewi|cze, Siemakow, Wielkie Sioło. Wszystkich dusz 2000. |

Sam kapłan dosć czyni powołaniu swemu y zad|ney na niego nie mielismy skargi. Listy, kwity, metry|kę porządnie pra^sentował y we wszystkim uspra|wiedliwił się punktom wizitacy|nym. |

Царква ў в. Вялікія Жухавічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Zuchowicka. D(nia) 12 9bra. |

2. Przewielebny w Bogu oyciec Hrehory Szarcho|wiecki, protopopa nieswiski, trzyma cerkiew | Zuchowicką założenia Usnien|ia Naswięszy Panny. Fundacyey jasnie oswieconych x(ią)żat ich | m(iło)sciow Radziwiłow. Na którą fundusz u x(ię) dza pisa|rza, ma do archium włożyć.

Sama cerkiew dREW|niana, pokrycia restauracyey potrzebuie. W cer|kwi deysus y obrazy w należytey opatrznosci | y na swoich miejscach zostaia. Na Wielkim Ołtarzu | w cymborium w puszcze cynowey Naswięszy Sa|krament

w wielkicy obserwancyey zostaie. Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y łyżeczką złoci|stemi kosztem samego w(ielebneg)° oycy sprawione. | Drugi kielich cynowy z patyną, gwiazdą y łyżeczką cerkiewny. Ewangelia pisana, Służebnik | samego oycy, Trebnik, Połustaw samego oycy, | Apostoł pisany, Treod Cwietna drukowana, || [87] Ochta, Jermaloy pisane. Litonow dwa. Antymis | niepodwizny. Mirnica cynowa. Kadzilnica mo|sieżna samego oycy. Lichtarzow cztery, mosię|żnych dwa, cynowych dwa. Tuwalen wszystkich | siedm, chustek dwie, pokrowiec bławatny ieden, | a małych dwa. Płocienko drukowane na wszytek | ołtarz. Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy | większych dwa. Chorągwi cztery. Krzyż cynowy | samego oycy. Do processu krzyż drewniany | wielki. Ubiór kapłański: alb dwie, iedna oycow|ska, druga cerkiewna z humerałami y paskiem | jedwabnym same(g)° oycy, porucze dwoie, potrachil | stary, ryży buratowe pstre, drugie ryży | kitayki wiszniowej ze wszystkim same(g)° oycy | pro(to)p(o)ppy, trzecie ryży pułatłaskowe pstre | z potrachilem czerwonym. Izba biała z komorą | sieńmi y piekarnią, pod którą piwnica, swiren, | gumno, chlewy chrosciane staraniem y przez w(ielebneg)° | oycy restaurowane y nabudowane. Gronta | do tej cerkwi włók trzy z sianozęciami y zarosła|mi. Parafia tej cerkwi: wsi Zuchowice Wielkie, Ko|zową, Łuki. Wszystkich dusz 500. |

Listy, kwity, metrykę, constitucją porządnie pra^esentował. Sam w(ielebny) oyciec przykładowego pozycia. | U tego z oycy protopopy na prowizy wiele|bny oyciec Bazyli zostaie. || [87 *adv.*]

Царква ў в. Малыя Жухавічы Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Małozuchowicka. D(nia) 13 9bra. |

3. Wiele(bny) oyciec Joachim Pseiowski, pra^ez(biter), trzyma cerkiew | założenia Narodzenia S(więteg)° Jana Małozuchowicką. W maie|tnosci j(ego) m(iłości) pana Piotra Charlinskie(g)°. Funduszu niemasz. |

Sama cerkiew drewniana. W ktury deysus y rozne | obrazy cano(no)m Oycow S(więtych) zgadzaią się. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze Nasw(iętszy) Sakrament w należytej opatrz|nosci stoi. Ewangelia pisana y Apostoł pisany, | Służebnik, Trebnik, Połustawiec y Jermaloy same(g)° | oycy. Kielich srebrny złocisty, patyna srebrna y łyżeczką złocista, gwiazda cynowa. Lichtarze drewniane. Krzyż drewniany. Dzwonek ołtarzowy ieden, | na dzwonnicy ieden. Ubiór kapłański: alba iedna | z humerałem y paskiem, ryży adamaszkowe zołto|gorące ze wszystkim. Wozduch wielki ieden, a małych | dwa. Litonow dwa. Antymis podwizny. Tuwaleń | wszystkich szesć. Chustka iedna. Chorągwi harusowych | 4. Na obrazie Nasw(iętszy) Panny koron dwie

y tabliczka | iedna srebrne. Mirnica zesciana. Metryka porządna. | Plebania: piekarnia z sienmi y gumienko chrosciane. | Parafia: wieś Małozuchowice, Chłupicze, Husaki, | Rzepicze, Sermonicze, Połonka. Dusz 400. | Grontu włoka iedna we dwa poletki.

Listy, kwity, | constitucją pra^esentował. Sam kapłan przykładowy. |

Царква ў в. Астроўкі Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Ostrowiecka. D(nia) 15 9bra. |

4. W Bogu wiel(ebny) oyciec Bazyli Paszkiewicz, pra^ezbiter, | trzyma cerkiew Narodzenia Nasw(iętszy) Panny Ostrowiecką. Fundacyi ich m(iłości) p(anow) Protasewiczow. Fun|dusz in archiu^m ma bydz, ale o tym pewney nie|masz wiadomości. Kazalismy zaniesć protestacją | o zawieruszeniu onego.

Sama cerkiew drewniana, | restauracyey w pobiciu potrzebuie. W ktury obra|ży na swoich mieyscach zostaia. Na Wielkim Ołtarzu || [88] w puszcze srebrney Nasw(iętszy) Sakrament w opatrzo|sci należytej stoi. Kielich, patyna srebrne, mieysca|mi złociste, gwiazda y łyżeczką srebrne. Krzyż wielki srebrny złocisty, w którym sztuczek 4 czwo|ro graniastych jednorozcowych, item sztuczek 13 | jednorozcowych. Ewangelia w aksamit oprawna | y tabliczka srebrna iedna, Służebnik, Trebnik dru|kowane, Apostoł drukowany, Psalterz, Ochta, | Trafaloyczyk, Treod Cwietna y Biblia ruska | pisane, oprawy potrzebuia wiele, Postylla polska. | Litonow dwa. Antymis podwizny. Mirnica cyno|wa. Kadzilnica mosiężna. Ampułka cynowa. Li|chtarzow mosiężnych dwa, cynowych dwa. Tuwaleń | wszystkich ośm. Obrus ieden. Chustek dwie. An|typendy bławatnych trzy, a dwie prostey materiey. | Chorągwi dwie harusowe, a dwie płotniane. Propor|cow dwa. Dzwonkow ołtarzowych dwa, na dzwon|nicy ieden. Votiw na Nasw(iętszy) Panny obrazie: koron | dwie srebrne złociste, sceptum srebrne, swiat w rę|ku Pana Jezusa srebrny, tabliczek wielkich y | małych y ieszcze mniejszych 49, item przybyło | dwie, oczkowych tabliczek 4, imie Marya w pro|mieniach srebrne, pułmiesiąca srebrne, rączka sre|brna, kryształ spory czworograniasty w srebro | oprawny, przy niey wisi trzy kryształy, kana|czek z perłami, w nim sztuczek złotych z rubinka|mi pięć, lancuszek mały srebrny, serduszko | kryształowe w złoto oprawne, metalik srebrny zło|cisty, krzyzykow trzy, dwa złociste, trzeci srebrny, | ząbki dwa srebrne, sznur perełek drobnych, || [88 *adv.*] item sznurek małych perełek, koralami przeniza|nych, agnuskow roznych pięć, zausznice przyby|ły dyamencikow czeskich, gwiazd srebrnych pię|tnascie. Ubiór kapłański: ryży adamaszku niebies|kiego, drugie ryży

aksamitu wiszniowego, potra|chilow dwa y porucze dwoie, pokrowiec na atlasie | karmazynowym srebrem haftowany wielki, a dwa | małych bławatnych. Lichtarz wiszący żelazny. | Izba biała z sienmi y piekarnią, ynsze budynki | chrosciane. Grontu tey cerkwie należącego w obrębie | włok pięć. Parafia: wsi Ostrowki, Proste, Jabło|nowszczyzna, Niedzwiatkow dwoie, Łysica, mia|steczko Iskole, Makasze, Jencyce, Pieckowicze, | Hale Błoto. Wszystkich dusz czyni 1000. |

Listy, metrykę, constitucją soborową, kwity pra^esentował. Sam kapłan pozycia przykładowego | y zadnych skarg na n(iego) nie było. |

Царква і капліца ў в. Гарадзя Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Horodziejska. D(nia) 16 9bra. |

5. Wielebny w Bogu oyciec Samuel Jekutowicz, pra^ezbiter | horodiski, trzyma cerkiew założenia S(więtego)^o Spasa | Horodiską. Fundacyi ich m(iło)scio^w p(anow) Kiersnowskich | y ich m(iło)scio^w p(anow) Woynow. Fundusz w Moskwie|szczynie zginoł. Protestacją uczynic kazalis|my y aby na soborze przyszyłm pra^esentował. |

Sama cerkiew drewniana. W ktorej deysus y o|brazy porządnie zostaią. Na Wielkim Ołtarzu w algnusku cynowym Nasw(iętszy) Sakrament w opatrznosci | zostaią. Kielich cynowy z patyną, gwiazdą, ły|zeczką srebrną. Ewangelia wielka drukowana || [89] w cerkwi Mirskiej zostawiona, kazalismy wy|kupić. Krzyż srebrny. Litonow dwa. Antymis | podwizny. Służebnik, Trebnik, Apostoł, | Psalterz drukowane, Ochtaik, Minia pisana. | Wozduch wielki, a małych dwa bławatnych. Ka|dzilnica stara mosięzna, naprawic kazalismy. Dz|wonek ołtarzowy ieden. Lichtarzow małych szkła|nych dwa. Tuwaleń wszystkich cztery. Antypen|dia kitayki ceglastej. Zaponka kitayki zielo|ney. Ubior kapłański: alba iedna z humerałem y | paskiem, ryz dwoie, jedne bławatne zielone, | drugie czarne adamaszkowe z potrachilami y po|ruczam. Wotiw y na obrazie Nasw(iętszey) Panny: korona | srebrna. Dzwon na dzwonnicy ieden. Plebania | tey cerkwie: izba biała z komorą y z sienmi, | odryny y gumna chrosciane. Gronta włok dwie | y zascianek, przy ktory^m morgow siedmnaście sianozęci. Parafia: wsi Horodziej, Studzionki, Zarze|cze, Nowa Wieś, Podwiesci, Osipowszczczyzna, Za|dworze. W tey parafiey wszystkich dusz 500. |

Do tego trzyma kapliczkę Barbary S(więtej) u j(ego) m(iłości) pana | Stanisława Masalskiego. Niedaleko od teyze cer|kwie. Niemasz zadney fundacyey. |

Lista niema, bo mu zgorzał. Kazalismy się starać | o nemu u pasterza co

przędzey o list. Mirnica cy|nowa. Metryki niemasz porządney. Constitucyey | nie pokazał. Kwity pra^esentował. Sam kapłan | pozycia dobrego y przykładowego. |

Царква ў в. Стары Свержань і капліца ў в. Залужжа Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Staroswierzenska. D(nia) 17 9bra. |

6. Wielebny w Bogu oyciec Jan Sankiewicz, pra^ezbiter, || [89 adw.] trzyma cerkiew założenia S(więtej) Paraskowiey Staro|swierzenską. Fundacyey x(ia)żatł ich m(iło)scio^w Radziwi|łow. Fundusz podczas Moskwie|szczyny zginoł, ka|zalismy protestacją uczynić y na soborze przyszyłm | pra^esentować.

Sama cerkiew cale opadła. W ktorej | niemasz iak dla niebezpiecznosc y nabozenstwa odpra|wować, koniecznie przykazalismy oycu Sankiewi|czowi starania przyłożyć do wystawienia nowey | cerkwi, poniewasz złotych siedmdziesiąt y dwa u w(ielebny)^o | oyca protopopy kleckiego na te cerkiew legowanych | iuz od piętnasta lat zostaię. W cerkwi dla opadłości | wielkiey ieden tylko obraz na płótnie zostaię Nasw(iętszey) | Panny y kielich cynowy ze wszystkim. Krzyż spizo|wy. Antymis podwizny. Testament ruski same(g)^o | oyca, Trebnik, Służebnik, Połustawiec, wszystko | oycowskie. Dzwonek ołtarzowy. Dzwon na dzwo|nnicy. Mirnica cynowa. Alba z humerałem y | paskiem. Ryzy drukowanego płótna. Potrachil ta|kież. Porucze buracikowe. Plebania: piekarni dwie | z sionkami drewniane, gumno iedne. Grontu włok | dwie we trzech poletkach. Parafia tey cerkwi: wsi | Stare Swierzno, Zacierow, Witaczerow, Załuze, Łu|bna, Berezna, Słoboda Woyni|łowska, Kosciuki, | Wiskaczy, ziemianie Cwirki, Peretoki, Kaspero|wicze, Skomoroszki Zurawskiego wieś. Wszystkich dusz 1500. |

List na cerkiew, kwity, constitucją soborową, me|trykę krztow y szlubow pra^esentował. Sam kapłan pozycia przykładowego, tylko ze do tych czas | około wystawienia cerkwi S(więtej) nie miał pilnego | starania.

Przy tym trzyma kaplicę założenia | S(więtego)^o Spasa w Załuzu. Zadney fundacyey niemasz. || [90]

Царква ў м. Новы Свержань Навагрудскага пав.

*Miastecz(ko)*¹⁶⁵ cerkiew Nowoswierzeńska. D(nia) 19 9bra. |

7. Wielebny w Bogu oyciec Jan Lewonowicz, pra^ezbi|ter

¹⁶⁵ Напісана паверх слова *Wieś*.

no(wo)swierzeński, protopopa klecki, trzyma cer|kiew założenia Usnienia Nasw(ięszey) Panny nowoswier|zeńską. Fundacyey jasnie oświeconych x(ią)ząt | ich m(iło)sciow Radziwiłow. Fundusz w Moskiewszczyz|n(i)e zginął. Protestacyi niemasz na to. Surowie | przykazalismy oycu protopopie aby co przedziey | zaniósł protestacyą o zginienie onego.

Sama cer|kiew murowana. W ktorey deysus y obrazy po|rządnie zostaią. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze | cynowey z nakrywką Nasw(ięszy) Sakrament w nale|zytey observantey stoi. Kielich srebrny z paty|ną, gwiazdą y łyżeczką. Ewangelia drukowana, | we srebro oprawna, na niey tablic pięć, krzyż srebrny, mieyscami złocisty. Litonow trzy. Anty|mis podwizny. Mirnica cynowa. Lichtarzow | cynowych wielkich cztery. *Item lichtarzow 4 | przybyło mosiężnych*¹⁶⁶. | Lichtarz zawieszisty | spiżowy ieden. Lamp dwie mosiężne. Kadzill|nica srebrna, druga mosiężna. Dzwonkow ołta|rzowych dwa. Na dzwonnicy dzwonow duzych 2. | Xięgi: Słuzebnik, Apostoł, Psalterz, Ochta|y, Połustawiec drukowaną, Trebnik y dwie Treodi | y Trafaloy pisanę. Tuwaleń roznym jedwabie^m | szytych dwanascie. | *Item tuwalia | przybyła złotem | szyta*¹⁶⁷. | Chustek szytych trzy. An|typendium trzy, iedna adamaszkowa karma|zynowa, a dwie na skurze wybiiane. Ubior | kapłański: ryz pięciory, jedne białe tabinowę || [90 adw.] z potrachilem y poruczem, drugie karmazynowe tabi|nowe, buracikowych dwoie, kitayczane czarne z po|trachilami y poruczami. | *Item rzy przy|byli, rzy aksa|mitne zielone | s potrachilem y | poruczem y we|lium*¹⁶⁸. | Alba iedna z humerałem | y paskiem. | *Item alba dru|ga przybyła*¹⁶⁹. | Wozduchow kitayczanych wielkich y małych szesć. Kociołek mosiężny dla wody święconey. | Ampułka iedna cynowa. Puszka cynowa dla ka|dzidla. Wotiw y na obrazie Nasw(ięszey) Panny koron dwie | złociste. Item na Salwatorze korona iedna srebrna, | tablic wielkich, srzednich y małych sto y cztery, | *a przybyła dziewięć*¹⁷⁰, | rączka mała srebrna, łancuszek srebrny w ktorym | kolec sto czterdzieście cztery, krzyż kawalerski | srebrny, krzyż złocisty, item małych krzyży|kow dwadzieścia trzy, ząbek srebrny, piercionkow | srebrnych 4, złocistych dwa, perelek malenkich | sznurkow 2, łancuszek mosiężny złocisty, obrą|czek odmiencow srebrne złociste dwie, sztuczka | dwa dyamencikow czeskich, mniejszych z ta|łkami z dyamencikami dwie, zausznic taka z, | rączka mała złocista, guziczek kryształowy, agnuskow we srebro oprawnych 9, reli|quiarzykow haftowanych 6, item kryształowych dwa, koronka bursztynowa y manelek

¹⁶⁶ Дадісана на палях іншым атрамантам.

¹⁶⁷ Тое ж.

¹⁶⁸ Тое ж.

¹⁶⁹ Тое ж.

¹⁷⁰ Тое ж.

| trzy bursztynowych. Zaponek dwie kitayczanych. | *Item przybyło | dwie jedwabni|qne*¹⁷¹. | Sukno czarne pogrzebowe. Chorągwi dwie tkanych. | Plebania: (izba) biała z sieńmi, piekarnią y swirnem, | stajnie dwie drewniane. Grontu włok dwie | y placow dwa według dawney fundacyey ma | kapłan. Item placow 9 y włoka w Załuzu. Pa|rafia tey cerkwie: miasteczko Nowo Swierzno, | wsi Hołowieniczcy, Chołajmszczyzna, Siestrenow|szczyzna, Kisieleszczyzna. Wszystkich dusz 600. || [91]

Sam wielebny oyciec protopopa przykładny. | Listy, kwity, metrykę krztow y szlubow, consti|tucyą soborową, mirnicę z Oleiami Świętymi | pra'sentował y na wszystkie punkta usprawie|dlił się. Ten ze oyciec protopopa na pro|wizyey swoiey w(ielebne)go oycza Mateusza Lewono|wicza, syna swego. |

Царква ў м. Стоўбцы Мінскага пав.

Miasteczko cerkiew Stołpiecka. D(nia) 20 9bra. |

8. Wielebny w Bogu oyciec Marcin Pankiewicz, | pra'zbiter, trzyma cerkiew S(więte)g Spasa Stołpiecką. | Fundacyey ich m(iło)sciow panow Słuzkow. Fun|dusz iest in archium.

Sama cerkiew drew|niana. W ktorey deysus y obrazy porzą|dne. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey | Nas(więszy) Sakrament w opatrznosci zostaię. | Kielich srebrny z patyną, gwiazdą y łyżeczką cynowemi. | *Item przybyła pa|tyna y łyżeczka | srebrna*¹⁷². | Ewangelia pisana, w cyne opraw|na. Krzyż drewniany. Słuzebnik y Trebnik | pisany samego oycza. Kadzilnica mosięż|na. | *Item mosienzna no|wa przybyła ka|dzilnica*¹⁷³. | Lichtarzow mosiężnych sześć, a ieden za|wieszisty wielki. | *A lichtarzow przy|było trzy*¹⁷⁴. | Mirnica cynowa. Dzwonkow | ołtarzowych trzy. Na dzwonnicy dzwonow 3. | Antymis podwizny. Litonow dwa. Wozduchow | małych y wielkich 5. Chustek 2. Tuwalen 10. | *Tuwalen przybyło | pienc*¹⁷⁵. | Antypendia pułatłaskowa iedna, druga pło|cienna. | *Item antypendia | maliowana przy|była*¹⁷⁶. | Ewangelia Uczytelna stara, Jermałoy notowany, || [91 adw.] Ochta|y drukowany, Testament drukowany. | Miseczka cynowa. Ubior kapłański: ryz 4, | jedne czamletowe, drugie buracikowe, trzecie | pułatłaskowe, czwarte czarne pułatłaskowe, | potrachilow 2 y poruczy 2, a trzecie teraz przybyły | za

¹⁷¹ Дадісана на палях іншым атрамантам.

¹⁷² Тое ж.

¹⁷³ Тое ж.

¹⁷⁴ Тое ж.

¹⁷⁵ Тое ж.

¹⁷⁶ Тое ж.

oyca, alb dwie tkackiego płotna z jedwabie^m | y korunkami z humerałami y paskiem. Wotiw y | na obrazie Nas(więtszey) Panny koron dwie srebrnych, | tabliczek srebrnych dwie, sceptrum srebrne 1, pierścinkow srebrnych 2, | ytem pierscionkow | przybyła dwa¹⁷⁷, | paciorki bursztyno|we iedne, sznurek pereł małych, cynowych tałbiczek 3, agnuskow rogowych dwa. Zaponka | kitayki karmazynowej. Chorągwi dwie szarzone. | Ytem trzecia przy|była chorągiew¹⁷⁸. | Plebania: izba biała, nieco ogrodzona, gumno | drewniane, grontu włok dwie we cztery poletki, | a trzecia włoka na dwóch poddanych we wsi Steckach. | Parafia: miasteczko Stołpcy, Zaiamna, Opiecz|ki, Łapki, Bochony, Kuczuny, Jacznaia, Poznie|ko(w)szczyzna, Słoboda, Stecki. Wszystkich dusz 500. |

Listy, kwity, metrykę, constitucyą pra^csentował. | Sam kapłan pozycia przykładnego, tylko protesto|wał się, ze wielką ma przeszkodę od x(ie)zy domini|kanow w parafiey swoiey w dawaniu szlubow y | krztow gra^ckiey reli(gi)ey ludziom. |

Царква ў м. Магільна Навагрудскага пав.

Miasteczko cerkiew Mohilewska. D(nia) 22 9bra. |

9. Wielebny oyciec Prokopiy Tomiłowicz, pra^czbiter, | trzyma cerkiew założenia S(więteg)^o Mikołaiia Mohilewską. || [92] Fundacy jasnie oświeconych x(ia)zatt ich m(iło)scio^w | Radziwiłow. Fundusz podczas Moskiewszczyzny | zginął. Protestacy na to niemasz. Kazalismy | koniecznie aby proces był zanieiony y na sołborze przyszłym pra^csentowany.

Cerkiew sama | drewniana. Wielkiey poprawy potrzebuie. W kto|rey obrazy y deysus porządnie zostaia podług | canonow O(ycow) S(więtych). Na Wielkim Ołtarzu w puszcze | cynowej Nas(więtszy) Sakrament w opatrznosci zostaie. | Kielich srebrny niewielki z patyną, gwiazdą y ły|zeczką. Ewangelia pisana, na ktorej tabliczek | dziesięć srebrnych y klawzury srebrne, krzyz | cynowy, Służebnik, Połustaw, Psalterz druko|wane, Ochta, Treod Postna, Jermalo, Trebni|czek pisane. Kadzilnica mosięzna. Mirnica cyno|wa. Lichtarzow dwa zescianych, mosięzny ieden, | essowy drugi. Dzwonkow dwa ołtarzowych, na | dzwonnicy sporych cztery. Antymis nowy pod|wizny samego je(go) m(iło)sci. Liton ieden. Tuwalen | wszystkich osm. Chustka iedna. Ubior kapłański: | alba z humerałem y paskiem jedwabnym, ryz | dwoie, iedne pułatłaskowe czerwone, drugie na | płotnie drukowane, do nich potrachile y porucze. | Wozduch ieden wielki, a małych dwa atlasowe.

¹⁷⁷ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹⁷⁸ Тое ж.

| Wotiw y na obrazie Nasw(iętszey) Panny: pułmiesiəcow | cztery srebrne, tabliczka y pierścień srebrny. | Korona mosięzna na Swiętym Mikołaiu. Swiec | wielkich pięć. Chorągwi cztery. Antypendium iedna || [92 adw.] kitayczana, druga skurzana. Item malo|wana płotniana. Sukno czarne pogrzebowe. Cmen|tarz ogrodzony dylem. Dom kapłański przez | staranie samego oyca nabudowany nowy. Izba | biała z komorą, z sienmi y piekarnią. Izba biała | druga wedle wrot, przy ktorej swiren, gumno, chle|wy y staynia z drzewa robione. Gronta do tey | cerkwie włok dwie we trzech poletkach. Do tego | placow trzy y gumienszczyzna. Parafia do tey | cerkwie: miasteczko Mohilna, wsi Hołowacze, | Jersze, Kosciesze, Prusinowo, Swiernowo, Łu|niniec, Łobocki, Siemienowicze, Zamoscie, Hoło|wni, Andruszy, Łacewicze, Rudniki, Jazwiny. (Dusz) 1000. |

Listy stanowlenny, podawczy, pra^csent(ował). Metry|kę krztow y szlubow, constitucyą pra^csentował. | Kwitow nie pokazał, ale się protestował na w(ielebne)^o | oyca pr(oto)p^ope, iż quitow nie dał, a pod sumnienie^m | zeznał, ze dochod pasterski wszytek zawsze odda|wał do oyca pro(topo)ppy, jako z y registr podpi|sany ręką onego zeznawa. Sam kapłan przy|kładnego pozycia. |

Цэрквы ў г. Нясвіж Навагрудскага пав.

Miasto cerkiew Nieswiska. D(nia) 24 9bra. |

10. Wielebny w Bogu oyciec Benedykt Falkowski, pra^cz|biter, trzyma cerkiew założenia Przemien(ienia) Panskie(g)^o | Nieswiską. Fundacyey jasnie oświeconych x(ia)zatt | ich m(iło)sciow Radziwiłow. Fundusz iest in archi|um, ale teraz oyciec do siebie wzioł dla restaw|rowania u x(ie)cia je(go) m(iło)sci.

Sama cerkiew drewnia|na, nowa, piękna. Kosztem y staraniem świętey pamięci || [93] przewielebnego w Bogu oyca Falkowskiego, | protopopy nieswiskiego, wystawiona. W ktorej | deysus y ołtarze nowo teraz wystawia się | przez pana Szarzkę, burmistrza nieswiskiego. | Na Wielkim Ołtarzu w puszcze srebrney z nakryw|ką Nasw(iętszy) Sakrament w nalezytey zostaie | obserwancyey. Kielich srebrny z patyną, gwiazdą | y ły|zeczką. Ewangeliy dwie we srebro opraw|ne, jedna, na ktorej tabliczek pięć, a puklow | cztery y klawzury srebrne, druga z iedną tałbliczką srebrną y mosięzne tabliczkami. Item | patyna, gwiazda y ły|zeczka srebrna. Służebnik, | Trebni, Połustawiec, Apostoł, Trefalo|ycz, | dwie Treody, Psalterz, Ochtaik, Czasownik | wszytko¹⁷⁹. Krzyz srebrny z sedesem na drzewie. | Jermalo y Ochta pisane.

¹⁷⁹ Сказ не завершаны.

Antymis podwiz|ny. Litonow dwa. Lichtarzow wielkich cynowych | osm, mniejszych cztery, mosiężnych sześć. Tu|walen wszystkich szesnascie. Chustka iedna. | Antypendiy sześć, taletowa iedna, atlaso|wych zielonych dwie, kitayczana herbowa | iedna, skurzane dwie. Kadzilnica mosiężna. | Dzwonkow ołtarzowych trzy. Wozduchow wiel|kich bogato haftowanych sześć, małych pięć. | Bursa y humerał haftowane. Lisztew jed|wabiem szytych pięć. Ytem rąbkowych 4. | Ubior kapłański: ryz wszystkich bławatnych | osm z potrachilami y poruczami, nowe, to iest | jedne złotogłowowe czerwone, drugie w kwiaty || [93 adw.] tureckiey materiey, trzecie atlasowe czerwone, | czwarte zołtogorące aksamitne, piąte ada|maszkowe zołte, szoste atlasowe czarne, siod|me aksamitne czarne, osme jedwabney pstre. | Alb cztery, wszystkie szyte z humerałami y pa|skiem iednym. Mirnica cynowa. Puszka dla | kadzidla cynowa. Kobierzec stary i kilim czerwony stary. Lamp dwie, cynowa y mosiężna. | Lichtarz wiszący na dwanascie swiec. Wotiw y ko|ron złocistych dwie, trzecia biała, rączek sre|brnych dwie, krzyzykow srebrnych cztery, pier|scionkow srebrnych pięć, szczyrozłotych dwa y | czerwony złoty, tablic wielkich y małych z | pulszyrkiem trzydziesci dziewięć, gwiazdeczek | srebrnych 4, łancuszkow srebrnych dwa, pasek | odlewany srebrny, pereł sznurow osm, dzie|wiąty z korałkami czerwonymi. Chorągwi dwie. | Dzwonow na dzwonnicy trzy. Zaponki kitay|czane dwie. Sukno czarne brackie. Plebania: | izb białych trzy, komor dwie, szkoła z sieńmi. | Wszystko staraniem nieboszczyka oycy pro|topopy nabudowane. Do tego stayni dwie drew|niane. Grontu do tey cerkwi w miescie placow | trzy, co na Podwalu. Iako gdzie y plebania nabu|dowana. Grontu oromego wszystkiego włok | dwie, na ktor ych poddanych trzy.

Do tego cer|kiew za miastem, Narodzenia Nas(więtszey) Panny, | przez mieszczan wystawiona. Zadne(g)° niema nadania. || [94] Parafia: miasto Nieswiż, wsi Kruty Brzeg, | Kwaczy, Lipow, Pochapowszczyzna, Woyniło|wicze, Łań, Czanowicze, Kaczanowicze, Szczyło|wicze, Zaturze. Wszystkich dusz 1500. | Kapłan sam przykładnego pozycia. Ma na prowi|zyey swoiey w(ielebneg)° oycy Jana Chiiewiczza. Listy, | kwity, constitucyą, metrykę krztow y szlubow | pra°sentował. |

Царква ў в. Малева Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Malewska. D(nia) 25 9bra. |

11. Wielebny w Bogu oyciec Jan Markiewicz, pra°zbiter, | trzyma cerkiew założenia S(więteg)° Mikołaiia Malewską. | Fundacyi jasnie oswieconych x(ia)z(ia)ł ich m(iło)sci(ow) Kleckich. | Fundusz podczas Moskiewszczyzny

zginoł. Prote|stacyą o to zanieść kazalismsy.

Sama cerkiew drew|niana. W ktorey deysus y obrazy w swoim zostaią | porządku. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowej z na|krywką Nas(więtszy) Sakrament w nalezytey zostaię ob|serwancyey. Kielich ze wszystkim cynowy. Ewan|gelia pisana w czarnym aksamicie, na ktorey ta|bliczka srebrna iedna y cynowych 4. Krzyz y lich|tarze drewniane. Słuzebnik, Trebnik, Połustaw | y jnne xięgi samego oycy. Kadzilnica mosiężna | cerkiewna. Antymis podwizny nowy. Liton ieden. | Wozduchow wielkich dwa, małych pięć rozno go koloru. | Tuwaleń wszystkich pięć. Dzwonek ołtryzowy ieden, | na dzwonnicy dwa. Ubior kapłański: rzy z po|trachilem y poruczem iedne, buracikowe, alba z humerałem || [94 adw.] jedna, pasek ieden. Chorągiewek dwie płotnia|nych. Item sztametowych trzy. Zaponka czer|wona na ołtarzu sztametowa. Na Nas(więtszey) Pannie | tabliczka iedna srebrna. Plebania: izba biała z | piekarnią y sienmi, staynie y gumno chrosciane. | Grontu włok dwie w iednym obrębie. Parafia | tey cerkwi: wsi Malew, Jeskiewiczze, Karcewicz, | Swieciez, Kozły, Chodatoiewiczze, Husaki, | Lipa, Kamionka. Uczyni wszystkich dusz 2000. |

Sam kapłan przykładnego y pobożne(g)° zywota. | Listy, constytucyą, metrykę krztow y szlubow, | mirnicę porządną pra°sentował y kwity te|razniejszego oycy protopopy. |

Царква ў в. Салтанаўшчына Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Sołtonohacka. D(nia) 27 9bra. |

12. Wielebny w Bogu oyciec Piotr Wysocki, pra°z|biter sołtonohacki, trzyma cerkiew założenia | S(więtey) Troycy Sołtonohacką. Funduszu x(ia)z(ia)ł ich m(iło)sci(ow) | Radziwiłow. Fundusz podczas Moskiewszczyzny | zginoł. Protestacyey na to niemasz. Kazalismsy | zanieść koniecznie.

Sama cerkiew drewniana. | W ktorey obrazy według moznosci przybrane stoją. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowej z | wierzchem Nas(więtszy) Sakrament zostaie ochędożnie. | Kielich ze wszystkim cynowy. Krzyz drewnia|ny. Antymis podwizny samego jego m(iło)sci. Lito|now dwa. Pokrowcow małych dwa, wielki ieden | bławatne, a płotniany wielki ieden. Tuwaleń | wszystkich sześć. Zaponek płotnianych szytych | trzy. Antypendia iedna kitayczana, druga harusowa zielona. || [95] Dzwonek ołtarzowy ieden, drugi na dzwonnicy. | Kadzilnic dwie mosiężnych. Lichtarzow mosiężnych | dwa. Mirnica cynowa porządną. Metryka krztow | y szlubow zwyczajna. Xięgi: Testament ze wszyst|kim drukowany, Trebnik, Słuzebnik, Psalterz, Połustaw, Czasownik drukowane. Item Jermaloyczyk | drukowany. Ubior

kapłański: alb dwie, iedna szyta, | druga z korunkami, z humerałami y paskiem, | ryz dwie, iedne z blaszką buratową, drugie zielone | muchaierowe, stare oboje, z potrachilami y poruczem. | Wotiw zadnych niemasz. Agnusek cynowy dla | chorych. Chorągwi dwie harusowych. Plebania: izba | biała z sienmi y piekarnią, swirenek ieden, gumno | iedne y staynia drewniane. Grontu do tey cerkwie | oromego włok dwie. Parafia: wsi Sołtonohacie, | Sławkowo, Juszewicze, Rakowicze, Hrybowszczyzna, | Gabruny, Kudzinowicze. Wszystkich dusz 500. |

Sam kapłan pobożnego zywota. Ma na prowisiey | swoiey w(ielebneg)° oycza Alexandra Paszkowskiego, zięcia | swego. Który do cerkwie S(więtey) Troycy Ceprewskiej święcił się, a teraz przez nieugruntowanie funduszu tak | się musi wahać. Listy, pra°senta, kwity iedne pra°santował, a o soborowy protestował się, ze ociec | protopopa mu nie dał. Constitucyą pra°sentował | soborową y we wszystkim usprawiedliwił się. A oy|cu Paszkowskiemu dalismy kartę naszą do woli | jasnie wielm(oznego) pasterza albo znowu do powrotu do | cerkwie Ceperskiej mieszkać przy cerkwie Sołto|nohackiey. |

Царква ў в. Паццейкі Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Pocieyowska. D(nia) 28 9bra. |

13. Wielebny oyciec Constanty Daszkiewicz, pra°zbiter, trzyma | cerkiew S(więteg)° Jerzego Pocieyowską. Fundacyey świętey pamięci || [95 adw.] pana Judyckiego, kawalera maltańskiego, | a terazniejszego j(ego) m(iłości) pana Lubomierskiego, kawalera | maltańskiego. Fundusz dany przez oycza terazniejsze(g)° | do wiernych rąk j(ego) m(iłości) pana Stephana Prazmowskiego, | na ten czas dzierzawcy pocieyowskiego, który miał po|twierdzić y o przydanie poddanych postarać się u te|razniejszego j(ego) m(iłości) pana kawalera.

Sama cerkiew drew|niana, nowa. W ktorey obrazow s potrzebę. Na Wielkim | Ołtarzu w kielichu srebrnym Nas(więtszy) Sakramentt w | wielkim ochędostwie zostaie. Do którego kielicha | patyna srebrna złocista, gwiazda srebrna, łyecz|ka cynowa. Na zachowanie zas Nas(więtszego) Sakramentu | agnusek srebrny. Antymis podwizny. Liton | ieden. Wozduch ieden wielki, a małych dwa kitay|czane. Tuwalen wszystkich pięć. Antypendia iedna. | Item płotniana antypendia. Zapona w Carskich | Drzwiach harusowa zielona. Kadzilnica mosiężna. | Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy dwa. Cho|rągwi dwie. Na obrazie Nas(więtszey) Panny krzyzykow | srebrnych dwa, perlowey macicy trzeci, sztuczek | dwie kryształowych. Xięgi co są wszystkie drukowane, | ale pozyczane, krom Jermołoyczyka drukowanego

cer|kiewnego iednego. Ubior kapłański: alba iedna z hu|merałem y paskiem, ryz dwie, pułatłasowe cegla|ste y buracikowe ze wszystkim. Dom kapłański: pie|karnia nowa przez oycza wystawiona, a stara zaś | piekarnia z gumnem y stayniami chroscianemi | y swirenkiem drewnianym. Parafia: wsi Pocieyki, Tro|janow, Zawołki, Peczerany, Sitna, Nowosiołki. W tey | parafiey wszystkich dusz 300. |

Listy, tak postanowlenny, iako y odpustny, kwit mirny | y kuniczny, metryke krztow y szlubow, constitucyą soborową || [96] pra°sentował. Sam kapłan pozycia | przykładowego. Gronta do tey cerkwi włok dwie | y poddany do łaski dany ieden. Ten ze kapłan | uskarżał się na dwor pocieykowski y na parafian, | iz mu w cerkiewnym porządku wielką czynią vio|lentią. A to w tym, gdy umrze parafianin, tedy | o miejsce dla pochowania umarłego z ciwunem | dwornym targuią się y iemu, a nie kapłanowi, dochod | należący oddaia, który iakoby na restauracyą cer|kwie obraca, czego w samey rzeczy mało co, a kapłan | ubogi przez to, wyzywienia słusznego mieć nie może. | Przykazalismy kapłanowi koniecznie y pod kłatwą | pasterską, aby od tego czasu przewodzić nad sobą y nad | porządkami cerkiewnemi nie pozwalał y niesłusz|nych parafian podług constitucyey soborowej | karał. |

Царква ў в. Труханавічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Truchonowicka. D(nia) 30 9bra. |

14. Wielebny w Bogu oyciec Mikołay Terapontowicz, pa°zbiter, trzyma cerkiew S(więtych) Piotra y Pawła. Funda|cy xiażat ich m(ił)osciow Radziwiłow Nieswiskich. | Fundusz w Moskwiejszczyźnie zginął. Protestacyey | na to niemasz. Koniecznie protestacyą kazalismy | uczynić y aby ekstrakt na przyszłym, da Bog, so|borze pokazał.

Cerkiew drewniana. Za niedba|stwem oycowskim niedobrze okryta y bez krzy|za, y we szrodku nie ochędozna. Obrazow namiest|nych y innych iest nie co, lubo nalezycie nie | przyozdobione. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cy|nowey Nas(więtszy) Sakrament ochędoznie stoi. Kielich cynowy z patną, || [96 adw.] gwiazdą, łyecz|ką srebrną. Wozduch wielki 1, | małych dwa kitayczane. Liton ieden. Antymis | podwizny. Krzyz drewniany. Lichtarze drewniane. | Kadzilnica mosiężna. Mirnica cynowa. Służebnik, | Trebnik, Testament, Psalterz, Połustawiec dru|kowane, Apostoł, Ochtay pisane. Tuwaleń | wszystkich pięć. Chustka iedna. Ubior kapłan|ski: alba iedna z humerałem y paskiem, ry|zy buracikowe zielone, potrachil y porucze tey | ze materiey. Item potrachil zołty muchaiero|wy. Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy du|żych trzy. Chorągwie dwie szarzone czerwone.

| Dom kapłanski przez samego oycą nabudowany: | izba biała z komorą, sienmi y piekarnią, swir|now dwa, stayni trzy, gumno iedne z osieczą, łaz|nia z browarem drewniane. Parafia: wsi | Truchonowicze, Podłuże, Praśniki, Starosiele, | Ziemiańskie, Morozy, Swinoie. Wszystkich dusz 310. |

Kwity, listy na cerkiew, metrykę lubo niepo|rządną constitucją nie podpisana od oycy pro|topopy p(rae)sentował. Sam kapłan przykładny, | tylko w Sakramentach S(więtych) doskonale nieumie|łny. Trzeba aby na przyszłym soborze uczyni|ł | scisły examen, bosmy do katedry dla tego nie | odesłali, że się miał wszystkiego w domu na|uczyć. Grontu włók trzy wszystkiego. |

Царква ў в. Забелы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Zabielska. M(ie)s(ią)ca 10bra 1 d(nia). |

15. Wielebny w Bogu oyciec Jan Syczkowski, pra^ezbiter, trzyma cer|kiew założenia Usnienias(więszej) Panny. Fundacy | x(ią)żąt ich m(iło)sci^{ow} Radziwiłow.

Sama cerkiew drewniana. || [97] W ktorej obraz Nas(więszej) Panny cudowny, | wotiwami rożnych dobrodzieiow podług ni|żey wyrażonego rejestru przyozdobiony. | Na Wielkim Ołtarzu venerabile w puszcze cyno|wey bez nakrywki w wielkiej opatrności zo|staie. Kielich srebrny, we szrodku złocisty, | patyna srebrna, gwiazda y łyczeczka także. | Wozduch wielki ieden, a małych dwa bławatne. | Litonow dwa. Antymis podwójny. Ewangelia | w aksamicie, na ktorej tablic srebrnych | złocistych pięć, pukłow 5, na mieyscu klauzur | wierchołki 4. Krzyż drewniany. Mirnica | cynowa. Kadzidłnica stara mosiężna, kazalimy | naprawić. Lichtarzow cynowych dwa, spizowych | dwa. Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy trzy dzwony y klepadło. Tuwalen wszystkich | jedenascie. Antypendia iedna kitayczana, | druga buracikowa. Ryz czworo, iedne adama|szku zielonego, drugie białe atlasowe, 3 | pułataskowe (...) ¹⁸⁰, czwarte buratowe. | Alb dwie z humerałami y paskiem, potra|chilow dwa, porucze dwoie. Xięgi: Słuzebnik, | Trebnik, Połustawiec oycowski, Psalterz, Ochta, | Apostoł drukowane cerkiewne. Chora|gwi | cztery. Wotiw y na obrazie Nas(więszej) Panny ko|ron srebrnych złocistych 10, item srebrna | jedna, pułmiesiacykow srebrnych złocistych | dwa, rączek srebrno złocistych 2 y karwaszyk | ieden srebrny złocisty, aniołek srebrno złocisty || [97 *adw.*] jeden, szatka srebrno złocista iedna, perła | wielka we złoto oprawna, agnusek apiso|wy ieden maluchny we złoto oprawna, sztuczka złota z drobnymi rubinkami, manelka iedna | we złoto

¹⁸⁰ Фрагмент пашкоджаны.

oprawna koralowa, łancuszek ieden srebr|no złocisty pancerzowy, drugi srebrny kolcowy, | krzyżyk szczyrozłoty szmelcowany, perelek | drobnych sznurkow jedenascie, item perelek | czarnymi gagatkami przenizanych sznurów | jedenascie, tabliczek srebrnych wielkich, srze|dnich y małych sto trzynascie, rączka srebrna, | nozek srebrnych trzy, pułmiesiacykow duzych | dwa srebrnych, agnuskow we srebro oprawnych | siedm, panaheyka we srebro oprawian, korale | iedne z perłami, drugi sznur czarnych gagatek | z perłami, gwiazdeczka srebrna iedna, sztuczka | żabiniona troista we srebro oprawna, cynowych | tablic dwie, kobierzec turecki. A widząc zaś my | w cerkwi Zabielskiej wotiw niektórych po części | uyme, podług dawnych rejestrow, a zwłaszcza | z sztuk drobnych, aby się to w przyszły czas nie | działo, z drobnych wotiw z obrazu cudownego | Nas(więszej) Panny dla zlania y urobienia puszek dla | Nas(więszego) Sakramentu y na krzyż srebrny. | W tey ze cerkwi Zabielskiej to smy wzięli przy | oycu Syczkowskim y panu Andrzeiu Zabiele | to iest: piersiemi z oczkami sześć złotych, tak|że obrączek szczyrozłotych sześć, którą w wa|żę przez złotnika wyrazi ie czerwony złoty | ieden, obrączek srebrno złocistych osm, obrączek | srebrnych osmnascie, krzyżykow rożnych srebrnych 29, || [98] obrączek wieńcowych srebrnych 4, tabliczek | oczkowych srebrnych 8, pułmiesiacykow | większych y barzo drobnych pięćdziesiąt sześć | srebrnych, od panaheyki łamanych szmat|kow srebrnych 7, gwiazdeczek małych sre|brnych 2, koleczkow trzynascie workowych, | co wszystko zrochowali smy. Plebania wszyst|ka spustoszała dla ubostwa oycowskiego: | piekarnia, swiren, gumno y staienka stare. | Parafia do tych czas tylko wieś Zabieli było, dusz 67, | atesmy teraz przydali wsi: Karaczowszczyżne, | Sciepkow, Szyszyce, Ywłodowicze, Pokraszew, | ktore dotąd do parafiey Zamoskiej y do Hre|ckiej należały, a to dla bliskości ku cerkwi | do cerkwi Zabielskiej uczynilimy. Dusz 100. | Do cerkwi Zabielskiej grontu fundowanego | od x(ię)cia Radziwiła, hetmana, podc(anclerza) W(ielkiego) X(ięstw) L(itewskiego) | włók sześć za staraniem nieboszczyka pana | Jozepha Zabieli. Fundusz sam zostaie u pana | Andrzeia Zabieli, ktorego nie chce powracać, | kazalimy protestacyą zanieść, a ekstrakt | in archium.

Listy, kwity, constitucją nie | podpisana ręką oycy pro(to)p(o)ppy pokazał, | metryk nie pokazał, bo parafiey nie miał. | Sam kapłan poniekąd trzeba aby w przykład|ności się poprawił, ma wielką krzywdę od | panow Zabieli w sąsiedztwie y trzeba ich | upomnieć, ale y sam niech się na czułości swey | kapłan poprawi, trzeba by tego oycy odmienić || [98 *adw.*] koniecznie z tego mieysca. |

Царква ў в. Пукава Навагрудскага пав.

Cerkiew Puchowska | w puscie zostaie. Założenia S(więteg)° Jerzego. Z tey ze | fundacyey, którą zleciliśmy oycu zabielskiemu | do woli pasterskiej dla wsparcia iego. Przy tey | cerkwi grontu włok dwie. Parafia: Puchow. Dusz 40.

Царква ў в. Замосце Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Zamoska. D(nia) 2 Xbra. |

16. Wielebny w Bogu oyciec Rafał Rakiewicz, pra^zbiter, trzyma cerkiew założenia Pokrowy Nas(więtszey) Pan(n)y | Zamoską. Fundacy j(ego) m(iłości) pana Stanisława Srzedzin|skiego. Fundusz in archiu^m.

Sama cerkiew drewniana, w ktorej obrazy porządnie zostaią. Na | Wielkim Ołtarzu wenerabile w cynowej puszcze | z wierzchem w należytej obserwancyey zostaie. | Kielich cynowy ze wszystkim. Liton ieden. Antymis podwizny. Wozduch wielki ieden, a małych | dwa bławatne. Ewangelia we srebro oprawna, na | ktorej tablic pięć y puklow pięć. Krzyż drewniany. Służebnik, Trebnik drukowany y Połustaw samego oycy, Służebnik moskiewski, | Apostoł, Ochtaik drukowane cerkiewne. | Kadzilnica mosięzna. Dzwonek ołtarzowy ie|den, na dzwonnicy dwa. Lichtarzow cynowych | dwa. Tuwalen wszystkich pięć szytych. Chusteczek dwie. Chorągiew iedna. Na obrazie Nas(więtszey) | Panny korona iedna srebrna, tabliczek 2 srebr|nych, łańcuszek srebrny złocisty ieden, | manelka rubinkowa z perełkami iedna. | Item tuwaleniek pięć. Ryz troie, iedne złotogłowowe || [99] cieliste, drugie aksamitne czerwone z potra|chilem, trzecie buracikowe ze wszystkim, | alba iedna z humerałem y paskiem. | Plebania: izba białła z sienmi y piekarnią, | swiren, łaznia, gumno porządne, nowe, item | stayni dwie drewniane nowe. Grontu włok puł|trzeci we trzech poletkach. Parafia: wieś Za|moscie, wieś Rudnia, Strochow, Wierkały, | Lenki, Winiscie. Dusz wszystkich 200. |

Sam kapłan pobożny. Kwity, listy, metrykę, | mirmicę, constitucją soborową p(rae)sentował. |

Царква ў м. Грэск Навагрудскага пав.

Miasteczko cerkiew Hreska. D(nia) 4 Xbra. |

17. Wielebny w Bogu oyciec Stephan Terapontowicz, pra^zbiter, trzyma cerkiew założenia Narodzenia Nas(więtszey) | Panny Hreską. Fundacyey jasnie oswieconych | x(ia)żąt ich m(iło)sciow Radziwiłow. Fundusz w

Moskiew|szczyźnie zgiąłł. Kazalismy koniecznie zanieść protestacją o to.

Sama cerkiew drewniana. W kto|rey obrazy w swoim ochędostwie. Na Wielkim | Ołtarzu venerabile w kielichu cynowym z nakryw|ką w opatrności wielkiej zostaie. Ewangelia alias | Testament we srebro oprawny, na ktorej tabliczek | pięć. Tuwalen wszystkich 4. Antymis podwizny. | Liton ieden. Kielich srebrny ze wszystkim. Pokrow|cow wszystkich sześć. Lichtarzow mosiężnych dwa. | Mirnica cynowa. Służebnik, Trebnik, Psalterz, | Trafałoyczyk, Ochta y drukowane, Treod Cwietna, || [99 adw.] Jermałoy. Item Jermałoyczyk pisane, Połusta|wiec samego oycy drukowany. Kadzilnica mosiężna. | Dzwonek ołtarzowy, na dzwonnicy dzwonek | dwa y klepadło. Agnusek cynowy dla Nas(więtszego) Sakra|mentu. Chorągwi dwie. Lichtarz zawieszisty mosięż|ny. Ryz dwoie, iedne zielone kitayczane z po|trachilem y poruczem, drugie buratowe takze | ze wszystkim, alba z humerałem y paskiem. | Cerkiew oparkaniona szeroko. Dom kapłański: | izba biała z komorą, sienmi y piekarnią, swi|ren, izdebka, gumno, wszystko drewniane. Para|fia tey cerkwi: miasteczko Hresk, wsi Onufreie|wicze, Jewładowicze, Dziedziew, Kaliczyczy, | Kuliki, Staryna. Wszystkich w tey parafiey dusz 400. |

Sam kapłan przykładny. Zadnych skarg na n(iego) nie było. | Kwity wszystkie p(rae)sentował y constitucją soborową. | Grontu oromego do tey cerkwi włok cztery y mor|gow sianozętnych pięć. A w miasteczku plac ieden. | Do tego metrykę krztow y szlubow porządną pokazał. |

Царква ў в. Жукаў Барок Мінскага пав.

Wieś cerkiew Zukoborska. D(nia)¹⁸¹ |

18. Wielebny w Bogu oyciec Demian Nosonowicz, pra^zbiter, trzyma | cerkiew założenia Pokrowy Nas(więtszey) Panny Zukoborską. | W ktorej zadnego niemasz ochędostwa. Y sam kapłan w | Mirze na wikarystwie po większej części zostaie. Fun|dacja jasnie oswieconych x(ia)żąt ich m(iło)sciow Radziwiłow. | Grontu włoka iedna we trzech poletkach. | Parafia dusz 100. || [100]

W tey protopopiey Nieświżskiej kapła|now 18. | Wikarych 3. | Parachialnych cerkwi 18. | Kaplic 3. | Dusz 13305. | 19. *Wieś cerkiew | Pukowska*¹⁸². |

¹⁸¹ Дата прапушчана.

¹⁸² Дапісана іншым атрамантам.

НАВАГРУДСКІ САБОР
КЛЕЦКАЯ ПРАТАПОПІЯ
Цэрквы ў м. Цімкавічы Навагрудскага пав.

Protopopia Klecka. |

Miasteczko cerkiew Cimkowska. | Dnia 6 Xbra. |

1. Wielebny w Bogu oyciec Jan Wierbiłowicz, pra^ezbiter, trzyma cerkiew założenia S(więteg)^o Heliasza | Proroka Cimkowską. Fundacy jasnie wielmożne⁸⁰ | j(ego) m(iłości) pana Leona Sapiehi, podkanclerzego W(ielkieg)^o X(ieştw)^a Lit(ewskieg)^o. | Fundusz w Moskiewszczyźnie zginął y protestacyⁱ | na to niemasz. Kazalismy oycu cimkowskiemu | koniecznie protestacyą zanieść.

Sama cerkiew drew|niana, w ktorey obrazy na mieyscach swoich zosta|ią. Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey vene|rabile ochędownie stoi. Kielich cynowy ze wszytki^m. | Pokrowiec wielki aksamitny. Item trzy. Litonow | dwa. Antymis niepodwizny. Ewangelia pisana, | przybyła księga | Klucz, | Służebnik, Trebnik, Połustawiec, item Służebnik, | Psalterz, Ochstay, Apostoł drukowane. Mosięż|na kadzilnica. Krzyżow kilka drewnianych. | Dzwonkow dwa ołtarzowych. Mirnica cynowa. | Panahiiek dwie. Tuwaleń wszytkich sześć. Chorągwi | sześć. Sukno pogrzebowe czarne. Lichtarzow cynowych dwa. || [100 adw.] Item mosiężnych dwa. Dzwonkow na dzwonnicy | trzy. Zapona harusowa iedna. Wotiwa na Nas(więtszey) | przybyły z dworu¹⁸³ | Pannie: tabliczka, krzyżyk y pierścień ieden | srebrne. Zaponka ceglasta kitayczana. Ryz | przybyły lancu|zek srebrny | y pulmiesiaczek¹⁸⁴ | troie: jedne pułatłaskowe buracikowe, drugie | samo buracikowe, trzecie saiove z potrachila|mi y poruczami. Alb dwie z humerałami y pas|kami. Plebania: piekarnia z sionkami, swiren | drewniany, gumno chrosciane, gruntu orome(g)^o | z sianozęciami włok dwie y plac ieden. Para|fia: miasteczko Cimkowicze, wsi Lesznia, Kułaki, | Ogrodniki. Wszytkich dusz 800. | Sam kapłan przykładny. Listy, pra^esenta, kwi|ty, metrykę krztow y szlubow, constitucyą sobo|rową p(rae)sentował y na punkta wizitatorskie | usprawiedliwił się. |

Druga cerkiew Cimkowska. D(nia) 7 Xbra. |

2. W(ielebny) oyciec Heronim Wierbiłowicz, pra^ezbiter, trzyma | cerkiew S(więteg)o Mikołaiia Cimkowską. Tey ze fundacy. | Fundusz w Moskiewszczyźnie zginął. Kazali|smy zaniesc protestacyą.

Na mieyscu cerkiew|nym tylko zrąb stoi. Zadnego ochędostwa | niema. Y sam kapłan w cerkwi S(więteg)^o Heliasza | odprawuie. Do tey cerkwi parafia: pułmiastecz|ka Cimkowicz, wsi Czarnohubow, Raczkiewiczze, Byczacin,

¹⁸³ Дапісана на палях іншым атрамантам. У арыгінале памылкова *brzybyły*.

¹⁸⁴ Дапісана на палях іншым атрамантам.

Starzyna. Wszytkich dusz 500. | Grontu włok dwie y plac ieden. Plebania: pie|karnia z sie^emi || [101] y gumno chrosciane. Sam kapłan przykła|dny y xiegi do nabożeństwa należące ma wszyt|kie swoje. Kwity, listy, pra^esenta, constytucyą, | metrykę zaiedno oycem, mirnicę osobliwę | pra^esentował. |

Царква ў в. Скін'ёва Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Skopiońska. D(nia) 8 10bra. |

3. W(ielebny) oyciec Athanazy Piotrowicz, pra^ezbiter, trzyma | cerkiew założenia S(więteg)^o Spasa Skopionską. | Fundacyey jasnie wielm(oznych) ich m(iłościow) p(anow) Sapiehow. | Funduszu niemasz. Tylko p(rae)senta jey m(iło)sci pa|ni marszałkowej W(ielkiego) X(ieştwa) Lit(ewskiego) paniey Połubińskiey. O zginienie funduszu w Moskiewszczyźnie | kazalismy protestacyą zanieść.

Sama cerkiew drewniana, | obrazami przyozdobiona. Na Wielkim | Ołtarzu venerabile w puszcze drewnianey posre|brzaney ochędownie stoi. A puszka same(g)^o w(ielebnego) oycy. Testa|ment drukowany cerkiewny. Ryzy harusowe | czerwone. Inne xiegi kapłańskie wszytkie są w(ielebneg)^o | oycy Piotrowicza samego. Tuwalieniek y chusteczek | wszytkich ołtarzowych jedenaście. Kielich cynowy | ze wszytkim. Liton. Antimis samego oycy. Cho|rągwi dwie harusowe cerkiewne. Krzyż y lichtarze | drewniane. Dzwonek ołtarzowy ieden. Na dzwon|nicy jeden większy, drugi mniejszy. Plebania: izba | biała z komorą, za którą w(ielebny) o(yciec) Piotrowicz o(ycu) cimkowskie^{mu} | de suo zapłacił, piekarnia z sionkami dawna, chle|wek zerdziany. Parafia: Skipowo, Konotopy, Rudne, | Raiowka, Kołodziejna, Kokorzyczy, Stepury, Kodłuba|jowo, Pruski. Wszytkich dusz 350. || [101 adw.]

Pra^esentę collatorską pokazał. Kwity, mirnicę, | metrykę pra^esentował. Constitucyą listu pasterskie(g)^o | na tę cerkiew nie miał, chcieliśmy dać. Sam kapłan | przykładny. Do tey cerkwi grontu włok dwie, ale | oycowi goły podany.

Царква ў в. Савічы Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Sawiczowska. D(nia) 10 Xbra. |

4. W(ielebny) oyciec Theodor Żuchowiecki, pra^ezbiter sawiczowski, | trzyma cerkiew założenia Przenas(więtszey) Troycy Sawiczowską. | Fundacya ich m(iło)sciow panow Jakszewskich. Fun|dusz in archiu^m metropolitańskim zosta|ę. |

Sama cerkiew drewniana. Deysusem y obrazami w | dostatku

przyozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu w pu|szce cynowey Nas(więtaszy) Sakrament w nalezytey zostaje opatrności. Kielich srebrny samego oycy z ły|zeczką. Kielich cynowy ze wszystkim także oy|cowskiego starania przybyłe. Patyna srebrna cer|kiewna. Liton ieden. Antymis powiżny. Krzyż | drewniany. Tuwaleń wszystkich 4. Służebnik z Tre|bnikiem, Ewangelia pisana, Apostoł, Psalterz, | Połustawiec drukowane samego oycy. Dzwonek | ołtarzowy duży, na dzwonnicy dzwonow 2. Ubior | kapłański: alb dwie z humerałami y paskami, | ryż dwoie, iedne blaszkowe buracikowe, drugie | medelanowe czerwone z potrachilami y poruczami. | Kadzilnica stara. Kubeczek cynowy dla wody. Chora|gwi dwie sztametowe. Plebania: izba biała z | sienmi y piekarnią, browar y gumno drew|niane. Inne budynki chrościane. Grontu włok cztery. || [102] Poddanych trzy. Przy tym w cerkwi na obrazie Na|świętszey Panny wotiw koron srebrnych nie|wielkich trzy y kwiatek srebrny. Parafia: | wsi Sawicze, Brodkowo, Puzowo, Dziehczany, | Komsicze y Ciechowo, Kutowszczyzna. Dusz 500. |

Pra^esenta, list stanowlenny, kwity, metrykę choć | nieporządną, constitucyą soborową, mirnicę | porządną pra^esentał. Sam kapłan nieprzy|kładnością y pozyciem swawolnym w okolicy wiel|ce osławił się. Jako osobiwie processa xiąg | naszych opiewaia, koniecznie trzeba aby się popra|wił y, dobremi nagradzając postępkami, wszystkie | te zaglądził głosy. |

Царква ў в. Быстрыца Навагрудскага нав.

Wioska cerkiew Bystrzycka. D(nia) 11 Xbra. |

5. Wielebny ociec Stephan Mankiewicz, pra^ezbiter, | trzyma cerkiew założenia S(więteg)^o Spasa Bystrzycka. | Fundacy jaśnie oświeconey x(ie)żny jey m(iło)sci Zo|fij Radziwiłowny. Fundusz in archiu^m metro|politańskim.

Sama cerkiew drewniana. Deysus^{em} | y obrazami przyozdobiona. Na Wilekim Ołtarzu | w puszcze cynowey Nas(więtszy) Sakrament ochędownie | stoi. Sam ołtarz nieporządnie przybrany. Ewange|lia drukowana nieoprawna, Służebnik, Trebnik, | Trafałoy, Połustawiec drukowanę, Apostoł, | Jarmałoy, Treod postna pisanę. Wszystko cerkiew|ne krom Połustawca oycowskiego iednego. Kielich cynowy || [102 *adw.*] ze wszystkim, łyzeczką srebrną. Anty|mis podwiżny. Litonow dwa. Kadzilnica mo|sieżna stara. Tuwaleń wszystkich prostych 6, | niektóre szyte. Dzwonek ołtarzowy ieden, | na dzwonnicy dzwon. Mirnica cynowa z o|leiami S(więtymi). Wotiw zadnych niemasz krom | mosiężnego pułmiesiącza. Chora|gwi dwie płotnianę. Krzyż drewniany. Sukno pogrzebowe. | Plebania: izdebka biała z siefmi, piekarnia, także | swiren ieden, gumno drewnianę, item osiec | drewniana. Grontu włok

pułtory kapłańskich, | na którym ogrodnik ieden. Osobiwie pułwłoki | grontu, na którym dział mieszka. Parafia: | wsi Bystrzyca, Blewczycy, Moracz, Hule|wicze, Wasilczyce, Zaniewidow, Worobiewicze. Dusz 650. |

Sam kapłan w nabożenstwie y sakramentach | S(więtych) nie perfekt, w przykładosci trzeba aby się | koniecznie poprawił. Da Bog, na soborze trzeba | żeby był examinowany koniecznie. Listy, kwilty, constitucyą y metrykę lubo nieporządną | całe, na soborze ma pokazać porządną. |

Zaponek dwie | kitayczanych | z(a)wi(s)iane | na obrazach. | Trzecia haru|sowa zelona. | Entypedyum | około ołtarzu | harusowa cza|rna. Wozduszkow dwa ma|łych kitaycza|ne czerwone, | trzeci wielki | srebrem ze z|łotem haftawa^{ne}. | Chora|gwi dwie | czerwone nieda|wno przybyłych. | Na dzwonnicy dzwonow dwa przybyło. | Ytem zaponek | dwie zielone. | Ewanelia Wczycie|lna, Ewanelia | naprzestolna | w srebro oprawiana¹⁸⁵. |

Царква ў м. Семежава Навагрудскага нав.

Miasteczko cerkiew Siemiezowska. D(nia) 12 Xbra. |

6. Wielebny oyciec Theodor Jurkiewicz, pra^ezb(ite)r, trzy|ma cerkiew S(więtey) Troycy Siemiezowską. Funda|cy ich m(iło)sciow panow Chotkiewiczow. Fundusz | zginął w Moskiewszczyżnię. Kazalismy zaniesć || [103] protestacyą koniecznie.

Sama cerkiew drewniana. Deysusem y obrazami przyozdobiona. | Na Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey z wierche^m | Nas(więtszy) Sakrament ochędownie stoi. Ewangelia | we srebro oprawna, na ktorey tablic pięć y kłau|zury, krzyż drewniany, Służebnik, Trebnik, | Połustawiec, Apostoł, Ochta, Psalterz druko|wanę. Kielich cynowy ze wszystkim. Wozduch | wielki ieden, a małych dwa bławatnę. Antymis | podwiżny dobry. Liton ieden. Kadzilnica mosię|zna. Dzwonek ołtarzowy ieden. Na dzwonnicy | dzwonow 4. Tuwaleń szytych y nieszytych | dwanaście. Mirnica porządną cynową. Ubior | kapłański: alba z humerałem y paskiem, | ryży iedne pułatłasowe barszczowę, drugie | buratowe, do pułatłaskowych potrachil y poru|cze. Wotiw na obrazie Nas(więtszey) Panny: korona | srebrna, tabliczek dwie, krzyż srebrny ieden. | Chora|gwie na płotnie malowane. Plebania: izba | biała z komorą, sienmi y piekarnią, gumno, | odryny, chlewy wszystkie drewniane. Grontu | włok dwie, placow dwa, a na trzecim plebania nabu|dowana. Parafia: miasto Siemiezow, wsi Zylichowo, | Mackiewiczze, Nowosiołki, Januszki. Dusz 1000. |

Sam kapłan przykładny y pobożny wdowiec. Me|trykę krztow y szlubow

¹⁸⁵ Дапісана на палях іншых атрантама.

porządną constitucją so|borową podpisaną. Listy, pra^esenta, kwity wszyt|kie pra^esentował y we wszytkim usprawiedliwił się. || [103 адв.]

Царква ў в. Цяхоўка Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Cechowska. D(nia) 13 Xbra. |

7. Wiele(bny) oyciec Pachomiy Jesmanowicz, pra^e(zbiter), trzyma | cerkiew S(więtych) apostołów Piotra y Pawła. Funda|cy wielm(oznego) pana Radwana zdawna. Fundusz | w Moskiewszczyznę zginął. Protestacją koniecz|nie kazalismy zanieść y na przyszłym soborze | pra^esentować.

Sama cerkiew drewniana. Dey|susem y obrazami przyozdobiona. Na Wilekim | Ołtyrzu w puszcze cynowej Nas(więtszy) Sakrament | ochędownie stoi. Kielich cynowy. Gwiazda, paty|na y łyeczka srebrne. Pokrowcow wszytkich trzy. | Liton jeden. Antymis podwiżny. Tuwalen wszyt|kich trzy y chustek pięknych trzy. Krzyż | drewniany y lichtarze. Testament, Słuzebnik, | Trebnik, Połustawiec, Psalterz, wszystko oycowskie, | a cerkiewny tylko Jermołoy notowany. Kadzilni|ca mosięzna. Mirnica cynowa porządna. Dzwon|nek ołtarzowy ieden, a na dzwonnicy dwa. Chora|gwi dwie sztametowe. Plebania: izba biała z sieⁿ|mi, piekarnia z sienmi, swirnow dwa, gumno y | staynie chroscianę. Grontu włok dwie y zascia|nek z sianozęciami. Parafia: wsi Cechowo, Nowo|siółki, Ostrow, Mankiewicz, Joczyce. Dusz 300. |

Sam kapłan przykłady. Listy, kwity, metry|kę, constitucją porządnie pra^esentował. |

Цэрквы ў г. Клецк Навагрудскага пав.

Miasto cerkiew Klecka. D(nia) 15 Xbra. |

8. Wielebny w Bogu oyciec Piotr Rakiewicz, pra^ezbiter, || [104] trzyma cerkiew Zmartwychwstania Panskie(g)^o Klecką. | Fundacyey jasnie oswieconych x(ia)żat ich m(iło)sciow | Kleckich. Fundusz dawno zginął y protestacyey | na to niemasz. Kazalismy zanieść koniecznie o zgi|nienie onego.

Cerkiew sama drewniana. We szrod|ku deysusem porządnie przyozdobiona. Na Wielkim | Ołtarzu w puszcze cynowej Nas(więtszy) Sakrament o|chędownie stoi. Kielich srebrny ze wszytkim. | Krzyż srebrny. Kadzilnica srebrna. Ewangelie | dwie drukowane we srebro oprawnę, Słuzebnik, | Trebnik, Połustawiec, Psalterz, Apostoł, Treodi | dwie, Trafałoy wielki, Ochtay drukowane y Ewan|gelia Uczytelna drukowana. Litonow dwa. Anty|missow dwa. Wozduchow wszytkich 5. Tuwalen 12. | Chustek dwie.

Lichtarzow cynowych dwa, mosiężnych | 4. Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy 4. | Ubior kapłanski: alb trzy z humerałami y pas|kami, ryz pięcioro, bławatne czworo, a iedne | szarżowę z potrachilami y poruczami. Antypendyi | dwie, adamaszkowa y sztametowa. Sukień dwie | pogrzebowych. Wotiw y na obrazach: koron srebr|nych 4, pułmiesiączykow trzy, tablic wszytkich | dwadziescia cztery z rączkami. Chora|gwi trzy. | Plebania: izba biała z komorą y bokową izbą | przez oyca Zdanowicza opuszczona. Grontu pla|cow pułtora, na ktorych plebania nabudowana. | Włok trzy oromego grontu. Parafia: miasto Kleck, | wsi Kurczyce, Łukawiec, Siekirycze, Babaiewicz, || [104 адв.] Suchlicze, Cykiewicz, Horbanowszczyzna, Paro|bki, Kapłanowicze. Wszytkich dusz 1000. |

Sam kapłan przykłady. Metrykę krztow y szlubow, | mirnicę, listy pra^esent, constitucją pra^esento|wał y kwity pokazał. U ktorego na wikaryi|stwie w(ielebny) o(ciec) Jan Zdanowicz.

Druga cerkiew Woz|nesienia. Bez fundacyi. |

Царква ў в. Брыкаўшчына Навагрудскага пав.

Wieś cerkiew Brykowska. D(nia) 22 Xbra. |

9. Wielebny w Bogu o(yciec) Stephan Butowicz, pra^ezbi|ter, trzyma cerkiew założenia S(więteg)^o Spasa Brykow|ską. Fundacyey ich m(iło)sciow p(anow) Mogilnickich. | Fundusz in archiu^m.

Cerkiew sama drewniana. | Wewnątrz deysusem przyozdobiona. Na Wielkim | Ołtarzu w puszcze cynowej Nas(więtszy) Sakrament o|chędownie stoi. Kielich cynowy ze wszytkim. | Antymis podwiżny. Liton ieden. Pokrowcow | wszytkich trzy. Testament, Słuzebnik, Trebnik, | Połustawiec drukowanę. Tuwalen 4. Anty|pendiy dwie. Kadzilnica mosięzna. Dzwonek | ołtarzowy ieden, na dzwonnicy ieden. Mirnica | cynowa. Lichtarze y krzyż drewnianę. Chora|giew iedna. Alba iedna z humerałem y paskiem. | Ryzy pozyczone. Plebania: izba biała z komorą | y gumno. Grontu włoki trzy. Parafia: wsi Bry|kowszczyzna, Blaszyⁿ¹⁸⁶, Lewonowicze, Nowosiółki, | Siekanowszczyzna, Kirykiewicz¹⁸⁷. Dusz 300. |

Sam kapłan przykłady y umieiętny. Inwesti|turę, pra^esente, metrykę, kwity niektorę || [104 a] pra^esentował, a drugich nie pokazał. O ktore się | protestował na oyca protopopę. Constitucyey | nie pokazał. Ktorą ma na soborze koniecznie pokazać. |

¹⁸⁶ Перапраўлена на *Blaszyn*.

¹⁸⁷ Перапраўлена на *Kirykowszczyzna*.

Царква ў в. Цанэрка (Малая Цанра) Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Mały Cepy. D(nia) 23 Xbra. |

10. Cerkiew założenia Trojcy Świętej w Ma|ley Cepy będąca. Fundacyey ich m(iło)sciow | panow Zubkow. Fundusz ieszcze nie zupełny. | Kapłana niemasz, bo w(ielebny) o(yciec) Alex(an)der Paszkowski, | poświęciwszy się do niey y nieco przy niey | mieszkawszy, do Sołtonohaci, do t(e)scia swoje(g)^o | przeszedł. Nim ufunduie w Cepy plebanią. | Grontu włok¹⁸⁸. |

Царква ў в. Грыцэвічы і капліца ў в. Пласкавічы Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Hrycewicka. D(nia) 24 Xbra. |

Wiele(bny) ociec Bazyli Ostaszkiewicz, pra^e(zbiter), trzyma | cerkiew założenia S(więtych) Piotra y Pawła Hryce|wicką. Fundacyey ich m(iło)sci(ow) p(anow) Płaskowickich, | Czerkowskich, Nornickich. Fundusz w xięgach | ziemskich zostaie. Kazalismy ekstraktem wyiąć | y na soborze pokazać.

Sama cerkiew barzo opa|dła y z niedbalstwa oycowskiego nie nakryta. | W ktorey tylko kilka obrazow. Na Wielkim Ołta|rzu venerabile w kielichu ochędownie stoi, tylko | w wielkim niebiespceństwie dla dziurawego | wierzchu. Antymissow dwa. Liton ieden. | Kielich cynowy, w którym venerabile ze wszyt|kim. Wozduchow trzy. Tuwalen trzy. Pokrycie || [104 a adw.] nad ołtarzem iedne. Ryz dwoie pułatłaskowe, | iedne niebieskie, a drugie buracikowe, z potra|chilami y poruczem iednym. Alba iedna¹⁸⁹ z | humerałem y paskiem. Dzwonek ołtarzowy y | kadzilnica mosięzna. Krzyz y lichtarze drewnia|ne. Plebania: piekarnia y sionki, swirenek, | gumno drewniane, przez oyca wszytko nabudo|wane. Grontu włok dwie. Parafia: wsi Hryce|wicze, Ciesnowka, Płaskowicze. Wszytkich dusz 160. |

Sam kapłan umieiętny y za należytość cerkiew|ną mocno się bierze. Listy, kwity, metrykę, mir|nicę, constitucją pra^esentował.

Do tego ma kapli|czkę w Płaskowiczach. |

Царква ў в. Макраны Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Mokrańska. D(nia) 25 Xbra. |

12. Wiele(bny) w Bogu oyciec Paweł Jurkiewicz, pra^ezbiter, | trzyma

¹⁸⁸ Сказ не завершаны.

¹⁸⁹ Слова записана двойчы.

cerkiew założenia Narodzenia Nas(więtszey) Panny | Mokrańską. Fundacy ich m(iło)sciow p(anow) Bulharynow. | Fundusz jest u jey m(iło)sc(i) pani Jaszlinskicy. Kazali|smy u niey odyskać albo protestacyą o nieoddanie | zanieść koniecznie y na soborze pokazać.

Sama | cerkiew drewniana, dobra. Wewnątrz deysusem | przyozdobiona. Na Wielkim Ołtarzu venerabile w pu|szce cynowey z wierzchem ochędownie stoi. Antymis | podwizny. Litonow dwa. Kielich srebrny ze wszytki^m. | Wozduszkow sześć. Tuwaleń wszytkich siedm. An|typendiy harusowe trzy. Lichtarz mosięzny ieden, | a drewnianych dwa. | Przyb(yła) ka|dzilnica | y dwa ly|chтары¹⁹⁰. | Kadzilnica mosięzna. Dzwon|nek ołtarzowy y na dzwonnicy dzwonow trzy. | Ampułki cynowe. Xięgi: Ewangelia we srebro | oprawna, na ktorey tablic pięć y puklow 5 | z klauzurami, Ewangelia Uczytelna, Słuzebnik, Trebnik, || [105] Ochta, Psalterz drukowane, Apostoł, | Połustawiec pisane. Votiw y na Naswiętszey Pannie: | tabliczek srebrnych trzy. Mirnica mosięzna. | Krzyz drewniany. Chorągwi dwie. Plebania: izba | biała, piekarenka z sionkami, gumno drewnia|ne y staienka. Parafia: wsi Mokran, Pilipo|wicze, Urwiedz¹⁹¹, Kiiowicze, Podmaze, Słobodka, | Komlewszczyzna. Wszytkich dusz 400. |

Sam kapłan umieiętny y przykła|dny. Listy, | kwity, metrykę, constitucją pra^esentował. |

Царква ў в. Морач і капліца ў в. Астроўчыцы Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Morocka. D(nia) 26 Xbra. |

13. Wielebn(y) w Bogu oyciec Jan Jurkiewicz, pra^e(zbiter), trzyma | cerkiew założenia Wozniesienia Panskie(g)^o Morocką. | Fundacy jasnie oswieconych x(ia)ząt ich m(iło)sciow Radziwi|łow Kleckich. Fundusz u oyca moreckiego.

Sama | cerkiew drewniana, obrazami przyozdobiona. Na | Wielkim Ołtarzu w puszcze cynowey venerabile z | nakrywką w ochędostwie stoi. Kielich cynowy z ly|zeczką, gwiazdą, patyna srebrna. Antymis podwi|zny. Liton¹⁹² ieden. Pokrowcow trzy. Tuwaleń | wszytkich siedm. Kadzilnica mosięzna. Mirnica | cynowa. Krzyz y lichtarze drewniane. Ewan|gelia pisana, na ktorey tabliczka srebrna iedna, | Słuzebnik drukowany, Trebnik, Ochta pisane, | (...) ¹⁹³ | Psalterz pisany, Połustaw drukowany, wszyt|ko samego oyca. Ubior kapłański: alba iedna | z humerałem y paskiem, ryz dwoie, iedne a|tłasowe, drugie buracikowe stare ze wszytkim. || [105 adw.] Dzwonek ołtarzowy, na

¹⁹⁰ Дапісана на палях іншым атрамантам.

¹⁹¹ У тэксце памылкова *Uswiedz*.

¹⁹² У тэксце памылкова *Litonow*.

¹⁹³ Фрагмент пашкоджаны.

dzwonnicy drugi. Anty|pendiy płotniane. Na obrazie Naswiętszey Panny | tabliczek dwie, y pułmiesięczyka srebrne. Item | antypendiy sztametu czerwonego. Plebania: | izba biała z komorą, sienmi y piekarnią, druga tak|ze piekarnia nowa, swirnow dwa, gumno dREW|niane y chlewy także. Grontu oromego włok trzy | we trzech poletkach z sianozęciami, zascianek na | wozow trzy pięć sianozęci, a drugie j(ego) m(iłość) pan Klat odiał | violenter.

Sam kapłan chocia y młody, iednak przy|kładny, y o należytość cerkiewną bierze się, lubo | onego bezpotrzebnie j(ego) m(iłość) pan Klat znienawidziow|szy, usadza się z tamtąd go wyrygować. Parafia | tey cerkwi: wsi Morocz, Kołek, Uznoha, Smolicze, | Zastrowecze, Ostrowcyce, Rubiez, Bołwanka, Mier|winy, Wirowin, Ostrowcyce pana Wolskie(g)^o. Dusz 430. |

Do tego trzyma kapliczkę Ostrowczycką S(więteg)^o Heliasza. | Listy, kwity, metrykę, constitucją pra^esentował. |

Царква ў в. Лактышы і капліца ў в. Круговічы Навагрудскага нав.

Wieś cerkiew Łahtybowska. D(nia) 27 Xbra. |

Wielebny o(ciec) Mikołay Horbaczewicz, pra^es(biter), trzyma cerkiew | założenia Narodzenia Nasw(iętszey) Panny Łahtyszowską. | Fundacy jasnie oswieconey x(ię)żny jey m(iłości) Kleckiey, | koniuszyney W(ielkieg)^o X(ięstw)^a Li(te)^w(skiego). Fundusz u samego oyca, | ktury na soborze ma pra^esentować.

Sama cerkiew | drewniana, obrazami przyozdobiona. Na Wielkim | Ołtarzu venerabile w puszcze cynowey z nakrywką | w obserwancy należytey zostaie. Kielich ze wszyt|kim cynowy. Antymis niepodwizny. Liton ieden. | Wozduchow trzy. Tuwaleń z obrusami siedm. Anty|pendiy płotniane dwie. Kadzilnica mosiężna. | *Antependium tkacka jedwabiem czerwonym szyta*¹⁹⁴. || [106] Dzwonek ołtarzowy ieden, na dzwonnicy ieden. | Ewangelia pisana, Słuzebnik pisany, Trebnik, | Apostoł, Połustawiec drukowane, Jermaloy | oycowski notowany. Mirmica cynowa. Chora|gwi dwie. Plebania: izb dwie czarnych z sienmi, | chlewy y gumno drewniane. Grontu włok dwie | we trzech poletkach. Ogrodnik ieden. Parafia: wsi | Łahtyszowo, Czudzin, Buczcza, Drabowszczyzna, | Ostrowcyce, Stare Burdzieyki, Nawoz, Nacza, | Mitkiewicz, Dowhopały. Wszytkich dusz 420. | Sam kapłan umieiętny y przykładny. Listy, kwity, | metrykę, constitucją soborową pra^esentował. Zad|nych skarg na niego nie było.

Item trzyma kaplice w Kruho|wiczach założenia S(więteg)^o Jerze(g)^o. Fundacya byla przed tym y ekstrakt¹⁹⁵. |

¹⁹⁴ Дапісана іншым атрантам.

¹⁹⁵ Дапісана іншым атрантам.

Царква ў в. Дзяніскавічы Навагрудскага нав.

Wies cerkiew Deniskowska. D(nia) 28 Xbra. |

15. W(ielebny) o(ciec) Jan Horbaczewicz, pra^es(witer), trzyma cerkiew za|łożenia S(więtey) Troycy jasnie oswieco(nych) xia(z)a|t Radzi|wiłow. Fundusz w Moskiewszczyźnie zginął. Kaza|lismy protestacyą zanieść y na soborze presentować. |

Sama cerkiew drewniana, po części obrazami przyoz|dobiona. Na ołtarzu venerabile w puszcze cynowey | w należytey obserwancy stoi. Kielich cynowy ze wszytki^m. | Antymis podwizny samego j(ego) m(iłości). Liton ieden. Krzyż | y lichtarze drewniane. Tuwaleń 5. Ewangelia | drukowana z tabliczką srebrną, Apostoł drukowa|ny, Słuzebnik, Trebnik, Połustaw drukowany same^o | oyca. Antypendie dwie płotniane. Chora|gwi dwie | płotniane. Dzwonek ołtarzowy ieden, drugi na | dzwonnicy. Plebania: izb czarnych trzy z sienmi, | gumno y chlewy drewniane. Grontu włok dwie || [106 adw.] z sianozęciami. Parafia: wsi Deniskowicze, Szaszki, *Jaskowicze*¹⁹⁶. Dusz 240. | Sam kapłan przykładny. Listy, pra^esenta, kwity, metry|kę, constitucją, mirnicę pra^esentował. |

Tam ze zostawał w(ielebny) o(ciec) Hrehory Horbaczewicz zdawna. Ktoregoś | my od tey cerkwi całą dla roznych excessow | w powaznych oddali dekretem. |

Царква і капліца ў в. Чучавічы Навагрудскага нав.

16. Temu z oycu Janowi | Horbaczewiczowi zlecilismy cerkwie Czuczowickie | dwie, Troycy S(więtey) y Pokrowy Nas(więszey) Panny do zawiadywa|nia. K(t)ure żadną nie mając fundacyi krom parafii, to | iest: Czuczowic dwoie, Horka, y Łąka, y Borowiki. Y | temi ma zawiadywać ten ze oyciec deniskowski res|pektem bliskosci, stosując się do constitucy soborowych. |

Царква ў в. Хорастаў Навагрудскага нав.

Cerkiew w Chorostowie zgorzała, a parafia w Chorostowie | y Puzycach temu z oycowi zlecilismy. Dusz 250. *Kaplica nowa zbudowana z otpustami*¹⁹⁷. |

¹⁹⁶ Дапісана паверх асноўнага тэкста.

¹⁹⁷ Дапісана іншым атрантам.

Царква ў м. Лахва Навагрудскага пав.

Miasteczko cerkiew Łachowska. D(nia) 30 Xbra. |

Wiele(bny) w Bogu o(ciec) Bazyli Zembocki y w(ielebny) o(ciec) Kyrili Roz|honowicz, pra^ezbitorowie, trzymaia cerkiew zalozenia | Narodzenia Nas(więszej) Panny Łachowska¹⁹⁸ fundacy jasnie | oswieconych x(ia)żat ich m(iłoscio)w Radziwiłow. Fundusz in ar|chium metropolitanski^m.

Cerkiew drewniana. Dey|susem y obrazami pięknymi przyozdobiona. Na Wiel|kim Ołtarzu w puszcze cynowej venerabile ochędownie | stoi. Antymis teraz dany pasterski. Ewangelia | we srebro oprawna, Apostoł drukowany y inne | xięgi wszystkie oycowskie y cerkiewne według po|rzędu są. Kadzilnica mosięzna. Krzyż y lichtarze | drewniane. Kielich srebrny ze wszystkim z pokrow|cem y litonem. Tuwaleń wszystkich szesć. Alb dwie | z humerałami y paskiem. Ryz dwoie: iedne adama|szkowe, || [107] drugie sztametowe stare z potrachila|mi szta|metowemi y poruczem. Plebanij dwie na trzech pla|cach nabudowane. Gronta włok trzy w pewnym | ograniczeniu. Parafia: miasteczko Łachwa, wsi | do ney należąc Jezernica, Lubaczow, Czuczewicze | Małe y Wielkie, Hocka Łąka, Lubion, Łachewka, | Synkowicze, Sitnica Większa, Zasłucze, Zaprypie|cie, Wola. Wszystkiego w tey parafii dusz 1000. | Wielebny ociec Zembocki posłusznym był y iest. | Umieiętny y przykądny. Listy, pra^esenta, metry|kę y mirnicę pra^esenta|wał, a constitucją teraze|smy dali. W(ielebny) o(ciec) Rozhonowicz lubo do tych czas nie | był posłuszny, ale teraz władzy pasterskiej odda|ł posłuszeństwo s(więte) y w krotkim czasie miał sam przed | pasterzem stawać. List stanowlenny pokazał. | Wotiw y na obrazie Nas(więszej) Panny: tabliczek srebrnych | wszystkich trzydziest, koron dwie, pułmiesiac | ieden y rączka iedna, krzyżkow trzy, agnuskow | oprawnych dwa. |

*Przybyłych ryz dwoie lamowe | blaszkowe czerwone y wiszniowe. Chora|gwi trzy, 2 szta|metowe, trzecia płocienna. Dzwonow cztery*¹⁹⁹. |

Царква ў в. Галынка Навагрудскага пав.

An(no) 1681 m(ie)s(ia)ca january 1 dnia | po nowemu. |

Wies cerkiew Hołyńska. |

19. Wielebny o(ciec) Jan Sawicz, pra^e(zbiter), trzyma cerkiew | S(więtych) apostołow Piotra y Pawła Hołyńską. | Fundacy j(ego) m(iłosci) pana Adama Dominika Czyza, | skarbnika wilenskiego. Fundusz iest u

¹⁹⁸ У арыгінале напісана *Łaschowska*.

¹⁹⁹ Дапісана іншым атранамтам.

w(ielebneg)o | oyca.

Sama cerkiew drewniana, poprawy po|trzebuia. || [107 adw.] W ktorey s potrzebę iest ołtarzow. Na Wielkim Ołtarzu wenerabile w puszcze cynowej ochędownie zostaie. | Kielich srebrny y drugi także większy z patyną złoci|stą, ten we dworze. Drugi mały z patyną, gwiazdą | y lyeczka, złocisty. Antymis podwizny. Litonow | dwa. Pokrowcow trzy. Tuwaleń dwie. Obrusow dwa. | Antypendiy dwie. Lichtarzow mosiężnych dwa. Kadzil|nica mosiężna. Krzyż drewniany. Ewangelia druku | wilenskiego w aksamicie y we srebro oprawna, | y Połustaw wielki drukowane cerkiewne. Insze | kaplańskie wszystkie są xięgi, ale samego w(ielebneg)o oyca. | Wotiw y koron srebrnych trzy, a czwarta tablicz|ka. Ryży iedne czerwone adamaszkowe ze wszyt|kim. Y antependium takie z. | *Drugie tez adamaszkowe niebieskie ze wszytkim*²⁰⁰. | Alb dwie z humera|łami y paskami. Ampułka iedna cynowa. Dzwon|nek ieden ołtarzowy, na dzwonnicy dwa. Pleba|nia wszytka przez w(ielebneg)o o(yca) nabudowana. Parafia: | wsi Hołyńka, Ostrow, Kroszyłowicze, Karackow dwa, | Tucza. Wszystkich dusz 200. |

Grontu oromego włoka iedna na trzy zmiany, za|scianek ieden. Sam kapłan przykądny. Listy, | pra^esenta, kwity, metrykę, constitucją pra^esenta|wał.

Царква ў в. Дунайчыцы і капліца ў в. Маішукі Навагрудскага пав.

Do tego nowofundowana cerkiew zalozenia | Pokrowy Naswięszej Panny w maie|tnosci Dunay|czycach j(ego) m(iłosci) pana Constantego Jeleńskiego ma | w zawiadywaniu.

Y kapliczkę Maszykowską | z parafią.

Царква ў в. Агарэвічы і капліца ў в. Ганцавічы Навагрудскага пав.

Cerkiew Oharowicka w maie|tnosci j(ego) m(iłosci) p(ana) Krzywieckie²⁰¹ | pusta. Unia zawsze była, a teraz syzmatyk wiezdza za nie|dbalstwem (...) ²⁰¹ych y protopoppa kleckiego.

*Druga w Han(cewiczach) bez apartamentu*²⁰².

²⁰⁰ Дапісана іншым атранамтам.

²⁰¹ Фрагмент страчаны.

²⁰² Дапісана іншым атранамтам.

3. НАВУКОВА-ДАВЕДАЧНЫ АПАРАТ

3.1. Паказальнік імёнаў

Абадовіч Рыгор, *Obodowicz Hrehorey*, святар царквы ў в. Малое Гняздзілава Ашмянскага пав. 26 адв.

Абадовіч Сымон, *Obodowicz Symon*, святар царквы ў в. Вялікае Гняздзілава Ашмянскага пав. 27.

Абрамовіч Аляксандр, *Abramowicz Alexander*, святар царквы ў м. Касцяневічы Ашмянскага пав. 24.

Абуховіч, *Obuchowicz*, смаленскі ваяводзіч, землеўладальнік. 72 адв.

Абуховічава Сафія, *Obuchowiczowa Zofia*, жонка смаленскага ваяводы, землеўладальніца. 27.

Агінскі Марцыян, *Oginski Marcian*, троцкі ваявода, землеўладальнік. 18, 20 адв.

Агінскі Мікалай, *Oginski Mikolai*, ваўкавыскі маршалак, землеўладальнік. 35 адв.

Адахоўскія, *Odachowscy*, землеўладальнікі. 83.

Акаловіч (Акуловіч) Язэп, *Okulowicz Joseph*, святар царквы ў м. Крупкі Аршанскага пав. 33 адв.

Акаловіч Дзяніс, *Okolowicz Dianizey*, святар царквы ў в. Ігрушка Аршанскага пав. 34.

Акаловіч Мялет, *Okolowicz Melenti*, святар царквы ў в. Маляўка Аршанскага пав. 34 адв.

Акаловіч Тэадор, *Okolowicz Teodor*, святар царквы ў в. Бытча Аршанскага пав. 31 адв.

Аколава Матэяшова, *Okolowa Matyaszowa*, землеўладальніца. 54.

Аколаў Ян, *Okolow Jan*, навагрудскі каморнік, землеўладальнік. 53 адв.

Александровіч Аляксандр, *Alexandrowicz Alexander*, святар царквы ў м. Валеўка Навагрудскага пав. 63.

Александровіч Міхал, *Alexandrowicz Michal*, святар царквы ў в. Раванічы Мінскага пав. 39 адв.

Анафраевіч Васіль, *Onofreiewicz Bazyli*, святар царквы ў м. Вязынь Мінскага пав. 15 адв.

Андраевіч Цярэнці, *Andreiewicz Teręti*, святар царквы ў м. Багушэвічы Мінскага пав. 36.

Антаневіч Ян, *Antoniewicz Jan*, святар царквы ў в. Сачыўкі Навагрудскага пав. 83 адв.

Асташкевіч Васіль, *Ostaszkieвич Bazyli*, святар царквы ў в. Грыцэвічы Навагрудскага пав. 104 а.

Аўдыцкі Андрэй, *Audycki Andrzej*, святар царквы ў в. Бараўкі Ашмянскага пав. 20 адв.

Аўдыцкі Міхал, *Audicki Michal*, святар царквы ў в. Саснова Ашмянскага пав. 19.

Аўсяныя, *Owsiane*, землеўладальнікі. 83 адв.

Ачапоўскі Лявонці, *Oczapowski (Oczopowski) Leonci*, святар царквы ў м. Уселюб Навагрудскага пав. 56 адв., 57.

Бабарэкі, *Babareki*, прыгонныя царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. 23 адв.

Багдановіч Мялет, *Bohdanowicz Milenty*, святар царквы Св. Тройцы ў м. Нача Аршанскага пав. 33.

Багдановіч Навум, *Bohdanowicz Naum*, святар царквы ў в. Сморкі Аршанскага пав. 32 адв.

Баканоўскі Васіль, *Bakanowski Bazyli*, смаленскі войскі, землеўладальнік. 78 адв., 79 адв.

Бакшанскі Аляксандр, *Bokszanski Alexander*, святар царквы ў м. Хоўхлава Мінскага пав. 6.

Бакшанскі Бенедыкт, *Bokszanski Benedykt*, святар царквы ў в. Лучай Ашмянскага пав. 20.

Бакшанскі Якуб, *Bokszanski Jakub*, святар царквы ў в. Хрыстова Ашмянскага пав. 22.

Бакшанскі Ян, *Bokszanski Jan*, святар царквы ў м. Верхняе Ашмянскага пав. 21 адв.

Бакшанскі Яўстах, *Bokszanski Eustachi*, святар царквы ў в. Спягла Ашмянскага пав. 18 адв.

Белазаровіч Ілля, *Bialozorowicz Ilia*, святар царквы ў м. Смілавічы Мінскага пав. 44 адв.

Белазор Крыштаф, *Bialozor Krzysztoph (Krzysztoph)*, упіцкі староства, землеўладальнік. 13, 20, 22, 29.

Белаконскі Тэадор, *Bialokoński Theodor*, святар царквы ў в. Дваранінавічы Рэчыцкага пав. 49.

Бельскі Канстанцін, *Bielski Konstanty*, святар царквы ў м. Дунілавічы Ашмянскага пав. 20.

Бжастоўскі Ян, *Brzestowski Jan*, рэферэндар ВКЛ, землеўладальнік. 21.

- Бобр**, *Bobr*, святар царквы ў м. Заслаўе Мінскага пав. 3 адв.
- Бруханскі**, *Brzuchanski*, землеўладальнік. 39.
- Булгарыны**, *Bulharynowie*, землеўладальнікі. 104 а адв.
- Бутовіч Стэфан**, *Butowicz Stephan*, святар царквы ў в. Брыкоўшчына Навагрудскага пав. 104 адв.
- Быхавец Самуэль**, *Bychowiec*, люцынскі староста, землеўладальнік. 42, 42 адв.
- Бяганскі Феліцыян**, *Bieganski Felician*, вендэнскі падкаморы, землеўладальнік. 21 адв.
- Бяганскі Язэп**, *Bieganski Jozef*, землеўладальнік. 20 адв.
- Бяганскі**, *Bieganski*, землеўладальнік. 21 адв.
- Вайніловіч Себастыян**, *Woynilowicz Sebestyan*, мазырскі стольнік, землеўладальнік. 31.
- Вайніловічы**, *Woynilowiczowie*, землеўладальнікі. 69 адв.
- Валадковіч**, *Wolodkiewicz*, мінскі гродскі пісар, землеўладальнік. 13 адв.
- Валасовіч Аляксандр**, *Wolosowicz Alexander*, пісар навагрудскага сабору, святар (адзін з двух) царквы ў в. Сенна Навагрудскага пав. 68 адв.
- Валасовіч Габрыэль сын Аляксандра**, *Wolosowicz Gabryel*, часовы святар царквы ў в. Сенна Навагрудскага пав. 69 адв.
- Валасовіч Ян**, *Wolosowicz Jan*, святар царквы ў в. Беразавец Навагрудскага пав. 60.
- Валасовіч Ян**, *Wolosowicz Jan*, святар царквы ў м. Краснае Сяло Мінскага пав. 7.
- Валовіч Ян-Казімір**, *Wolowicz Jan Kazimierz (Jan Kazymierz)*, ляўданскі староста, землеўладальнік. 37, 45.
- Ваньковіч**, *Wąkiewicz*, землеўладальнік. 17.
- Ваўчок Аляксандр**, *Wolczek Alexander*, святар царквы ў в. Ахонава Навагрудскага пав. 68, 68 адв.
- Ваўчыновіч Ян**, *Wolczynowicz (Wolczanowicz) Jan*, святар царквы ў в. Марозавічы Навагрудскага пав. 67, 67 адв.
- Велямін-Руцкі Язэп**, *Rucki*, уніяцкі мітрапаліт (1613–1637). 8 адв., 24 адв.
- Вербіловіч Васіль**, *Wierbilowicz Wasiliey*, святар царквы ў м. Зборск Мінскага пав. 45.
- Вербіловіч Геранім**, *Wierbilowicz Heronim*, святар царквы Св. Мікалая ў м. Цімкавічы Навагрудскага пав. 100 адв.
- Вербіловіч Стэфан**, *Vierbilowicz Stephan*, святар (адзін з двух)

- царквы ў м. Шацк Мінскага пав. 42.
- Вербіловіч Тарас**, *Wierbilowicz Tarasi*, святар (адзін з двух) царквы ў м. Шацк Мінскага пав. 42.
- Вербіловіч Ян**, *Wierbilowicz Jan*, святар царквы Св. Іллі ў м. Цімкавічы Навагрудскага пав. 100.
- Войлеў Сільвестр**, *Woylew Sylwestr*, святар царквы ў в. Крычына Аршанскага пав. 31.
- Война Аляксандр**, *Woyna*, навагрудскі гараднічы, землеўладальнік. 75.
- Война Рыгор**, *Woyna Hrehory*, мазырскі мечнік, землеўладальнік. 74 адв.
- Войніна**. Гл. Грахольская.
- Войны**, *Woynowie*, землеўладальнікі. 88 адв.
- Вольскі**, *Wolski*, землеўладальнік. 105 адв.
- Вугельскі Тарас**, *Uhelski Taras*, святар царквы ў в. Лапічы Мінскага пав. 45.
- Высоцкі Пятро**, *Wysocki Piotr*, святар царквы ў в. Салтанаўшчына Навагрудскага пав. 94 адв.
- Вярыга Андрэй**, *Weryha Andrey*, святар царквы ў в. Возера Мінскага пав. 45 адв.
- Вярыга Васіль**, *Weryha Wasili*, святар царквы ў в. Замосце Мінскага пав. 9.
- Вярыга Рыгор**, *Weryha Hryhory*, святар царквы ў в. Гатава Мінскага пав. 9 адв.
- Вярыга Ярмола**, *Weryha Jermola*, святар царквы ў в. Пярэжыр Мінскага пав. 40 адв.
- Вярэйскі-Гаштольд**. Гл. Гаштольд-Вярэйскі.
- Галімскі**, *Galimski*, землеўладальнік. 6.
- Галоўчыц Стэфан**, *Holowczyc Stephan*, святар (адзін з двух) царквы ў в. Сенна Навагрудскага пав. 68 адв.
- Галубовіч Цімох**, *Holubowicz Tymoteusz*, цырынскі пратапоп, святар царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. 57 адв., 58, 70.
- Гарабурда Крыштаф**, *Haraburda Krystoph*, землеўладальнік. 39 адв.
- Гарбацэвіч (Гарбачэвіч) Ян**, *Horbacewicz (Horbaczewicz) Jan*, святар царквы ў в. Дзяніскавічы Навагрудскага пав. 106, 106 адв.
- Гарбачэвіч Мікалай**, *Horbaczewicz Mikolay*, святар царквы ў в. Лактышы Навагрудскага пав. 105 адв.
- Гарбачэвіч Рыгор**, *Horbaczewicz Hrehory*, вікары царквы ў в. Дзяніскавічы Навагрудскага пав. 106 адв.

Гаўрыловіч Аляксандр, *Hawryłowicz Alexander*, ігуменскі пратапоп, святар царквы ў г. Ігумен Мінскага пав. 38.

Гаштольд-Вярэйскі, *Wierejewski Gasztalt*, князь, землеўладальнік. 7 адв.

Глябовіч, *Hlebowicz*, землеўладальнік. 5 адв.

Голуб Гіляры, *Holub Hilary*, святар царквы ў м. Ілля Мінскага пав. 16.

Голуб Тэадор, *Holub Teodor*, святар царквы ў м. Крайск Мінскага пав. 15.

Грахоўская, былая **Войніна**, *Grocholska, Woynina*, землеўладальніца. 75.

Грахоўскі, *Grocholski*, землеўладальнік. 75.

Грыбоўскі Дзяніс, *Grzybowski Dionisi*, святар царквы ў м. Эсьмоны Аршанскага пав. 35 адв.

Грыгаровіч Андрэй, *Hrihorowicz Andrej*, святар царквы ў в. Дамавіцк Мінскага пав. 39.

Грыгаровіч Арцём, *Hrihorowicz Artemi*, святар царквы ў в. Юравічы Мінскага пав. 39.

Грыгаровіч Трафім, *Hrehorowicz Otofima*, святар царквы ў в. Косіна Мінскага пав. 12.

Гулецкі (Гуліцкі) Тэадор, *Hulecki (Hulicki) Theodor*, святар царквы ў м. Цырын Навагрудскага пав. 72., 73 адв.

Гурскі Яўстах, *Gurski Ewstafiy*, святар царквы ў м. Вальбярэвічы Ашмянскага пав. 27.

Далінскі Мікалай, *Dolinski Mikolai*, святар царквы ў м. Узда Мінскага пав. 44.

Далмацкі Аляксандр, *Dolmacki Alexander*, святар царквы ў г. Ляхавічы Навагрудскага пав. 81.

Далмацкі Ерафей, *Dolmacki Jerofiej*, святар царквы ў в. Голдавічы Навагрудскага пав. 80, 80 адв.

Далмацкі Самуэль, *Dolmacki Samuel*, святар царквы ў в. Жалезніца Навагрудскага пав. 65 адв.

Далмацкі Язэп, *Dolmacki Jarzeph*, святар царквы ў в. Дарава Навагрудскага пав. 82, 82 адв.

Данілевіч Фёдар, *Danilewicz Fiedor*, святар царквы ў м. Маладзечна Мінскага пав. 6 адв.

Данілевіч, *Danilewicz*, ашмянскі падкаморы, землеўладальнік. 19.

Дарэўская Ганна Юравая Крыўцовая, *Darewska Anna Jerzyna Krzywscowa*, землеўладальніца. 82 адв., 83.

Дарэўскія, *Darewscy*, землеўладальнікі. 82.

Дашкевіч Васіль, *Daszkiewicz Bazili*, святар царквы ў в. Хатляны Мінскага пав. 42 адв.

Дашкевіч Канстанцін, *Daszkiewicz Constanty*, святар царквы ў в. Пацейкі Навагрудскага пав. 95.

Дашкевіч Стэфан, *Daszkiewicz Stephan*, святар царквы ў в. Зенькавічы Мінскага пав. 43 адв.

Друцкі-Горскі Тэадор-Караль, *Drucki (Druski) Horski Teodor Karol*, падкаморы мінскі, землеўладальнік. 9, 9 адв., 45.

Друцкі-Сакалінскі Міхал, *Druski Sokolinski Michal*, пісар ВКЛ, землеўладальнік. 23, 24.

Дунаевіч Агафон, *Dunaiewicz Ahafonik*, святар (адзін з двух) царквы ў м. Пухавічы Мінскага пав. 37 адв.

Духовіч Мікалай, *Duchowicz Mikolai*, святар царквы ў г. Мядзел Ашмянскага пав. 19.

Ермаловіч Ян, *Jermolowicz Jan*, святар царквы ў в. Неманіца Аршанскага пав. 33.

Есьмановіч Пахом, *Jesmanowicz Pachomiy*, святар царквы ў в. Цяхоўка Навагрудскага пав. 103 адв.

Жаба, *Zaba*, землеўладальнік. 65.

Жаўцевіч Самуэль, *Zolciewicz Samuel*, святар царквы ў м. Востраў Навагрудскага пав. 78 адв.

Жахоўскі Цыпрыян, *Жоховскии, Zochowski Cypryian*, уніяцкі мітрапаліт (1674—1693). 1 адв., 8 адв.

Жураўскі, *Zurawski*, землеўладальнік. 89 адв.

Жухавецкі Тэадор, *Zuchowiecki Theodor*, святар царквы ў в. Савічы Навагрудскага пав. 101 адв.

Жыжнеўскі Рыгор, *Zyzniewski Hrehori*, святар царквы ў в. Кімія Мінскага пав. 12 адв., 13.

Жыжнеўскі Рыгор, *Zyzniewski Hrehorey*, святар царквы ў м. Рэчкі Ашмянскага пав. 24.

Забела Андрэй, *Zabiela Andrzej*, землеўладальнік, сведка пры ўзяцці часткі ватывы з цудоўнага абраза ў Забельскай царкве для пераплаўкі на літургічныя прадметы. 97 адв., 98.

Забела Язэп, *Zabiela Jozeph*, землеўладальнік (нябожчык). 98.

Забелы, *Zabelowie*, землеўладальнікі. 98.

Завіша, *Zawisza*, староста мінскі, землеўладальнік. 2 адв.

Завішы, *Zawiszowie*, землеўладальнікі. 66.

Завішына Н Апалонія Крышпінаўна, *Zawiszyna Apolonia Kryszpinowna*, старасціна браслаўская, землеўладальніца. 8 адв., 44, 44 адв.

Завішына Алена, *Zawiszyna Helena*, пісарава ВКЛ. 41 адв.

Загароўскі Пятро сын Самуэля, *Zahorowski Samuel*, сын святара

царквы ў в. Пагарэлае Мінскага пав., не высвечаны ў сан. 36 адв.

Загароўскі Самуэль, *Zahorowski Samuel*, святар царквы ў в. Замошша Ашмянскага пав. 26.

Загароўскі Самуэль, *Zagorowski Samuel*, святар царквы ў в. Пагарэлае Мінскага пав. 1 адв., 36 адв.

Зазерскі Ян, *Zazierski Jan*, святар царквы ў в. Паўлавічы Рэчыцкага пав. 50.

Закрэўскі Яцэк, *Zakrzewski Jacek*, пінскі скарбнік, землеўладальнік. 19.

Залескі, *Zaleski*, мінскі гродскі суддзя, землеўладальнік. 15.

Заліўскі, *Zaliwski*, землеўладальнік. 8.

Здановіч Ян, *Zdanowicz Jan*, вікары царквы Уваскресення Божага ў г. Клецк Навагрудскага пав. 104, 104 адв.

Здановіч Ян, *Zdanowicz Jan*, святар царквы ў в. Бяседы Мінскага пав. 8.

Змітровіч Павел, *Dmitrowicz Pawel*, блонскі пратапоп, святар царквы ў м. Дукора Мінскага пав. 41 адв., 42.

Зубкі, *Zubkowie*, землеўладальнікі. 104 а.

Зубовіч Міхал, *Zubowicz Michał*, святар царквы ў в. Акаловічы Навагрудскага пав. 53 адв., 54.

Зубовіч Самуэль, *Zubowicz Samuel*, святар царквы ў м. Мір Навагрудскага пав. 85 адв.

Зубовіч, *Zubowicz*, святар царквы ў м. Мір Навагрудскага пав. (нябожчык). 86.

Зэмбоцкі Васіль, *Zembocki Bazyli*, святар царквы (адзін з двух) у м. Лахва Навагрудскага пав. 106 адв., 107.

Зяневічавая Янавая Крысціна Масальская, *Zieniewiczowa Janowa Krystyna Masalska*, землеўладальніца. 62 адв.

Зяновіч, *Zienowicz*, полацкі падкаморы, землеўладальнік. 26.

Казёл, *Kozioł*, прыгонны царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. 23 адв.

Календа Габрыэль, *Koleđa (Kolenda)*, уніяцкі мітрапаліт (1665–1674). 2, 11, 13, 15, 15 адв., 16 адв., 18 адв., 20 адв., 21 адв., 22, 26, 27 адв., 28 адв., 29, 38 адв., 47, 53, 68, 70, 71.

Калеснікевіч Стэфан, *Kolesnikiewicz Stephan*, святар царквы ў м. Тумілавічы Ашмянскага пав. 27 адв.

Калецкі, *Kolecki*, мазырскі маршалак, эйшышкаўскі староста, землеўладальнік. 14 адв.

Камар Геранім, *Komar Heronim*, аршанскі земскі суддзя, землеўладальнік. 33 адв., 34.

Камар Ян, *Komar Jan*, святар царквы Ператварэння Божага ў м. Беразіно Мінскага пав. 36 адв.

Камінскі Аляксандр, *Kamiński Alexander*, святар царквы ў м. Мільча Ашмянскага пав. 29.

Камінскі Антон, *Kaminski Anton*, святар царквы ў в. Вілейка Мінскага пав. 28 адв.

Камінскі Васіль, *Kaminski Bazyli*, святар царквы ў в. Камена (Камень Завілейскі) Ашмянскага пав. 29 адв.

Канеўскі Ян, *Kaniowski Jan*, мінскі падстолі, землеўладальнік. 8.

Карніловіч Ян, *Karnilowicz Jan*, святар царквы ў м. Гайна Мінскага пав. 17.

Кастроўскі Аляксандр, *Kostrowski Alexander*, святар царквы ў в. Суляцічы Навагрудскага пав. 55, 56.

Кастроўскі Самуэль, *Kostrowski Samuel*, даўгінаўскі пратапоп, святар царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. 23, 23 адв.

Кастроўскі Ян, *Kostrowski Jan*, святар царквы Уваскресення Божага ў г. Навагрудку. 52.

Кастроўскі Яўсей, *Kostrowski Eusebi*, мінскі пратапоп, святар цэркваў Ператварэння Божага, Св. Параскевы і Св. Тройцы ў г. Мінску. 2.

Керла, *Kierla*, старадубскі маршалак, землеўладальнік. 72 адв.

Клецкая, *Klecka*, княжна, канюшыная ВКЛ, землеўладальніца. 105 адв.

Клецкія, *Kleckie*, князі. Гл. **Радзівілы**.

Клімантовіч Марка, *Klimatowicz Marko*, барысаўскі пратапоп, святар царквы ў г. Барысаў Аршанскага пав. 30.

Клімантовіч Марка, *Klimetowicz Marko*, святар царквы ў в. Латыгаль Мінскага пав. 16.

Клімантовіч Самуэль, *Klimetowicz Samuel*, святар царквы ў м. Барань Аршанскага пав. 32.

Клят, *Klat*, землеўладальнік. 105 адв.

Кміты, *Kmitowie*, землеўладальнікі. 60.

Кміціц, *Kmicic*, *Kmicus*, стражнік ВКЛ, землеўладальнік. 7, 34 адв.

Князевіч, *Kniazewicz*, землеўладальнік. 5.

Корсак Рафал, *Korsak*, уніяцкі мітрапаліт (1637–1640). 79.

Корсак Ян, *Korsak Jan*, навагрудскі земскі суддзя, землеўладальнік. 52 адв., 54, 64.

Корсак, *Korsak*, мсціслаўскі войскі, землеўладальнік. 79 адв.

Корсакі, *Korsakowie*, землеўладальнікі. 64.

Коцел Самуэль-Геранім, *Kociel Heronim Samuel*, ашмянскі маршалак, землеўладальнік. 6 адв., 16.

Коцел, *Kociel*, скірэстымонскі староста, землеўладальнік. 25 адв.

- Кражэўскі**, *Krazewski*, землеўладальнік. 8.
- Красоўскі Тэадор**, *Krasowski Teodor*, святар царквы ў в. Порплішча Ашмянскага пав. 25 адв.
- Крывец Зміцер (Дэметрыян)**, *Krzywiec Demetryan*, землеўладальнік. 82 адв.
- Крывецкі**, *Krzywiecki*, землеўладальнік. 107 адв.
- Крыўцовая Юравая Ганна Дарэўская**, *Anna Darewska Jerzyna Krzywcowa*, землеўладальніца. 82 адв., 83.
- Крышпін**, *Kryszpin*, аршанскі староста, землеўладальнік. 32 адв.
- Крышпінаўна Апалонія Н Завішына**, *Apolonia Kryszpinowna Zawiszyna*, браслаўская старасціна, землеўладальніца. 8 адв., 44, 44 адв.
- Кулакоўскі Рыгор**, *Kulakowski Hrehory*, святар царквы ў в. Якімава Слабада Рэчыцкага пав. 50 адв.
- Кульвец**, *Kulwiec*, землеўладальнік. 28.
- Кунцэвіч Язафат**, *Błogosławiony Jozefat*, полацкі архіепіскап, пакутнік. 2, 23.
- Кянсоўскі Юры**, *Kęsowski Jerzy*, упіцкі стольнік, землеўладальнік. 8 адв.
- Кярсноўскі Крыштаф**, *Kiersnowski Krzysztof*, навагрудскі падваявода, землеўладальнік. 52 адв.
- Кярсноўскія**, *Kiersnowscy*, землеўладальнікі. 88 адв.
- Лагуновіч Тарас**, *Lahunowicz Tarasi*, святар царквы ў в. Ачыжа Мінскага пав. 38.
- Ладзята Павел**, *Łodziata Paweł*, землеўладальнік. 71 адв.
- Лапінскі Захар**, *Łapinski Zachariasz*, святар царквы ў в. Пажарышча Мінскага пав. 5 адв.
- Лапушскі Ян-Васіль**, *Łopuski Jan Bazyli*, землеўладальнік. 67.
- Лаўрыновіч Ян**, *Ławrynowicz Jan*, святар царквы ў в. Гаць Мінскага пав. 12 адв.
- Левановіч Мацей сын Яна**, *Lewonowicz Mateusz*, правіз царквы ў м. Новы Свержань Навагрудскага пав. 91.
- Левановіч Цімох**, *Lewonowicz Tymotheus*, святар царквы ў м. Валеўка Навагрудскага пав., пісар Навагрудскага уніяцкага сабору. 62 адв., 63 адв.
- Левановіч Ян**, *Lewonowicz Jan*, клецкі пратапоп, святар царквы ў м. Новы Свержань Навагрудскага пав. 90.
- Ліманаўскі Лук'ян**, *Limanowski Łukian*, святар царквы ў в. Асінагарадок Ашмянскага пав. 20 адв.
- Літавор-Храптовічы** гл. Храптовічы (Літавор-).

- Любамірскі Геранім-Аўгусцін**, *Lubomierski*, кіраўнік сталавіцкай камандорыі мальтыйскага ордэна, землеўладальнік. 95 адв.
- Ляцкая Ізабэла Н Хадкевічава**, *Izabella Lacka Chodkiewiczowa*, мазырская старасціна, землеўладальніца. 60 адв.
- Магільніцкія**, *Mogilniccy*, землеўладальнікі. 104 адв.
- Манкевіч Стэфан**, *Mankiewicz Stephan*, святар царквы ў в. Быстрыца Навагрудскага пав. 102.
- Маркевіч Ян**, *Markiewicz Jan*, святар царквы ў в. Малева Навагрудскага пав. 94.
- Марцінеўскі Марцін**, *Marciniewski Marcin*, святар царквы ў м. Дубровы Мінскага пав. 5 адв.
- Марцінеўскі Тэадор**, *Marciniewski Theodor*, святар царквы ў м. Турэц Навагрудскага пав. 61.
- Масальская Крысціна Янавая Зяневічавая**, *Krystyna Masalska Janowa Zieniewiczowa*, землеўладальніца. 62 адв.
- Масальскі Станіслаў**, *Masalski Stanisław*, землеўладальнік. 89.
- Маскевіч Багуслаў**, *Maskiewicz Bogusław*, землеўладальнік. 70.
- Матушэвіч Ян**, *Matuszewicz Jan*, землеўладальнік. 4.
- Мацвяевіч Лявонці**, *Matwieiewicz Leonti*, святар царквы ў м. Ухвала Аршанскага пав. 35.
- Мацюк Тэадор**, *Maciuk Teodor*, мінскі мешчанін (нябожчык). 2.
- Мелянтоўіч Фёдар**, *Mieletewicz Fedor*, святар царквы ў в. Шыпяны Мінскага пав. 40.
- Мінакоўскі Ян**, *Minakowski Jan*, святар царквы ў м. Мыш Навагрудскага пав. 76 адв.
- Моклак**, *Mokłok*, землеўладальнік. 77 адв.
- Мрайскі Васіль**, *Mrayski Bazyli*, святар царквы ў м. Крывічы Ашмянскага пав. 18.
- Мрайскі Міхал сын Фёдара**, *Mrayski Michał*, святар (адзін з двух) царквы ў м. Радашковічы Мінскага пав. 7 адв.
- Мрайскі Фёдар**, *Mrayski Fiedor*, святар (адзін з двух) царквы ў м. Радашковічы Мінскага пав. 7 адв.
- Мясцовіч Аляксандр**, *Miescowicz Alexander*, святар царквы ў м. Старынкi Мінскага пав. 15 адв.
- Навацкі**, *Nawacki*, дзяржаўца. 9.
- Нарніцкія**, *Norniccy*, землеўладальнікі. 104 а.
- Насановіч Дзям'ян**, *Nosonowicz Demian*, святар царквы ў в. Жукаў Барок Мінскага пав., вікары царквы ў м. Мір Навагрудскага пав. 99 адв.
- Невяровіч Рыгор**, *Niewierowicz Hrehory*, святар царквы ў

в. Ваўкавічы Навагрудскага пав. 52 адв.

Нехвядовіч Міхал, *Niechwiedowicz Michał*, святар царквы ў м. Вілейка Ашмянскага пав. 25.

Нехвядовіч Ян, *Niechwiadowicz Jan*, святар царквы ў в. Малышкі Ашмянскага пав. 19 адв.

Нясвіжскія, князі. Гл. **Радзівілы**.

Павуцінка Ахрэм сын Зміцера, *Poucinka Efrem Dmitrowicz*, святар царквы Уваскрасення Бога ў г. Мінску. 3.

Пажарыцкія, *Pozaryccy*, землеўладальнікі. 5 адв.

Палубінская, княжна, маршалковая ВКЛ, землеўладальніца. *Polubinska, Polubińska*, 48 адв., 101.

Панкевіч Марцін, *Pankiewicz Marcin*, святар царквы ў м. Стоўбцы Мінскага пав. 91.

Папроўскі Рыгор, *Poprowski Hryhory*, святар царквы ў м. Пачапава Навагрудскага пав. 64.

Пасак Ян, *Pasek Jan*, смаленскі стольнік, землеўладальнік. 17.

Пац Канстанцін-Уладзіслаў, *Pac Konstanty*, надворны харужы ВКЛ, землеўладальнік. 28, 28 адв.

Пац Мікалай-Стэфан, *Pac Mikołai Stephan*, віленскі епіскап, землеўладальнік. 40, 40 адв.

Пачапоўскія, *Poczopowscy*, землеўладальнікі. 64.

Пашкевіч Васіль, *Paszkiewicz Bazyli*, святар царквы ў в. Астроўкі Навагрудскага пав. 87 адв.

Пашкоўскі Аляксандр, *Paszkowski Alexander*, святар царквы ў в. Цапэрка, правіз царквы ў в. Салтанаўшчына Навагрудскага пав. 95, 104 а.

Песляк Лявон, *Pieslak Lewon*, святар царквы ў м. Бягомль Мінскага пав. 28 адв.

Песляк Мікалай, *Pieslak Mikołai*, святар царквы ў в. Коргава Мінскага пав. 14 адв.

Песляк Стэфан, *Pieslak Stephan*, святар царквы Св. Тройцы ў м. Докшыцы Ашмянскага пав. 26.

Песляк Яўстах, *Pieslak Eustafi*, святар царквы ў в. Прусавічы Мінскага пав. 13 адв.

Пешка Габрыэль, *Pieszko Gabryel*, святар царквы Св. Іллі ў г. Бабруйск Рэчыцкага пав. 48 адв.

Пласкавіцкія, *Plaskowiccy*, землеўладальнікі. 104 а.

Плаўскі Аляксандр, *Plawski Alexander*, святар царквы ў м. Карэлічы Навагрудскага пав. 58 адв.

Плаўскі, *Plawski*, святар царквы ў м. Карэлічы Навагрудскага пав. (нябожчык). 59 адв.

Празмоўскі Стэфан, *Prazmowski Stephan*, пацейкаўскі дзяржаўца, землеўладальнік. 95 адв.

Празмоўскі, *Prazmowski*, польны каронны харужы, землеўладальнік. 12 адв.

Прададоўскі (Прырадоўскі) Міхал-Станіслаў, *Prorodowski (Przyrodowski) Michał Stanisław*, землеўладальнік. 37 адв., 38.

Пратасевічы, *Protasewiczowie*, землеўладальнікі. 87 адв.

Псяёўскі Яўхім, *Pseiowski Joachim*, святар царквы ў в. Малыя Жухавічы Навагрудскага пав. 87 адв.

Пшаздзецкі Мікалай, *Przedziecki Mikołai*, навагрудскі кашталян, землеўладальнік. 18 адв., 25 адв.

Пятровіч Апанас, *Piotrowicz Athanazy*, святар царквы ў в. Скіп'ёва Навагрудскага пав. 101.

Пятровіч Марцыян, *Петрович Марциян*, слонімскі і парэцкі прапапо. 1 адв.

Радван, *Radwan*, землеўладальнік. 103 адв.

Радзевіч Якуб, *Radziewicz Jakub*, святар царквы ў в. Вялікія Лукі Навагрудскага пав. 77 адв.

Радзевіч Якуб, *Rodziewicz Jakub*, святар царквы ў в. Хатаевічы Мінскага пав. 15.

Радзівіл Альбрэхт-Станіслаў, *Radziwił Albrycht Stanisław*, князь, землеўладальнік. 54.

Радзівіл Міхал-Казімір, *Radziwił Michał*, падканцлер ВКЛ, землеўладальнік. 60.

Радзівіл Януш, *Radziwił Janusz*, вялікі гетман ВКЛ, землеўладальнік. 56 адв., 98.

Радзівілаўна Людавіка, *Radziwiłowna Ludowika*, князёўна, канюшанка ВКЛ, землеўладальніца. 45 адв.

Радзівілаўна Сафія, *Radziwiłowna Zofia*, княжна, землеўладальніца. 102.

Радзівілы, *Radziwiłowie, Radziwiłlowie*, князі, землеўладальнікі. 54, 58 адв., 75 адв., 78 адв., 85 адв., 86 адв., 89 адв., 90, 92, 92 адв., 94, 94 адв., 96, 96 адв., 99, 99 адв., 104, 105, 106, 106 адв.

Раецкі Мікалай, *Raiecki Mikołay*, святар царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. 71, 71 адв.

Раецкія, *Raieccy*, землеўладальнікі. 71.

Разгановіч Кірыла, *Rozhonowicz Kiryli*, святар царквы (адзін з двух)

у м. Лахва Навагрудскага пав. 106 адв., 107.

Райская, *Rayska*, землеўладальніца. 19.

Ракевіч Пятро, *Rakiewicz Piotr*, святар царквы Уваскрасення Божага ў г. Клецк Навагрудскага пав. 103 адв.

Ракевіч Рафал, *Rakiewicz Rafall*, святар царквы ў в. Замосце Навагрудскага пав. 98 адв.

Раманоўскі Раман, *Romanowski Roman*, святар царквы ў в. Крывічы Мінскага пав. 5.

Рахмановіч Аляксандр, *Rochmanowicz Alexander*, святар царквы ў в. Ясянец Навагрудскага пав. 74 адв.

Рудаміны, *Rudominowie*, землеўладальнікі. 20.

Русакіўскі Якуб, *Rusakowski Jakub*, святар царквы ў в. Нягневічы Навагрудскага пав. 54.

Руцкі Зміцер, *Rucki Dmitr*, лагойскі пратапоп, святар царкваў Багаз'яўлення, Нараджэння ПМ і Ператварэння Божага ў г. Лагойск Мінскага пав. 11.

Руцкі Язэп, гл. **Велямін-Руцкі Язэп**.

Рымша Тэафіл, *Rymsza Teofili*, землеўладальнік. 16 адв.

Рынецвіч Тамаш, *Rincewicz Tomasz*, святар царквы ў в. Дзеркаўшчына Ашмянскага пав. 22.

Рэцкі Міхал, *Recki Michał*, святар царквы ў в. Мсціж Мінскага пав. 13 адв.

Савіч Антон, *Sawicz Anton*, святар царквы ў м. Дварэц Навагрудскага пав. 66, 66 адв.

Савіч Мікалай, *Sawicz Mikolay*, святар царквы ў в. Сэрвач Навагрудскага пав. 70, 70 адв.

Савіч Рыгор, *Sawicz Hrehory*, святар царквы ў м. Сталовічы Навагрудскага пав. 75 адв., 76.

Савіч Самуэль, *Sawicz Samuel*, святар царквы ў в. Адахаўшчына Навагрудскага пав. 83.

Савіч Ян, *Sawicz Jan*, святар царквы ў в. Галынка Навагрудскага пав. 107.

Самовіч Мацей, *Samowicz Matwiey*, святар царквы ў в. Забашавічы Мінскага пав. 39.

Сангушка, *Sanguszk*, князь, землеўладальнік. 4 адв., 33 адв., 34, 34 адв.

Санкевіч Ян, *Sankiewicz Jan*, святар царквы ў в. Стары Свержань Навагрудскага пав. 89, 89 адв.

Сапега Леў, *Sapieha Leon*, князь, падканцлер ВКЛ (1585–1589), віленскі ваявода (1623–1633), землеўладальнік. 68, 100.

Сапега Ян-Казімір, *Sapieha Kazimierz (Jan Kazymierz, Jan Kazimierz, Kazimier)*, князь, польны гетман ВКЛ, жамойцкі староства, землеўладальнік. 16, 30, 31 адв., 32, 33, 35.

Сапегі, *Sapiehowie*, князі, землеўладальнікі. 81, 101.

Сахневіч (Санхевіч) Мацей, *Sanchiewicz Matwiey*, святар царквы ў м. Мосар Ашмянскага пав. 21.

Сахоўскі Яўстах, *Sachowski Eustachi*, бабруйскі пратапоп, святар царквы Св. Мікалая ў г. Бабруйску Рэчыцкага пав. 47.

Сікорскі (Шакула-) Марка, *Sikorski Szakula Marko*, святар царквы ў в. Жосна Ашмянскага пав. 19 адв.

Слушка, *Sluzka*, землеўладальнік. 9.

Слушка, *Sluzka*, рэчыцкі староства, землеўладальнік. 31 адв.

Слушкі, *Sluzkowie*, землеўладальнікі. 91.

Сматовіч Пятро, *Smatowicz*, смаленскі чашнік, землеўладальнік. 17.

Спіхальскі Самуэль, *Spihalski Samuel*, святар царквы ў м. Куранец Ашмянскага пав. 24 адв.

Срадзінскі Станіслаў, *Szedzinski Stanislaw*, землеўладальнік. 98 адв.

Стаброўскі, *Stabrowski*, землеўладальнік. 13 адв.

Станкевіч, *Stankiewicz*, землеўладальнік. 19.

Стасевіч Цімох, *Stasiewicz Timofiey*, святар царквы ў в. Чыркавічы Рэчыцкага пав. 51.

Стэфановіч Дзям'ян, *Stephanowicz Demian*, святар царквы ў в. Выганічы Мінскага пав. 4.

Стэфановіч Пятро, *Stephanowicz Piotr*, святар царквы ў в. Трасцянец Мінскага пав. 9.

Стэфановіч Сымон, *Stephanowicz Siemion*, святар царквы ў в. Дзмітравічы Аршанскага пав. 35 адв.

Сулістроўскія, *Sulistrowscy*, землеўладальнікі. 18 адв.

Сычкоўскі Ян, *Syczkowski Jan*, святар царквы ў в. Забелы Навагрудскага пав. 96 адв., 97 адв.

Сялява Антон, *Sielawa, Selawa*, уніяцкі мітрапаліт (1641–1655). 27, 31 адв., 53 адв.

Сянчыла Адам, *Sieńczyła Adam*, возны (генерал) Навагрудскага ваяв. 54.

Тамашэўскі Андрэй, *Tomaszewsky Andrey*, вікары царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. 71.

Таміловіч Пракоп, *Tomilowicz Prokopi*, святар царквы ў м. Магільна Навагрудскага пав. 91 адв.

- Тамковічы**, *Tomkowiczowie*, землеўладальнікі. 17.
- Тарлецкі**, *Tarlecki*, землеўладальнік. 5.
- Тарняўскі Антон**, *Tarniawski Antoni*, святар царквы ў м. Лошніца Барысаўскага пав. 32.
- Татарчыц Васіль**, *Tatańczyc Wasil*, святар царквы ў м. Бяларучы Мінскага пав. 8.
- Татарчыц Ісак**, *Tatańczyc Isaak*, святар царквы ў в. Каралішчавічы Мінскага пав. 9 адв.
- Трахімовіч Даніэль**, *Trochimowicz Daniel*, святар царквы ў в. Даўгінава Мінскага пав. 43.
- Трахімовіч Раман**, *Trochimowicz Roman*, святар царквы ў в. Мілавіды Слонімскага пав. 79 адв.
- Трахімовіч Ян**, *Trochimowicz Jan*, святар царквы ў в. Блонь Мінскага пав. 43 адв.
- Трызна Мікалай**, *Tryzna Mikolaj*, падскарбі ВКЛ, землеўладальнік. 37 адв.
- Тышкевіч Міхал**, *Tyszkiewicz Michał*, землеўладальнік. 11.
- Тышкевіч**, *Tyszkiewicz*, землеўладальнік. 12.
- Тышкевічы**, *Tyszkiewiczowie*, землеўладальнікі. 11 адв.
- Тышкоўскі Геранім**, *Tyszkowski Heronim*, святар царквы ў в. Шэйка Аршанскага пав. 34 адв.
- Тэрапантовіч**. Гл. **Ферапантовіч**.
- Уняхоўскі Караль**, *Uniechowski Karol*, мінскі стольнік, землеўладальнік. 50 адв.
- Фалькоўскі Бенедыкт**, *Falkowski Benedykt*, святар царкваў Ператварэння Бога і Нараджэння ПМ у г. Нясвіж Навагрудскага пав. 92 адв.
- Фалькоўскі**, *Falkowski*, нясвіжскі пратапоп (нябожчык). 93.
- Фастовіч**, *Fastowicz*, святар царквы ў в. Прылепы Мінскага пав. 8 адв.
- Федаровіч Ян**, *Fiedorowicz Jan*, святар царквы Св. Кузьмы і Дзям'яна ў м. Нача Барысаўскага пав. 31 адв.
- Ферапантовіч (Тэрапантовіч) Мікалай**, *Terapontowicz Mikolaj*, святар царквы ў в. Труханавічы Навагрудскага пав. 96.
- Ферапантовіч (Тэрапантовіч) Стэфан**, *Terapontowicz Stephan*, святар царквы ў м. Грэск Навагрудскага пав. 99.
- Францкевіч Міхал-Караль**, *Frąckiewicz Karol*, землеўладальнік. 19 адв.
- Францкевіч**, *Frąckiewicz*, землеўладальнік. 54, 62 адв.

- Францкевіч-Радзымінскі Стэфан**, *Frąckiewicz Radzymiński Stephan*, слонімскі староста, навагрудскі харужы, землеўладальнік. 55 адв.
- Хадкевіч**, *Chodkiewicz*, землеўладальнік. 3 адв.
- Хадкевічава Н Ізабэла Ляцкая**, *Izabella Lacka Chodkiewiczowa*, мазырская старасціна, землеўладальніца. 60 адв.
- Хадкевічава**, *Chodkiewiczowa*, гетманавая ВКЛ, землеўладальніца. 80.
- Хадкевічы**, *Chodkiewiczowie*, *Chotkiewiczowie*, князі, землеўладальнікі. 61, 76 адв., 81, 102 адв.
- Халецкія**, *Chaleccy*, землеўладальнікі. 84 адв.
- Хамячыцкі Юры**, *Chomeczycki Jerzy*, святар царквы Св. Мікалая ў г. Лагойск Мінскага пав. 11 адв.
- Харлінскі Пятро**, *Charlinski Piotr*, землеўладальнік. 87 адв.
- Харыцкі Міхал**, *Charicki Michał*, святар царквы ў в. Аздзяцічы Аршанскага пав. 34 адв.
- Хіевіч Ян**, *Chiiewicz Jan*, правіз царквы Ператварэння Бога ў г. Нясвіж Навагрудскага пав. 94.
- Хмялеўскі**, *Chmielewski*, пробашч касцёла ў м. Сталавічы Навагрудскага пав., землеўладальнік. 14 адв.
- Храптовіч**, *Chreptowicz*, землеўладальнік. 24 адв.
- Храптовічы (Літавор-)**, *Chreptowiczowie*, *Chrebtowiczowie Litaworowie*, землеўладальнікі. 57 адв., 68 адв.
- Царыковіч Ігнат**, *Carykowicz Ihnacy*, святар царквы Унебаўзяцця ПМ у г. Бабруйск Рэчыцкага пав. 48.
- Цітовіч Мацей**, *Cytowicz Mateusz*, святар царквы ў в. Сітца Ашмянскага пав. 22 адв.
- Цырановіч Рыгор**, *Cyranowicz Grzegorz*, святар царквы Св. Іллі ў м. Докшыцы Ашмянскага пав. 26 адв.
- Чаркоўскія**, *Czerkowscy*, землеўладальнікі. 104 а.
- Чарневіч Тамаш**, *Czerniewicz Tomas*, святар царквы ў в. Тарасава Мінскага пав. 3 адв.
- Чарнеўскі Ян**, *Czerniewski Jan*, святар царквы ў в. Рабунь Ашмянскага пав. 25.
- Чачэрскі Максім**, *Czczerski Maksim*, святар царквы ў м. Беразіно Мінскага пав. 28.
- Чашэйка Пятро**, *Czeszeyka Piotr*, святар (адзін з двух) царквы ў м. Пухавічы Мінскага пав. 37 адв.
- Чыж Адам-Дамінік**, *Cyz Adam Dominik*, віленскі скарбнік, землеўладальнік. 107.
- Чыж Казімір**, *Cyz Kazimierz*, віленскі падкаморы, землеўладальнік. 15.

- Шакула-Сікорскі** Гл. **Сікорскі (Шакула-).**
Шарка, *Szarzka*, нясвіжскі бурмістр. 93.
Шархавецкі (?) Васіль, *Bazyli*, вікары царквы ў в. Вялікія Жухавічы Навагрудскага пав. 87.
Шархавецкі Рыгор, *Szarchowiecki Hrehory*, нясвіжскі пратапоп, святар царквы ў в. Вялікія Жухавічы Навагрудскага пав. 86 адв.
Швэйкоўскі, *Szweykowski*, землеўладальнік. 70 адв.
Шукаловіч Тэадор, *Szukołowicz Teodor*, святар царквы ў в. Карскавічы Мінскага пав. 13.
Шчаткоўскі (Шчасоўскі) Сымон, *Szczatkowski (Szcotkowski, Szczasowski) Symon*, святар царквы ў в. Чэрніхава Навагрудскага пав. 85.
Шэметы, *Szemetowie*, землеўладальнікі. 65 адв.
Юдка Максім, *Judka Maksim*, святар царквы ў м. Добасна Рэчыцкага пав. 50.
Юдыцкі Станіслаў, *Judycki Stanislaw*, рэчыцкі харужы, землеўладальнік. 80.
Юдыцкі Мікалай-Уладзіслаў, *Judycki*, кіраўнік сталавіцкай камандорыі мальтыйскага ордэна, землеўладальнік (нябожчык). 95 адв.
Юрагі, *Jurahowie*, землеўладальнікі. 80.
Юркевіч Павел, *Jurkiewicz Paweł*, святар царквы ў в. Макраны Навагрудскага пав. 104 а адв.
Юркевіч Тэадор, *Jurkiewicz Teodor*, святар царквы ў м. Семежава Навагрудскага пав. 102 адв.
Юркевіч Ян, *Jurkiewicz Jan*, святар царквы ў в. Морач Навагрудскага пав. 105.
Юрэвіч Леў, *Juriewicz Lew*, святар царквы ў м. Холуі Мінскага пав. 37.
Язафат Блажэнны, Гл. **Кунцэвіч Язафат**.
Язгуневіч Панкрат, *Jazguniewicz Pankrati*, святар царквы ў в. Хаценчыцы Мінскага пав. 16 адв.
Якутовіч Самуэль, *Jekutowicz Samuel*, святар царквы ў в. Гарадзея Навагрудскага пав. 88 адв.
Якшэўскія, *Jakszewscy*, землеўладальнікі. 101 адв.
Яленскі Канстанцін, *Jeleński Constanty*, землеўладальнік. 107 адв.
Янухновіч, *Januchowicz*, землеўладальнік. 59 адв.
Янушкевіч Ян, *Januszkiewicz Jan*, святар царквы ў м. Полава Ашмянскага пав. 21 адв.
Яшлінская, *Jaszlinska*, землеўладальніца. 104 а адв.

3.2. Геаграфічны паказальнік

- Абазок**, в. (парафія **Пагарэлае**) *Bozek*. 37.
Абазок, в. (парафія **Халуі**) *Bozek*. 37.
Абелькавічы, в. (парафія **Дварэц**) *Obielkowcy*. 67.
Агаркі, в. *Harki*. (парафія **Радашковічы**) 7 адв.
Агароднікі, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Ogrodniki*. 53.
Агароднікі, в. (парафія **Дубровы**) *Ogrodniki*. 5 адв.
Агароднікі, в. (парафія **Жалезніца**) *Ogrodniki*. 66.
Агароднікі, в. (парафія **Куранец**) *Ogrodniki*. 24 адв.
Агароднікі, в. (парафія **Цімкавічы** Св. Іллі) *Ogrodniki*. 100 адв.
Агарэвічы, в. (цп) *Oharowicze*. 107 адв.
Агееўшчына, засц., уласнасць царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. *Ahewyszczyna*. 23 адв.
Адамоўцы, в. (парафія **Верхняе**) *Adamowicze*. 21 адв.
Адахаўшчына, в. (цп) *Odachowszczyzna*. 83, 83 адв.
Аздзяціцы, в. (цп) *Ozdziazczyce*. 34 адв.
Азёрцы, в. (парафія **Вялікае Гняздзілава**) *Oziery*. 27.
Азярніца, в. (парафія **Лахва**) *Jezernica*. 107.
Азяроды, в. (парафія **Касцяневічы**) *Ozierodowicze*. 24.
Азярычына, в. (парафія **Пярэжыр**) *Ozieryczne*. 40 адв.
Акаловічы, в. (цп) *Okolowicze*. 53 адв., 54. (Гл. таксама **Падгоршчына**)
Алізараўшчына, в. (парафія **Ясянец**) *Olizarowszczyzna*. 75 адв.
Альсевічы, в. (парафія **Адахаўшчына**) *Olisiewiczze*. 83 адв.
Альхоўцы, в. (парафія **Голдавічы**) *Olchowcy*. 81.
Амінавічы, в. (парафія **Пагарэлае**) *Minowiczy*. 37.
Амневічы, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Omniewiczze*. 53.
Андрушы, в. (парафія **Магільна**) *Andruszy*. 92 адв.
Анісімавічы, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Onisimowicze*. 78 адв.
Ануфравічы, в. (парафія **Грэск**) *Onufreiewiczze*. 99 адв.
Апенькі, в. (парафія **Даўгінава**) *Apieńki*. 23 адв.
Апечкі, в. (парафія **Стоўбцы**) *Opieczki*. 91 адв.
Апчак, в. (парафія **Каралішчавічы**) *Abczak, Obczak*. 9 адв.
Арэшкавічы, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Areszkowicze*. 35 адв.
Асавец, в. (парафія **Рэчкі**) *Osowiec*. 24 адв.
Асінагарадок, в. (цп) *Osinowy Grodek*. 20 адв., 20.
Асіпаўшчына, в. (парафія **Гарадзея**) *Osipowszczyzna*. 89.
Асіповічы, в. (парафія **Вілейка**) *Osipowicze*. 25 адв.

- Асмолава, в. (парафія **Навагрудак** Уваскрасення Божага) *Osmolow*. 52.
 Асова, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Osow*. 27.
 Асокі, в. (парафія **Уселюб**) *Osoki*. 57.
 Асташын, в. (парафія **Сэрвач**) *Ostroszyn*. 70 адв.
 Астравец, грунт царквы ў в. **Пажарышча** Мінскага пав. *pod Ostrowcem*. 6.
 Астраўцы, в. (парафія **Якімава Слабада**) *Ostrowcy*. 51.
 Астровы, в. (парафія **Гатава**) *Ostrowy*. 10.
 Астроўкі, в. (цп) *Ostrowki*. 87 адв., 88 адв.
 Астроўчыцы, в. (парафія **Лактышы**) *Ostrowczyce*. 106.
 Астроўчыцы, в. (парафія **Морач**) *Ostroczyce, Ostrowczyce*. 105 адв.
 Асцюковічы, в. (парафія **Ілля**) *Osciechowiczy, Osciukowiczy*. 16 адв.
 Атрубок, в. (парафія **Вальбяровічы**) *Otrupki*. 27 адв.
 Аўдзеевічы, в. (парафія **Нягневічы**) *Owdzieiewiczze*. 55.
 Аўсімавічы, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўзяцця ПМ) *Owsimowicze*. 48 адв.
 Ахонава, в. (цп) *Ochonow, Ochonowicze*. 68, 68 адв.
 Ачыжа, в. (цп) *Oczyzu*. 37 адв.
 Ашнары, в. (парафія **Турэц**) *Osznary*. 62 адв.
 Аюцавічы, в. (парафія **Мір**) *Aiuciewiczze*. 86 адв.
 Бабаевічы, в. (парафія **Клецк** Уваскрасення Божага) *Babaiewiczze*. 104.
 Бабічы, в. (парафія **Замошша**) *Babicz*. 26.
 Бабонеўка, в. (парафія **Цырын**) *Bobonowka*. 74.
 Бабруйка, р. *Bobruia*. 47 адв.
 Бабруйск, г. (3 цп) *Bobruysk*. 47, 48, 48 адв., 49. (Гл. таксама: **Бабруйка**, р., **Дзямідкаўскі**, млын.)
 Багушоўка, грунт царквы Уваскрасення Божага ў г. Мінску. *Bohuszówka*. 3.
 Багушы, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Bohusze*. 78 адв.
 Багушэвічы, м. (цп) *Bohuszewicze*. 36.
 Бакшты, в. (парафія **Радашковічы**) *Bakszty*. 7 адв.
 Балвань, в. (сёння **Загорная**, в.) (парафія **Морач**) *Bołwanka*. 105 адв.
 Балігуба, в. (парафія **Бягомль**) *Balihuba*. 28 адв.
 Балобанавічы, в. (сёння **Прыазёрная**, в.) *Bołobonowicze*. 77 адв.
 Балотца, в. (парафія **Шчорсы**) *Bołodco*. 58 адв.
 Балоча, в. (парафія **Ачыжа**) *Bołocza*. 38.
 Баравікі, в. (парафія **Ахонава**) *Borowiki*. 68 адв.
 Баравікі, в. (парафія **Крывічы**) *Borowiki*. 18.

- Баравікі, в. (парафія **Чучавічы**) *Borowiki*. 106 адв.
 Баравікі, в. (парафія **Якімава Слабада**) *Borowiki*. 51.
 Баранавічы, в. (парафія **Валеўка**) *Baranowicze*. 64.
 Барань, м. (цп) *Baranki, Barany*. 32.
 Бараўкі, в. (цп) *Borki, Borowki*. 20 адв.
 Барацін, в. (парафія **Нягневічы**) *Boracin*. 55.
 Бардзячы, в. (парафія **Суляцічы**) *Bardziaczy*. 56 адв.
 Барок, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Borek*. 58
 Бароўцы, в. (парафія **Рабунь**) *Barowcy*. 25.
 Барсукі, в. (парафія **Докшыцы** Св. Іллі) *Borsuki*. 26 адв.
 Барчыцы, в. (парафія **Добасна**) *Barcicy*. 50 адв.
 Барысаў, г. (цп) *Borysow*. 30.
 Басіна, в. (парафія **Суляцічы**) *Basin*. 56 адв.
 Баўцічы, в. (парафія **Турэц**) *Bolczycy*. 62 адв.
 Баханы, в. (парафія **Стоўбцы**) *Bochony*. 91 адв.
 Бацевічы, в. (парафія **Вілейка**) *Bociewiczze*. 25 адв.
 Баяры, в. (парафія **Беразавец**) *Boiary*. 61.
 Баяры, в. (парафія **Крайск**) *Boiare*. 15.
 Баяры, в. (парафія **Крывічы**) *Boiarowe*. 18.
 Баяры, в. (парафія **Радашковічы**) *Boiare*. 7 адв.
 Баяры, в. (парафія **Саснова**) *Boiarska*. 19 адв.
 Белалессе, в. (парафія **Мыш**) *Bialolesie*. 77 адв.
 Белаўшчына (сёння, магчыма, **Белыя Лугі**), грунт царквы ў в. Валеўка Навагрудскага пав. *Bielowszyna*. 63.
 Белева, в. (парафія **Пажарышча**) *Bielow*. 6.
 Белыя Лугі. Гл. **Белаўшчына**.
 Бендры, грунт царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. *w Biendrach*. 71 адв.
 Беражна, в. (парафія **Стары Свержань**) *Berezna*. 89 адв.
 Беразавец, в. (цп) *Berezowiec, Berozowec*. 60, 61.
 Беразвечча, м. *Berezwiecz*. 26.
 Беразіно, м. (цп) *Berezyn, Bierezyn*. 36 адв.
 Беразіно, м. (цп) *Berezyn*. 28.
 Бervякі, в. (парафія **Мосар**) *Borowiki*. 21.
 Бердаўка, в. (парафія **Уселюб**) *Berdowka*. 57.
 Бірча, в. (парафія **Дваранінавічы**) *Birczatowniki*. 49 адв.
 Біцавічы, в. (парафія **Уселюб**) *Bicewicze*. 57.
 Блеўчыцы, в. (парафія **Быстрыца**) *Blewczycy*. 102 адв.
 Блонь, в. (цп) *Błoń*. 43 адв., 44.

Блячына, в. (парафія **Брыкаўшчына**) *Blaczyn, Blaszyn*. 104 адв.
Бобр, м. (2 цп) *Bobr*. 33 адв., 34.
Боркі, в. (парафія **Узда**) *Borki*. 44.
Бортнікі, в. (парафія **Дваранінавічы**) *Bortniki*. 49 адв.
Бортнікі, в. (парафія **Дубровы**) *Bortniki*. 5 адв.
Боцкавічы, в. (парафія **Ахонава**) *Boczkievicze*. 68 адв.
Брадзец, в. (парафія **Багушэвічы**) *Baradec, Brodec*. 36.
Браносава, в. (парафія **Турэц**) *Burnisowo*. 62.
Браткава, в. (парафія **Савічы**) *Brodkowo*. 102.
Брожа, в. (парафія **Бабруйск** Св. Мікалая) *Brozlice*. 48.
Брольнікі, в. (парафія **Суляцічы**) *Bralniki*. 56 адв.
Брыкаўшчына, в. (сёння **Садовая**, в.) (цп) *Brykowszczyzna*. 104 адв.
Брыксічы, в. (парафія **Ясянец**) *Bryksicze*. 75 адв.
Брылі, в. (парафія **Саснова**) *Bryli*. 19.
Бубны, в. (парафія **Вялікае Гняздзілава**) *Bubny*. 27.
Буда, в. (парафія **Крывічы**) *Buda*. 18.
Буда, в. (парафія **Рэчкі**) *Buda*. 24 адв.
Будзенічы, в. (парафія **Карсакавічы**) *Budzienicze*. 13.
Будзілаўка, в. (парафія **Бягомль**) *Budziłowka*. 28 адв.
Будзілаўцы, в. (парафія **Жалезніца**) *Budziłowcy*. 66.
Будча, в. (парафія **Лактышы**) *Buczcz*. 106.
Буйнявічы, в. (парафія **Пачапава**) *Buniewiczze*. 65 адв.
Булахі, в. (парафія **Сітца**) *Bulachi*. 22 адв.
Бурдзейкі, в. (парафія **Лактышы**) *Burdzieyki*. 106.
Буцькі, в. (парафія **Лагойск** Св. Мікалая) *Bucki*. 12.
Буцэвічы, в. (парафія **Бяларучы**) *Buciewiczze*. 8 адв.
Бучаціна, в. (парафія **Цімкавічы** Св. Іллі) *Buczacin*. 100 адв.
Быкевічы, в. (парафія **Цырын**) *Bykiewiczze*. 74.
Быковічы, в. (парафія **Турэц**) *Bykowice*. 62.
Быстрыца, в. (цп) *Bystrzyca*. 102.
Бытча, в. (цп) *Byczcze, Bycze*. 31 адв.
Бягомль, м. (цп) *Biehoml*. 28 адв.
Бялавічы, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Bielawicze*. 35 адв.
Бяланы, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Божага) *Bielany*. 11 адв.
Бяларучы, м. (цп) *Bialorucze*. 8, 8 адв.
Бялевічы, в. (парафія **Хрыстова**) *Bielewicze*. 22.
Важгінты, в. (парафія **Мыш**) *Wozginty*. 77 адв.
Вазгінішкі, в. (парафія **Яршэвічы**) *Wozginiszki*. 5.

Вайнілавічы, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Woynilowicze*. 94.
Вайцяховічы, в. (парафія **Ілля**) *Woyciachowiczy*. 16 адв.
Вал, раён г. **Лагойска**. *Wal*. 11 адв.
Валадута, в. (парафія **Раванічы**) *Woloduta*. 39 адв.
Валахва, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Wołochwa*. 78 адв.
Валеўка, м. (цп) *Walewka, Walowka*. 62 адв., 63, 64. (Гл. таксама **Белаўшчына**).
Валодзькі, в. (парафія **Порплішча**) *Wolucki*. 26.
Валодзькі, в. (парафія **Радашковічы**) *Wołocki*. 7 адв.
Валокі, в. (парафія **Мільча**) *Woloki*. 29.
Валосавічы, в. (парафія **Паўлавічы**) *Wolosowicze*. 50.
Валоські, в. (парафія **Касцяневічы**) *Woloszki*. 24.
Вальбярэвічы, м. (цп) *Olborowicze*. 27, 27 адв.
Варанцы, в. (парафія **Мосар**) *Worący*. 21.
Варанцы, в. (парафія **Саснова**) *Worący*. 19.
Варатынь, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўззяцця ПМ) *Worotyń*. 48 адв.
Варашылы, в. (парафія **Заслаўе**) *Woroszyły*. 4.
Варлань, в. (парафія **Беразіно**) *Wartyn*. 28.
Вароніна, в. (парафія **Морач**) *Wirowin*. 105 адв.
Варонічы, в. (парафія **Рэчкі**) *Woronicze*. 24 адв.
Варонча, в. (парафія **Цырын**) *Woroncza*. 74.
Вароны, в. (парафія **Вялікае Гняздзілава**) *Worony*. 27.
Васевічы, в. (парафія **Лучай**) *Nasiewiczze*. 20 адв.
Васілевічы, в. (парафія **Якімава Слабада**) *Wasilewicze*. 51.
Васільчыцы, в. (парафія **Быстрыца**) *Wasilczyce*. 102 адв.
Васькаўшчына, в. (парафія **Тарасава**) *Waskowcy*. 3 адв.
Ваські, в. (парафія **Асінагарадок**) *Wasiuki*. 21.
Ваўкавічы, в. (цп) *Wolkowicze*. 52 адв., 53.
Ваўча, в. (парафія **Вілейка**) *Wolcze, Wowczun*. 29.
Ведзялева, в. (парафія **Заслаўе**) *Windzielew*. 4.
Векшыцы, в. (парафія **Заслаўе**) *Wiekszczy*. 4.
Вераб'евічы, в. (парафія **Быстрыца**) *Worobiewiczze*. 102 адв.
Вераб'евічы, в. (парафія **Суляцічы**) *Worobiewiczze*. 56 адв.
Вераб'і, в. (парафія **Крывічы**) *Wierebi, Wereby*. 18.
Верамеічы, в. (парафія **Сітца**) *Wieremieiczy*. 22 адв.
Верамейкі, в. (парафія **Радашковічы**) *Weremieyki*. 7 адв.
Верацеі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Wierecieyki*. 21.
Вербнава, в. (парафія **Валеўка**) *Wierbnowo, Wierzbnowo*. 64.

Верхлес, в. (парафія **Смілавічы**) *Wiereliesie*. 44 адв.
 Верхмень, в. (парафія **Шыпяны**) *Wierchmien*. 40.
 Верхняе, м. (цп) *Wierzchnia, Wierchnia*. 21 адв.
 Ветахмо, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Wietochmo*. 27.
 Вечатарова, в. (парафія **Стары Свержань**) *Witaczerow*. 89 адв.
 Вешняе, в. (парафія **Сітца**) *Wiesznie*. 22 адв.
 Відагошча, в. (цп) *Widochoszcza*. 8 адв.
 Вілейка, в. (цп) *Wileyka*. 28 адв., 29.
 Вілейка, м. (цп) *Wileyka, Wilijka*. 25, 25 адв.
 Віскачы, в. (парафія **Стары Свержань**) *Wiskaczy*. 89 адв.
 Вішнева, в. (парафія **Спягла**) *Wiszniow*. 18 адв.
 Возера, в. (цп) *Oziero*. 45 адв., 46.
 Волма, в. (парафія **Дукора**) *Wolna*. 42.
 Волца, в. (парафія **Райца**) *Wolka*. 71 адв.
 Волька, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Wolka*. 78 адв.
 Воля, в. (парафія **Ляхва**) *Wola*. 107.
 Восава, в. (парафія **Крывічы**) *Osow*. 18.
 Восава, в. (парафія **Марозавічы**) *Osowo*. 67 адв.
 Востраў, в. (парафія **Галынка**) *Ostrow*. 107 адв.
 Востраў, в. (парафія **Крычына**) *Ostrow*. 31.
 Востраў, в. (парафія **Цяхоўка**) *Ostrow*. 103 адв.
 Востраў, м. (цп) *Ostrow*. 78 адв., 79. (Гл. таксама **Глінішча**).
 Востухава, в. (парафія **Шчорсы**) *Owstuchow*. 58 адв.
 Вошкаўцы, в. (сёння **Ураджайная**, в.) *Woszkowcy*. 82 адв.
 Вугалец, в. (парафія **Ачыжа**) *Uholec*. 38.
 Вуглы, в. (парафія **Вілейка**) *Uhly*. 29.
 Вузла, в. (парафія **Мядзел**) *Uzly*. 19.
 Вузляны, в. (парафія **Даўгінава**) *Uzlanie*. 23 адв.
 Вузляны, в. (парафія **Пярэжыр**) *Ozliana*. 40 адв.
 Вусце, в. (парафія **Ахонава**) *Uscie*. 68 адв.
 Вуша, в. (парафія **Дубровы**) *Usza*. 5 адв.
 Вуша, в. (парафія **Краснае Сяло**) *Usza*. 7.
 Выганічы, в. (цп) *Wyhonicze*. 4, 4 адв.
 Выглавічы, в. (парафія **Рабунь**) *Wyhlowicze*. 25.
 Выдрыца, в. (парафія **Нача Св. Тройцы**) *Wydryca*. 33 адв.
 Выкалавічы, в. (парафія **Куранец**) *Wykolowicze*. 24 адв.
 Вынісцы, в. (парафія **Замосце**) *Winiscie*. 99.
 Выпраты, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Wieprata*. 17.
 Высадавічы, в. (парафія **Цырын**) *Wysadowicze*. 74.

Вядрыскавічы, в. (парафія **Цырын**) *Wiedryskowicze*. 74.
 Вязавец, в. (парафія **Маладзечна**) *Wiezowiec*. 6 адв.
 Вязаўніца, в. (парафія **Халуі**) *Wiazownica*. 37.
 Вяззе, в. (парафія **Зборск**) *Wiazy*. 45.
 Вязынка, в. (парафія **Заслаўе**) *Wiazun*. 4.
 Вязынь Да Млына. Гл. **Павязынь**.
 Вязынь, м. (цп) *Wiazin, Wiazyn*. 15 адв., 16.
 Вялетава, в. (парафія **Турэц**) *Wioletowo*. 62.
 Вялікае Гняздзілава, в. (цп) *Hniezdzilow, Hniezdzilow Wielki*. 27.
 Вялікае Падбор'е, в. (парафія **Голдавічы**) *Podborze Wielkie*. 81.
 Вялікае Падлессе, в. (парафія **Ляхавічы**) *Podlesie Wielkie*. 82.
 Вялікае Поле, в. (парафія **Вілейка**) *Wielikoie Pole*. 29.
 Вялікае Поле, грунт царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Pole Wielkie*. 58.
 Вялікае Сяло, в. (парафія **Краснае Сяло**) *Wielkie Siolo*. 7.
 Вялікае Сяло, в. (парафія **Мір**) *Wielkie Siolo*. 86 адв.
 Вялікае Сяло, в. (парафія **Ракаў**) *Wielka Wies*. 4 адв.
 Вялікае Сяло, в. (парафія **Ясянец**) *Wielikoie*. 75 адв.
 Вялікае Чэрніхава, в. (цп) *Czernichow Wielki*. 84 адв., 85.
 Вялікая Вобрына, в. (парафія **Турэц**) *Obryna*. 62.
 Вялікая Каўпеніца, в. (парафія **Сталовічы**) *Kolpienica Wielka*. 76 адв.
 Вялікая Сітніца, в. (парафія **Ляхва**) *Sitnica Większa*. 107.
 Вялікія Астравіты, в. (парафія **Ігумен**) *Astrawity Wielkie*. 38 адв.
 Вялікія Бяседы, в. (цп) *Biesedy Wielkie*. 8.
 Вялікія Жухавічы, в. (цп) *Zuchowicze Wielkie*. 86 адв., 87.
 Вялікія Кабелі, в. (парафія **Сітца**) *Kabieli Wielkie*. 22 адв.
 Вялікія Лукі, в. (цп) *Luki*. 77 адв., 78 адв.
 Вялікія Торчыцы, в. (парафія **Сталовічы**) *Torczycy Wielkie*. 76 адв.
 Вялікія Чучавічы, в. (парафія **Ляхва**) *Czuczewicze Wielkie*. 107.
 Вяляцічы, в. (парафія **Сморкі**) *Welatycze, Wielatycze*. 32 адв.
 Вянюціна, в. (парафія **Сітца**) *Janucino*. 22 адв.
 Вяркалы, в. (парафія **Замосце**) *Wierkały*. 99.
 Габруны, в. (парафія **Салтанаўшчына**) *Gabruny*. 95.
 Габы, в. (парафія **Крывічы**) *Haby*. 18.
 Гайбуты, в. (парафія **Пачапава**) *Haybty*. 65 адв.
 Гайна, м. (цп) *Hayna*. 17.
 Галавачы, в. (парафія **Магільна**) *Hołowacze*. 92 адв.
 Галавачы, в. (парафія **Радашковічы**) *Hołowacze*. 7 адв.

Галавенчыцы, в. (парафія **Новы Свержань**) *Hołowieńczycy*. 90 адв.
 Галбея, в. (парафія **Полава**) *Olbieia*. 21 адв.
 Галоўні, в. (парафія **Магільна**) *Hołowni*. 92 адв.
 Галубы, в. (парафія **Рабунь**) *Hołury*. 25.
 Галынка, в. (парафія **Пачапава**) *Hołynia*. 65 адв.
 Галынка, в. (цп) *Hołynka*. 107, 107 адв.
 Ганішэва, в. (парафія **Шэйка**) *Haniszewo*. 34 адв.
 Ганута, в. (парафія **Багушэвічы**) *Hanuta*. 36.
 Ганцавічы, в. (парафія **Прусавічы**) *Hancewicz*. 14.
 Ганчары, в. (парафія **Валеўка**) *Hanczary*. 64.
 Гара, грунт царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Gura*. 58.
 Гара, грунт царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. *Gura*. 23 адв.
 Гаравец, в. (парафія **Крайск**) *Horawiec*. 15.
 Гаравічы, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Horowicze*. 53.
 Гарадзечна, в. (парафія **Суляцічы**) *Horodeczna*. 56 адв.
 Гарадзея, в. (цп) *Horodziey*. 88 адв.
 Гарадзішча, в. (парафія **Голдавічы**) *Horodziszcze*. 81.
 Гарадок, м. (парафія **Хоўхлава**) *Grodek*. 6.
 Гарбуноўшчына, в. (парафія **Клецк** Уваскресення Божага) *Horbanowszczyzna*. 104 адв.
 Гарбы, в. (парафія **Малышкі**) *Harby*. 19 адв.
 Гародна, в. (парафія **Нача** Св. Тройцы) *Horodna*. 33 адв.
 Гарошкі, в. (парафія **Заслаўе**) *Horoszk*. 4.
 Гарэлае, в. (парафія **Мсціж**) *Horeloie, Horyle*. 13 адв.
 Гарэлец, в. (парафія **Шацк**) *Horinieć*. 42 адв.
 Гарэнічы, в. (парафія **Беразіно**) *Hareczy, Zaharnicze*. 36 адв.
 Гасцілавічы, в. (парафія **Голдавічы**) *Hosciłowicze*. 81.
 Гатава, в. (цп) *Hatow, Hatowicze*. 9 адв., 10.
 Гатоўкі, в. (парафія **Мосар**) *Hotowki*. 21.
 Гаць, в. (цп) *Naci*. 12 адв.
 Гаяны, в. (парафія **Бяларучы**) *Haiany*. 8 адв.
 Гердуцішкі, в. (парафія **Пажарышча**) *Girduciszki*. 6.
 Гібайлавічы, в. (сёння **Знамінская**, в.) (парафія **Дзмітравічы**) *Hibałowicze*. 35 адв.
 Гірмантаўцы, в. (парафія **Жалезніца**) *Girmontowcy*. 66.
 Гірчыцы, в. (парафія **Сачыўкі**) *Hirczyce*. 84 адв.
 Гірэвічы, в. (парафія **Ракаў**) *Girewicz*. 4 адв.
 Глінішча, грунт царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Hliniszcz*.
 Арк .58.

Глінішча, засц., грунт царквы ў м. Востраў Навагрудскага пав. *Gliniszcz*. 79 адв.
 Гліннае, в. (парафія **Вальбярэвічы**) *Hlinna*. 27 адв.
 Глушаны, в. (парафія **Радашковічы**) *Hluszana*. 7 адв.
 Глыбачаны, в. (парафія **Крайск**) *Hlyboczane*. 15.
 Глыбокавічы, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўзяцця ПМ) *Hlobokowicz*.
 48 адв.
 Гнесічы, в. (парафія **Нягневічы**) *Hniesicze*. 55.
 Гойжава, в. (парафія **Дубровы**) *Goyzowo*. 5 адв.
 Голдавічы, в. (цп) *Holdowicz, Oldowicz*. 80, 81.
 Голевічы, в. (парафія **Пачапава**) *Hoylewicz*. 65 адв.
 Гоманаўка, в. (парафія **Халуі**) *Hanotowiczy*. 37.
 Горбатавічы, в. (парафія **Ясянец**) *Horbatowicz*. 75 адв.
 Горка, в. (парафія **Чучавічы**) *Horka*. 106 адв.
 Горкі, в. (парафія **Багушэвічы**) *Horki*. 36.
 Горна, в. (парафія **Коргава**) *Horno*. 14 адв.
 Гоцк (Гоцкі Луг), в. (парафія **Лахва**) *Hocka Łąka*. 107.
 Грабавец, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Hrabowiec*. 78 адв.
 Грабучае, в. (парафія **Сітца**) *Hrabuczai*. 22 адв.
 Грава, в. (парафія **Лапічы**) *Hrawa*. 45 адв.
 Гранічы, в. (парафія **Краснае Сяло**) *Hranicz*. 7.
 Грачыхі, в. (парафія **Ясянец**) *Hreczyski*. 75 адв.
 Грыбаўшчына, в. (парафія **Салтанаўшчына**) *Hrybowszczyzna*. 95.
 Грыцукі, в. (парафія **Куранец**) *Hrucuki*. 24 адв.
 Грыцукі, в. (парафія **Радашковічы**) *Hricuki*. 7 адв.
 Грыцэвічы, в. (цп) *Hrycewicz*. 104 а, 104 а адв.
 Грычына, в. (парафія **Возера**) *Hryczyn*. 46.
 Грэск, м. (цп) *Hresk*. 98, 99, 99 адв.
 Губіна, в. (парафія **Асінагарадок**) *Hubin*. 21.
 Губіна, в. (парафія **Узда**) *Hubin*. 44.
 Губічы, в. (парафія **Усельюб**) *Hubicze*. 57.
 Гукова, в. (парафія **Голдавічы**) *Hukowo*. 81.
 Гулевічы, в. (парафія **Быстрыца**) *Hulewicz*. 102 адв.
 Гулі, в. (парафія **Жосна**) *Hulew*. 19 адв.
 Гулідава, в. (парафія **Асінагарадок**) *Hulidow*. 21.
 Гусакі, в. (парафія **Малева**) *Husaki*. 94 адв.
 Гусакі, в. (парафія **Малыя Жухавічы**) *Husaki*. 87 адв.
 Гута (Лінова), фальв. (парафія **Востраў**) *Huta, Linowo*. 79 адв.
 Гуя, в. (парафія **Радашковічы**) *Huia*. 7 адв.

- Гярвелі, в. (парафія **Ракаў**) *Gierwiele*. 4 адв.
 Дабровічы, в. (парафія **Касцяневічы**) *Dabrowicze*. 24.
 Даброча, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Dobrocza*. 58.
 Дабрэнева, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Божага) *Dobrenia*. 11 адв.
 Дакудава, в. (парафія **Барысаў**) *Dokudow*. 30.
 Далёкае, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Dalekie*. 27.
 Дальковічы, в. (парафія **Прусавічы**) *Dalkiewiczze*. 14.
 Дамавіцк, в. (цп) *Domowicze*. 39.
 Дамашы, в. (парафія **Гайна**) *Damoszewicze*. 17.
 Дамашы, в. (парафія **Докшыцы** Св. Тройцы) *Damasze*. 26 адв.
 Дамашэвічы, в. (парафія **Мыш**) *Domaszewicze*. 77 адв.
 Данілавічы, в. (парафія **Узда**) *Daniłowicze*. 44 адв.
 Данілі, в. (парафія **Саснова**) *Danili*. 19.
 Дарава, в. (цп) *Darew, Darow*. 82, 82 адв.
 Даўгапалы, в. (парафія **Лактышы**) *Dowhopały*. 106.
 Даўгінава, в. (парафія **Турэц**) *Dolhinow*. 62 адв.
 Даўгінава, в. (цп) *Dolhinicze*. 43.
 Даўгінава, м. (цп) *Dolhinow*. 23. (Гл. таксама **Гара**)
 Дашкі, в. (парафія **Бяседы**) *Daszkiewiczze*. 8.
 Дашкі, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Daszkowicze*. 17.
 Дашкі, в. (парафія **Ясянец**) *Daszki*. 75 адв.
 Дваранінавічы, в. (цп) *Dworzaninowcy*. 49, 49 адв.
 Дварэц, м. (цп) *Dworzec*. 66, 67.
 Двекшынская, вул. у г. **Навагрудку**. *Dwiekszynska*. 52.
 Дзвінаса, в. (парафія **Крайск**) *Dwinosa*. 15.
 Дзевашычы, в. (парафія **Эсьмоны**) *Dziewoszyce*. 35 адв.
 Дзедкі, в. (парафія **Сітца**) *Dziatki*. 22 адв.
 Дземяшы, в. (парафія **Лучай**) *Dziemieszze*. 20 адв.
 Дзераўная, в. (парафія **Мыш**) *Derewna*. 77 адв.
 Дзеркаўшчына, в. (цп) *Dzierkowszczyzna*. 22.
 Дзетамля, в. (парафія **Уселюб**) *Dziatomla*. 57.
 Дзінаравічы, в. (парафія **Радашковічы**) *Deynarowicze*. 7 адв.
 Дзмітравічы, в. (цп) *Dmitrowicze*. 35 адв.
 Дзюдзеў, в. (парафія **Грэск**) *Dziedziew*. 99 адв.
 Дзягцяныя, в. (парафія **Савічы**) *Dziehciały*. 102.
 Дзямідкаўскі, млын. *Młyn Dziemidkowski*. 47 адв.
 Дзянісавічы, в. (парафія **Ухвала**) *Dzienisowicze*. 35.
 Дзяніскавічы, в. (цп) *Deniskowicze*. 106, 106 адв.

- Дзяніскі, в. (парафія **Бяседы**) *Dzieniski*. 8.
 Дзяругі, в. (парафія **Куранец**) *Dzieruhi*. 24 адв.
 Добасна, м. (цп) *Doboszyn, Duboszyn*. 50.
 Докшыцы, м. (2 цп) *Doksyce*. 26, 26 адв.
 Домжарыцы, в. (парафія **Беразіно**) *Domżeryce*. 28.
 Дорагава, в. (парафія **Цырын**) *Dorohowa*. 74.
 Доўгая, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Dolha*. 58.
 Драбаўшчына, в. (парафія **Лактышы**) *Drabowszczyzna*. 106.
 Дразы, в. (парафія **Крычына**) *Drazy*. 31.
 Драчка, в. (сёння **Праўда**, в.) (парафія **Дамавіцк**) *Drahczka*. 39.
 Драчка, в. (сёння **Праўда**, в.) (парафія **Раванічы**) *Drahczka*. 39 адв.
 Драчылава, в. (сёння **Гагарына**, в.) (парафія **Марозавічы**) *Draczyłowo*. 67 адв.
 Драчылава, в. (сёння **Гагарына**, в.) (парафія **Навагрудак** Уваскрасення Божага) *Draczyłowo*. 52.
 Дроздзіна, в. (парафія **Сморкі**) *Drozdżina*. 32 адв.
 Дрыла, в. (парафія **Хатаевічы**) *Dryła*. 15.
 Дрычын, в. (парафія **Дукора**) *Dreczyn, Driczyn*. 42.
 Дубава, в. (парафія **Адахаўшчына**) *Dubowicze*. 83 адв.
 Дубатоўка, в. (парафія **Марозавічы**) *Dubotowki*. 67 адв.
 Дубашы, в. (парафія **Крывічы**) *Dubasze*. 5.
 Дубровы, м. (цп) *Dubrowy*. 5 адв.
 Дуброўна, в. (парафія **Сачыўкі**) *Dubrowna*. 84 адв.
 Дуброўна, в. (парафія **Сталовічы**) *Dubrowna*. 76 адв.
 Дукора, м. (цп) *Dukora*. 41 адв., 42.
 Дунайчыцы, в. (цп) *Dunajczyce*. 107 адв.
 Дунілавічы, м. (цп) *Duniłowicze*. 20.
 Дуніншчына, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Duninszczyzna*. 49.
 Дурневічы, в. (сёння **Лугавая**, в.) (парафія **Жалезніца**) *Durniewiczze*. 66.
 Дуrowічы, в. (парафія **Вязынь**) *Durowicze*. 16.
 Душкава, в. (парафія **Выганічы**) *Duczycy*. 4 адв.
 Душкаўцы, в. (парафія **Ясянец**) *Duszkiewiczze*. 75 адв.
 Дымкі, в. (парафія **Барысаў**) *Dymki*. 30.
 Ёдчыцы, в. (парафія **Цяхоўка**) *Joczyce*. 103 адв.
 Ермакі, в. (парафія **Радашковічы**) *Jermaki*. 7 адв.
 Ерхі, в. (парафія **Касцяневічы**) *Erchi*. 24.
 Еськавічы, в. (парафія **Дзяніскавічы**) *Jaskowicze*. 106 адв.
 Еськавічы, в. (парафія **Малева**) *Jeskiewiczze*. 94 адв.
 Еськаўка, в. (парафія **Даўгінава**) *Jeskowki*. 23 адв.

Есьманаўцы, в. (парафія **Вязынь**) *Jeśmonowicze*. 16.
 Жаберычы, в. (парафія **Барысаў**) *Zabirycy*. 30.
 Жабічы, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Zabicy*. 17.
 Жавалкі, в. (парафія **Пацейкі**) *Zawolki*. 95 адв.
 Жалезніца, в. (цп) *Zeleznica*. 65 адв.
 Жамойск, в. (парафія **Вілейка**) *Zmuyisk*. 29.
 Жарабковічы, в. (парафія **Ляхавічы**) *Zrzebkowicze*. 82.
 Жарабцы, в. (сёння **Юр'ева**, в.) (парафія **Паўлавічы**) *Zeletzcy*. 50.
 Жардзяжжа, в. (парафія **Хатаевічы**) *Zadędziaze*. 15.
 Жасцінае, в. (парафія **Хатаевічы**) *Zescinea*. 15.
 Жомайдзь, в. (парафія **Услюб**) *Zomoydz*. 57.
 Жорнаўка, в. (парафія **Пагарэлае**) *Zornawka*. 37.
 Жортай, в. (парафія **Крычына**) *Żortay*. 31.
 Жосна, в. (цп) *Zosna*. 19 адв.
 Жукаў Барок, в. (цп) *Zukoborek*. 99 адв.
 Жукі, в. (парафія **Дзеркаўшчына**) *Zuki*. 22.
 Жукі, в. (парафія **Ракаў**) *Zuki*. 4 адв.
 Жуковічы, в. (парафія **Рэчкі**) *Zukowicze*. 24 адв.
 Жукоўка, в. (парафія **Бяларучы**) *Zukowszczyzna*. 8 адв.
 Жуперкі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Zuporki*. 21.
 Жураўкавічы, в. (парафія **Смілавічы**) *Zurawkowicze*. 44 адв.
 Журоўка, в. (парафія **Беразіно**) *Zurowka*. 36 адв.
 Жыдоўская, вул. у г. **Навагрудку**. *Zydowska*. 52.
 Жызнава, в. (парафія **Даўгінава**) *Zyżniew*. 23 адв.
 Жылінскія, в. (парафія **Лучай**) *Zylinskie*. 20 адв.
 Жыліхава, в. (парафія **Семежава**) *Zylichowo*. 103.
 Жылічы, в. (парафія **Добасна**) *Zyliczy*. 50 адв.
 Заазер'е, в. (парафія **Дзеркаўшчына**) *Zaziere*. 22.
 Заазер'е, в. (парафія **Лагойск** Св. Мікалая) *Zazierze*. 12.
 Заазер'е, в. (парафія **Эсьмоны**) *Zazierze*. 35 адв.
 Заастравечча, в. (парафія **Морач**) *Zastrowecze*. 105 адв.
 Забалацце, в. (парафія **Астроўкі**) *Hale Błoto*. 88 адв.
 Забалацце, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Zabłocie*. 53.
 Забалацце, в. (парафія **Крайск**) *Zabłocie*. 15.
 Забалацце, в. (парафія **Крычына**) *Zabłocie*. 31.
 Забалацце, в. (парафія **Мыш**) *Zabłocie*. 77 адв.
 Забалацце, в. (парафія **Узда**) *Zabłocie*. 44.
 Забашавічы, в. (цп) *Zabaszewie, Zaboszewicze*. 39, 39 адв.
 Забелы, в. (цп) *Zabieły*. 96 адв., 97 адв., 98.

Забердава, в. (парафія **Райца**) *Zaberdow*. 71 адв.
 Забор'е, в. (парафія **Ілля**) *Zabory*. 16 адв.
 Забор'е, в. (парафія **Хатаевічы**) *Zaborie*. 15.
 Забор'е, в. уласнасць царквы Богаз'яўлення ў г. **Лагойск** *Zabore*. 11 адв.
 Заборцы, в. (парафія **Сігца**) *Zaborcy*. 22 адв.
 Заброддзе, в. (парафія **Адахаўшчына**) *Zabrodzie*. 83 адв.
 Завароты, в. (парафія **Дзеркаўшчына**) *Zaworota*. 22.
 Завінне, в. (парафія **Востраў**) *Zawinie*. 79.
 Загалоўе, в. (парафія **Беразіно**) *Zalohowie*. 28.
 Загарадзь, в. (сёння, магчыма, у межах г. **Лагойск**, парафія **Лагойск** Ператварэння Богага) *Zahorodz*. 11 адв.
 Загор'е, в. (парафія **Ілля**) *Zahoro*. 16 адв.
 Загор'е, в. (парафія **Сачыўкі**) *Zahorze*. 84 адв.
 Загор'е, в. (парафія **Турэц**) *Zaborze*. 62.
 Задашчэнне, в. (парафія **Шацк**) *Zadoszczenia*. 42 адв.
 Задвор'е, в. (парафія **Гарадзея**) *Zadworze*. 89.
 Зазер'е, в. (парафія **Пачапава**) *Zadzierz*. 65 адв.
 Закалодзезіцкі, абруб, грунт царквы ў в. **Райца** Навагрудскага пав. *Zakolodziezicki*. 71 адв.
 Закамароўка, грунт Саборнай (Замкавай) царквы у г. **Мінску**. *Zakomorowka*. 2 адв.
 Залаўкі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Zalawiki*. 21.
 Залеснікі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Lesnicki*. 21.
 Залессе, в. (парафія **Крывічы**) *Zalesie*. 5.
 Залеські, в. (парафія **Мосар**) *Zaleski*. 21.
 Залохі, в. (парафія **Касцяневічы**) *Zalochi*. 24.
 Залужжа, в. (парафія **Стары Свержань**), грунт царквы ў м. **Новы Свержань** Навагрудскага пав. *Zaluze*. 89 адв., 90 адв.
 Залюбічы, в. (парафія **Адахаўшчына**) *Zaliubiecze*. 83 адв.
 Замак, раён г. **Мінска**. *Zamek*. 2, 2 адв.
 Замасточча, в. (цп) *Zamoscie*. 9.
 Замосце, в. (парафія **Магільна**) *Zamoscie*. 92 адв.
 Замосце, в. (цп) *Zamoscie*. 98, 98 адв., 99.
 Замошша (парафія **Кімія**) *Zamosze*. 12 адв.
 Замошша, в. (парафія **Вялікія Лукі**) *Zamosze*. 78 адв.
 Замошша, в. (цп) *Zamosze*. 26.
 Занарач, м. (парафія **Мядзел**) *Zanorocz*. 19.
 Занарач, в. (парафія **Спягла**) *Zamorocz*. 19.

- Заняведамка, в. (парафія Быстрыца) *Zaniewidow*. 102 адв.
 Запаснікі, в. (парафія Асінагарадок) *Zapasniki*. 21.
 Заполле, в. (парафія Востраў) *Zapole*. 79, 79 адв.
 Заполле, в. (парафія Карэлічы) *Zapole*. 59 адв.
 Заполле, в. (парафія Крайск) *Zapole*. 15.
 Заполле, в. (парафія Сталовічы) *Zapole*. 76 адв.
 Запрыпяцце, в. (парафія Лахва) *Zaprypiecie*. 107.
 Заруддзе, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Zarudzie*. 22.
 Зарытава, в. (парафія Ляхавічы) *Zarytowo*. 82.
 Зарэчча, в. (парафія Гарадзея) *Zarzecze*. 89.
 Зарэчча, в. (парафія Дарава) *Zarzecze*. 82 адв.
 Зарэчча, в. (парафія Крывічы) *Zarzecze*. 5.
 Зарэчча, в. (парафія Мыш) *Zarzecze*. 77 адв.
 Зарэчча, в. (парафія Турэц) *Zarzecze*. 62 адв.
 Зарэчыцк, в. (парафія Вальбяровічы) *Zarieczyszcze*. 27 адв.
 Заслаўе, м. (цп) *Zaslawie*. 3 адв., 4.
 Заслуща, в. (парафія Лахва) *Zaslucze*. 107.
 Затур'я, в. (парафія Нясвіж Ператварэння Божага) *Zaturze*. 94.
 Затыршы, в. (парафія Асінагарадок) *Zatyrsky*. 21.
 Захарычы, в. (парафія Заслаўе) *Zacharycze*. 4.
 Зацемень, в. (парафія Старынкi) *Zacietmienio*. 15 адв.
 Заценне, в. уласнасць царквы Богаз'яўлення ў г. Лагойск *Zacienie*.
 11 адв.
 Зацерава, в. (парафія Стары Свержань) *Zacierow*. 89 адв.
 Зачысце, в. (парафія Барань) *Zaczyszczy*. 32.
 Заямнае, в. (парафія Стоўбцы) *Zaiamna*. 91 адв.
 Збаравічы, в. (парафія Радашковічы) *Zbarawiczy*. 7 адв.
 Зборск, м. (цп) *Zborsk*. 45.
 Збыцін, в. (парафія Мір) *Zbycin*. 86 адв.
 Зверкі, в. (парафія Дварэц) *Zwierki*. 67.
 Зелянковічы, в. (парафія Бабруйск Св. Мікалая) *Zielenkowskie*. 48.
 Зеляпуцкі, в. (парафія Замошша) *Zelepucki*. 26.
 Зембін, в. (парафія Кімія) *Ziebin*. 12 адв., 13.
 Зенькавічы, в. (цп) *Ziękiewicze, Ziękowicze*. 43 адв.
 Зублева, в. (парафія Валеўка) *Zublew*. 64.
 Зямляне, в. (парафія Труханавічы) *Ziemlanie*. 96 адв.
 Зямяне, в. (парафія Бягомль) *Ziemianie*. 28 адв.
 Іванкаўшчына, в. (парафія Каралішчавічы) *Iwankowszczyzna*.
 9 адв.

- Іванцэвічы, в. (парафія Краснае Сяло) *Iwonciewicz*. 7.
 Іванцэвічы, в. (парафія Куранец) *Iwanciewicz*. 24 адв.
 Івязь, в. (парафія Дварэц) *Iwież*. 67.
 Ігрушка, в. (цп) *Hruszka*. 34.
 Ігрышча, в. (парафія Барань) *Yhryszczy*. 32.
 Ігумен, м. (цп) *Ihumin, Yhumien*. 38, 38 адв.
 Ігуменская, вул. у г. Навагрудку. *Ihumieńska*. 52.
 Ізва, в. (парафія Навагрудак Уваскрасення Божага) *Izwa*. 52.
 Ізенарач, в. (парафія Вілейка) *Izenorocz*. 25 адв.
 Ілля, м. (цп) *Illa, Illia*. 16, 16 адв.
 Ішкалдзь, м. (парафія Астроўкі) *Iskole*. 88 адв.
 Кабылічы, в. (сёння Піцічанская, в.) (парафія Хатляны) *Kobylicze*. 43.
 Кабылічы, в. (сёння Піцічанская, в.) (парафія Шацк) *Kobylicze*.
 42 адв.
 Кабылле, в. (парафія Крайск) *Kobyle*. 15.
 Кавалевічы, в. (парафія Хатляны) *Kowalewicze*. 43.
 Кавалі, в. (парафія Паўлавічы) *Kowale*. 50.
 Кавалі, в. (парафія Старынкi) *Kawali*. 15 адв.
 Кадлубаева, в. (парафія Скіп'ёва) *Kodhubaiowo*. 101.
 Казённыя Лычыцы, в. (парафія Нягневічы) *Łyczycze Xiążne*. 55.
 Казловічы, в. (парафія Пачапава) *Kozłowicze*. 65 адв.
 Казлы, в. (парафія Малева) *Kozły*. 94 адв.
 Казлякевічы, в. (парафія Мыш) *Kurzlekowicze*. 77 адв.
 Кайцені, в. (парафія Дубровы) *Kaycieni*. 5 адв.
 Кайшоўка, в. (парафія Сэрвач) *Kayszowki*. 70 адв.
 Какорычы, в. (парафія Скіп'ёва) *Kokorzyczy*. 101.
 Каліноўнік, грунт царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Kalinoniki*. 58.
 Калодзенае, в. (парафія Скіп'ёва) *Kolodziezna*. 101.
 Калодчына, в. (парафія Вязынь) *Kalotczyno*. 16.
 Кальчыцы, в. (парафія Грэск) *Kaliczyczy*. 99 адв.
 Кальчычы, в. (парафія Шчорсы) *Kolczyce*. 57 адв., 58, 58 адв.
 Калюдзічы, в. (парафія Уселюб) *Kaludycze*. 57.
 Камайск, в. (парафія Вялікае Гняздзілава) *Komaysk*. 27.
 Камаровічы, в. (парафія Шчорсы) *Komorowicze*. 58 адв.
 Камароўка, балота каля г. Мінска. *Komorowka*. 2 адв.
 Камена (Камень Завілейскі), в. (цп) *Kamien*. 29 адв.
 Камена (Камень Харэцкі), м. (цп) *Kamien*. 14 адв.
 Каменец, в. (парафія Радашковічы) *Kamieniec*. 7 адв.
 Каменка, в. (парафія Ахонава) *Kamionka*. 68 адв.

- Каменка**, в. (парафія **Малева**) *Kamionka*. 94 адв.
Каменка, в. (парафія **Марозавічы**) *Kamionka*. 67 адв.
Каменка, в. (парафія **Навагрудак** Уваскрасення Божага) *Kamionka*. 52.
Каменка, в. (парафія **Узда**) *Kamiąka*. 44.
Кананоўшчына, в. (парафія **Бараўкі**) *Kononowszczyzna*. 20 адв.
Кананоўшчына, засц. уласнасць царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. *Kononowszczyzna*. 23 адв.
Канатопы, в. (парафія **Скіп'ёва**) *Konotopy*. 101.
Капланавічы, в. (парафія **Клецк** Уваскрасення Божага) *Kaplanowicze*. 104 адв.
Капланская Сядзіба, грунт царквы ў м. Пачапава Навагрудскага пав. *Siedziba Kapłańska*. 65.
Капланцы, в. (парафія **Беразіно**) *Kaplancy*. 36 адв.
Караблі, в. (парафія **Пажарышча**) *Korable*. 6.
Караваева, в. (парафія **Дукора**) *Korowaiew*. 42.
Каралішчавічы, в. (цп) *Koroliszewicze, Karoliszczewicze*. 9 адв.
Карасная, в. (парафія **Ясянец**) *Korosna*. 75 адв.
Карацк, в. (парафія **Галынка**) *Karackow dwa*. 107 адв.
Карачоўшчына, в. (парафія **Забелы**) *Karaczowszczyzna*. 98.
Кармілаўцы, в. (парафія **Жалезніца**) *Kormilowcy*. 66.
Карнышы, в. (парафія **Літоўка**) *Kornyszy*. 52.
Карнюткі, в. (парафія **Пажарышча**) *Zakorenieta*. 6.
Кароткая, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Korotka*. 58.
Карпілаўка, в. (парафія **Бяседы**) *Karpilowka*. 8.
Карповічы, в. (парафія **Лучай**) *Karpowicze*. 20 адв.
Карсакавічы, в. (цп) *Korszakowicze*. 13.
Карцэвічы, в. (парафія **Малева**) *Karcewicze*. 94 адв.
Карчова, в. (парафія **Цырын**) *Korczowo*. 74.
Карытніца, в. (парафія **Ілля**) *Korzytnica*. 16 адв.
Карыца, в. (парафія **Марозавічы**) *Korydce*. 67 адв.
Карэлічы, м. (цп) *Korelicze*. 55, 58 адв.
Каспяровічы, в. (парафія **Стары Сверхань**) *Kaspierowicze*. 89 адв.
Кастрыца, в. (парафія **Неманіца**) *Kostrzyca*. 33.
Кастрэнік, в. (парафія **Бягомль**) *Kostrzenik*. 28 адв.
Касцюкі, в. (парафія **Стары Сверхань**) *Kosciuki*. 89 адв.
Касцюкі, в. (парафія **Хатляны**) *Kasciuki*. 43.
Касцяневічы, м. (цп) *Koscieniewicze, Koscieniow*. 24.
Касцяшы, в. (парафія **Магільна**) *Kosciesze*. 92 адв.

- Катлова**, в. (парафія **Валеўка**) *Kotlowo*. 64.
Катлоўцы, в. (парафія **Рэчкі**) *Kotlowca*. 24 адв.
Каўшэвічы, в. (парафія **Ілля**) *Kowrzewiczy*. 16 адв.
Качанкі, в. (парафія **Куранец**) *Kaczanki*. 24 адв.
Качанкі, в. (парафія **Рабунь**) *Kaczanki*. 25.
Качановічы, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Kaczanowicze*. 94.
Качаны, в. (парафія **Турэц**) *Kaczany*. 62.
Качына, в. (парафія **Тарасава**) *Kaczyn*. 3 адв.
Качэрычы, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўзяцця ПМ) *Kaczerycze*. 48 адв.
Кашалёва, в. (парафія **Марозавічы**) *Koszelow*. 67 адв.
Кашэўнікі, в. (парафія **Маладзечна**) *Kaszewniki*. 6 адв.
Квачы, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Kwaczy*. 94.
Кветча, в. (парафія **Беразіно**) *Kwiecze*. 28.
Кімія, в. (цп) *Kimieia*. 12 адв.
Кіркаўшчына, в. (парафія **Брыкаўшчына**) *Kirykiewicze, Kirykowszczyzna*. 104 адв.
Кірыкі, в. (парафія **Рабунь**) *Kiryki*. 25.
Кісялёўшчына, в. (парафія **Новы Сверхань**) *Kisieleszczyzna*. 90 адв.
Кісялі, в. (парафія **Радашковічы**) *Kisieie*. 7 адв.
Кісялі, в. (парафія **Яршэвічы**) *Kisieli*. 5.
Кісялі, в. (парафія **Ясянец**) *Kisielewicze*. 75 адв.
Кіявец, в. (цп) *Kiiowies*. 5.
Кіявічы, в. (парафія **Макраны**) *Kiiowicze*. 105.
Клён, в. (парафія **Лошніца**) *Kłonek*. 32 адв.
Клеткі, грунт царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. *Kletki*. 71 адв.
Клёўка, в. (парафія **Эсьмоны**) *Kłowka*. 35 адв.
Клецк, г. (2 цп) *Kleck*. 103 адв., 104.
Клінок, в. (парафія **Дукора**) *Klinek*. 42.
Клішавічы, в. (парафія **Ахонава**) *Kliszewicze*. 68 адв.
Клоўсі, в. (парафія **Рабунь**) *Kłowski*. 25.
Клюкавічы, в. (парафія **Суляцічы**) *Klukowicze*. 56 адв.
Клява, в. (парафія **Эсьмоны**) *Klewa*. 35 адв.
Княгініна, в. (парафія **Крывічы**) *Kniehinin*. 18.
Кобузі, в. (парафія **Вязынь**) *Kobyzy*. 16.
Кожава, в. (парафія **Вялікія Жухавічы**) *Kozowq*. 87.
Колас, в. (парафія **Лучай**) *Kolos*. 20 адв.
Колкі, в. (парафія **Морач**) *Kolek*. 105 адв.

Комлеўшчына, в. (парафія **Макраны**) *Komlewszczyzna*. 105.
Комсічы, в. (парафія **Савічы**) *Komsicze*. 102.
Концавічы, в. (парафія **Пачапава**) *Koncewicze*. 65 адв.
Корабы, в. (парафія **Асінагарадок**) *Koroby*. 21.
Корабы, в. (парафія **Мосар**) *Koroby*. 21.
Коргава, в. (цп) *Korhow*. 14 адв.
Косіна, в. (цп) *Kosin*. 12.
Коўбча, в. (парафія **Багушэвічы**) *Kowbca*. 36.
Коўзаны, в. (парафія **Лучай**) *Kowzana*. 20 адв.
Коўчыцы, в. (парафія **Бабруйск** Св. Мікалая) *Kowczyche*. 48.
Краблі, в. (парафія **Дарава**) *Krahli*. 82 адв.
Крайск, м. (цп) *Kraysk*. 15.
Крамусаўка, в. (парафія **Уселюб**) *Kremuszowszczyzna*. 57.
Крамянец, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Krzemienec, Krzmieniec*. 17.
Крапачы, в. (парафія **Жалезніца**) *Krapaczy*. 66.
Крапіўна, в. (парафія **Саснова**) *Krapilno*. 19 адв.
Краснае Сяло, м. (сёння **Краснае**, в.) (цп) *Krasne Siolo*. 7.
Красная, в. (парафія **Цырын**) *Krasna*. 74.
Краснікі, в. (парафія **Вілейка**) *Krasniki*. 29.
Крацэвічы, в. (парафія **Барань**) *Krociewiczze*. 32.
Крашавіца, в. (парафія **Крычына**) *Kraszewice*. 31.
Кролікі, в. (парафія **Лучай**) *Kroliki*. 20 адв.
Крошын, м., грунты царквы ў м. **Сталовічы** Навагрудскага пав. *Kroszyn*. 76.
Крошынская, вул. у м. **Сталовічы**. *Kroszyńska*. 76 адв.
Круговічы, в. (парафія **Лактышы**) *Kruhowicze*. 106.
Крукі, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Kruki*. 27.
Крупкі, м. (цп) *Krupka*. 33 адв.
Крупнікі, в. (парафія **Даўгінава**) *Krupniki*. 23 адв.
Крутаўцы, в. (парафія **Жалезніца**) *Krutowcy*. 66.
Круткі, в. (парафія **Лучай**) *Krutki*. 20 адв.
Круты Бераг, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Kruty Brzeg*. 94.
Крывазнакі, в. (парафія **Даўгінава**) *Kriwoznaki*. 23 адв.
Крываногавы, в. (парафія **Уселюб**) *Krywonohowo*. 57.
Крывічы, в. (парафія **Уселюб**) *Krzywicze*. 57.
Крывічы, в. (цп) *Krzywicze*. 5.
Крывічы, м. (цп) *Krzywicze*. 18.
Крынкі, в. (парафія **Беразавец**) *Krynki*. 60 адв., 61.
Крынкі, грунт царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. *w Krynkach*.

71 адв.
Крычкі, в. (парафія **Заслаўе**) *Kryczki*. 4.
Крычына, в. (цп) *Kriczyn*. 31.
Крышылавічы, в. (парафія **Галынка**) *Kroszylowicze*. 107 адв.
Крэчаўцы, в. (парафія **Крывічы**) *Kreczowcy*. 5.
Кудавічы, в. (парафія **Пачапава**) *Kudowicze*. 65 адв.
Кудзінавічы, в. (парафія **Салтанаўшчына**) *Kudzinowicze*. 95.
Кулакі, в. (парафія **Цімкавічы** Св. Іллі) *Kulaki*. 100 адв.
Кулакоўка, в. (парафія **Эсьмоны**) *Kulakowka*. 35 адв.
Кулікі, в. (парафія **Грэск**) *Kuliki*. 99 адв.
Кулікі, в. (парафія **Саснова**) *Kuliki*. 19 адв.
Куневічы, в. (парафія **Ясянец**) *Kuniewiczze*. 75 адв.
Кунічнікі, вул. у м. Мыш Навагрудскага пав. *na Kunicznikach*.
 77 адв.
Куна, в. (парафія **Саснова**) *Kupa*. 19.
Купіск, в. (парафія **Сенна**) *Kupick, xięcia Kupick*. 69 адв.
Куравічы, в. (парафія **Суляцічы**) *Kurewicze*. 56 адв.
Куранец, м. (цп) *Kurzeniec*. 24 адв.
Курочычы, в. (парафія **Цырын**) *Karyczyce*. 74.
Кутаўшчына, в. (парафія **Савічы**) *Kutowszczyzna*. 102.
Кутаўшчына, в. (парафія **Ясянец**) *Kutowszczyzna*. 75 адв.
Куты, в. (парафія **Бобр** Св. Мікалая) *Kuty*. 34.
Кухальскія, в. (парафія **Саснова**) *Kucholszki*. 19 адв.
Кухты, в. (парафія **Латыгаль**) *Kuchty*. 16.
Кухцічы, в. (парафія **Узда**) *Kuchcice*. 44.
Кухчыцы, в. (парафія **Клецк** Уваскресення Божага) *Kurczyce*. 104.
Кучкуны, в. (парафія **Стоўбцы**) *Kuczkuny*. 91 адв.
Лабоцкія, в. (парафія **Магільна**) *Lobocki*. 92 адв.
Лагавіны, в. (парафія **Саснова**) *Lohwiny*. 19.
Лагойск, г. (4 цп) *Lohoysk*. 11, 11 адв., 12. (Гл. таксама **Вал**).
Лазовае, в. (парафія **Пагарэлае**) *Łozowu*. 37.
Лазовая, в. (парафія **Асінагарадок**) *Łozowa*. 21.
Лактышы, в. (цп) *Łahtyhowo, Łahtyszowo*. 105 адв., 106.
Лань, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Łań*. 94.
Лапічы, в. (цп) *Łapiczy*. 45, 45 адв.
Лапішкі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Łaplino*. 21.
Лапкі, в. (парафія **Стоўбцы**) *Łapki*. 91 адв.
Лапуты, в. (парафія **Докшыцы** Св. Іллі) *Łaputy*. 26 адв.
Лапушна, в. (парафія **Марозавічы**) *Łopuszna*. 67 адв.

Ласіца, в. (парафія Асінагарадок) *Lasicha*. 21.
 Ласькія, в. (парафія Асінагарадок) *Laski*. 21.
 Латыгаль, в. (цп) *Łatyhola, Łotihola*. 16.
 Латыголь, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Łatihol*. 22.
 Лаўны Мост, в. (парафія Ахонава) *Ławnu Most*. 68 адв.
 Лаўрынавічы, в. (парафія Адахаўшчына) *Łaurynowicze*. 83 адв.
 Лаўрышава, в. *Ławryszowo*. 54.
 Лаўцэвічы, в. (парафія Хаценчыцы) *Łowcewicy*. 17.
 Лахаўка, в. (парафія Лахва) *Łachewka*. 107.
 Лахва, м. (цп) *Łachwa*. 106 адв., 107.
 Лацэвічы, в. (парафія Магільна) *Łacewicz*. 92 адв.
 Леановічы, в. (парафія Рэчкі) *Leonowicze*. 24 адв.
 Лейлава, в. (парафія Куранец) *Lilow*. 24 адв.
 Лейчыцы, в. (парафія Дваранінавічы) *Łeuczysy*. 49 адв.
 Ленькі, в. (парафія Замосце) *Lenki*. 99.
 Лесіны, в. (парафія Бяларучы) *Lesiny*. 8 адв.
 Леўкавічы, в. (парафія Добасна) *Lewkowiczy*. 50 адв.
 Лешніца, в. (парафія Беразіно) *Lesznica*. 36 адв.
 Лешніца, в. (парафія Пярэжыр) *Lisznica*. 40 адв.
 Лешня, в. (парафія Цімкавічы Св. Іллі) *Lesznia*. 100 адв.
 Лешчанка, в. (парафія Добасна) *Leszczynka*. 50 адв.
 Ліжэйкі, в. (парафія Марозавічы) *Lezeyki*. 67 адв.
 Лінова (Гута), фальв. (парафія Востраў) *Linowo, Huta*. 79 адв.
 Ліпа, в. (парафія Малева) *Lipa*. 94 адв.
 Ліпа, в. (парафія Нясвіж Ператварэння Богага) *Lipow*. 94.
 Ліпа, уроч. *Lipa*. 33 адв.
 Ліпені, в. (парафія Заслаўе) *Lipienow*. 4.
 Ліпневічы, в. (парафія Рэчкі) *Lipnowicze*. 24 адв.
 Ліпск, в. (парафія Беразіно) *Lipsk*. 28.
 Лісіна, в. (парафія Карсакавічы) *Lisina*. 13.
 Лісічы, в. (парафія Вілейка) *Lisicze*. 25 адв.
 Літоўка, в. (парафія Голдавічы) *Litwa*. 81.
 Літоўка, в. (цп) *Litewka*. 52, 52 адв.
 Літоўцы, в. (парафія Порплішча) *Litowcy*. 26.
 Ліцвякі, в. (парафія Асінагарадок) *Licwiaki*. 21.
 Ліцвяны, в. (парафія Зенькавічы) *Litawiec*. 43 адв.
 Лозічы, в. (парафія Мосар) *Łozyce*. 21.
 Ломшына, в. (парафія Радашковічы) *Łomszyn*. 7 адв.
 Лосі, в. (парафія Краснае Сяло) *Łosie*. 7.

Лоцевічы, в. (парафія Касцяневічы) *Łociewicze*. 24.
 Лошніца, м. (цп) *Łosznicy, Łosznicy*. 32, 32 адв.
 Лошыца, в. (парафія Каралішчавічы) *Łoszyca, Łosznicy*. 9 адв.
 Лугі, в. (парафія Чучавічы) *Łąka*. 106 адв.
 Лужкі, в. (парафія Мосар) *Łuzki*. 21.
 Лукавец, в. (парафія Хаценчыцы) *Łukawiec*. 17.
 Лукаўцы, в. (парафія Клецк Уваскрасення Богага) *Łukawiec*. 104.
 Лукашын, в. (парафія Райца) *Łukoszyn*. 71 адв.
 Лукі, в. (парафія Вялікія Жухавічы) *Łuki*. 87.
 Луніна, в. (парафія Магільна) *Łuniniec*. 92 адв.
 Луцк (-Казлоўск), в. (парафія Асінагарадок) *Łucka Wies*. 21.
 Луцк (-Мосарскі), в. (парафія Мосар) *Łucko*. 21.
 Лучай, в. (цп) *Łuczaie*. 20, 20 адв.
 Лучное, в. (парафія Ачыжа) *Łuszc*. 38.
 Лыжычы, в. (парафія Саснова) *Łyhy*. 19.
 Лысіца, в. (парафія Астроўкі) *Łysica*. 88 адв.
 Любанічы, в. (парафія Сэрвач) *Lubonicze*. 70 адв.
 Любань, в. (парафія Лахва) *Lubion*. 107.
 Любачын, в. (парафія Лахва) *Lubaczow*. 107.
 Любейкі, в. (парафія Востраў) *Lubeyki*. 79.
 Любна, в., (парафія Стары Свержань), грунт царквы ў м. Мір.
Lubno. 86 адв., 89 адв.
 Любяча, в. (парафія Хатляны) *Lubiaczy*. 43.
 Лявонавічы, в. (парафія Брыкоўшчына) *Leonowicze*. 104 адв.
 Лядкі, в. (парафія Турэц) *Laski*. 62.
 Ляды, в. (парафія Смілавічы) *Liado*. 44 адв.
 Лясковічы, в. (парафія Беразіно) *Laskowicze*. 36 адв.
 Ляўкова, в. (парафія Латыгаль) *Lewkowo*. 16.
 Ляхавічы, г. (цп) *Lachowicze*. 81, 82. (Гл. таксама Падлесце).
 Магільна, м. (цп) *Mohilna*. 91 адв., 92 адв.
 Магільніца, в. (сёння Рошчыца, в.) (парафія Марозавічы)
Mogilnica. 67 адв.
 Мазурына, в. (магчыма, маецца на ўвазе в. Мурзы) (парафія
 Асінагарадок) *Mazurina*. 21.
 Макавішчы, в. (парафія Узда) *Makowiszcz*. 44.
 Макашы, в. (парафія Астроўкі) *Makasze*. 88 адв.
 Макоўе, в. (парафія Мсціж) *Makowe*. 13 адв.
 Макраны, в. (цп) *Mokranu*. 104 а адв., 105.
 Макрэц, в. (парафія Уселюб) *Mokrzec*. 57.

Максімавічы, в. (парафія **Багушэвічы**) *Maksimowicze, Maximowicze*. 36.
Маладзечна, м. (цп) *Mołodeczna, Mołodeczyn*. 6 адв.
Маласельская, в. (парафія **Акаловічы**) *Malosielska*. 54.
Маласельцы, в. (парафія **Турэц**) *Malosielcy*. 62 адв.
Малая Вобрына, в. (парафія **Турэц**) *Druga Obryna*. 62 адв.
Малая Каўпеница, в. (парафія **Сталовічы**) *Kolpienica Mała*. 76 адв.
Малая Сітца, в. (парафія **Сітца**) *Mała Sicco*. 22 адв.
Малая Цапра, в. Гл. **Цапэрка**.
Малева, в. (цп) *Malew*. 94, 94 адв.
Малевічы, в. (парафія **Ілля**) *Molewiczy*. 16 адв.
Малое Гняздзілава, в. (цп) *Hniezdzilow*. 26 адв., 27.
Малое Падбор'е, в. (парафія **Голдавічы**) *Podborze Małe*. 81.
Малое Сяло, в. (парафія **Суляцічы**) *Mała Siolo*. 56 адв.
Малое Чэрніхава, в. (парафія **Вялікае Чэрніхава**) *Czernichow Mały*. 85.
Малышкі, в. (парафія **Касцяневічы**) *Małyszki*. 24.
Малышкі, в. (цп) *Małyszki*. 19 адв.
Малыя Астравіты, в. (парафія **Ігумен**) *Astrowity Małe*. 38 адв.
Малыя Бяседы, в. (цп) *Besiedy*. 8.
Малыя Жухавічы, в. (цп) *Małozuchowice, Małozuchowicze*. 87 адв.
Малыя Кабелі, в. (парафія **Сітца**) *Kabiel Małe*. 22 адв.
Малыя Торчыцы, в. (парафія **Сталовічы**) *Torczy Małe*. 76 адв.
Малыя Чучавічы, в. (парафія **Ляхва**) *Czuczewicze Małe*. 107.
Малюшычы, в. (парафія **Райца**) *Maluszyce*. 71 адв.
Маляры, в. (парафія **Замошша**) *Malary*. 26.
Маляўка, в. (цп) *Malewica*. 34 адв.
Манцукі, в. (парафія **Бяседы**) *Mancuki*. 8.
Маркоўшчына, в. (парафія **Бяларучы**) *Markowicze*. 8 адв.
Марозавічы, в. (цп) *Morozowicze*. 67, 67 адв.
Марозы, в. (парафія **Труханавічы**) *Morozy*. 96 адв.
Мархелеўцы, в. (парафія **Дзеркаўшчына**) *Marchelewcy*. 22.
Маскалік, в. (парафія **Лучай**) *Moskalik*. 20 адв.
Масленка, в. (парафія **Шэйка**) *Maslonka*. 34 адв.
Мастаўляны, в. (парафія **Жалезніца**) *Mosztowanie*. 66.
Мастытычы, в. (парафія **Ясянец**) *Mostitycze*. 75 адв.
Масцішча, в. (парафія **Уселяб**) *Mosciszczce*. 57.
Матыкі, в. (парафія **Крывічы**) *Motyki*. 18.
Мацеевічы, в. (парафія **Беразіно**) *Matwieiowicze*. 36 адв.
Мацеевічы, в. (парафія **Лапічы**) *Macieiowicze*. 45 адв.
Мацкевічы, в. (парафія **Семежава**) *Mackiewiczze*. 103.

Мацкевічы, в. (парафія **Цяхоўка**) *Mankiewiczze*. 103 адв.
Мацуркі, в. (парафія **Лучай**) *Maciure*. 20 адв.
Мацькоўцы, в. (парафія **Старынкi**) *Mackowcy*. 15 адв.
Мацэвічы, в. (парафія **Каралішчавічы**) *Macewicze*. 9 адв.
Мацэвічы, в. (парафія **Ракаў**) *Macewicze*. 4 адв.
Мачулішчы, в. (парафія **Гатава**) *Maczuliszczce*. 10.
Маштаркі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Masztarki*. 21.
Машукі, в. (парафія **Дунайчыцы**) *Maszyki*. 107 адв.
Машэвічы, в. (парафія **Валеўка**) *Moszewicze*. 64.
Мгле, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Божлага) *Mhlo*. 11 адв.
Медухова, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Божлага) *Mieduchow*. 11 адв.
Мінск, г. (10 цп) *Minsk*. 2, 3, 17. (Гл. таксама: **Багушоўка**, **Закамароўка**, **Замак**, **Камароўка**, **Свіслач**, р., **Татарская**, вул., **Траецкая Гара**, **Цагельня**, **Чорны Бераг**).
Мервіны, в. (парафія **Морач**) *Mierwiny*. 105 адв.
Мётча, в. (парафія **Лошніца**) *Miotcze*. 32 адв.
Мікольцы, в. (парафія **Саснова**) *Mikolska Wies*. 19.
Мікулічы, в. (парафія **Паўлавічы**) *Mikulicze*. 50.
Мікулічы, в. (парафія **Юравічы**) *Mikuliczy*. 39.
Мікулічы, в. (парафія **Ясянец**) *Mikulicze*. 75 адв.
Мілавіды, в. (цп) *Mołowick*. 79 адв., 80.
Мілушава, в. (парафія **Нягневічы**) *Miluszow*. 55.
Мількавічы, в. (парафія **Навагрудак** Уваскрасення Божлага) *Milkowicze*. 52.
Мількунь, в. (парафія **Бягомль**) *Milkun*. 28 адв.
Мільча, м. (цп) *Milcze*. 29.
Мінакі, в. (парафія **Ясянец**) *Minaki*. 75 адв.
Мір, м. (цп) *Mir*. 85 адв., 86 адв., 89, 99 адв. (Гл. таксама **Любна**).
Мір, маёнт. (парафія **Пачапава**) *Mir*. 65.
Міратычы, в. (парафія **Валеўка**) *Miraczycy, Miratycze, Miratyczy*. 63, 64.
Міхалёва, в. (парафія **Паўлавічы**) *Michalew*. 50.
Міханавічы, в. (парафія **Гатава**) *Michonowicze*. 10.
Міхеевічы, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Michiewiczze*. 35 адв.
Міхнаўшчына, в. (парафія **Цырын**) *Miechowszczyzna*. 74.
Міхнічы, в. (парафія **Рэчкі**) *Michnicze*. 24 адв.
Міцькавічы, в. (парафія **Лактышы**) *Mitkiewiczze*. 106.
Млѣхава, в. (парафія **Барысаў**) *Mlochow*. 30.

Морач, в. (цп) *Morocz*. 105, 105 адв.
Мордычы, в. (парафія **Жалезніца**) *Mordzicy*. 66.
Морына, в. (парафія **Уселюб**) *Moryn*. 56 адв., 57.
Мосар, м. (цп) *Mosarz*. 21.
Мотча, в. (парафія **Суляцічы**) *Moczca*. 56 адв.
Мсціж, в. (цп) *Mszyze, Mscize*. 13 адв.
Мукінічы, в. (парафія **Марозавічы**) *Mukiewicz*. 67 адв.
Мукінічы, в. (парафія **Навагрудак**, г. Уваскрасення Божага) *Mukiewicz*. 52.
Муляры, в. (парафія **Дварэц**) *Mulary*. 67.
Мурзы, в. Гл. **Мазурына**, в.
Муцькавічы, в. (сёння **Зорная**, в.) (парафія **Мыш**) *Muckiewicz*. 77 адв.
Мыслабж, в. (парафія **Ляхавічы**) *Mysłoboz*. 82.
Мыш, м. (цп) (Гл. таксама **Кунічнікі**, вул. і **Слоні́мская**, вул.) *Mysz*. 76 адв., 77 адв.
Мядзведзеўка, в. (парафія **Крычына**) *Niedzwiedziewka*. 31.
Мядзвядка 1-я і 2-я, в. (парафія **Астроўкі**) *Niedzwiatkow dwoie*. 88 адв.
Мядзел, г. (цп) *Miedziel*. 19.
Мясата, в. (парафія **Маладзечна**) *Miesota, Mysota*. 6 адв., 7.
Навагрудак, г. (цп) *Nowogródek*. 52, 52 адв. (Гл. таксама **Двекшы́нская**, вул., **Жыдоўская**, вул., **Ігуменская**, вул., **Папкоўская**, вул.)
Навагрудскае, ваяв. 52 адв., 54.
Навасельня, м. *Nowo Jelnia*. 67 адв.
Навасады, в. (парафія **Мілавіды**) *Nowo Sady*. 80.
Навасёлкі, в. (парафія **Брыкоўшчына**) *Nowosiolki*. 104 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Верхняе**) *Nowa Wies*. 21 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Дарава**) *Nowosiolki*. 82 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Дубровы**) *Nowosiolki*. 5 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Дукора**) *Nowosiolki*. 42.
Навасёлкі, в. (парафія **Лошніца**) *Nowosiolki*. 32 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Лучай**) *Nowosiolki*. 20 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Марозавічы**) *Nowosiolki*. 67 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Нягневічы**) *Nowa Wieś*. 55.
Навасёлкі, в. (парафія **Пацейкі**) *Nowosiolki*. 95 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Семежава**) *Nowosiolki*. 103.
Навасёлкі, в. (парафія **Сенна**) *Sioło Nowe*. 69 адв.
Навасёлкі, в. (парафія **Халуі**) *Nawasiołki*. 37.

Навасёлкі, в. (парафія **Цяхоўка**) *Nowosiołki*. 103 адв.
Навіны, в. (парафія **Ахонава**) *Nowiny*. 68 адв.
Навозы, в. (парафія **Лактышы**) *Nawoz*. 106.
Надзейкавічы, в. (парафія **Добасна**) *Nadzieykowiczy*. 50 адв.
Налібакі, в. (парафія **Уселюб**) *Naliboki*. 57.
Нарач, м. (парафія **Вілейка**) *Norocz*. 25 адв.
Насейкі, в. (парафія **Ясянец**) *Nosieykowicze*. 75 адв.
Наўры, в. (парафія **Крывічы**) *Nawry*. 18.
Нач, в. (парафія **Лактышы**) *Nacza*. 106.
Нача, м. (2 цп) *Nacza*. 31 адв., 33, 33 адв.
Невіняны, в. (парафія **Даўгінава**) *Nawiniany*. 23 адв.
Негнавічы, в. (парафія **Лошніца**) *Niehnnowicze*. 32 адв.
Негрымава, в. (парафія **Навагрудак** Уваскрасення Божага) *Niehyrtow*. 52.
Нежаўка, в. (парафія **Ігумен**) *Nizywka*. 38 адв.
Некрашэвічы, в. (парафія **Беразавец**) *Niekraszy*. 61.
Нёман, р. *Niemien*. 58.
Неманіца, в. (цп) *Niemonica*. 33.
Несутычы, в. (парафія **Суляцічы**) *Niesutycze*. 56 адв.
Несцеркі, в. (парафія **Рабунь**) *Niesciorki*. 25.
Несцяры, в. (парафія **Ясянец**) *Niesterowicze*. 75 адв.
Нізок, в. (парафія **Узда**) *Niz*. 44.
Новае Сяло, в. (парафія **Турэц**) *Wieś Nowa*. 62.
Новая Вёска, в. (парафія **Гарадзея**) *Nowa Wieś*. 89.
Новая Вёска, в. (парафія **Замошша**) *Nowa Wies*. 26.
Новая Вёска, в. (парафія **Сітца**) *Nowo Sioło*. 22 адв.
Новікі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Nowiki*. 21.
Новікі, в. (парафія **Рэчкі**) *Nowiki*. 24 адв.
Новы Двор, в. (парафія **Радашковічы**) *Nowy Dwor*. 7 адв.
Новы Свержань, м. (цп) *Nowo Swierzno*. 90, 90 адв. (Гл. таксама **Залужжа**).
Новыя Селівонкі, в. (парафія **Марозавічы**) *Sieliwonki Nowe*. 67.
Нябышына, в. (парафія **Вялікае Гняздзілава**) *Niebyszy*. 27.
Нягневічы, в. (цп) *Niehniewicze*. 54, 55.
Нядашавічы, в. (парафія **Суляцічы**) *Niedaszewicze*. 56 адв.
Нязнанавя, в. (парафія **Валеўка**) *Nieznanowo*. 64.
Нянькава, в. (парафія **Сенна**) *Niankow*. 69 адв.
Нясвіж, г. (2 цп) *Nieswież, Nieswiż*. 92 адв., 94. (Гл. таксама **Падвалле**).

- Ольса**, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Olsa*. 49.
Онкі, в. (парафія **Голдавічы**) *Onki*. 81.
П'яны Лес, в. (сёння **Сасновая**, в.) (парафія **Бягомль**) *Piany Las*. 28 адв.
Паваркі, в. (парафія **Докшыцы** Св. Іллі) *Powarki*. 26 адв.
Павязынь, в. (парафія **Радашковічы**) *Wiazyn po tlyn*. 7 адв.
Пагадзіца, в. (парафія **Неманіца**) *Pohodzica*. 33.
Пагарэлае, в. (цп) *Pohorele, Poharyło*. 36 адв., 37.
Пагарэлка, в. (парафія **Турэц**) *Pohorelka*. 62.
Пагор'е, в. (парафія **Шчорсы**) *Pohorze*. 58 адв.
Пагост, в. (парафія **Даўгінава**) *Pohost*. 23 адв.
Пад'язаўля, в. (парафія **Голдавічы**) *Podiazowlo*. 81.
Падбярэззе, в. (парафія **Куранец**) *Podbierezie*. 24 адв.
Падвалле, раён г. Нясвіжа. *Na Podwalu*. 93 адв.
Падвесці, в. (парафія **Гарадзея**) *Podwiesci*. 89.
Падгалле, в. (парафія **Голдавічы**) *Podhale*. 81.
Падгоршчына, грунт царквы ў в. Акаловічы Навагрудскага пав. *Podhorszczyzna*. 54.
Падлессе, грунт царквы ў г. Ляхавічы. *Podlesie*. 82.
Падлужжа, в. (парафія **Труханавічы**) *Podluze*. 96 адв.
Падмажжа, в. (парафія **Макраны**) *Podmaze*. 105.
Падомхі, в. (парафія **Докшыцы** Св. Іллі) *Podonki*. 26 адв.
Падонкі, в. (парафія **Лагойск** Св. Мікалая) *Podonki*. 12.
Падрэчча, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Podrece*. 49.
Пажарышча, в. (цп) *Pozarysze*. 5 адв. (Гл. таксама **Астравец**).
Пазнякоўшчына, в. (парафія **Стоўбцы**) *Pozniekowszczyzna*. 91 адв.
Паланая, в. (парафія **Карэлічы**) *Polonna*. 59 адв.
Паланэчка, в. (парафія **Малыя Жухавічы**) *Polonka*. 87 адв.
Палонка, в. (парафія **Дварэц**) *Polonka*. 67.
Палужжа, в. (парафія **Карэлічы**) *Poluze*. 59 адв.
Пальчык, в. (парафія **Ачыжа**) *Palczyk*. 38.
Палядкі, в. (парафія **Пагарэлае**) *Lada*. 37.
Палянічычы, в. (парафія **Сталовічы**) *Poleniczyzcy*. 76 адв.
Панізоўе, в. (парафія **Лагойск** Св. Мікалая) *Ponizowie*. 12.
Панікарты, в. (парафія **Марозавічы**) *Ponikarty*. 67 адв.
Панскае, в. (сёння **Майскае**, в.) (парафія **Шэйка**) *Panskie*. 34 адв.
Пантусавічы, в. (парафія **Сенна**) *Puntasewicze*. 69 адв.
Панышы, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Panyszy*. 17.
Паняцічы, в. (парафія **Латыгаль**) *Paniaticzek, Poniatycze*. 16.

- Папкоўская**, вул. у г. **Навагрудку**. *Popkowska*. 52.
Папоўшчына, засц. уласнасць царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. *Porowszczyzna*. 23 адв.
Папшычы, в. (парафія **Мосар**) *Popszyce*. 21.
Парабкі, в. (парафія **Клецк** Уваскрасення Божага) *Parobki*. 104 адв.
Парубкі, в. (парафія **Крывічы**) *Parubki*. 18.
Паручын, в. (парафія **Ясянец**) *Poroczyno*. 75 адв.
Пархімкавічы, в. (парафія **Добасна**) *Parchimowiczy*. 50 адв.
Пастарынне, в. (парафія **Мыш**) *Podstarynie*. 77 адв.
Пасынкі, в. (парафія **Саснова**) *Pasynky*. 19.
Паўлавічы, в. (цп) *Pawłowicze*. 50.
Паўляняты, в. (парафія **Бяседы**) *Pawleniata*. 8.
Паўсаты, в. (парафія **Марозавічы**) *Pulsaty*. 67 адв.
Пахабаўшчына, в. (сёння **Альбянка**, в.) (парафія **Нясвіж** Ператварэння Божага) *Pochopowszczyzna*. 94.
Пацейкі, в. (цп) *Pocieyki*. 95, 95 адв.
Пачапава, м. (цп) *Poczaporow, Poczorow*. 64, 65, 65 адв. (Гл. таксама **Капланская Сядзіба**).
Пашковічы, в. (парафія **Гатава**) *Paszkowszczyzna*. 10.
Перажыры, в. (парафія **Выганічы**) *Pierezor*. 4 адв.
Пералое, в. (парафія **Порплішча**) *Pereloie*. 26.
Ператокі, в. (парафія **Стары Сержань**) *Peretoki*. 89 адв.
Петкавічы, в. (парафія **Астроўкі**) *Pieckowicze*. 88 адв.
Пецюкі, в. (парафія **Краснае Сяло**) *Pieciuki*. 7.
Печураны, в. (парафія **Пацейкі**) *Peczerany*. 95 адв.
Печышча, в. (парафія **Лагойск** Св. Мікалая) *Pieczyszczca*. 12.
Піліпавічы, в. (парафія **Макраны**) *Pilipowicze*. 105.
Піліпкі, в. (парафія **Крывічы**) *Filipki*. 18.
Пісараўшчына, в. (парафія **Маладзечна**) *Pisarowszczyzna*. 6 адв.
Пласкавічы, в. (парафія **Грыцэвічы**) *Plaskowicze, Plaskowicze*. 104 а адв.
Плёсы, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Plosa*. 49.
Плёсы, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўзяцця ПМ) *Plosa*. 48 адв.
Плікавічы, в. (парафія **Куранец**) *Pliwki*. 24 адв.
Пліса, в. (парафія **Бобр** Св. Мікалая) *Plisa*. 34.
Пліскі, в. (парафія **Сітца**) *Pliski*. 22 адв.
Плігчанка, в. (парафія **Крычына**) *Pliczanka*. 31.
Плужыны, в. (парафія **Райца**) *Phuzyny*. 71 адв.
Плябанская, в. (парафія **Сачыўкі**) *Plebańska*. 84 адв.

Пнішча, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Pniszcze*. 58.
 Покрашава, в. (парафія Забелы) *Pokraszew*. 98.
 Полава, м. (цп) *Polow*. 21 адв.
 Порплішча, в. (цп) *Porpliszcz*. 25 адв., 26.
 Прадмесце, в. (сёння, магчыма, у межах г. Маладзечна, парафія Маладзечна) *Przedmiescie*. 6 адв.
 Праснакі, в. (парафія Труханавічы) *Praśniki*. 96 адв.
 Прасці, в. (парафія Астроўкі) *Proste*. 88 адв.
 Праходы, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Prochody*. 22.
 Працяневічы, в. (парафія Карэлічы) *Przecieniewicz*. 59 адв.
 Прачылы, в. (парафія Саснова) *Preczyły*. 19.
 Прудзіны, в. (парафія Бобр Св. Мікалая) *Prudziny*. 34.
 Прудзішча, в. (парафія Заслаўе) *Prudziszcz*. 4.
 Пруднікі, в. (парафія Лучай) *Prudniki*. 20 адв.
 Пруднікі, в. (парафія Саснова) *Prudniki*. 19 адв.
 Пруды, в. (парафія Ясянец) *Prudy*. 75 адв.
 Прусавічы, в. (цп) *Prusewicz*, *Prusowicz*. 13 адв., 14.
 Прусінава, в. (парафія Магільна) *Prusinowo*. 92 адв.
 Прусы, в. (парафія Скіп'ёва) *Pruski*. 101.
 Прылепы, в. (цп) *Przylepy*. 8 адв.
 Прысынак, в. (парафія Узда) *Prisinek*. 44.
 Пугачы, в. (парафія Дубровы) *Puhacze*. 5 адв.
 Пугачы, в. (парафія Малышкі) *Puhacze*. 19 адв.
 Пудзіцк, в. (парафія Дукора) *Pudzicek*. 42.
 Пузава, в. (сёння Вясёлая, в.) (парафія Савічы) *Puzowo*. 102.
 Пузаны, в. (парафія Порплішча) *Pozany*. 26.
 Пузічы, в. (парафія Хорастаў) *Puzicze*. 106 адв.
 Пузыры, в. (парафія Крывічы) *Puzyry*. 18.
 Пукава, в. (цп) *Puchow*, *Pukow*. 98 адв., 100.
 Пупелічы, в. (сёння Крынічка, в.) (парафія Барань) *Pupieliczy*. 32.
 Пупса, в. (сёння Майск, в.) (парафія Эсьмоны) *Pupsa*. 35 адв.
 Пурневічы, в. (парафія Пачапава) *Burniewicz*. 65 адв.
 Пустаселле, в. (парафія Беразіно) *Pustosiele*. 28.
 Путнікі, в. (парафія Радашковічы) *Putniki*. 7 адв.
 Путрычы, в. (парафія Рэчкі) *Putrycze*. 24 адв.
 Пухавічы, в. (цп) *Puchowicz*. 37 адв.
 Пуцэвічы, в. (парафія Навагрудак Уваскрасення Божага) *Pucewicz*. 52.
 Пышачы, в. (парафія Ухвала) *Pyszacze*. 35.
 Пялікшты, в. (парафія Ракаў) *Palikszty*. 4 адв.

Пянчын, в. (парафія Цырын) *Pienczynowo*. 74.
 Пярэвалака, в. (парафія Ясянец) *Perewoloka*. 75 адв.
 Пярэжыр, в. (цп) *Pieredzyr*, *Pierydzilo*. 40 адв.
 Пясочная, в. (парафія Мір) *Pieseczna*. 86 адв.
 Пятровічы, в. (парафія Порплішча) *Piotrowicze*. 26.
 Пятрушкі, в. (парафія Жалезніца) *Pietruszki*. 66.
 Пятрышкі, в. (парафія Заслаўе) *Pietryszki*. 4.
 Пячное, в. (парафія Коргава) *Piecznoie*. 14 адв.
 Рабунь, в. (цп) *Rabunio*. 25.
 Рабчына, в. (парафія Вязынь) *Rabczyna*. 16.
 Раванічы, в. (цп) *Rawaniczy*, *Rowaniczy*. 39 адв.
 Равіны, в. (парафія Ясянец) *Rowiny*. 75 адв.
 Равошніца, в. (парафія Карэлічы) *Rowosze*. 59 адв.
 Равякі, в. (парафія Краснае Сяло) *Rowiaki*. 7.
 Равяцічы, в. (парафія Сенна) *Rowiatycze*. 69 адв.
 Рагатка, в. (парафія Крычына) *Rohatka*. 31.
 Рагачы, в. (парафія Востраў) *Rohacze*. 79.
 Раговічы, в. (парафія Латыгаль) *Rohowicze*. 16.
 Рагозіна, в. (парафія Крайск) *Rahozyn*. 15.
 Радагошча, в. (парафія Валеўка) *Radohoszcza*. 64.
 Радашковічы, м. (цп) *Radoszkiewicz*. 7 адв.
 Радзіца, м. (парафія Барысаў) *Radzica*. 30.
 Радунь, в. (парафія Мір) *Raduń*. 86 адв.
 Раёўка, в. (парафія Скіп'ёва) *Raiowka*. 101.
 Райца, в. (цп) *Raiowiec*, *Rayca*. 71, 71 адв. (Гл. таксама Бендры, Закалодзезіцкі, Клеткі, Крынкі, Хвалава).
 Ракаў, м. (цп) *Rakow*. 4 адв.
 Ракаўцы, в. (парафія Верхняе) *Rakowcy*. 21 адв.
 Ракаўцы, в. (парафія Крычына) *Rakowcy*. 31.
 Раковічы, в. (парафія Салтанаўшчына) *Rakowicz*. 95.
 Ракшыцы, в. (парафія Крайск) *Radszyce*. 15.
 Раманаўшчына, засц. уласнасць царквы ў м. Даўгінава Ашмянскага пав. *Romanowszyzna*. 23 адв.
 Рамейкі, в. (парафія Райца) *Romeyki*. 71 адв.
 Раннае, в. (парафія Лошніца) *Ranne*. 32 адв.
 Рап'ёва, в. (парафія Турэц) *Repiowo*. 62.
 Рапехі, в. (парафія Сітца) *Rapiechi*. 22 адв.
 Ратамка, в. (парафія Тарасава) *Ratomka*. 3 адв.
 Раўкуцевічы, в. (парафія Радашковічы) *Rewkuciewicz*. 7 адв.

Рачкевічы, в. (парафія Цімкавічы Св. Іллі) *Raczkiewicze*. 100 адв.
 Рашкоўка, в. (парафія Вялікае Гняздзілава) *Razkowka*. 27.
 Рубеж, в. (парафія Морац) *Rubiez*. 105 адв.
 Рудашы, в. (парафія Цырын) *Rudasze*. 74.
 Рудзевічы, в. (парафія Лучай) *Rudziewicze*. 20 адв.
 Рудзькоўшчына, в. (парафія Ясянец) *Rudzkowszczyzna*. 75 адв.
 Руднае, в. (парафія Скіп'ёва) *Rudne*. 101.
 Руднікі, в. (парафія Валеўка) *Rudniki*. 64.
 Руднікі, в. (парафія Магільна) *Rudniki*. 92 адв.
 Рудня, в. (парафія Дамавіцк) *Rudnia*. 39.
 Рудня, в. (парафія Замосце) *Rudnia*. 99.
 Рудое, в. (парафія Асінагарадок) *Ruda*. 21.
 Русакі, в. (парафія Асінагарадок) *Rusaki*. 21.
 Русацін, в. (парафія Райца) *Rusacin*. 71 адв.
 Русіны, в. (парафія Вялікія Лукі) *Rusinow*. 78 адв.
 Рута, в. (парафія Ваўкавічы) *Ruta*. 53.
 Рутка, в. (парафія Ваўкавічы) *Rutka*. 53.
 Руткавічы, в. (парафія Карэлічы) *Rutkiewicze*. 59 адв.
 Рушыцы, в. (парафія Старынкi) *Ruszczycy*. 15 адв.
 Рыбакі, в. (парафія Ахонава) *Rybaki*. 68 адв.
 Рыбалова, в. (парафія Дварэц) *Rybolowce*. 67.
 Рэзькавічы, в. (парафія Вязынь) *Rackowicze*. 16.
 Рэпічы, в. (парафія Малыя Жухавічы) *Rzepicze*. 87 адв.
 Рэчкі, м. (цп) *Reczki, Rzeczeki*. 24, 24 адв.
 Савічы, в. (цп) *Sawicze*. 101 адв., 102.
 Садоўнікі, в. (парафія Марозавічы) *Sadowniki*. 67 адв.
 Сазонаўшчына, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Zazanowszczyzna*. 22.
 Сакаловічы, в. (парафія Бобр Св. Мікалая) *Sokolowicze*. 34.
 Сакаловічы, в. (парафія Жалезніца) *Sokolowiczy*. 66.
 Саковічы, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Sakowicze*. 22.
 Саковічы, в. (парафія Куранец) *Sakowicze*. 24 адв.
 Саковічы, в. (парафія Сітца) *Sakowicze*. 22 адв.
 Сакол, в. (парафія Ухвала) *Sokol*. 35.
 Саленікі, в. (парафія Валеўка) *Solaniki*. 64.
 Салтанаўшчына, в. (цп) *Soltonohać, Soltonohacie*. 94 адв., 95, 104 а.
 Сапатніца, в. (парафія Ваўкавічы) *Sapotniki*. 53.
 Сапліцы, в. (парафія Ясянец) *Saplicy*. 75 адв.
 Сарокі, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Soroki*. 22.
 Саснова, в. (цп) *Sosnow, Sosnowa*. 19

Сасноўцы, в. (парафія Крывічы) *Sosnowcy*. 5.
 Сачыўкі, в. (цп) *Saczewki*. 83 адв., 84 адв.
 Сваротва, в. (парафія Пачапава) *Sworotwa*. 65 адв.
 Сверхнава, в. (парафія Магільна) *Swiernowo*. 92 адв.
 Свідава, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Swidow*. 58 адв.
 Свіднер'е, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Swidnerz*. 58.
 Свініца, в. (парафія Лучай) *Synicy*. 20 адв.
 Свіслач, р. *Swislozcz*. 3.
 Свігалаўка, в. (парафія Узда) *Switalowka*. 44.
 Свіцязь, в. (парафія Малева) *Swieciez*. 94 адв.
 Свяцілавічы, в. (парафія Вялікія Лукі) *Swieciłowicze*. 78 адв.
 Сейлавічы, в. (парафія Нясвіж Ператварэння Богага) *Szczyłowicze*. 94.
 Селішча, в. (парафія Акаловічы) *Sieliszcz*. 54.
 Селішча, в. (парафія Лошніца) *Sieliszcz*. 32 адв.
 Селішча, в. (парафія Суляцічы) *Sieliszcz*. 56 адв.
 Семежава, м. (цп) *Siemiezow*. 102 адв., 103.
 Семіровічы (?), в. (парафія Халуй) *Szaromornica*. 37.
 Семкава, в. (парафія Бяларучы) *Simkowo*. 8 адв.
 Сеничаняты, в. (парафія Пачапава) *Sienna Dolina*. 65 адв.
 Сенна, в. (цп) *Sienna*. 57 адв., 68 адв.
 Сенненскае Загор'е, в. (парафія Сенна) *Zahorze*. 69 адв.
 Сестраноўшчына, в. (парафія Новы Свержань) *Siestrenowszczyzna*. 90 адв.
 Сідараўцы, в. (парафія Выганічы) *Sidorowka*. 4 адв.
 Сімакава, в. (парафія Мір) *Siemakow*. 86 адв.
 Сімановічы, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Simonowicze*. 22.
 Сініла, в. (парафія Каралішчавічы) *Sinilo*. 9 адв.
 Сінкевічы, в. (парафія Лахва) *Synkowicze*. 107.
 Сітна, в. (парафія Пацейкі) *Sitna*. 95 адв.
 Сітца, в. (цп) *Sicco*. 22 адв.
 Скакоўка, в. (парафія Ухвала) *Skokowka*. 35.
 Скамарошкі, в. (парафія Стары Свержань) *Skomoroszeki*. 89 адв.
 Скарынкi, в. (сёння ў межах м. Мілавіды) (парафія Мілавіды) *Skorzenki*. 80.
 Скіп'ёва, в. (цп) *Skipowo, Skopiowo*. 101.
 Скоры, в. (парафія Саснова) *Skory*. 19 адв.
 Скорычы, в. (парафія Турэц) *Skoryczy*. 62 адв.

- Скробава, в. (парафія **Цырын**) *Skrobowo*. 74.
 Скрышава, в. (парафія **Райца**) *Skryszow*. 71 адв.
 Скудучі, в. (парафія **Порплішча**) *Szkucluci*. 26.
 Скупліна, в. (парафія **Карсакавічы**) *Skuplina*. 13.
 Слабада, в. (парафія **Беразавец**) *Sloboda*. 61.
 Слабада, в. (парафія **Вялікае Гняздзілава**) *Sloboda*. 27.
 Слабада, в. (парафія **Жосна**) *Sloboda*. 19 адв.
 Слабада, в. (парафія **Заслаўе**) *Slobotka*. 4.
 Слабада, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Sloboda*. 27.
 Слабада, в. (парафія **Стоўбцы**) *Sloboda*. 91 адв.
 Слабада, в. (парафія **Шэйка**) *Sloboda*. 34 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Выганічы**) *Slobotka*. 4 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Забашавічы**) *Slobodka*. 39 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Макраны**) *Slobodka*. 105.
 Слабодка, в. (парафія **Маладзечна**) *Slobotka*. 6 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Пухавічы**) *Slobodka*. 37 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Раванічы**) *Slobodka*. 39 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Стары Свержань**) *Sloboda Woynilowska*.
 89 адв.
 Слабодка, в. (парафія **Узда**) *Slobotka*. 44.
 Слабодка, в. (парафія **Шыпяны**) *Slobodka*. 40.
 Слаўкава, в. (парафія **Салтанаўшчына**) *Slawkowo*. 95.
 Слачва, в. (парафія **Уселяб**) *Sloczwa*. 57.
 Сліжына, а. (парафія **Гайна**) *Slizyn*. 17.
 Сліпкі, в. (парафія **Куранец**) *Slepki*. 24 адв.
 Слоні́мская, вул. у м. Мыш Навагрудскага пав. *Slonimska*. 77 адв.
 Смагілаўка, в. (парафія **Эсьмоны**) *Smolehowka*. 35 адв.
 Смалічы, в. (парафія **Морач**) *Smolicze*. 105 адв.
 Смілавічы, м. (цп) *Smilowiczy*. 44 адв.
 Смольчыцы, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Smolczyce*. 53.
 Сморгі, в. (сёння **Зорычы**, в.) (цп) *Smorki*. 32 адв.
 Смыч, в. (парафія **Лучай**) *Smycz*. 20 адв.
 Сомры, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Somry*. 35 адв.
 Соргавічы, в. (парафія **Пачапава**) *Sorgowicze*. 65 адв.
 Спягла, в. (цп) *Spiahlo*. 18 адв.
 Стайкі, в. (парафія **Сталовічы**) *Stayki*. 76 адв.
 Стайкі, в. (парафія **Старынкi**) *Stayki*. 15 адв.
 Сталовічы, м. (цп) *Stwołowicze*. 75 адв., 76, 76 адв. (Гл. таксама **Крошын**).

- Стараселле, в. (парафія **Лактышы**) *Stare*. 106.
 Стараселле, в. (парафія **Труханавічы**) *Starosiele*. 96 адв.
 Стараселле, в. (парафія **Тумілавічы**) *Starosielia*. 27 адв.
 Старое Сяло, в. (парафія **Сітца**) *Stare Siolo*. 22 адв.
 Стары Бобр, в. (парафія **Бобр** Св. Мікалая) *Bobr Stary*. 34.
 Стары Свержань, в. (цп) *Stare Swierzno*. 89, 89 адв.
 Старына, в. (парафія **Грэск**) *Staryna*. 99 адв.
 Старына, в. (парафія **Дварэц**) *Staryna*. 67.
 Старына, в. (парафія **Смілавічы**) *Staryna*. 44 адв.
 Старына, в. (парафія **Тумілавічы**) *Starzyna*. 27 адв.
 Старына, в. (парафія **Цімкавічы** Св. Іллі) *Starzyna*. 100 адв.
 Старынкi, в. (парафія **Крывічы**) *Starzynki*. 18.
 Старынкi, в. (парафія **Крычына**) *Starynki*. 31.
 Старынкi, м. (цп) *Starzynki*. 15 адв.
 Старыя Селівонкі, в. (парафія **Марозавічы**) *Sieliwonki Stare*.
 67 адв.
 Стаўпішчы, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Stolpischca*. 49.
 Стахава, в. (парафія **Бытча**) *Stachow*. 31 адв.
 Стахі, в. (парафія **Даўгінава**) *Stachi*. 23 адв.
 Стомы, в. (парафія **Марозавічы**) *Stomy*. 67 адв.
 Стоўбцы, м. (цп) *Stolpcy*. 91. (Гл. таксама **Сцяцкі**).
 Стражы, в. (парафія **Рэчкі**) *Strzeze*. 24 адв.
 Стражэнікі, в. (парафія **Сэрвач**) *Strażeniki*. 70 адв.
 Стральцы, в. (парафія **Востраў**) *Strzelce*. 79.
 Страплеўцы, в. (парафія **Крывічы**) *Straplewicze*. 5.
 Строчава, в. (парафія **Замосце**) *Strochow*. 99.
 Стружанікі, в. (парафія **Цырын**) *Struzeniki*. 74.
 Студзёнка, в. (парафія **Бытча**) *Studziąka*. 31 адв.
 Студзёнка, в. (парафія **Шыпяны**) *Sciudziąka*. 40.
 Студзёнкi, в. (парафія **Гарадзея**) *Studzionki*. 89.
 Стэцкі, в. (парафія **Дубровы**) *Sciecki*. 5 адв.
 Субачы, в. (парафія **Крывічы**) *Subacze*. 18.
 Суднікі, в. (парафія **Вязынь**) *Sudniki*. 16.
 Суднікі, в. (парафія **Саснова**) *Sudniki*. 19 адв.
 Сукавічы, в. (парафія **Заслаўе**) *Sukowicze*. 4.
 Сукневічы, в. (парафія **Хатаевічы**) *Sukniewiczze*. 15.
 Суляцічы, в. (цп) *Sulaticze*. 55, 56 адв.
 Сунаі, в. (парафія **Труханавічы**) *Swinoie*. 96 адв.
 Супрасль, м. *Супрасл*. 1 адв.

- Сутокі, в. (парафія Касцяневічы) *Sutoki*. 24.
 Сутокі, в. (парафія Лагойск Св. Мікалая) *Sutoki*. 12.
 Сухлічы, в. (парафія Клецк Уваскрасення Божага) *Suchlicze*. 104 адв.
 Сучавічы, в. (парафія Лагойск Св. Мікалая) *Suczewicze*. 12.
 Сушкі, в. (парафія Асінагарадок) *Suski*. 21.
 Сцяпкова, в. (парафія Забелы) *Sciepkow*. 98.
 Сцяпуры, в. (парафія Скіп'ёва) *Stepury*. 101.
 Сцяцкі, в. (парафія Стоўбцы), грунт царквы ў м. Стоўбцы. *Stecki*. 91 адв.
 Сычэвічы, в. (парафія Радашковічы) *Siczewice*. 7 адв.
 Сэрвач, в. (цп) *Serwecz*. 70, 70 адв., 74.
 Сяканаўшчына, в. (парафія Брыкаўшчына) *Siekanowszczyzna*. 104 адв.
 Сякерычы, в. (парафія Клецк Уваскрасення Божага) *Siekiryce*. 104.
 Сялец, в. (парафія Гайна) *Sielec*. 17.
 Сялец, в. (парафія Заслаўе) *Sieleczyki*. 4.
 Сяльцы, в. (парафія Мір) *Sielce*. 86 адв.
 Сяляне, в. (парафія Бягомль) *Sielane*. 28 адв.
 Сямёнавічы, в. (парафія Дварэц) *Siemienowicze*. 67.
 Сямёнавічы, в. (парафія Магільна) *Siemienowicze*. 92 адв.
 Сяменькавічы, в. (парафія Забашавічы) *Simiękiewiczze*. 39 адв.
 Сямкова, в. (парафія Марозавічы) *Siemkowo*. 67 адв.
 Сянежычы, в. (парафія Ваўкавічы) *Sienieżycze*. 53.
 Сянюцін Пацяроб, сенажаць царквы ў м. Мілавіды Слонімскага пав. *Sieniutin Poterob*. 80.
 Сяргеевічы, в. (парафія Хатляны) *Sierhieiewiczze*. 43.
 Сярмонічы, в. (парафія Малыя Жухавічы) *Sermonicze*. 87 адв.
 Тажылавічы, в. (парафія Бабруйск Унебаўзяцця ПМ) *Tożyłowicze*. 48 адв.
 Такарня, в. (парафія Пярэжыр) *Tokarnia*. 40 адв.
 Тарасава, в. (цп) *Tarasow*. 3 адв.
 Таргуны, в. (парафія Докшыцы Св. Тройцы) *Tarkudu*. 26 адв.
 Татарская, вул. у г. Мінску. *Tatarska ulica*. 2 адв.
 Татарскія, в. (парафія Дубровы) *Tatarskie Siolo*. 5 адв.
 Таўкачэвічы, в. (парафія Хатляны) *Towkaczewiczzy*. 43.
 Тоўшчы, в. (парафія Вілейка) *Tolszczy*. 29.
 Траецкая Гара, раён г. Мінска. *Troiecka Gura*. 3.
 Трасейкі, в. (парафія Ясянец) *Traszezyki*. 75 адв.

- Трасцянец, в. (цп) *Trescieniec*. 9.
 Трасцянка, в. (парафія Уселюб) *Troscianka*. 57.
 Трахімаўцы, в. (парафія Бягомль) *Trohimowcy*. 28 адв.
 Трацавічы, в. (парафія Цырын) *Tracewicze*. 74.
 Трацякоўцы, в. (парафія Востраў) *Trzeciakowce*. 79.
 Трашчычы, в. (парафія Турэц) *Troszczycy*. 62 адв.
 Траянава, в. (парафія Пацейкі) *Troianow*. 95 адв.
 Трубачы, в. (парафія Куранец) *Trubaczy*. 24 адв.
 Труднава, в. (парафія Ясянец) *Trudnowo*. 75 адв.
 Труханавічы, в. (цп) *Truchonowicze*. 96, 96 адв.
 Трыбухі, в. (парафія Дарава) *Trybuchi*. 82 адв.
 Трыгузі, в. (парафія Латыгаль) *Trihuzy*. 16.
 Туганавічы, в. (парафія Цырын) *Tuhanowicze*. 74.
 Тударава, в. (парафія Карэлічы) *Fiedorow*. 59 адв.
 Тулічава, в. (парафія Валеўка) *Tuliczowo*. 64.
 Тулуць, в. (парафія Вілейка) *Tuluc*. 25 адв.
 Тумілавічы, м. (цп) *Tonilowicze*. 27 адв.
 Тупалы, в. (парафія Ваўкавічы) *Tupały*. 53.
 Турчына, в. (парафія Дзеркаўшчына) *Turczyuno*. 22.
 Турын, в. (парафія Пухавічы) *Turym*. 37 адв.
 Турэц, в. (парафія Дукора) *Turzec*. 42.
 Турэц, м. (цп) *Turzec*. 61, 62.
 Туча, в. (парафія Галынка) *Tucza*. 107 адв.
 Убалоце, в. (парафія Хатаевічы) *Ubolocie*. 15.
 Узда, м. (цп) *Uzda*. 44.
 Узнога, в. (парафія Дваранінавічы) *Wznoha*. 49 адв.
 Узнога, в. (парафія Морач) *Uznoha*. 105 адв.
 Улазавічы, в. (парафія Дарава) *Ułazowicze*. 82 адв.
 Уласаўшчына, грунт царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Pole Ułasowszczyzna*. 58.
 Урведзь, в. (парафія Макраны) *Urwiedz*. 105.
 Уса, в. (парафія Узда) *Usa*. 44.
 Уселюб, м. (цп) *Wsielub*. 56 адв., 57.
 Усілянне, в. (парафія Голдавічы) *Usilanie*. 81.
 Усохі, в. (парафія Ачыжа) *Usocha*. 38.
 Усцінавічы, в. (парафія Рэчкі) *Uscinowicze*. 24 адв.
 Ухалода, в. (парафія Барысаў) *Ucholoda*. 30.
 Уцёс, в. (парафія Востраў) *Ucios*. 79.
 Уша, маёнт. (парафія Турэц) *Usza*. 62 адв.

- Феркі**, в. (парафія **Лучай**) *Fierkowicze*. 20 адв.
Філіпкавічы, в. (парафія **Добасна**) *Filipkowiczy*. 50 адв.
Філіпкі, Гл. **Піліпкі**.
Хадакі, в. (парафія **Крайск**) *Chodaki*. 15.
Хадатавічы, в. (парафія **Малева**) *Chodatoiewicze*. 94 адв.
Халаімаўшчына, в. (парафія **Новы Сверхань**) *Cholaymowszczyzna*.
 90 адв.
Халмоўка, в. (парафія **Мсціж**) *Cholmowka*. 13 адв.
Халуі, в. (парафія **Халуі**) *Choluy*. 37.
Халуі, м. (сёння **Ліпень**, в.) (цп) *Choluy*. 37.
Хамічы, в. (парафія **Бабруйск** Унебаўзяцця ПМ) *Cholmicze*. 48 адв.
Харкі, в. (парафія **Крайск**) *Charki*. 15.
Харлапавічы, в. (парафія **Добасна**) *Charlapowicze*. 50 адв.
Харосіца, в. (парафія **Нягневічы**) *Choroscica*. 55.
Харошае, в. (парафія **Коргава**) *Choroszeie*. 14 адв.
Харчычы, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Choczycze*. 35 адв.
Хатаевічы, в. (цп) *Chotaiewicze*. 15.
Хатляны, в. (цп) *Chotlany*. 42 адв., 43.
Хаўхоліца, в. (парафія **Крычына**) *Chawcholic*. 31.
Хаценчыцы, в. (цп) *Chocięzysy*. 16 адв., 17.
Хациянова, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Богага) *Chocieniow*.
 11 адв.
Хвалава, грунт царквы ў в. Райца Навагрудскага пав. *pod Chwałowiem*.
 71 адв.
Хвойнікі, в. (парафія **Ігумен**) *Chwoynik*. 38 адв.
Хідра, в. (парафія **Пухавічы**) *Chidra*. 37 адв.
Хімное, в. (парафія **Зборск**) *Chimny*. 45.
Хлюпічы, в. (парафія **Малыя Жухавічы**) *Chlupicze*. 87 адв.
Хмялеўшчына, в. (парафія **Вальбяровічы**) *Chmielewszczyzna*.
 27 адв.
Хорастаў, в. (цп) *Chorostow*. 106 адв.
Хоўхлава, м. (цп) *Cholchlow*. 6.
Хоцькі, в. (парафія **Верхняе**) *Chocki*. 21 адв.
Хрольчыцы, в. (парафія **Марозавічы**) *Chrulczyce*. 67 адв.
Хрыстова, в. (цп) *Christowo*. 22.
Цагельня, грунт царквы Уваскрасення Богага ў г. Мінску. *w Cegelni*. 3.
Цапра, в. Гл. **Цапэрка**.
Цапэрка (Малая Цапра), в. (цп) *Cepra, Mała Cepra*. 95, 104 а.
Цвіркі, засц. (парафія **Стары Сверхань**) *Cwirki*. 89 адв.

- Церабель**, в. (парафія **Хатляны**) *Cierebieli*. 43.
Церабостынь, в. (парафія **Турэц**) *Cierebostyn*. 62 адв.
Церхавічы, в. (парафія **Лагойск** Ператварэння Богага) *Cierochowcy*.
 11 адв.
Цешаўля, в. (парафія **Мыш**) *Czeszewla*. 77 адв.
Цівунцы, в. (парафія **Лучай**) *Ciunowicze*. 20 адв.
Цімкавічы, м. (2 цп) *Cimkowicze*. 100, 100 адв.
Цінявічы, в. (парафія **Ясянец**) *Cyniewicze*. 75 адв.
Ціткаўшчына, в. (парафія **Дарава**) *Ciszkowszczyzna*. 82 адв.
Цыкі, в. (парафія **Марозавічы**) *Cyki*. 67 адв.
Цынцавічы, в. (парафія **Рабунь**) *Cinciewicze*. 25.
Цырын, м. (цп) *Cyryn*. 72, 73 адв., 74.
Цыцкавічы, в. (сёння **Рассветная**, в.) (парафія **Клецк** Уваскрасення
 Богага) *Cyskiewicze*. 104 адв.
Цыцкі, в. (парафія **Даўгінава**) *Cicki*. 23 адв.
Цюкантавічы, в. (парафія **Сталовічы**) *Ciukontowiczy*. 76 адв.
Цяплухі, в. (парафія **Зборск**) *Ciepluchi*. 45.
Цяравічы, в. (парафія **Цырын**) *Taraiewicze*. 74.
Цярэшкі, в. (парафія **Крывічы**) *Cereszki*. 18.
Цясноўка, в. (парафія **Грыцэвічы**) *Ciesnowka*. 104 а адв.
Цяхоўка, в. (парафія **Савічы**) *Ciechowow*. 102.
Цяхоўка, в. (цп) *Cechowow*. 103 адв.
Чабаданы, в. (парафія **Докшыцы** Св. Іллі) *Czobodany*. 26 адв.
Чамяроўшчына, в. (парафія **Ілля**) *Czemiereschczyzna*. 16 адв.
Чанавічы, в. (парафія **Нясвіж** Ператварэння Богага) *Czanowicze*. 94.
Чаравач, в. (парафія **Халуі**) *Czarawacz*. 37.
Чарапкі, в. (парафія **Латыгаль**) *Cerepki*. 16.
Чараўкі, в. (парафія **Саснова**) *Cerwiaki*. 19.
Чарвякі, в. (парафія **Хаценчыцы**) *Czerwiaki*. 17.
Чаркасы, в. (парафія **Сігца**) *Czarkasy*. 22 адв.
Чарнагубава, в. (парафія **Цімкавічы** Св. Іллі) *Czarnohubow*.
 100 адв.
Чарнаручча, в. (парафія **Крайск**) *Czarnorucie*. 15.
Чашкоўшчына, в. (парафія **Лучай**) *Szaszkowszczyzna*. 20 адв.
Чмялевічы, в. (парафія **Коргава**) уласнасць царквы Богаз'яўлення ў
 г. Лагойск. *Czmielew, Szczmielewicze*. 11 адв., 14 адв.
Чорны Бераг, сенажаць над р. Свіслаччу ў г. Мінску. *Czarny Brzeg*. 3.
Чудзін, в. (парафія **Лактышы**) *Czudzin*. 106.
Чурылава, в. (парафія **Узда**) *Czurylow*. 44.

Чучавічы, в. (цп) *Czuczowice*. 106 адв.
Чыжыноўцы, в. (парафія **Турэц**) *Czudzinowcy*. 62 адв.
Чыркавічы, в. (цп) *Czyrkowice*. 51.
Чыровічы, в. (парафія **Радашковічы**) *Czyrewicze*. 7 адв.
Чысці, (-Мільчанскія) в. (парафія **Мільча**) *Czysci*. 29.
Чэрвічы, в. (парафія **Докшыцы** Св. Тройцы) *Czerwicze*. 26 адв.
Чэхі, в. (парафія **Латыгаль**) *Czechy*. 16.
Шавялі, в. (парафія **Ляхавічы**) *Szeweli*. 82.
Шавярнічы, в. (парафія **Дзмітравічы**) *Szewiernicze*. 35 адв.
Шалавіца, сенажаць царквы ў в. Шчорсы Навагрудскага пав. *Szalowica*. 58.
Шалагіры, в. (парафія **Вальбяровічы**) *Szalahiry*. 27 адв.
Шамяткі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Szemetki*. 21.
Шараёўшчына, в. (парафія **Бабруйск** Св. Іллі) *Szarejowszczyzna*. 49.
Шарнева, в. (парафія **Шэйка**) *Szarniewo*. 34 адв.
Шаршуны, в. (парафія **Радашковічы**) *Szarszuny*. 7 адв.
Шацк, м. (цп) *Szack, Szacko*. 42, 42 адв.
Шашкі, в. (парафія **Дзяніскавічы**) *Szaszki*. 106 адв.
Шмаркава, в. (парафія **Крайск**) *Szmarkow*. 15.
Шчонава, в. (парафія **Райца**) *Szczanow, Szczonow*. 71 адв.
Шчорсы, в. (цп) *Szczorsy*. 57 адв., 58 адв. (Гл. таксама **Барок**, **Вялікае Поле**, **Гара**, **Глінішча**, **Даброча**, **Доўгая**, **Каліноўнік**, **Кароткая**, **Пнішча**, **Свідава**, **Свіднер'е**, **Уласаўшчына**, **Шалавіца**).
Шчоткі, в. (парафія **Асінагарадок**) *Szczotki*. 21.
Шымкі, в. (парафія **Саснова**) *Szymkowicze*. 19 адв.
Шыпкі, в. (парафія **Ілля**) *Szybki*. 16 адв.
Шыпяны, в. (цп) *Szypiany*. 40.
Шырневічы, в. (парафія **Нача** Св. Тройцы) *Szyrniewiczze*. 33 адв.
Шышчыцы, в. (парафія **Забелы**) *Szyszyce*. 98.
Шэйка, в. (цп) *Szyka*. 34 адв.
Эпімахі, в. (парафія **Дубровы**) *Apimachi*. 5 адв.
Эсьмоны, м. (цп) *Iesmien, Jesmien*. 35 адв.
Юнцэвічы, в. (парафія **Крайск**) *Junczewicze*. 15.
Юр'ева, в. (парафія **Косіна**) *Juriewo*. 12.
Юравічы, в. (парафія **Ігумен**) *Jurowicze*. 38 адв.
Юравічы, в. (цп) *Jurewicz*. 39.
Юржышкі, в. (парафія **Выганічы**) *Worzyki*. 4 адв.
Юркавічы, в. (парафія **Узда**) *Jurkowicze*. 44.
Юхавічы, в. (парафія **Вілейка**) *Juchowicze*. 25 адв.

Юхнаўка, в. (парафія **Бягомль**) *Juchnowicze*. 28 адв.
Юшавічы, в. (парафія **Салтанаўшчына**) *Juszewicze*. 95.
Яблonaўшчына, в. (парафія **Астроўкі**) *Jablonowszczyzna*. 88 адв.
Язвіны, в. (парафія **Магільна**) *Jazwiny*. 92 адв.
Язні, в. (парафія **Крывічы**) *Jazni*. 18.
Якімава Слабада, в. (цп) *Slobodka Jakiwowska*. 50 адв., 51.
Якімавічы, в. (парафія **Адахаўшчына**) *Jakimowicze*. 83 адв.
Якімавічы, в. (парафія **Асінагарадок**) *Jakimowicze*. 21.
Якушы, в. (парафія **Дварэц**) *Jakuszy*. 67.
Ялёнка, в. (парафія **Дубровы**) *Gelonka*. 5 адв.
Ялуцавічы, в. (парафія **Пачапава**) *Jalucowicze*. 65 адв.
Янкі, в. (парафія **Малое Гняздзілава**) *Janki*. 27.
Янушкі, в. (парафія **Семежава**) *Januszki*. 103.
Янушковічы, в. (парафія **Гайна**) *Januszkiewiczze*. 17.
Янчына, в. (парафія **Барань**) *Yanczyn*. 32.
Янчыцы, в. (парафія **Астроўкі**) *Jenczyce*. 88 адв.
Ярмолічы, в. (парафія **Вязынь**) *Jermalicze*. 16.
Яруга, в. (парафія **Ваўкавічы**) *Jeruha*. 53.
Яршы, в. (парафія **Магільна**) *Jersze*. 92 адв.
Яршэвічы, м. (цп) *Ierszewicze*. 5.
Ярэмічы, в. (парафія **Турэц**) *Jeromicze*. 62.
Ястрамбель, в. (парафія **Мыш**) *Jastrzębel*. 77 адв.
Ясянец, в. (цп) *Jesieniec*. 74 адв., 75.
Ятвезь, в. (парафія **Валеўка**) *Jatwiesz*. 64.
Яўладавічы, в. (парафія **Забелы**) *Jewładowicze, Ywładowicze*. 98.
Яцковічы, в. (парафія **Крывічы**) *Jackiewiczze*. 18.
Яцукі, в. (парафія **Ахонава**) *Jacuki*. 68 адв.
Ячнае, в. (парафія **Стоўбцы**) *Jacznaia*. 91 адв.

3.3. Прадметны паказальнік

Абразы:

Маці Божай Жыровіцкай. 59.

Цудоўныя:

Дварэц, м., у царкве. 66 адв.
Забелы, в., у царкве. 97, 97 адв.
Карэлічы, м., у царкве. 58 адв.
Мір, м., у царкве. 86.
Трасцянец, в., у царкве. 9.
Цырын, м., у царкве. 72 адв.

Агароднікі. 3, 76 адв., 82, 86, 102 адв., 106.

Архіў уніяцкіх мітрапалітаў, «мітрапаліцкі архіў». 73 адв., 74 адв., 79 адв., 86 адв., 87 адв., 91, 92 адв., 98, 98 адв., 101 адв., 102, 104 адв., 106 адв.

Вайна Маскоўскай дзяржавы з Рэччу Паспалітай 1654–1667 гг., «Масква», «Маскоўская навала», «Маскоўшчына». 2 адв., 3, 14, 52 адв., 58, 66, 68, 71, 76 адв., 77 адв., 82, 88 адв., 89 адв., 90, 92, 94, 94 адв., 96, 99, 100, 100 адв., 101, 102 адв., 103 адв., 106.

Галоўны Трыбунал ВКЛ. 82 адв.

Гасцінец да Карэлічаў. 55.

Грэцкая рэлігія, грэцкі абрад. 55 адв., 91 адв.

Гуты:

Лінова, фальв.

Жыды. Гл. **Яўрэі.**

Капітулы, саборы:

Віленская каталіцкая, землеўладальнік. 28 адв., 43, 50 адв., 78.
Жамойцкая каталіцкая, землеўладальнік. 26.
Мінская уніяцкая (Мінскі уніяцкі сабор). 2 адв.
Навагрудская уніяцкая (Навагрудскі уніяцкі сабор). 52 адв., 62 адв., 68 адв.

Касцёлы:

Халуі, в. Мінскага пав., пабудова на месцы уніяцкай царквы.

Масква, Маскоўская навала, Маскоўшчына. Гл. **Вайна Маскоўскай дзяржавы з Рэччу Паспалітай** 1654–1667 гг.

Меры вагі:

Віленская бочка. 6.
Навагрудская мера. 58.

Мітрапаліцкі архіў. Гл. **Архіў уніяцкіх мітрапалітаў.**

Мяшчане:

Валеўка, м. 63.
Мінск, г. 2.
Нясвіж, г. 93 адв.
Цырын, м. 73 адв.

Незгасальная лямпада:

Ваўкавічы, в. у царкве. 53.

Ордэны манаскія:

Базыльяне:

Мінск, г., канвент. 2 адв.
Супрасль, м., кляштар. 1 адв.

Бенедыкцінкі:

Мінск, г., кляштар, землеўладальнік. 15 адв., 43 адв.

Бернардынкі:

Вільня, г., кляштар, землеўладальнік. 25.
Мінск, г., кляштар, землеўладальнік. 9 адв.

Дамінікане:

Дамінікане, землеўладальнікі. 19 адв., 27 адв.
Ракаў, м. 4 адв.
Стоўбцы, м. Мінскага пав., кляштар. 91 адв.

Езуіты:

Вільня, г., кляштар, землеўладальнік. 24, 43 адв., 49 адв.
Езуіты, землеўладальнікі. 12 адв., 13 адв., 59 адв., 65.

Кармеліты босыя:

Глыбокае, м. Ашмянскага пав., канвент, землеўладальнік. 26 адв., 27.

Падданыя. Гл. Прыгонныя сяляне.

Праваслаўе, праваслаўныя, «схізма», «схізматыкі». 30, 107 адв.

Прыгонныя сяляне, «падданыя», «хлопы». 4, 4 адв., 7, 13 адв., 16, 20, 20 адв., 23 адв., 24, 24 адв., 25 адв., 26, 28, 28 адв., 29, 30, 33 адв., 52, 52 адв., 54, 55, 57, 58 адв., 60 адв., 63, 64, 65, 66, 66 адв., 68 адв., 69 адв., 70 адв., 75, 78 адв., 82 адв., 83, 83 адв., 84 адв., 91 адв., 93 адв., 96, 102. Гл. таксама **Агароднікі, Слугі царкоўныя, Юрыдычане.**

Устаў, тып кірылічнага пісьма. 53, 57 адв., 60.

Саборы. Гл. Капітулы.

Слугі царкоўныя. 69 адв.

Схізма, схізматыкі. Гл. **Праваслаўе, праваслаўныя.**

Трыбунал. Гл. **Галоўны Трыбунал ВКЛ.**

Тэстаменты:

Война Аляксандр, навагрудскі гараднічы. 75.

Фундушы:

Валеўка, м., царква. 20 ліпеня 1620 г. 62 адв. – 63 адв.

Хлопы. Гл. Прыгонныя сяляне.**Цвінтары:**

Востраў, м., пры царкве. 79.

Беразавец, в., пры царкве. 60.

Дварэц, м., пры царкве. 66 адв.

Карэлічы, м., пры царкве. 58 адв.

Ляхавічы, г., пры царкве. 82.

Магільна, м., пры царкве. 92 адв.

Мінск, г., пры царкве Св. Тройцы. 2.

Мір, м., пры царкве. 86.

Мыш, м., пры царкве. 77.

Смілавічы, м., пры царкве. 44 адв.

Цырын, м., пры царкве. 72 адв., 73 адв.

Шчорсы, в. пры царкве. 58 адв.

Школы²⁰³:

Ляхавічы, г., пры царкве (на цвінтары). 82.

Мінск, г., пры царкве Св. Тройцы (на цвінтары). 2.

Мір, м., мураваная, пры царкве (на цвінтары). 86.

Нясвіж, г., пры царкве Ператварэння Богага. 93 адв.

Турэц, м., пры царкве. 62.

Шляхта. 54.**Шпіталі:**

Ракаў, м., пры царкве. 4 адв.

Сталовічы, м., пры царкве. 76 адв.

Турэц, м., пры царкве. 62.

Цырын, м., пры царкве. 73 адв.

Юрыдычане. 66 адв.**Яўрэі, «жыды». 3, 78, 78 адв.**

²⁰³ Трэба мець на ўвазе, што да пачатку XVIII ст. пад тэрмінам «школа» часта мелася на ўвазе перадусім памяшканне для дзяканна, а не ўласна школа ў сённяшнім разуменні.

4. СЛОЎНІК ТЭРМІНАЎ

Adamaszek. Шаўковая тканіна з двума добрымі бакамі. Назву атрымала ад г. Дамаска, дзе першапачаткова выраблялася.

Agnusek. Традыцыйна, крыжык з выявай ягняці. У дадзеных тэкстах так называюцца і іншыя прадметы з выявай ягняці.

Alba. Альба. Доўгая сподняя літургічная вопратка з тканіны белага колеру.

Ampulka. Посуд для захавання вады і віна для Святой Еўхарыстыі.

Analoy, naloy. Аналой. Столік з накрыўкай, на які кладуць абразы, крыж, літургічныя кнігі ў час іх чытання ў храме.

Antependium, antepedium. Пярэдняя заслона алтара.

Antimins, antimis. Антымінс. Палотнішча з зашытымі рэліквіямі, на якім можна адпраўляць набажэнства. Можна замяняць прастол. На палотнішчы змяшчаецца выява палажэння Хрыста ў труну. Спачатку рабіліся ўручную, пасля з'явіліся А. друкаваныя. Бываюць двух тыпаў: рухомыя і нерухомыя. Рухомыя А. знаходзяцца ў непастаянных цэрквах (з надпісам «для адпраўлення набажэнства на любым месцы»). Нерухомыя А. захоўваюцца ў цэрквах з моманту асвячэння. Падлягаюць замене ў выпадку змены тытула храма, пры апаганенні царквы і ў сувязі са зношваннем матэрыялу.

Aparamenta, aparameta. Царкоўнае начынне.

Apparat, aparat, aperat, apperat. Царкоўныя прадметы і вопратка. У вузкім сэнсе – толькі царкоўная вопратка. Тэрмін пераважна выкарыстоўваўся ў традыцыі Заходняй царквы. Запазычаны уніятамі ў другой палове XVII ст. Магчымы адпаведнік – рызы. Пад апаратам разумелі найперш фелонь (у традыцыі Заходняй царквы – **ornat**).

Apenagia. Гл. **Penagia**.

Beczka. Бочка. Мера сыпкіх рэчываў у ВКЛ. Велічыня Б. у розных мясцовасцях была рознай. Найбольш распаўсюджанай была віленская Б. У XVIII ст. раўнялася 406,54 л. Адпавядала прыблізна 19 пудам пшаніцы, 18 – жыта, 15 – ячменю, 10 – аўса.

Blawat. Шоўк. Атрымаў сваю назву ад таго, што першапачаткова шаўковыя тканіны былі блакітнага колеру (**blau**).

Buracikowy. Пашыты з шаўковай узорыстай тканіны.

Bursa. Гл. **Puszka**.

Carskie Drzwi. Царскія Вароты. Знаходзяцца ў сярэдзіне іканастанса. Праз іх выносяцца Святыя Дары для прычашчэння (Еўхарыстыі).

Collatio, collacya. Распаўсюджанае ў ВКЛ права спадчынных

землеўладальнікаў абіраць і прадстаўляць святара на вакантную парафію ў сваім маёнтку.

Collator, kolator. *Калятар.* Уладальнік права **collatio** (гл. адпаведны артыкул).

Constitutycya soborna (soborowa, synodowa). Друкаваныя альбо рукапісныя пастановы епархіяльных сабораў святарства.

Ciborium, cimbolium, cymboryum, cyboryum. (Ад лацінск. *cibus* – ежа). *Даразахавальніца.* Драўляная альбо металічная скрынка пасярэдзіне прастола, у якой захоўваецца дараносіца (Гл. **Puszka**) з запаснымі Святымі Дарамі.

Crucifix, crucyfix, pacyfikall. Укрыжаванне, фігура ўкрыжаванага Хрыста.

Czamlot, czamlet Гл. **Kamlot.**

Deisus, deysus. *Дэйсус.* Шэраг абразоў, размешчаных у пэўнай паслядоўнасці, з абавязковай прысутнасцю трох постацей: Ісуса Хрыста, Панны Марыі і Св. Яна Хрысціцеля альбо адзін абраз, які змяшчае ўсе тры гэтыя постаці. У дадзеных тэкстах пад Д. разумеецца ўвесь іканастас.

Fialkowy. Фіялетавы, колеру фіялкі.

Fundusz, fundus. *Фундуш.* 1) ворыва, зямельная ўласнасць; 2) фундацыя, заснаванне чаго-небудзь, нерухомае маёмасць альбо прыбытак з яе.

Gwiazda. *Звяздзіца.* Дзве перакрываючыя палоскі металу альбо тканіны, змацаваныя крыжыкам, каб пазбегнуць перамешвання складзеных на дыскасe часцін у час іх накрывання пакроўцамі.

Harus. Тонкая тканіна з воўны.

Humeral, umeral. (Ад лацінск. *Humus* – плячо). У традыцыі Заходняй царквы белая ільняная доўгая тканіна, падчас з капюшонам, якая апрадалася пад стыхар і прыкрывала шыю і плечы святара.

Inwestytura. *Стаўленая грамата.* Гл. **Listy.**

Kaczarowy, sielezniony. Зменлівы, з пералівамі колер.

Kadzilnica. Прыстасаванне для курэння (кадзення) ладана – духмянай смалы. Уяўляе з сябе металічную ёмістасць з крышкай, што вісіць на ланцужках, у якую кладзецца гарачае вуголле і ладан.

Kamelowy. (Скажонае ад *kamelorowy*). *Kamelor* – від гаруса (гл. таксама **Harus**), які вырабляўся з вярблюжай воўны.

Kamlot, czamlot. Ваўняная тканіна, падчас выраблялася з дамешкам шоўка альбо паперы.

Kanak, kanaczek. Каралі.

Karmazyn. Тканіна цёмна-чырвонага колеру.

Karwasz. Адварот на рукаве.

Kielich. *Пацір.* Посуд для еўхарыстычнага віна, выкарыстоўваемы падчас прычашчэння вернікаў. Паводле канонаў павінны быць залатым, срэбным альбо пазалочаным.

Kindiak. Від баваўнянай тканіны.

Kitayka. Тонкая шаўковая альбо баваўняная тканіна. Адзін з відаў – **tabin.**

Klawzura, klauzura. Зашпілька на кнізе.

Klepadlo. Кароткая металічная труба, якой білі ў дошку (альбо бляху) для склікання вернікаў на набажэнства.

Komza, komza. Белая кашуля.

Kontrifalowy. Зроблены са сплаву медзі з золатам.

Korporal. Гл. **Obrus.**

Kwit, quit. Пасведчанне аб унясенні святаром асноўнага царкоўнага падатка на карысць епіскапскай кафедры – «катэдратыка». Сярод белага святарства ад гэтага падатку былі вызвалены дэканы (якімі і кантраляваўся збор «катэдратыка») і члены капітула (сабора).

Lama. Гл. **Zlotoglow.**

Listy. У шырокім сэнсе – увесь царкоўны архіў. У дадзеных візітах пад гэтым тэрмінам разумеюцца перш за ўсё: *стаўленая грамата* – епіскапскае прызначэнне да парафіі, *прэзента* – дазвол калятара на атрыманне святаром пасады пароха, і ў некаторых выпадках *падаўчы інвентар* – вопіс маёмасці і стану царквы і плябаніі, што засталіся ад папярэдняга пароха. Калі пасада пароха пераходзіла ў спадчыну ад бацькі да сына *падаўчы інвентар*, як правіла, не складаўся.

Liton. Гл. **Obrus.**

Lundysz. Від звычайнага сукна нізкага кошту.

Łyzeczka. *Лызачка.* Выкарыстоўваецца падчас літургіі для падачы вернікам Святой Еўхарыстыі.

Manela, manelka. Бранзалет.

Manipularz. Элемент вопраткі святара заходняга абрада. Від рушніка, які надзяваўся святаром у часе набажэнства на левую руку.

Mirnica. Дзве невялікія ёмістасці з накрыўкамі, аб'яднаныя паміж сабой. У адной захоўваецца Святы Алей для здзяйснення Сакраманту Хрышчэння, а ў другой – Святое Міра для здзяйснення Сакраманту Мірапамазання.

Monstracya Гл. **Puszka.**

Muchaier. Від турэцкіх альбо венецыянскіх тканін.

Musolbas, musalbas, musulbas. Від тканіны, вырабленай з воўны.
Nakrzywka. Тканіна, якой накрывалі дараносіцу.
Naloy, гл. **Analoy.**
Naręczaki. Гл. **Porucze.**
Naswiętszy Sakrament. Гл. **Venerabile.**
Obrus, lito. Абрусы на прастоле сімвалізуюць вопратку Хрыста. Верхні абрус у форме белай хусткі мае грэцкую назву «літон» (у традыцыях Заходняй царквы **korporal**) і сімвалізуе тканіну, якой была абвіта галава Хрыста ў момант, калі яго клалі ў труну.
Ogrodnik. *Агароднік.* Тып прыгоннага селяніна. Карыстаўся 3 моргамі агарода, за якія быў абавязаны несці пешую службу адзін дзень на тыдзень, а яго жонка – адслужыць 6 дзён на год на жніве альбо праполцы.
Ołtarz Wielki. Вялікі, галоўны алтар – частка царквы з прастолам, аддзеленая ад вернікаў іканастасам.
Ornat. *Фелонь.* Верхняя вопратка святара без рукавоў, якая апрапаецца паверх стыхара. Гл. таксама **Apparat.**
Pacyfikall Гл. **Crucifix.**
Panagia, Panaheya, Penagia, Penagica. *Панагія.* Невялікі аздаблены абразок Панны Марыі.
Paroch. *Парох.* Парафіяльны святар.
Patyna, patena. *Дыскас.* Посуд у форме талеркі (на падстаўцы ў выглядзе кнігі) для еўхарыстычнага хлеба. На ім падчас літургіі адбываецца ператварэнне хлеба ў Цела Хрыста.
Plac. *Пляц.* Надзел зямлі пад паселішча, сядзібу.
Pokrowiec, wozduszek. *Пакровец.* Тканіна, якой накрываюць пацір і дыскас паасобку. Вялікая тканіна, якой накрываюць пацір з дыскасам разам носіць назву воздуха (гл. таксама **Wozduch**).
Portatel, portatyl, portatile. У традыцыях Заходняй царквы – невялікі ахвярнік з абразом. Выкарыстоўваецца падчас працэсій.
Porucze, naręczaki. *Поручы* альбо *нарукаўнікі.* Элемент вопраткі святара і дыякана. Кароткія рукавы, якія апрапаюцца толькі на запясцэ.
Possessor. 1) уладальнік, уласнік; 2) арандатар альбо часовы ўладальнік маёнтка.
Potrachil, potrachyl, petrakil. *Енітрахіль.* Адзін з найважнейшых элементаў святарскай вопраткі ў выглядзе доўгага фартуха з крыжамі. Апрапаўся на шыю і спадаў паўз грудзі ўніз. Сімвал духоўнай улады святара. Без яго парох не меў права адпраўляць свяшчэннадзеянне.
Praesbiter, praezbiter. *Прэсвітэр.* Адна з назваў парафіяльнага

святара ў традыцыі Ёсходняй і Заходняй царкваў (гл. таксама **Paroch**). Пачынаючы з сярэдзіны XVII ст. гэтым тэрмінам у Вялікім княстве Літоўскім называўся выключна святар усходняга абраду (уніяцкі альбо праваслаўны).
Praesenta, praezenta. *Прэзента.* Гл. **Listy.**
Proskura. *Прасфора.* Кавалачкі еўхарыстычнага хлеба. Гл. таксама **Venerabile.**
Przystawka. Посуд у выглядзе міскі накішталт салатніцы.
Pukla. Падстаўка-ножка на ніжняй дошцы абкладкі кнігі.
Puszk, Bursa, Monstracya. *Дараносіца.* Спецыяльны посуд для Святых Дароў (гл. **Venerabile**), якую выкарыстоўваюць для перанясення запасных Святых Дароў, каб здзейсніць Сакрамант сабаравання цяжкахворым.
Quit. Гл. **Kwit.**
Rąbek. Тонкая баваўняная тканіна.
Ryzy. Гл. **Apparat.**
Saia. Від тонкай і лёгкай італьянскай тканіны.
Sceptrum. *Скінеп.*
Sewierskie Drzwi. Царскія Вароты, якія знаходзяцца ў бакавым, у дадзеным выпадку паўночным, іканастасе. Гл. таксама **Carskie Drzwi.**
Siatka. Ажурная тканіна.
Sielesniowy. Гл. **Kaczarowy.**
Srebroglow. Гл. **Zlotoglow.**
Stula. Пояс святара заходняга абраду. У дадзеных тэкстах ужываецца як адпаведнік грэцкага тэрміна епітрахіль (гл. **Potrachil**).
Stychar. *Стыхар.* Элемент вопраткі дыякана. Доўгая вопратка з шырокімі рукавамі.
Szachownica. *Церазпалосіца.*
Szarza. Грубае, нефарбаванае сукно шэрага колеру, вырабленае ў хатніх умовах.
Szkaplerz. Шыйнае ўпрыгожанне – два кавалкі асвячонай тканіны, перавязаныя лентай з выявай імені Хрыста і Панны Марыі.
Szkorlatny. Пурпурны.
Szmelc. Паліва, эмаль.
Sztamet. Від тканіны з воўны.
Sztuczka. Зборная назва дробных дэталей аздаблення.
Tabernaculum. Гл. **Ciborium.**
Tabin. Гл. **Kitayka.**
Taiemnice Panskie. Гл. **Venerabile.**

Tercianela. Від тканіны.

Tuwalnia. Рушнік. Часам так называлі шырокія італьянскія рушнікі для адрознення ад звычайных.

Umeral. Гл. **Humeral.**

Venerabile, Naswięszy Sakrament, Tajemnice Panskie. (Скажонае лацінск. *venerabilae*) – *Святая Еўхарыстыя, Найсвяцейшыя Таямніцы, Святыя Дары*. У традыцыях Усходняй царквы – дражджавы хлеб (прасфоры) і віно, якія падчас літургіі ператвараюцца ў Цела і Кроў Хрыста. Адрозніваюць раней асвечаныя Святыя Дары і запасныя Святыя Дары.

Widymus, vidimus. Копія.

Wloka. Валока. Адзінка вымярэння плошчы ў ВКЛ. Адпавядае 21,36 га. Складалася з 30 моргаў альбо 900 прутаў.

Wotywa. Ахвяра паводле абету (звычайна – невялікія срэбныя вырабы, якія мацуюцца на абраз: крыжыкі, ланцужкі, ножкі, ручкі, сардэчкі).

Wozduch. Воздух. Вялікая тканіна, якой накрываюцца пацір і дыскас разам. (Гл. таксама **Pokrowiec**).

Zaponka. Заслона, фіранка.

Zlotoglow (srebroflow), lama. Тканіна з тонкага залатога альбо срэбнага дроту на шаўковай аснове.

Zoltogoracy. Вогненна-жоўты.

5. СЛОЎНІК ЛІТУРГІЧНАЙ ЛІТАРАТУРЫ²⁰⁴

Akafist, Akafist Na Wszystką Niedzielą = *Акафіст*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны збор акафістаў – хвалебна-дагматычных песнапленняў Усходняй царквы ў гонар Хрыста, Божай Маці і святых. Бытуючы ў рукапісным выглядзе, асобна акафісты амаль не друкаваліся – часцей яны ўключаліся ў склад іншых выданняў, напр. *Малой падарожнай кніжкі* Ф. Скарыны, паўуставу і інш.

Apostol, Apostoll = *Апостал*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змяшчаюцца *Дзеі і лісты апосталаў*, а часам таксама *Адкрыццё Св. Яна (Апакаліпсіс)*. Бытаваў часцей у рукапісным выглядзе. Друкам быў выдадзены ў Вільні – Ф. Скарынам (1525), К. і Л. Мамонічамі (1591), С. Собалем у Куцэіне і Магілёве ў 1630-х гг. (абодва разы – з азначэннем: «Кіеў, 1630»).

Biblia ruska pisana = *Біблія* альбо *Кнігі Святога Пісьма* ў перакладзе на царкоўнаславянскую мову. Магчыма, рукапісная копія *Бібліі рускай*, выдадзенай Ф. Скарынам.

Brasna = «*Брашно духовное*». Варыянт *Следаванага псалтыру*. «Б. д.» было ўкладзена С. Собалем; выдавалася некалькі разоў. У прыватнасці, у друкарні Куцэйнаўскага праваслаўнага манастыра ў 1639 г. і ў 1640-х гг. у Магілёве.

Brewiarz. Запазычаная з лацінскай мовы праз польскую назва, якая ўжывалася для азначэння *Часаслова*. (Гл. **Czasoslow**).

Czasoslow, Czasownik, Czesownik = *Часаслоў* (рымска-каталіцкі адпаведнік – **Brewiarz**): уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны нязменныя часткі штодзённых царкоўных службаў. Ч. нярэдка дапаўняўся і зменнымі, але часта паўтараемымі на працягу дня тэкстамі, напр. трапарамі, кандакамі і інш. Склад тэкстаў Ч. мог змяняцца ў залежнасці ад задач, якія ставіліся перад тым ці іншым выданнем альбо манускрыптам. У Беларусі Ч. упершыню быў выдадзены П. Мсціслаўцам у 1574–1576 гг., неаднаразова друкаваўся і пазней.

Ewangelia, Ewanelia, Ewangelyka, Ewangeliczka. 1) *Евангелле-тэтр, Чацвёрта-Евангелле* – кніга, якая змяшчае тэксты чатырох кананічных Евангелляў. У Беларусі ўпершыню было выдадзена П. Мсціслаўцам у 1575 г., неаднаразова публікавалася і пазней; 2) *Евангелле-апракас* – зборнік евангельскіх урыўкаў для чытанняў на літургіі. У XVII ст. часцей бытавала ў рукапіснай форме; 3) зборнік казанняў на літургічныя

²⁰⁴ Сумесна з супрацоўнікам навукова-фондавага аддзела пісьмовых і выяўленчых крыніц Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі Ю.М. Лаўрыкам.

чытанні з Евангелля. У XVII – XVIII стст. пад гэтай назвай у дакументах могуць фігураваць разнастайныя друкаваныя зборнікі польскамоўных аўтараў.

Ewangelia Uczytelna, Ewanelia Uczytelna = «Евангелие учительное» (Павучальнае Евангелле). Зборнік казанняў, складзеных, паводле падання, канстанцінопальскім патрыярхам Калістам на падставе нядзельных чытанняў з Евангелля. Да 80-х гг. XVII ст. гэтая кніга выходзіла ў Заблудаве (1569), у Вільні (1580, 1595), і ў Еўі (1616).

Jermoloy, Jarmoloy, Jarmaloy, Iermaloy, Iermoloy, Jermaleyczyk, Jermaloyczyk = *Ірмалой*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны ірмасы, спяваныя ў час набажэнства. Можа таксама змяшчаць натацыю мелодыі для спеваў – лінейную ці кутовую (**Jermoloy notowany** = *нотны Ірмалой*). Да канца XVII ст. найчасцей бытаваў у рукапісным выглядзе.

Klucz = «Ключ разумения» Іянікія Галятоўскага. Кніга выходзіла ў Кіеве (1659, 1663, 1665).

Minia = *Мінея*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны службы на асобныя дні гадавога цыклу. М. бываюць: 1) службовыя – на кожны з 12 месяцаў; 2) святочныя (**Prazniecia, Praznieyka, Prazniczna xiążka**) – скарачаныя, са службаю на нядзелі і святы (Гасподнія, Багародзічныя і святыя), 3) агульныя (**Minia Obszcza**) – якія змяшчаюць фармуляры службаў святым; 4) чэці – якія змяшчалі, у прыватнасці, жыцці святыя і былі прызначаны для чытання. Да канца XVII ст. у Беларусі друкам найчасцей выдаваліся святочныя Мінеі пад назвай *Трыфалагіён* альбо *Анфалагіён* (**Trafoloy, Trafaloyczyk, Trefaloy, Trefaloyczyk**) (Еўе, 1613; Куцейна, 1647), астатнія віды бытавалі ў рукапісным выглядзе альбо ў замежных (перадусім, маскоўскіх) выданнях.

Ochtay, Ochtoy, Achtay, Ochtaik, Ochtayk = *Актоіх* (славянскі варыянт назвы *Асмагласнік*): уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны спевы на кожны дзень тыдня (стыхіры, каноны), размеркаваныя паводле васьмі напеваў альбо галасоў. Шырока бытаваў у рукапісным выглядзе, але пачынаючы з канца XVI ст. неаднаразова выходзіў друкам: у Вільні (1582), Магілёве (па 1638 г.), Куцейне (1646).

Osmohlasnik, Osmohlasniczek = *Асмагласнік*. Гл. **Ochtay**.

Polustaw, Polustawiec = *Паўустаў*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змяшчаліся службы, малітвы, акафісты, каноны і інш. Дакладна вызначанага складу гэтая кніга не мела, найчасцей у яе ўваходзілі паўночніца (штодзённая, суботняя і нядзельная), паследаванні да ютрані, абедні і вячэрні, малітвы на гадзіны дня і інш. Маглі таксама ўключацца і інш. тэксты, патрэбныя для клеру і вернікаў, напр. *Правіла манаскае*,

Навука пра споведзь і да т. п. П. неаднаразова выдаваўся ў Вільні (1622, 1640-я гг.) і Еўі (1643–1644 гг. і 1646).

Postylka, Postylla polska. 1) *Пастыла*: зборнік казанняў на евангельскія чытанні; 2) запазычаная з лацінскай мовы праз польскую назва, якая ўжывалася для азначэння *Павучальнага евангелля*. Гл. **Ewangelia Uczytelna**.

Prazniecia, Praznieyka, Prazniczna xiążka. Гл. **Minia**.

Prelah, Proloh = *Пралог*: зборнік, які змяшчаў чытанні з жыццяў святых, казанні, настаўленні, павучальныя аповеды і да т.п. У Беларусі П. да кан. XVIII ст. бытаваў у рукапісах або замежных (перадусім, маскоўскіх) выданнях.

Psalterz, Psalter, Psaltyr, Psaltyrz = *Псалтыр*: уніфікаваная назва адной з кніг Св. Пісьма, якая змяшчала псалмы. Дапасаваны да малітвы П. меў падзел на кафізмы і сядальны. Разам з *Часасловам* быў найчасцей выдаваемай кнігай. Неаднаразова выходзіў як асобным выданнем (упершыню выдаў Ф. Скарына ў Празе ў 1517 г.), так і ў складзе іншых кніг – напр. разам з Новым Запаветам: у Вільні (1596, 1623), Еўі (1611) і Куцейне (1652).

Slużebnik = *Службоўнік* (варыянты: *Літургікон, Літургіярыён*): уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны парадкі літургіі Св. Яна Златавуса, Васіля Вялікага, а таксама іншыя тэксты, неабходныя для адпраўлення нядзельнага і святочнага набажэнства.

Trafoloy, Trafaloyczyk, Trefaloy, Trefaloyczyk = *Трыфалагіён*. Гл. **Minia**.

Trebnik, Trebniczek = *Трэбнік*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчаны парадак удзялення Сакрамантаў (за выключэннем Сакраманту Літургіі і Сакраманту Святарства), а таксама трэбаў (г. зн. службаў, што адпраўляюцца на патрэбу вернікаў, як, напрыклад, паніхіда альбо малебен).

Treod, Trewod = *Трыёдзь*: уніфікаваная назва кнігі, якая змяшчае ў сабе фармуляры рухомах святаў. Т. бываюць: 1) *Т. Посная* (**Treod Postna, Treod Posnaia**), ужываная ў час Вялікага Посту; 2) *Т. Кветная* (**Treod Cwietna**), ужываная ў час Вялікодных святаў. Т. была адной з першых друкаваных кірылічных кніг (выданне Ш. Фіёля ў Кракаве, 1492–1493 гг.). Пазней выдавалася К. і Л. Мамонічамі ў Вільні (1609).

Ustaw = *Тыпікон*: уніфікаваная назва кнігі, у якой змешчана сістэматычна ўкладзенае прадстаўленне ладу і чыну справавання царкоўных службаў. Складаецца з поўнага апісання нядзельных усяночных чытанняў, а таксама з указанняў, як спалучаць між сабой

зменные часткі набажэнства ды службы святочныя і святым.

Zlatoust, Xięga Zlatoustego = «Златоуст». Зборнік казанняў Яна Златавуснага, які нярэдка ўжываўся пры нядзельным навучанні ў царкве.

Пры складанні слоўніка тэрмінаў і літургічнай літаратуры была выкарыстана наступная літаратура:

1. Гістарычны слоўнік беларускай мовы. Вып. 1–28. Мн., 1982–2008.
2. Закон Божий. Вторая книга о православной вере. М.: Терра, 1991.
3. Зернова А.С. Книги кирилловской печати, изданные в Москве в XVI–XVII веках: Свод. каталог / ГБЛ СССР, Отд. Редких книг; Под ред. Н. П. Киселева. – М., 1958.
4. Католическая энциклопедия. Т. 1–2. – М.: Издательство францисканцев, 2002–2005.
5. Кніга Беларусі. 1517–1917: зводны каталог. Склад Г.Я. Галенчанка і інш. – Мн.: БелСЭ, 1986.
6. Лаўрык Ю.М. Базыльянскія бібліятэкі // Наша вера. – 2008. – № 2. – С. 57–63.
7. Лаўрык Ю.М. Касцёльныя кнігазборы // Наша вера. – 2008. – № 4. – (У друку).
8. Лаўрык Ю.М. Кнігазборы пінскага Лешчынскага манастыру // Наша вера. – 2007. – № 4. – С. 58–62.
9. Лаўрык Ю.М. Кніжныя зборы пры грэка-каталіцкіх святынях // Наша вера. – 2007. – № 3. – С. 46–51.
10. Полный православный богословский энциклопедический словарь. Т. 1–2. – М.: Издательство П.П. Сойкина, (Год выдання не пазначаны, каля 1912).
11. Прыгодзіч М.Р., Цівунова Г.К. Старабеларускі лексікон: Падручны перакладны слоўнік. – Мн.: Беларускае выдавецкае Таварыства «Хата», 1997.
12. Рэлігія і царква на Беларусі: Энцыкл. давед. / Рэдкал.: Г.П. Пашкоў і інш. – Мн.: БелЭн, 2001.
13. Рабаданава Л.І. Назвы адзення і галаўных убораў спецыяльнага прызначэння ў беларускай пісьменнасці XV – пач. XVIII ст. // Беларуская лінгвістыка. Вып. 41 / АН Беларусі. Ін-т мовазнаўства імя Якуба Коласа; Рэдкал.: А.І. Падлужны (адк. рэд.) і інш. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993. – С. 19–25.

14. Скочиляс І. Протоколы генеральных візітацый цэрков Київської уніатської митрополії XVIII століття (на прикладі недатованої єпископської ревізії Щирецького намісництва) // Записки наукового товариства імені Шевченка. Т. ССХХХVIII. Праці Історично-філософської секції. Львів, 1999. – С. 434–514.

15. Словарь древняго актаваго языка Северо-Западного края и Царства Польскаго. Составлен архивариусом Центрального архива древних актовых книг губерний: Виленской, Гродненской, Минской и Ковенской, членом Виленской Археографической Комиссии Н. Горбачевским. – Вильна: Типография А.И. Зака, 1874.

16. Словарь книжников и книжности Древней Руси. Вып. I: XI – пер. пол. XIV в. / АН СССР, Ин-т рус. лит-ры; Отв. ред. Д.С. Лихачев. – Л.: Наука, 1987.

17. Украинские книги кирилловской печати XVI – XVIII вв.: Каталог изданий, хранящ. в ГБЛ СССР. Вып. I, II / ГБЛ СССР; Сост. А.А. Гусева, Т.Н. Каменева, И.М. Полонская. – М., 1975, 1981.

18. Христианство: Энциклопедический словарь. В 3 т. – М.: Науч. изд-во «Большая Российская энциклопедия», 1995.

19. Pokorzyna E. Słownik terminologiczny wyposażenia świątyń obrządku wschodniego z przydatkiem ikon maryjnych. – Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2001.

6. ДАДАТКІ

6.1. Пералік візітаваных храмаў

БАБРУЙСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Бабруйск, г.** Св. Іллі, Рэч. др. дз.
2. **Бабруйск, г.** Св. Мікалая, Рэч. др. дз.
3. **Бабруйск, г.** Унебаўзяцця ПМ, Рэч. др. дз.
4. **Добасна, м.** Св. Іллі, Рэч. др. ш.
5. **Дваранінавічы, в.** Св. Юр'я, Рэч. др. кц.
6. **Паўлавічы, в.** Св. Мікалая, Рэч. др. ш.
7. **Чыркавічы, в.** Нараджэння ПМ, Рэч. др. ш.
8. **Якімава Слабада, в.** Св. Мікалая, Рэч. др. кц.

БАРЫСАЎСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Аздзяцічы, в.** Нараджэння ПМ, Арш. др. ш.
2. **Барань, м.** Св. Тройцы, Арш. др. ш.
3. **Барысаў, г.** Ператварэння Божага, Арш. др. дз.
4. **Бобр, м.** Св. Мікалая, Арш. др. ш.
5. **Бытча, в.** Св. Тройцы, Арш. др. ш.
6. **Дзмітравічы, в.** Св. Іллі, Арш. др. ш.
7. **Ігрушка, в.** Св. Кузьмы і Дзям'яна, Арш. др. ш.
8. **Крупкі, м.** Ператварэння Божага, Арш. др. ш.
9. **Крычына, в.** Апекі ПМ, Арш. др. ш.
10. **Лошніца, м.** Міхала Арханёла, Арш. др. ш.
11. **Маляўка, в.** Міхала Арханёла, Арш. др. ш.
12. **Нача, м.** Св. Кузьмы і Дзям'яна, Арш. др. ш.
13. **Нача, м.** Св. Тройцы, Арш. др. ш.
14. **Неманіца, в.** Св. Пятра і Паўла, Арш. др. ш.
15. **Сморкі, в.** Унебаўзяцця ПМ, Арш. др. ш.
16. **Ухвала, м.** Унебаўзяцця ПМ, Арш. др. ш.
17. **Шэйка, в.** Св. Юр'я, Арш. др. ш.
18. **Эсьмоны, м.** Св. Тройцы, Арш. др. ш.

Капліцы

1. **Барань, м.** Св. Юр'я (Барань, м.)
2. **Барысаў, г.** Нараджэння ПМ (пустка) (Барысаў, г.)
3. **Барысаў, г.** Св. Мікалая (пустка) (Барысаў, г.)
4. **Барысаў, г.** Св. Тройцы (пустка) (Барысаў, г.)

5. **Барысаў, г.** Св. Юр'я (пустка) (Барысаў, г.)
6. **Бобр, м.** (за мястэчкам) Св. Параскевы (Бобр, м.)
7. **Бобр, м.** Тытул невядомы (Бобр, м.)
8. **Вяляцічы, в.** Апекі ПМ (Сморкі, в.)
9. **Гібайлавічы, в.** Апекі ПМ (Дзмітравічы, в.)
10. **Дзевашычы, в.** Апекі ПМ (Эсьмоны, м.)
11. **Крупкі, м.** Нараджэння ПМ (Крупкі, м.)
12. **Крычына, в.** Св. Мікалая (Крычына, в.)
13. **Рагатка, в.** Св. Духа (Крычына, в.)
14. **Радзіца, м.** Св. Іллі (Барысаў, г.)
15. **Сакол, в.** Апекі ПМ (Ухвала, м.)
16. **Ухвала, м.** Св. Мікалая (Ухвала, м.)

БЛОНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Блонь, в.** Св. Тройцы, Мін. др. кц.
2. **Возера, в.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
3. **Даўгінава, в.** Св. Юр'я, Мін. др. кц.
4. **Дукора, м.** Св. Іллі, Мін. др. ш.
5. **Зборск, м.** Унебаўзяцця ПМ, Мін. др. ш.
6. **Зенькавічы, в.** Ператварэння Божага, Мін. др. кц.
7. **Лапічы, в.** Св. Пятра, Мін. др. ш.
8. **Смілавічы, м.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
9. **Узда, м.** Св. Тройцы, Мін. др. ш.
10. **Хатляны, в.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.
11. **Шацк, м.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.

Капліцы

1. **Данілавічы, в.** Св. Дзмітрыя (Узда, м.)
2. **Дрычын, в.** Св. Яна (Дукора, м.)
3. **Мацеевічы, в.** Св. Іллі (Лапічы, в.)
4. **Навасёлкі, в.** Унебаўзяцця ПМ (Дукора, м.)
5. **Смілавічы, м.** Св. Юр'я (Смілавічы, м.)
6. **Узда, м.** Св. Яна (Узда, м.)
7. **Уса, в.** Св. Юр'я (Узда, м.)
8. **Шацк, м.** Св. Іллі (Шацк, м.)

ДАЎГІНАЎСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Беразіно, м.** Св. Духа, Мін. др. ш.
2. **Бягомль, м.** Нараджэння ПМ, Мін. др. кц.

3. Вальбярковічы, в. Св. Мікалая, Ашм. др. кц.
4. Вілейка, в. Нараджэння Божага, Мін. др. ш.
5. Вілейка, м. Св. Юр'я, Ашм. др. дз.
6. Вялікае Гняздзілава, в. Св. Пятра і Паўла, Ашм. др. ш.
7. Даўгінава, м. Св. Духа, Ашм. др. ш.
8. Докшыцы, м. Св. Іллі, Ашм. др. кц.
9. Докшыцы, м. Св. Тройцы, Ашм. др. кц.
10. Замошша, в. Св. Юр'я, Ашм. др. ш.
11. Камена (Камень Завілейскі), в. Нараджэння Божага, Ашм.

др.

12. Касцяневічы, м. Св. Юр'я, Ашм. др. кц.
13. Куранец, м. Нараджэння ПМ, Ашм. др. ш.
14. Малое Гняздзілава, в. Св. Рыгора, Ашм. др. кц.
15. Мільча, м. Нараджэння ПМ, Ашм. др. ш.
16. Порплішча, в. Пратварэння Божага, Ашм. др. ш.
17. Рабунь, в. Св. Мікалая, Ашм. др. кц.
18. Рэчкі, м. Св. Тройцы, Ашм. др. ш.
19. Тумілавічы, в. Св. Юр'я, Ашм. др. кц.

Капліцы

1. Бягомль, м. Св. Мікалая (Бягомль, м.)
2. Ваўча, в. Нараджэння ПМ (Вілейка, в.)
3. Домжарыцы, в. Св. Юр'я (Беразіно, м.)
4. Жызнава, в. Св. Юр'я (Даўгінава, м.)
5. Камайск, в. Тытул невядомы (Вялікае Гняздзілава, в.)
6. Кветча, в. Апекі ПМ (Беразіно, м.)
7. Куранец, м. Ператварэння Божага (Куранец, м.)
8. Нарач, м. Тытул невядомы (Вілейка, м.)
9. Сліпкі, в. Тытул невядомы (Куранец, м.)

ІГУМЕНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. Дамавіцк, в. Ператварэння Божага, Мін. др. кц.
2. Забашавічы, в. Апекі ПМ, Мін. др. ш.
3. Ігумен, м. Нараджэння ПМ, Мін. др. кц.
4. Пярэжыр, в. Св. Мікалая, Мін. др. кц.
5. Раванічы, в. Св. Тройцы, Мін. др. ш.
6. Шыпяны, в. Міхала Арханёла, Мін. др. кц.
7. Юравічы, в. Св. Рыгора, Мін. др. кц.

Капліцы

1. Ігумен, м. (за мястэчкам) Нараджэння ПМ (Ігумен, м.)

2. Ігумен, м. Св. Мікалая (Ігумен, м.)
3. Слабодка, в. Св. Тройцы (Забашавічы, в.)
4. Слабодка, в. Унебаўзяцця ПМ (Шыпяны, в.)
5. Сяменькавічы, в. Унебаўзяцця ПМ (Забашавічы, в.)
6. Юравічы, в. Св. Параскевы (Ігумен, м.)

КЛЕЦКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. Агарэвічы, в. Тытул невядомы. (Перайшла ў праваслаўе) Нав. др. ш.
2. Брыкаўшчына, в. Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
3. Быстрыца, в. Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
4. Галынка, в. Св. Пятра і Паўла, Нав. др. ш.
5. Грыцэвічы, в. Св. Пятра і Паўла, Нав. др. ш.
6. Дзяніскавічы, в. Св. Тройцы, Нав. др. ш.
7. Дунайчыцы, в. Апекі ПМ, Нав. др. ш.
8. Клецк, г. Уваскрасення Божага, Нав. др. ш.
9. Клецк, г. Ушэсця Божага, Нав. др. ш.
10. Лактышы, в. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
11. Лахва, м. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
12. Макраны, в. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
13. Морач, в. Ушэсця Божага, Нав. др. ш.
14. Савічы, в. Св. Тройцы, Нав. др. ш.
15. Семежава, м. Св. Тройцы, Нав. др. ш.
16. Скіп'ёва, в. Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
17. Хорастаў, в. Тытул невядомы (царква згарэла). Нав. др. ш.
18. Цапэрка (Малая Цапра), в. Св. Тройцы, Нав. др. ш.
19. Цімкавічы, м. Св. Іллі, Нав. др. ш.
20. Цімкавічы, м. Св. Мікалая, Нав. др. ш.
21. Цяхоўка, в. Св. Пятра і Паўла, Нав. др. ш.
22. Чучавічы, в. Св. Тройцы, Нав. др. ш.

Капліцы

1. Астроўчыцы, в. Міхала Арханёла (Морач, в.)
2. Ганцавічы, в. Тытул невядомы. (Агарэвічы, в.)
3. Круговічы, в. Св. Юр'я (Лактышы, в.)
4. Машукі, в. Тытул невядомы (Дунайчыцы, в.)
5. Пласкавічы, в. Тытул невядомы (Грыцэвічы, в.)
6. Хорастаў, в. Тытул невядомы (Хорастаў, в.)
7. Чучавічы, в. Апекі ПМ (Чучавічы, в.)

ЛАГОЙСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Вязынь, м.** Міхала Арханёла, Мін. др. кц.
2. **Гайна, м.** Міхала Арханёла, Мін. др. дз.
3. **Гаць, в.** Нараджэння ПМ, Мін. др. кц.
4. **Ілля, м.** Св. Іллі, Мін. др. ш.
5. **Камена (Камень Харэцкі), м.** Св. Тройцы, Мін. др. ш.
6. **Карсакавічы, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
7. **Кімія, в.** Унебаўзвіжання ПМ, Мін. др. ш.
8. **Коргава, в.** Унебаўзвіжання ПМ, Мін. др. ш.
9. **Косіна, в.** Св. Юр'я, Мін. др. ш.
10. **Крайск, м.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
11. **Лагойск, г.** Богаз'яўлення, «Саборная», Мін. др. ш.
12. **Лагойск, г.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.
13. **Лагойск, г.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
14. **Лагойск, г.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
15. **Латыгаль, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
16. **Мсціж, в.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
17. **Прусавічы, в.** Св. Мікалая, Мін. др. кц./ш.
18. **Старынкi, м.** Св. Юр'я, Мін. др. ш.
19. **Хатаевічы, в.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.
20. **Хаценчыцы, в.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.

Капліцы

1. Асцюковічы, в. Тытул невядомы (Ілля, м.)
2. Біліна, в. Тытул невядомы (Коргава, в.)
3. Будзенічы, в. Крыжаўзвіжання (Карсакавічы, в.)
4. Ганцавічы, в. Апекі ПМ (Прусавічы, в.)
5. Гарэлае, в. Св. Тройцы (Мсціж, в.)
6. Горна, в. Тытул невядомы (Коргава, в.)
7. Дальковічы, в. Ператварэння Божага (Прусавічы, в.)
8. Дамашы, в. Апекі ПМ (Гайна, в.)
9. Зембін, в. Ушэсця Божага (Кімія, в.)
10. Карсакавічы, в. Нараджэння ПМ (Карсакавічы, в.)
11. Крайск, в. 1-я, тытул невядомы (Крайск, в.)
12. Крайск, в. 2-я, тытул невядомы (Крайск, в.)
13. Крамянец, в. Тытул невядомы. (Хаценчыцы, в.)
14. Мсціж, в. Нараджэння ПМ (Мсціж, в.)
15. Паняцічы, в. Тытул невядомы (Латыгаль, в.)
16. Сліжына, в. Нараджэння ПМ (Гайна, м.)
17. Сялец, в. Апекі ПМ і Ушэсця Божага (Гайна, м.)

18. Хаценчыцы, в. Тытул невядомы (Хаценчыцы, в.)
19. Чмялевічы, в. Тытул невядомы (Коргава, в.)
20. Юр'ева, в. Св. Юр'я (Косіна, в.)

МІНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Бяларучы, м.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
2. **Бяседы, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
3. **Відагошча, в.** Крыжаўзвіжання, Мін. др. ш.
4. **Выганічы, в.** Звеставання ПМ, Мін. др. ш.
5. **Вялікія Бяседы, в.** Тытул невядомы, Мін. др. ш.
6. **Гатава, в.** Св. Тройцы, Мін. др. кц.
7. **Дубровы, м.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.
8. **Замасточча, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
9. **Заслаўе, м.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
10. **Каралішчавічы, в.** Апекі ПМ, Мін. др. ш.
11. **Кіявец, в.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
12. **Краснае Сяло, м.** Св. Іллі, Мін. др. ш.
13. **Крывічы, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
14. **Маладзечна, м.** Св. Духа, Мін. др. ш.
15. **Мінск, г.** «Саборная» (на Замку), Мін. др. дз.
16. **Мінск, г.** Міхала Арханёла, Мін. др. дз.
17. **Мінск, г.** Ператварэння Божага (на Замку), Мін. др. дз.
18. **Мінск, г.** Св. Барыса і Глеба (на Траецкай Гары), Мін. др. дз.
19. **Мінск, г.** Св. Мікалая (на мітрапаліцкай юрыдыцы), Мін. др. уц.
20. **Мінск, г.** Св. Параскевы (на Татарскай вул.), Мін. др. дз.
21. **Мінск, г.** Св. Тройцы, Мін. др. дз.
22. **Мінск, г.** Св. Юр'я, Мін. др. дз.
23. **Мінск, г.** Уваскрасення Божага, Мін. др. дз.
24. **Мінск, г.** Ушэсця Божага (базыльянская), Мін. мур. дз.
25. **Пажарышча, в.** Св. Мікалая, Мін. др. ш.
26. **Прылепы, в.** Св. Юр'я, Мін. др. уц.
27. **Радашковічы, м.** Св. Тройцы, Мін. др. дз.
28. **Ракаў, м.** Ператварэння Божага, Мін. др. ш.
29. **Тарасава, в.** Св. Пятра, Мін. др. ш.
30. **Трасцянец, в.** Звеставання ПМ, Мін. др. ш.
31. **Хоўхлава, м.** Св. Пятра і Паўла, Мін. др. ш.
32. **Яршэвічы, м.** Унебаўзвіжання ПМ, Мін. др. ш.

Капліцы

1. Апчак, в. Тытул невядомы (Каралішчавічы, в.)

2. Вязынка, в. Св. Юр'я (Заслаўе, м.)
3. Гарадок, м. Ператварэння Богага (Хоўхлава, м.)
4. Жукоўка, в. Тытул невядомы (Бяларучы, в.)
5. Краснае Сяло, м. Апекі ПМ (Краснае Сяло, м.)
6. Краснае Сяло, м. Св. Юр'я (Краснае Сяло, м.)
7. Лошыца, в. Тытул невядомы (Каралішчавічы, в.)
8. Маладзечна, м. Нараджэння ПМ (Маладзечна, м.)
9. Маладзечна, м. Св. Параскевы (Маладзечна, м.)
10. Мясата, в. Тытул невядомы (Маладзечна, м.)
11. Пашковічы, в. Нараджэння ПМ (Гатава, в.)

МЯДЗЕЛЬСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. Асінагарадок, в. Апекі ПМ, Ашм. др. ш.
2. Бараўкі, в. Св. Пятра і Паўла, Ашм. др. ш.
3. Верхняе, м. Ператварэння Богага, Ашм. др. ш.
4. Дзеркаўшчына, в. Унебаўзяцця ПМ, Ашм. др. ш.
5. Дунілавічы, м. Нараджэння ПМ, Ашм. др. ш.
6. Жосна, в. Міхала Арханёла, Ашм. др. ш.
7. Крывічы, м. Св. Тройцы, Ашм. др. ш.
8. Лучай, в. Св. Пятра і Паўла, Ашм. др. ш.
9. Малышкі, в. Св. Юр'я, Ашм. др. кц.
10. Мосар, м. Св. Мікалая, Ашм. др. ш.
11. Мядзел, г. Будынка царквы няма. Ашм.
12. Полава, м. Тытул невядомы, Ашм. др. ш.
13. Саснова, в. Св. Юр'я, Ашм. др. ш.
14. Сітца, в. Св. Юр'я, Ашм. др. ш.
15. Спягла, в. Унебаўзяцця ПМ, Ашм. др. ш.
16. Хрыстова, в. Звеставання ПМ, Ашм. др. ш.

Капліцы

1. Буда, в. тытул невядомы (Крывічы м.)
2. Вішнева, в. Св. Пятра і Паўла (Спягла, в.)
3. Вузла, в. Апекі ПМ (Мядзел, г.)
4. Галбея, м. (Полава, м.)
5. Занарач, м. Ператварэння Богага, (Мядзел, г.)
6. Занарач, в. Св. Пятра і Паўла (Спягла, в.)

НАВАГРУДСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. Акаловічы, в. Апекі ПМ, Нав. др. ш.

2. Ахонава, в. Св. Мікалая, Нав. др. ш.
3. Беразавец, в. Св. Тройцы і Св. Параскевы, Нав. др. ш.
4. Валеўка, м. Тытул невядомы, Нав. др. ш.
5. Ваўкавічы, в. Унебаўзяцця ПМ, Нав. др. ш.
6. Дварэц, м. Св. Параскевы, Нав. др. ш.
7. Жалезніца, в. Апекі ПМ, Нав. др. ш.
8. Карэлічы, м. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
9. Літоўка, в. Св. Пятра і Паўла, Нав. др. уц.
10. Марозавічы, в. Св. Духа, Нав. др. ш.
11. Навагрудак, г. Уваскрасення Богага, Нав. др. дз.
12. Нягневічы, в. Св. Мікалая, Нав. др. ш.
13. Пачапава, м. Св. Мікалая, Нав. др. ш.
14. Сенна, в. Св. Тройцы і Нараджэння Богага, Нав. др. ш.
15. Суляцічы, в. Св. Барбары, Нав. др. ш.
16. Турэц, м. Апекі ПМ, Нав. др. ш.
17. Услюб, м. Св. Яна, Нав. др. ш.
18. Шчорсы, в. Св. Дзмітрыя, Нав. др. ш.

Капліцы

1. Кальчычы, в. «Нерукотворэннага образа» (Шчорсы, в.)
2. Карэлічы, м. Тытул невядомы (Карэлічы, м.)
3. Крынкі, в. ПМ (?) (Беразавец, в.)
4. Купіск, в. Тытул невядомы (Сенна, в.)
5. Мір, маёнт. Св. Юр'я (Пачапава, м.)
6. Моруна, в. Нараджэння ПМ (Услюб, м.)
7. Нягневічы, в. Св. Юр'я (Нягневічы, в.)
8. Нянькава, в. Тытул невядомы (Сенна, в.)
9. Паланая, в. Тытул невядомы (Карэлічы, м.)
10. Палужжа, в. Тытул невядомы (Карэлічы, м.)
11. Ярэмчы, м. Ушэсця Богага (Турэц, м.)

НЯСВІЖСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. Астроўкі, в. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
2. Вялікія Жухавічы, в. Унебаўзяцця ПМ, Нав. др. ш.
3. Гарадзея, в. Нараджэння Богага, Нав. др. ш.
4. Грэск, м. Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
5. Жукаў Барок, в. Унебаўзяцця ПМ, Мін. др. ш.
6. Забелы, в. Унебаўзяцця ПМ, Нав. др. ш.
7. Замосце, в. Апекі ПМ, Нав. др. ш.
8. Магільна, м. Св. Мікалая, Нав. др. ш.

9. **Малева, в.** Св. Мікалая, Нав. др. ш.
10. **Малыя Жухавічы, в.** Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
11. **Мір, м.** Св. Тройцы, Нав. мур. ш.
12. **Новы Сверхань, м.** Унебаўзяцця ПМ, Нав. мур. ш.
13. **Нясвіж, г.** (за горадам) Нараджэння ПМ, Нав. др. ш.
14. **Нясвіж, г.** Ператварэння Божага, Нав. др. ш.
15. **Пацейкі, в.** Св. Юр'я, Нав. др. ш.
16. **Пукава, в.** (пустка) Св. Юр'я, Нав.
17. **Салтанаўшчына, в.** Св. Тройцы, Нав. др. ш.
18. **Стары Сверхань, в.** Св. Параскевы, Нав. др. ш.
19. **Стоўбцы, м.** Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
20. **Труханавічы, в.** Св. Пятра і Паўла, Нав. др. ш.

Капліцы

1. Гарадзея, в. Св. Барбары (Гарадзея, в.)
2. Залужжа, в. Нараджэння Божага (Стары Сверхань, в.)

ПУХАВІЦКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Ачыжа, в.** Св. Кузьмы і Дзям'яна, Мін. др. ш.
2. **Багушэвічы, м.** Св. Кузьмы і Дзям'яна, Мін. др. ш.
3. **Беразіно, м.** Ператварэння Божага, Мін. др. дз.
4. **Пагарэлае, в.** Апекі ПМ, Мін. др. кц.
5. **Пухавічы, м.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.
6. **Халуі, м.** Нараджэння ПМ, Мін. др. ш.

Капліцы

1. Брадзец, в. Унебаўзяцця ПМ (Багушэвічы, м.)
2. Гарэнічы, в. Св. Яна (Багушэвічы, м.)
3. Горкі, в. Св. Мікалая (Багушэвічы, м.)
4. Максімавічы, в. Нараджэння ПМ (Багушэвічы, м.)
5. Мацеевічы, в. Св. Мікалая (Беразіно, м.)
6. Халуі, м. Св. Тройцы (Халуі, м.)

ЦЫРЫНСКАЯ ПРАТАПОПІЯ

1. **Адахаўшчына, в.** Св. Іллі, Нав. др. ш.
2. **Востраў, м.** Св. Іллі, Нав. др. ш.
3. **Вялікія Лукі, в.** Св. Юр'я, Нав. др. дз.
4. **Голдавічы, в.** Апекі ПМ, Нав. др. ш.
5. **Дарава, в.** Св. Мікалая, Нав. др. ш.
6. **Ляхавічы, г.** Св. Юр'я, Нав. др. ш.
7. **Мілавіды, в.** Св. Барыса і Глеба, Сл. др. ш.

8. **Мыш, м.** Ператварэння Божага, Нав. др. ш.
9. **Райца, в.** Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
10. **Сачыўкі, в.** Нараджэння Божага, Нав. др. ш.
11. **Сталовічы, в.** Унебаўзяцця ПМ, Нав. др. ш.
12. **Сэрвач, в.** Унебаўзяцця ПМ, Нав. др. ш.
13. **Цырын, м.** Ператварэння Божага, Нав. др. дз.
14. **Чэрніхава, в.** Св. Параскевы, Нав. др. ш.
15. **Ясянец, в.** Св. Мікалая, Нав. др. ш.

Капліцы

1. Дарава, в. (алтарыя) Тытул невядомы (Дарава, в.)
2. Ястрамбель, в. Св. Мікалая (Мыш, м.)

6.2. Колькасць цэркваў, капліц і душ вернікаў²⁰⁵

Пратапопія	Цэркваў	Капліц	Душ		Колькасць парафій, у якіх адсутнічаюць звесткі аб лічбе душ	Сярэдняя лічба душ на 1 парафію
			У час візітацыі	Паводле пазнейшых падлікаў ¹		
Бабруйская	8	0	2133	–	1	304,7
Барысаўская	18	16	1585	–	7	144,1
Блонская	11	8	2904	–	0	264,0
Даўгінаўская	19	9	4103	–	1	227,9
Ігуменская	7	6	513	–	1	85,5
Клецкая	22	7	8310	–	6	519,4
Лагойская	20	20	2261	–	4	141,3
Мінская	32	11	1605	–	19	123,5
Мядзельская	16	6	8075	–	1	538,3
Навагрудская	18	11	12681	14301	0	704,5
Нясвіжская	20	2	13517	13305	0	665,3
Пухавіцкая	6	6	943	–	0	157,2
Цырынская	15	2	8430	9043	0	562,0
УСЯГО:	212	104	67060		40	341,4

²⁰⁵ Неабходна памятаць, што падлікі ўмоўныя. Часцей за ўсё ў візітах падаецца круглая лічба душ – 300, 500, 1000. Калі ж падаюцца простыя лічбы, то і яны ў суме часта даюць круглы лік – напрыклад, 777 і 323 (разам 1100) і г.д. У канцы візітаў кожнай з пратапопіяў Навагрудскага сабору (акрамя Клецкай) маецца падлік агульнай колькасці цэркваў, капліц і душ парафіянаў. Але лічба душ разыходзіцца з дадзенымі ў самой візіце. Магчыма, падлікі праводзіліся пазней паводле новай інфармацыі (інскрыпцыі на палях візітаў датуюцца 1684 годам).

6.3. Тытулы цэркваў і капліц

Тытул	Колькасць	Тытул	Колькасць
Св. Мікалая	36	Св. Кузьмы і Дзям'яна	4
Нараджэння ПМ	34	Св. Яна	4
Св. Юр'я	30	Звеставання ПМ	3
Св. Тройцы	25	Уваскресення Божага	3
Апекі ПМ	22	Св. Барбары	2
Перадварэння Божага	21	Св. Барыса і Глеба	2
Унебаўзняцця ПМ	20	Св. Дзмітрыя	2
Св. Іллі	13	Крыжаўзвіжання	2
Св. Пятра і Паўла	12	Св. Пятра	2
Нараджэння Божага	10	Св. Рыгора	2
Св. Параскевы	8	Богаз'яўлення	1
Міхала Арханёла	8	Апекі ПМ і Ушэсця Божага	1
Ушэсця Божага	6	Св. Тройцы і Нараджэння Божага	1
Св. Духа	5	Тытул невядомы	37
УСЯГО:			316

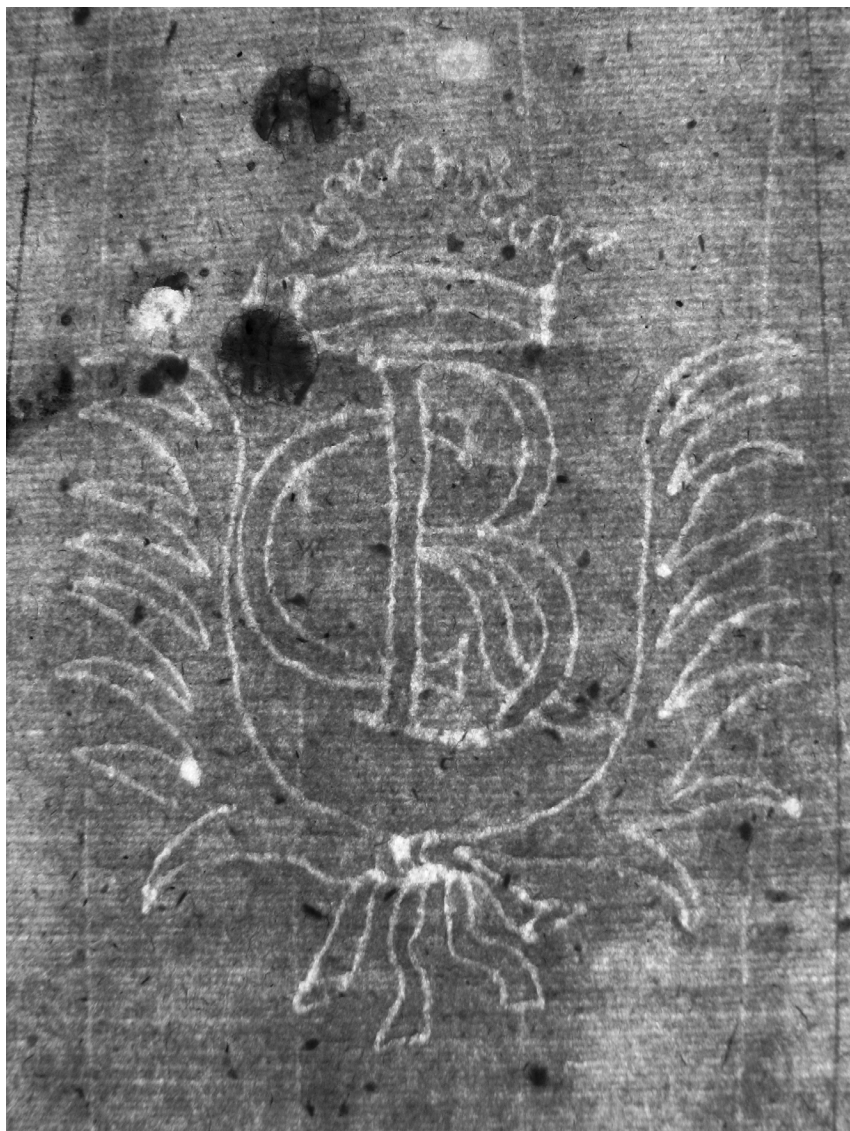
6.4. Парафіі, у якіх налічвалася 1000 і болей душ

Душ	Царква	Пратапопія	Калятары
3000	Спягла, в.	Мядзельская	Пишаздзецкія
2000	Мір, м.	Нясвіжская	Радзівілы
2000	Малева, в.	Нясвіжская	Радзівілы
1600	Турэц, м.	Навагрудская	Радзівілы
1500	Стары Сверхань, в.	Нясвіжская	Радзівілы
1500	Нясвіж, г.	Нясвіжская	Радзівілы
1300	Нягневічы, в.	Навагрудская	Радзівілы
1200	Сянно, в.	Навагрудская	Храптовічы
1200	Ляхавічы, г.	Цырынская	Сапегі
1064	Дукора, м.	Блонская	Завішы
1032	Дунілавічы, м.	Мядзельская	Белазоры
1000	Уселюб, м.	Навагрудская	Радзівілы
1000	Сталовічы, м.	Цырынская	Радзівілы
1000	Марозавічы, в.	Навагрудская	Агінскія
1000	Магільна, м.	Нясвіжская	Радзівілы
1000	Жалезніца, в.	Навагрудская	Шэметы
1000	Астраўкі, в..	Нясвіжская	Пратасевічы

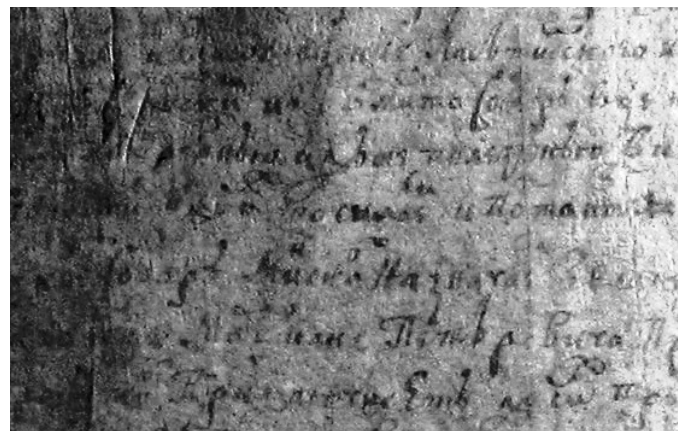
6.5. Уладальнікі зямлі, на якой размяшчаліся уніяцкія парафіі

Калятары	Колькасць парафій
Радзівілы	26
Сапегі	13
Белазоры	5
Завішы	5
Тышкевічы	5
Хадкевічы	5
Друцкія-Горскія	4
Сангушкі	4
Агінскія	3
Бяганскія	3
Пацы	3
Храптовічы	3

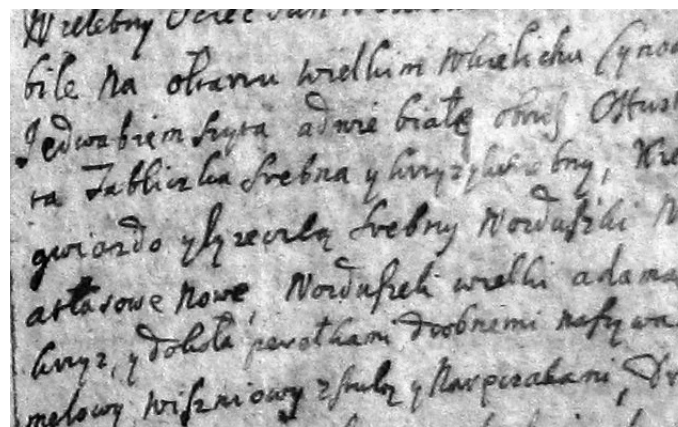
Акрамя гэтага: на землях іншых свецкіх шляхціцаў – 87,5 парафій, каталіцкай царквы – 23,5 парафій, дзяржаўных – 19 парафій, уніяцкай царквы – 3 парафіі.

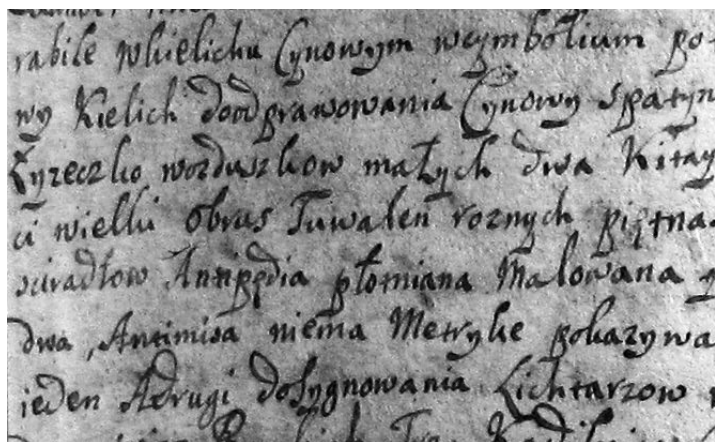
Ілюстрація 2. Філігрань Слоні́мскaй паперні. 1677 г.

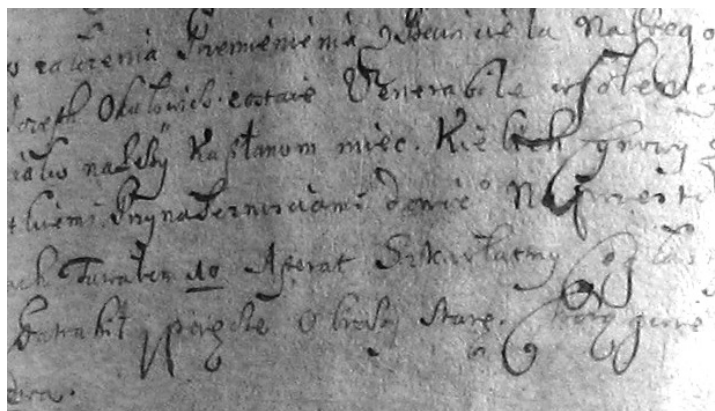
Ілюстрація 3.1. Узор почырку № 1.

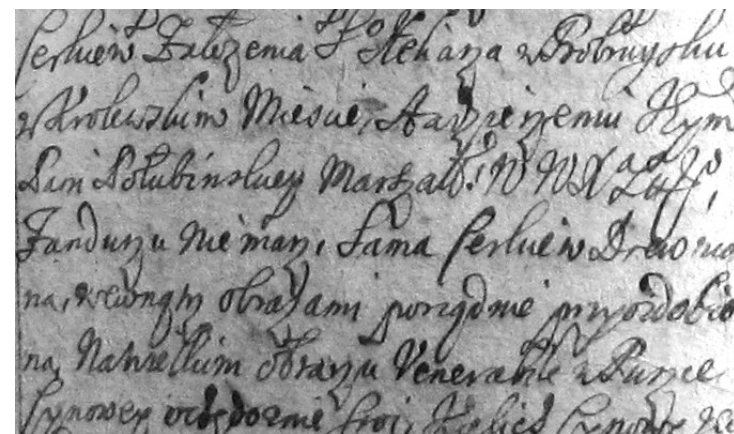
Ілюстрація 3.2. Узор почырку № 2.

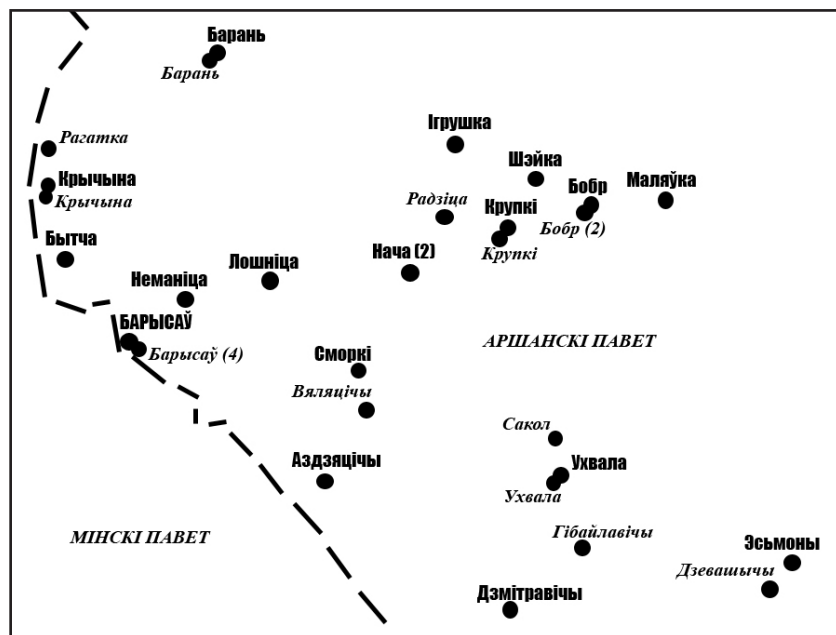
Ілюстрація 3.3. Узор почырку № 3.

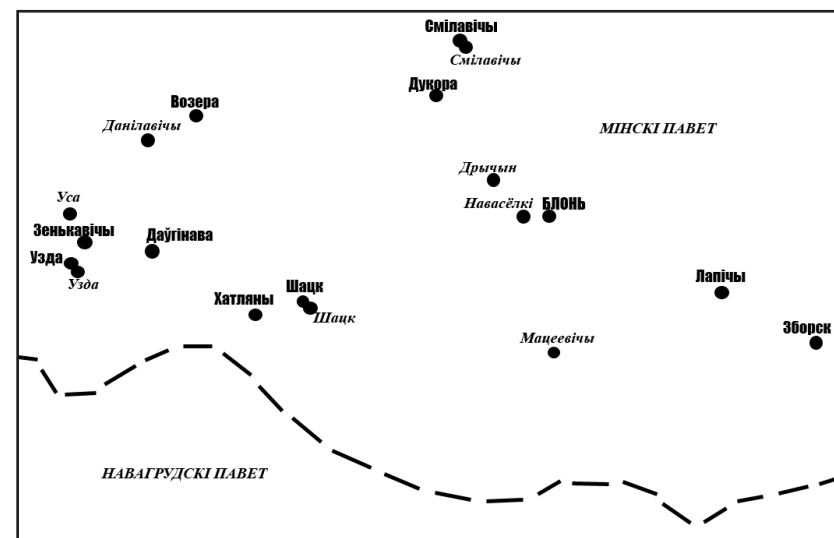
Ілюстрація 3.4. Узор почырку № 4.

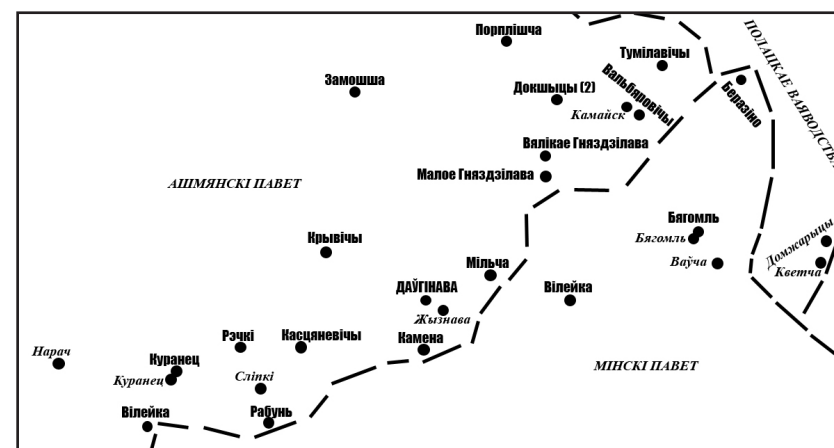
Ілюстрація 3.5. Узор почырку № 5.

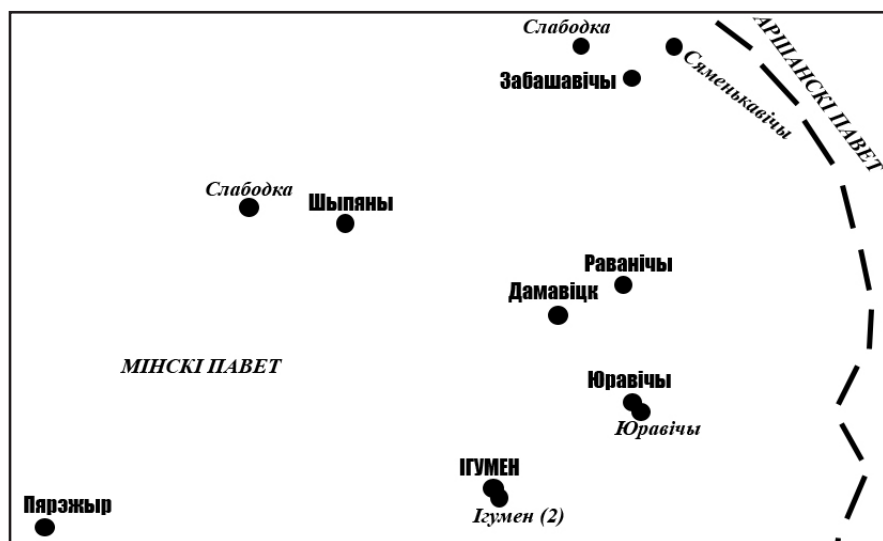
Ілюстрацыя 4.3. Цэрквы Барысаўскай пратагоніі.

Ілюстрацыя 4.4. Цэрквы Блонскай пратагоніі.

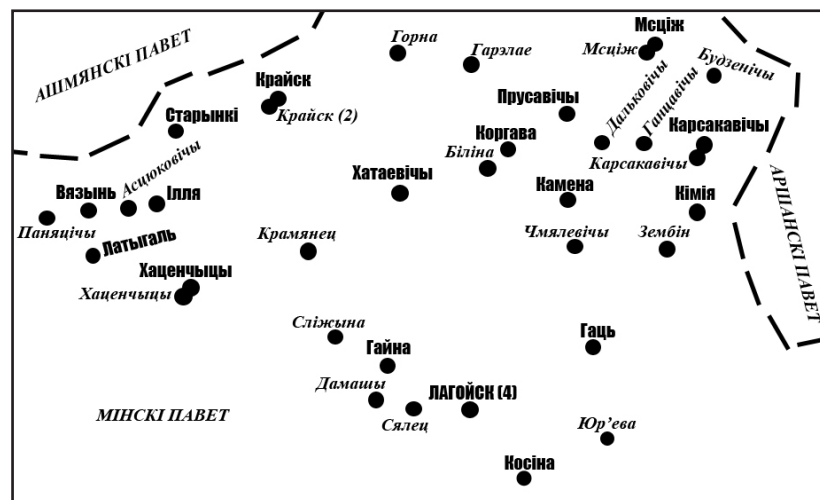
Ілюстрацыя 4.5. Цэрквы Даўгінаўскай пратагоніі.

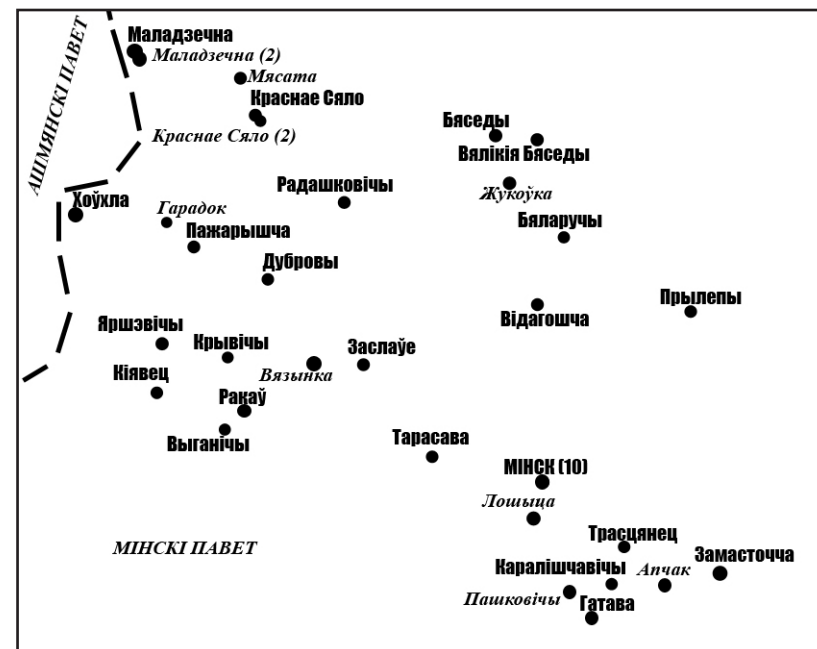
Ілюстрацыя 4.6. Цэрквы Ігуменскай пратапопіі.

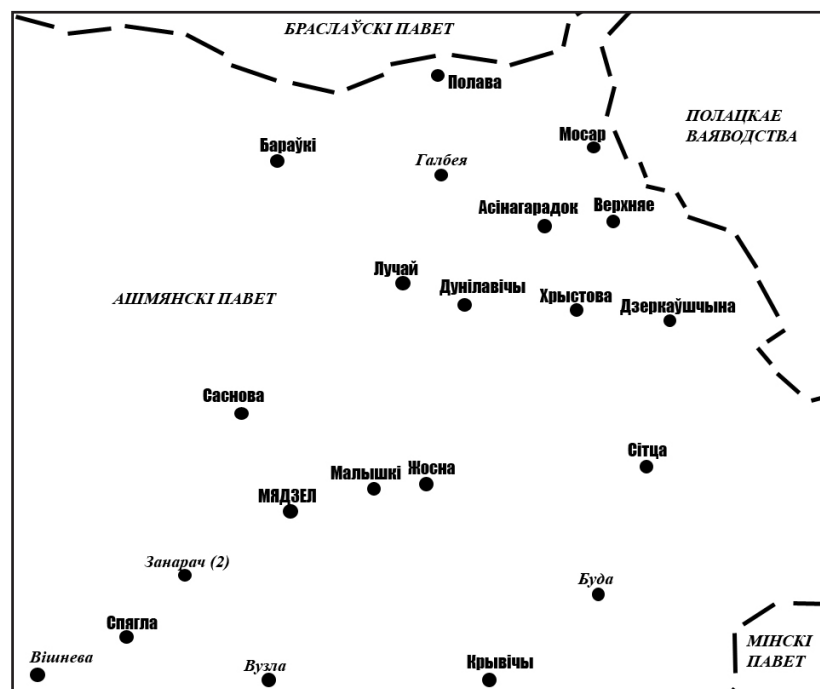
Ілюстрацыя 4.7. Цэрквы Клецкай пратапопіі.

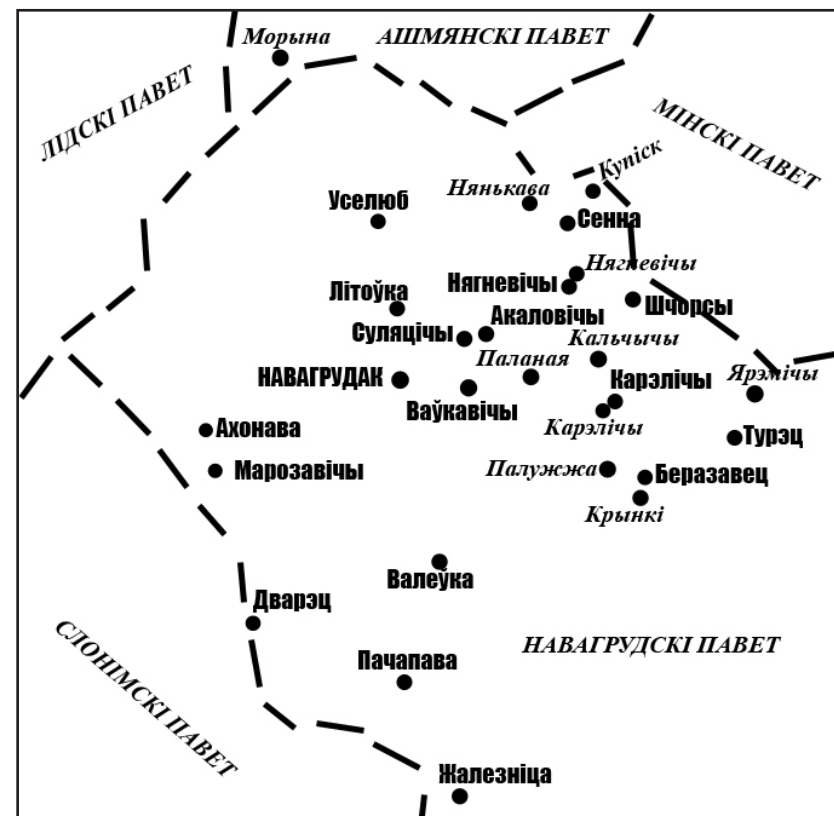
Ілюстрацыя 4.8. Цэрквы Лагойскай пратапоіі.

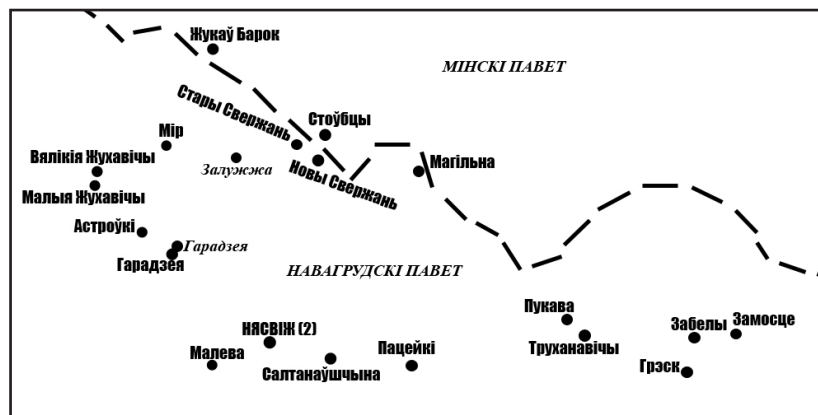
Ілюстрацыя 4.9. Цэрквы Мінскай пратапоіі.

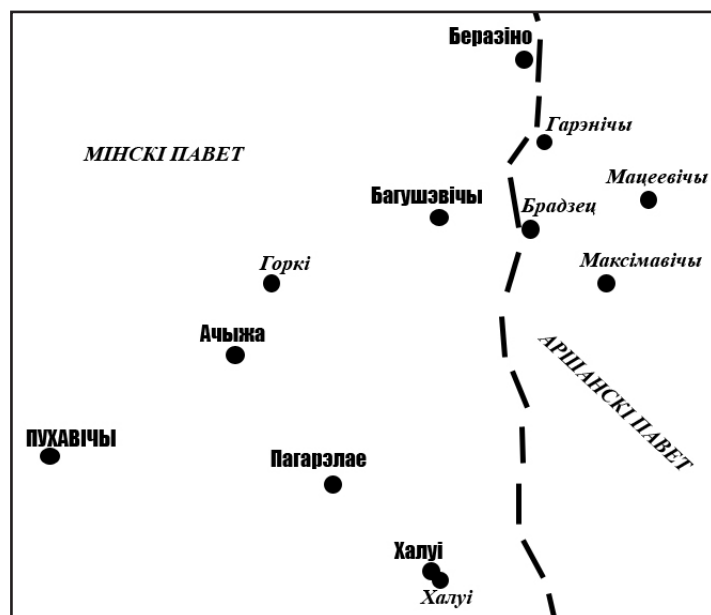
Ілюстрацыя 4.10. Цэрквы Мядзельскай пратапоніі.

Ілюстрацыя 4.11. Цэрквы Навагрудскай пратапоніі.

Ілюстрацыя 4.12. Цэрквы Нясвіжскай пратапоіі.

Ілюстрацыя 4.13. Цэрквы Пухавіцкай пратапоіі.

Ілюстрацыя 4.14. Цэрквы Цырынскай пратапоіі.

8. СПІС СКАРАЧЭННЯЎ І ЎМОЎНЫХ ПАЗНАЧЭННЯЎ

адв. – адварот;

арк. – аркуш;

Арш. – Аршанскі павет;

Ашм. – Ашмянскі павет;

в. – вёска;

ваяв. – ваяводства;

ВКЛ – Вялікае княства Літоўскае;

г. – год, горад;

дз. – дзяржаўная ўласнасць;

др. – драўляная;

засц. – засценак;

кц. – уласнасць каталіцкай царквы;

м. – мястэчка;

маёнт. – маёнтак;

Мін. – Мінскі павет;

мур. – мураваная;

Нав. – Навагрудскі павет;

НГАБ – Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі;

пав. – павет;

ПМ – Панна Марыя;

Рэч. – Рэчыцкі павет;

Св. – Святы;

Сл. – Слоніmsкі павет;

уц. – уласнасць уніяцкай царквы;

фальв. – фальварак;

цп – цэнтр парафіі;

ш. – шляхецкая ўласнасць.